

משניות

סדר נזיקים

על פי מהדורות הרב דוד אלטראאס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים י"א
שנת ציון במשפט תפדה לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2025

הובא לדפוס באמצעות EXACTPRINT ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללימוד
יהי רצון מלפניך יי' אללה שלא יארע דבר תקללה על ידי ולא אכשל
בךבר הילכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יכשלו חבירי
בךבר הילכה ואש mach בם:

והאר"ז שיקל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו:

כִּי יְיָ יַתֵּן חֶכְמָה מִפְיוֹ דִּעָת וַתְּבוֹנֵה:
כָּל עַיִן וַאֲבִיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים בספר השפותה הספר ללימוד בו יאמר
הנני רוצה למד כדי שיביאני תלמוד זה לידי מעשה ולידי מדות
ישרות ולידי ידעת התורתה והריני עושה לשם יהוד קדשא בריך
הוא ושביגתיה בךhilו ורוחמו ויהי נועם יהזה אלהינו עליינו ומעשיה
ידינו כוננה עליינו ומעשה ידינו כוננהו:

משניות סדר נזиков

יש בו י' מסכתות וזה סדרון
א בבא קמא י פרקים. ב בבא מציעא י פרקים.
ג בבא בתרא י פרקים. ד סנהדרין יא פרקים. ה מכות
ג פרקים. ו שבאותה ח פרקים. ז עדויות ח פרקים.
ח עבודה זרה ה פרקים. ט אבות ו פרקים. י הוריות
ג פרקים.

בין הכל ע"ד פרקים:

ויש שמסדרים אחר שבועות ע"ז ואחר כך הוריות
ואחר כך אבות ולבסוף עדויות
ושניהם ניתנו מרואה אחד

מסכת בבא קמא

פרק א

א ארבעה אבות נזיקין השור. והבור. והם בעה.
וההבער. לא הרי השור בהרי המבעה. ולא
הררי המבעה בהרי השור. ולא זה וזה שיש בהן רוח
חמים. בהרי האש שאין בו רוח חיים. ולא זה וזה שדרבו
לייד ולהזיק. בהרי הבור שאין דרכו לייד ולהזיק. הצד
השווה שבהן. שדרבו להזיק. ושמירתו עליך. וכשהזיק.
חייב המזיק לשלם תשלומי נזק. בORITY הארץ:

ב כל שהבת כי בשמירתו. הבשתתי את נזקו. הקשתי
במקצת נזקו. חבתי בתשלומי נזקו. בהקשר כל נזקו.
נכיסים שאין בהן מעילה. נכיסים של בני ברית. נכיסים
המיוחדים (ובכל מקום) חז מರשות המיוחדת למזיק
וירושות הנזק והמזיק. וכשהזיק חייב המזיק לשלם תשלומי
nezek. בORITY הארץ:

ג שום כסף. ושווה כסף. בפני בית דין ועל פי עדים בני
חוין ובני ברית. והנשים בכלל הנזק. והנזק והמזיק
בתשלומיין:

ד חמישה תמים. וחמשה מועדין. הבהמה אינה מועדת
לא לגח ולא לגוף. ולא לשוד. ולא לרפוץ. ולא לבזעט.
השן מועד לאכול את הרاوي לה. הרוגל מועדת לשבור

בדרך הלוכה. ושור המועד. ושור המזיק בראשות הנזק. והאדם. הזאב והאריה והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו מועדים. רבינו אליעזר אומר בזמנו שהן בני תרבויות אינן מועדיין. והנחש מועד לעוזם. מה בין חם למועד. (אלא) שהתם משלים חצי נזק מגופו. וממועד משלים נזק שלם מן העליה:

יום יד

פרק ב

כיצד הרגל מועדת לשבור בדרכו הלוכה. הבהמה מועדת להלך בדרך ולשבור. היתה מבעיטה או שהיז צרורות מנתזין מתחת רגלה. ושבירה את הפלים משלים חצי נזק. דרשہ על הפל. ושברתתו. ונפל על פלי אחר ושברו. על הראשון משלים נזק שלם. ועל האחרון משלים חצי נזק. הטרנסגולים מועדיין להלך בדרך ולשבור. היה דليل קשור ברגלו. או שהיה מהדים ושביר את הפלים. משלים חצי נזק:

ב **כיצד** השין מועדת לאכול את הרاوي לה. הבהמה מועדת לאכול פירות וירקות. אכלה בסות או בלים. משלים חצי נזק. במה דברים אמרוים בראשות הנזק. אבל בראשות הרבים פטור. ואם נהנית. משלים מה שנהנית. **כיצד** (משלם) מה שנהנית. אכלה מתוך הרחבה. משלים מה שפָּנהנית. מאדי הרחבה. משלים מה שהזיקה. מפתח

הַחֲנוֹת (מְשֻׁלָּם) מֵה שְׂנִירִית. מִתּוֹךְ הַחֲנוֹת (מְשֻׁלָּם) מֵה
שְׁהַזִּיקָה:

ג' הַכֶּלֶב וְהַגְּדִי שְׁקַפְצָו מִרְאֵשׁ הַגֶּג. וְשִׁבְרוּ אֶת הַכְּלִים.
מְשֻׁלָּם נַזְקָ שְׁלָם. מִפְנֵי שְׁהָן מוּעָדִין הַכֶּלֶב שְׁגַטֵּל הַחֲרָרָה
וְהַלְּדָק לְגַדִּישׁ. אֶכְל הַחֲרָרָה וְהַדְּלִיק הַגַּדִּישׁ. עַל הַחֲרָרָה
מְשֻׁלָּם נַזְקָ שְׁלָם. וְעַל הַגַּדִּישׁ מְשֻׁלָּם חַצִּי נַזְקָ:

ד' אֵיזָה הוּא תָּם. וְאֵיזָה הוּא מוּעָד. מוּעָד בֶּל שְׁהַעֲדוֹ בּוֹ
שֶׁלְּשָׁה יָמִים. וְתָم מִשְׁיָחָזָר בּוֹ שֶׁלְּשָׁה יָמִים. דָּבָרִי רַבִּי
יְהוֹדָה. רַבִּי מַאיָּר אוֹמֵר מוּעָד שְׁהַעֲדוֹ בּוֹ שֶׁלְּשָׁ פָּעָמִים.
וְתָم בֶּל שִׁיחָו הַתִּינּוֹקוֹת מִמְשֻׁמְשִׁין בּוֹ וְאַינוֹ נַזְקָה:

ה' שָׁוֹר הַמִּזְיק בְּרִשות הַנַּזְק בִּיצְדָּה. נַגְחָ. נַגְף. נַשְּׁדָה. רַבִּץ.
בְּעֵט. בְּרִשות הַרְבִּים. מְשֻׁלָּם חַצִּי נַזְק. בְּרִשות הַנַּזְק.
רַבִּי טְרָפּוֹן אוֹמֵר נַזְק שְׁלָם. וְחַכְמִים אֹמְרִים חַצִּי נַזְק.
אָמַר לָהֶם רַבִּי טְרָפּוֹן וְמָה אָم בָּמְקוֹם שְׁהַקְּל עַל הַשּׁוֹן
וְעַל הַرְגֵּל בְּרִשות הַרְבִּים שְׁהָוָא פְּטוֹר. הַחֲמִיר עַלְיהֶם
בְּרִשות הַנַּזְק לְשֻׁלָּם נַזְק שְׁלָם. מִקוֹם שְׁהַחֲמִיר עַל הַקְּרָנו
בְּרִשות הַרְבִּים. לְשֻׁלָּם חַצִּי נַזְק. אַינוֹ דִין שְׁנַחֲמִיר עַלְיהָ
בְּרִשות הַנַּזְק לְשֻׁלָּם נַזְק שְׁלָם. אָמְרוּ לוֹ דִין לְבָא מִן הַדִּין
לְהִיוֹת כְּנַדּוֹן. מֵה בְּרִשות הַרְבִּים חַצִּי נַזְק. אָפְ בְּרִשות
הַנַּזְק חַצִּי נַזְק. אָמַר לָהֶם אַנְי לֹא אָדוֹן קָרְנו מִקְרָנו. אַנְי אָדוֹן
קָרְנו מִרְגֵּל. וְמָה אָמ בָּמְקוֹם שְׁהַקְּל עַל הַשּׁוֹן וְעַל הַרְגֵּל
בְּרִשות הַרְבִּים. הַחֲמִיר בְּקָרְנו. מִקוֹם שְׁהַחֲמִיר עַל הַשּׁוֹן

ועל הרגל ברשות הנזק. אינו דין שנהמיר בדין. אמרו לו דין לבא מן הדין להיות בגדו. מה ברשות הרבים חצי נזק אף ברשות הנזק חצי נזק:

א אדם מועט לעולם בין שוגג בין מזיד בין ער בין ישן. ספמא את עין חבירו ושבר את הכלים. משלם נזק שלם:

פרק ג

המניח את הבד ברשות הרבים. ובא אחר ונתקל בה. ושברה פטור. ואם הויזק בה בעל החבית חיב בנזקו. נשבירה כד ברשות הרבים והחלק אחד במינס. או שלקה בחרסה חיב. רבי יהודה אומר במתבונן חיב. באינו מתבונן פטור:

ב השופך מים ברשות הרבים והוא זוק בהן אחר. חיב בנזקו. המងיע את הקוץ ואת הזכוכית והגוזר את גדרו בקוצים. ונדר שנפל לרשות הרבים. והוא זוק בהן אחרים. חיב בנזקו:

ג המוציא את תבנו ואת קשו לרשות הרבים לזרלים. והוא זוק בהן אחר. חיב בנזקו. וכל הקודם בהן זכה. רבנן שמעון בן GAMLIAL אומר כל המקלקלי ברשות הרבים והזיקו. חיבין לשלים. וכל הקודם בהן זכה. ההופך את הגיל ברשות הרבים. והוא זוק בהן אמר. חיב בנזקו:

ד שני קדרין שהיו מhalbין זה אחר זה. ונתקל הראשון
ונפל. ונתקל השני בראשון. הראשון חיב בንקי שני:

ז זה בא בחכיתו. וזה בא בקורסתו. נשברת כד שול זה
בקורתו של זה. פטור. שעלזה רשות להלך. ולזה רשות
להלך. היה בעל קורה ראשון. ובעל חבית אחרון. נשברת
חבית בקורסה. פטור בעל הקורה. ואם עמד בעל הקורה
חיב. ואם אמר לבעל חבית עמוד פטור. היה בעל חבית
ראשון. ובעל קורה אחרון. נשברת חבית בקורסה חיב.
ואם עמד בעל חבית פטור. ואם אמר לבעל קורה עמוד
חיב. וכן זה בא בגרו. וזה בפשתנו:

ו שניהם שהיו מhalbין בראשות הרבים. אחד רץ ואחד
מלך. או שהיו שניהם רצים. והזיקו זה את זה. שניהם
פטורים:

ז המבוקע בראשות היחיד והזיק בראשות הרבים. בראשות
הרבים והזיק בראשות היחיד. בראשות היחיד והזיק
ברשות היחיד אחר חיב:

ח שני שורדים טמים שחבלו זה את זה. משלמים במורther
חציו נזק. שניהם מועדים. משלמים במורther נזק שלם.
אחד הם ואחד מועדף. מועדף בהם משלם במורther נזק
שלם. הם במועד משלם במורther חציו נזק. וכן שני אנשים
שחבלו זה זהה. משלמים במורther נזק שלם. אדם במועד
ומועעד לאדם. משלם במורther נזק שלם. אדם בתם ותם

בָּאָדָם . אֲדָם בְּתֵם מִשְׁלָם בֶּמוֹתָר נַזְק שְׁלָם . תְּמ בָּאָדָם מִשְׁלָם בֶּמוֹתָר חַצִי נַזְק . רַبִּי עֲקִיבָא אָמֵר אָף תְּמ שְׁחַבֵּל בָּאָדָם . מִשְׁלָם בֶּמוֹתָר נַזְק שְׁלָם :

ט שׂוֹר שׂוֹה מִנָּה שְׂנָגָח שׂוֹר שׂוֹה מִאֲתִים . וְאֵין הַגְּבִילָה יִפְהָכְלָה כְּלוּם . נוֹטֵל אֶת הַשׂוֹר . שׂוֹר שׂוֹה מִאֲתִים שְׂנָגָח שׂוֹר שׂוֹה מִאֲתִים . וְאֵין הַגְּבִילָה יִפְהָכְלָה כְּלוּם . אָמֵר רַבִּי מַאיְר עַל זֶה נְאָמֵר וּמְכֻרוּ אֶת הַשׂוֹר הַחִי וְחַצְׁטוּ אֶת בְּסֶפוֹ . אָמֵר לֹא רַבִּי יְהוֹדָה וּבָנָו הַלְּכָה . קִימָת וּמְכֻרוּ אֶת הַשׂוֹר הַחִי וְחַצְׁטוּ אֶת בְּסֶפוֹ . וְלֹא קִימָת וְגַם אֶת הַמַּת יְחִצּוּ . וְאֵיזָה זֶה שׂוֹר שׂוֹה מִאֲתִים שְׂנָגָח שׂוֹר שׂוֹה מִאֲתִים . וְהַגְּבִילָה יִפְהָכְלָה חִמְשִׁים זָוָה . שְׂזָה נוֹטֵל חַצִי הַחִי וְחַצִי הַמַּת . זָוָה נוֹטֵל חַצִי הַחִי וְחַצִי הַמַּת :

. יִש חִיֵּב עַל מִעְשָׂה שׂוֹרֹו . פֶּטְוָר עַל מִעְשָׂה עַצְמוֹ . פֶּטְוָר עַל מִעְשָׂה שׂוֹרֹו . וְחִיֵּב עַל מִעְשָׂה עַצְמוֹ . שׂוֹרֹ שְׁבִישׁ פֶּטְוָר . וְהוּא שְׁבִישׁ חִיֵּב . שׂוֹרֹ שְׁסָמָא אֶת עֵין עַבְדוֹ . וְהַפִּיל אֶת שְׁנוֹ . פֶּטְוָר . וְהוּא שְׁסָמָא אֶת עֵין עַבְדוֹ . וְהַפִּיל אֶת שְׁנוֹ חִיֵּב . שׂוֹרֹ שְׁחַבֵּל בָּאָבִיו וְאָמוֹן חִיֵּב . וְהוּא שְׁחַבֵּל בָּאָבִיו וְאָמוֹן פֶּטְוָר . שׂוֹרֹ שְׁהַדְלִיק אֶת הַגְּדִיש בְּשַׁבְתָה חִיֵּב . וְהוּא שְׁהַדְלִיק אֶת הַגְּדִיש בְּשַׁבְתָה פֶּטְוָר .
מִפְנֵי שְׂהוֹא מִתְחִיב בְּגַנְפָשׁוֹ :

י שׂוֹר שְׂהִיה רֹזֶף אַחֲר שׂוֹר אַחֲר (וְהוֹזֶק) . זֶה אָמֵר שׂוֹרֶד הַזִּיק . זָוָה אָמֵר לֹא כִּי . אֶלָּא בְּסֶלֶע לְקָה . הַמּוֹצִיא

מַחְבִּירוֹ עַלְיוֹ הָרְאֵיהַ . הַיּוֹ שְׁנִים רֹזֶפֶן אַחֲרַ אַחֲד . זֶה
אָמֵר שׂוֹרֵךְ הַזִּיק . וְזֶה אָמֵר שׂוֹרֵךְ הַזִּיק . שְׁנִיהם פְּטוּרִין .
אָם הַיּוֹ שְׁנִיהם שֶׁל אִישׁ אַחֲד . שְׁנִיהם חִיבִּים . הַיּוֹ אַחֲד
גָּדוֹל . וְאַחֲד קָטָן . הַנְּזָק אָמֵר גָּדוֹל הַזִּיק . וְהַמְזִיק אָמֵר
לֹא בַּי . אֶלָּא קָטָן הַזִּיק . אַחֲד תָּם וְאַחֲד מַוְעֵד הַנְּזָק
אָמֵר מַוְעֵד הַזִּיק וְהַמְזִיק אָמֵר לֹא בַּי אֶלָּא תָּם הַזִּיק .
הַמּוֹצִיא מַחְבִּירוֹ עַלְיוֹ הָרְאֵיהַ . הַיּוֹ (הַנוֹּזְקִין) שְׁנִים . אַחֲד
גָּדוֹל וְאַחֲד קָטָן . וְהַמְזִיקים שְׁנִים . אַחֲד גָּדוֹל וְאַחֲד קָטָן .
הַנְּזָק אָמֵר גָּדוֹל הַזִּיק אֶת הָגָדוֹל . קָטָן אֶת הָקָטָן . וְהַמְזִיק
אָמֵר לֹא בַּי . אֶלָּא קָטָן אֶת הָגָדוֹל . וָגָדוֹל אֶת הָקָטָן . אַחֲד
תָּם וְאַחֲד מַוְעֵד . הַנְּזָק אָמֵר מַוְעֵד הַזִּיק אֶת הָגָדוֹל . וָתָּם
אֶת הָקָטָן . וְהַמְזִיק אָמֵר לֹא בַּי . אֶלָּא תָּם אֶת הָגָדוֹל .
וּמַוְעֵד אֶת הָקָטָן . הַמּוֹצִיא מַחְבִּירוֹ עַלְיוֹ הָרְאֵיהַ

פרק ד

שׂוֹר שְׁנִגְחָה אֶרְבָּע וְחִמְשָׁה שׂוֹרִים . זֶה אַחֲרֵי זֶה יִשְׁלַּם
לְאַחֲרָיו שְׁבַּהָּם . וְאִם יִשְׁבַּבְּוּ מַזְטָר יִחְזִיר לְשַׁלְּפָנָיו .
וְאִם יִשְׁבַּבְּוּ מַזְטָר יִחְזִיר לְשַׁלְּפָנָיו . וְהַאַחֲרָיו אַחֲרָיו
נְשִׁבר . דָּבָרִי רַבִּי מַאֲיר . רַבִּי שְׁמֻעָן אָמֵר שׂוֹר שְׂוָה
מִאִתִּים שְׁנִגְחָה שׂוֹר שְׂוָה מִאִתִּים . וְאֵין הַגְּבֵלה יִפְהַכְלָה
זֶה נוֹטֵל מִנֶּה . וְזֶה נוֹטֵל מִנֶּה . חִזְר וְנִגְחָה שׂוֹר אַחֲר שְׂוָה
מִאִתִּים . הַאַחֲרָיו נוֹטֵל מִנֶּה . וְשַׁלְּפָנָיו זֶה נוֹטֵל חִמְשִׁים זֶה
וְזֶה נוֹטֵל חִמְשִׁים זֶה . חִזְר וְנִגְחָה שׂוֹר אַחֲר שְׂוָה מִאִתִּים .

הآخرן נוטל מנה. ושלחפנוי חמשים זו. ושנים בראשונים:
דינר זהב:

ב' שור שהוא موعد למינו. ואינו موعد לשאיינו מינו. موعد לאדם ואינו موعد לבהמה. موعد לקטנים ואינו موعد לגודלים. את שהוא موعد לו משלם נזק שלם. ואת שאינו موعد לו משלם חצי נזק. אמרו לפניו רבי יהודה הרי שהוא موعد לשבותות. ואינו موعد לחול. אמר להם לשבותות משלם נזק שלם. לימות החול משלם חצי נזק. אימתי הוא תם. משיחוזר בו שלשה ימי שבותות:

ג' שור של ישראל שנגח לשור של הקדש. ושל הקדש שנגח לשור של ישראל. פטור. שנאמר שור רעהו. ולא שור של הקדש. שור של ישראל שנגח לשור של גוי. פטור. ושל גוי שנגח לשור של ישראל. בין תם בין موعد. משלם נזק שלם:

ד' שור של פקח שנגח שור של חרש שוטה וקטן חיב. ושל חרש שוטה וקטן שנגח שור של פקח פטור. שור של חרש שוטה וקטן שנגח. בית דין מעמידין להן אפוטרופוס. ומיעידין להם בפני אפוטרופוס. נתפקח החרש. נשתפה השוטה. והגדיל הקטן. חזר לתמאותו. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו. שור הארץ אין חיב מיתה. שנאמר כי יגח ולא שייגיחו:

ה שׂור שְׁנָגָה אֶת הָאָדָם וּמַתִּ. מַזְעֵד מִשְׁלָמִים בְּפֶרֶר. וְתֵם פְּטוֹר מִן הַבְּפֶרֶר. וַיְהִי חִיבִים מִיתָה. וְכֵן בְּגַן. וְכֵן בְּבַתִּ. נְגַח עֲבֵד אוֹ אָמֵה. נוֹתֵן שֶׁלְשִׁים סְלֻעִים. בֵין שַׁהְוָא יִפְהַ מִאָה מִנָּה. וּבֵין שָׁאַיְנוּ יִפְהַ אֶלְאָ דִינָר אָחֵד:

ו שׂור שְׁנָגָה מִתְחַבֵּךְ בְּבַתִּל. וַיַּנְפֵל עַל הָאָדָם. נִתְפְּנוּן לְהַרְוגָה. אֶת הַבְּהָמָה. וַיַּהַרְגוּ אֶת הָאָדָם. לְגַזִּי וְהַרְגוּ בֵן יִשְׂרָאֵל. לְגַפְלִים וְהַרְגוּ בֵן קָיְמָא. פְּטוֹר:

ז שׂור הָאָשָׁה. שׂור הַיְتּוּמִים. שׂור הַאֲפּוֹטְרוֹפּוֹס. שׂור הַמְּדָבֵר. שׂור הַהַקְדִּשׁ. שׂור הַגָּר שְׁמָתִ. וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁין. הַרְיִ אֶלְוּ חִיבִים מִיתָה. רַبִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר שׂור הַמְּדָבֵר. שׂור הַהַקְדִּשׁ. שׂור הַגָּר שְׁמָתִ. (וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁין.) פְּטוֹרִים מִן הַמִּיתָה. לְפִי שָׁאַיְנוּ לָהֶם בְּעָלִים:

ח שׂור שַׁהְוָא יָצָא לְהַסְּקָל. וְהַקְדִּישׁוּ בְּעָלָיו אַיְנוּ מַקְדִּשׁ. שְׁחַטּוּ. בָּשַׂרְוּ אָסּוּר. וְאֵם עַד שְׁלָא נִגְמַר דִינָו. הַקְדִּישׁוּ בְּעָלָיו. מַקְדִּשׁ. וְאֵם שְׁחַטּוּ. בָּשַׂרְוּ מוֹתָר:

ט מִסְרָוּ לְשׂוֹמֵר חָגָם. וְלִשׂוֹאָל. לְנוֹשָׂא שְׁבָר. וְלִשׂוֹכָר. גְּכַנְסָו תְּחַת הַבָּעָלִים. מַזְעֵד מִשְׁלָמִים נַזְקָ שְׁלָמִים. וְתֵם מִשְׁלָמִים חַצִי נַזְקָ. קִשְׁרָוּ בְּעָלָיו בְּמוֹסָרָה. וַיַּנְعַל בְּפָנָיו בְּרָאוֹי. וַיֵּצֵא וְהַזֵּיק. אֶחָד תָּם וְאֶחָד מַזְעֵד חַבִּ. דָבָרִי רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר תָּם חַבִּ. וְמַזְעֵד פְּטוֹר. שְׁנָאָמֵר וְלֹא יִשְׁמַרְנוּ בְּעָלָיו. וַיִּשְׁמֹר הַוָּא זֶה. רַבִּי אַלְעָזָר אָוֹמֵר אֵין לוֹ שְׁמִירָה. אֶלְאָ סְכִין:

פרק ה

שׂוֹר שָׁגַח אֶת הַפְּרָה וְגַם־צָא עֹבֶרֶת בִּצְדָּה וְאֵין יָדוּעַ.
אֲمַם עַד שָׁלָא נַגְחָה יַלְדָה אֲמַם מַשְׁנַגְחָה יַלְדָה.
מִשְׁלִים חַצִּי נַקָּה לְפָרָה וּרְבִיעַ נַקָּה לְוָלְדָה וּכְנוּ פָרָה שָׁנַגְחָה
אֶת הַשׂוֹר וְגַם־צָא וְלַדָּה בִּצְדָּה וְאֵין יָדוּעַ אֲמַם עַד שָׁלָא
נַגְחָה יַלְדָה אֲמַם מַשְׁנַגְחָה יַלְדָה מִשְׁלִים חַצִּי נַקָּה מִן
הַפְּרָה וּרְבִיעַ נַקָּה מִן הַוָּלְדָה:

ב' הַקְּדָר שַׁהֲכַנִּיס קְדָרוֹתָיו לְחַצֵּר בַּעַל הַבַּיִת שָׁלָא
בְּרִשּׁוֹת וּשְׁבַרְתּוּ בְּהַמְתוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת פְּטוּר וְאַם
חַזְקָה בְּהַן בַּעַל הַקְּדָרוֹת חַיְבָה וְאַם הַכְּנִיס בְּרִשּׁוֹת
בַּעַל הַחַצֵּר חַיְבָה הַכְּנִיס פִּירּוֹתָיו לְחַצֵּר בַּעַל הַבַּיִת שָׁלָא
בְּרִשּׁוֹת וּאַכְלַלְתּוּ בְּהַמְתוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת פְּטוּר וְאַם הַזְקָה
בְּהַן בַּעַל הַפִּירּוֹת חַיְבָה וְאַם הַכְּנִיס בְּרִשּׁוֹת בַּעַל הַחַצֵּר
חַיְבָה:

ג' הַכְּנִיס שַׂוֹּר לְחַצֵּר בַּעַל הַבַּיִת שָׁלָא בְּרִשּׁוֹת נַגְחָוּ שַׂוֹּר
שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת או שְׁגַנְשָׁבוּ כְּלַבּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת פְּטוּר
נַגְחָה הוּא שַׂוֹּר שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת חַיְבָה נַפְלָל בְּבוֹרוֹ וְהַבָּאִישׁ
מִימִיו חַיְבָה הִיא אָבִיו או בָּנו לְתוֹכוֹ מִשְׁלִים אֶת הַפְּפָרָה
וְאַם הַכְּנִיס בְּרִשּׁוֹת בַּעַל הַחַצֵּר חַיְבָה רַבִּי אָזֶם בְּכָלָן
אִינּוּ חַיְבָה עַד שִׁיקְבָּל עַלְיוֹ בַּעַל הַבַּיִת לְשֻׁמּוֹר:

ד' שׂוֹר שְׁהִיה מַתְבִּין לְחַבְירֹו וְהַבָּה אֶת הָאָשָׁה וַיֵּצְאוּ
יַלְדָה פְּטוּר מִדְמֵי וְלֹדוֹת וְאַדְם שְׁהִיה מַתְבִּין לְחַבְירֹו.

והבה את האשה ויצאו ילדיה. משלים דמי ולדות. כיצד משלים דמי ולדות. שמיין את האשה במדה היא יפה עד שלא ילדה. ובמדה היא יפה משילדה. אמר רבנן שמיון בין גמליאל אם פנו משאהשה يولדת משבחת. אלא שמיון את הולדות במדה הנו יפין. וננות לבעל. ואם אין לה בעל. נוthen לירושיו. היהתה שפחה ונשתחררה. או גיורת. פטור:

" החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים. או ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד. ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר. חיב. החופר בור ברשות הרבים. ונפל לתוכו שור או חמוץ ומית. חיב. אחד החופר בור. שיח. ומערה. תריין. ונעיצין. חיב. אם פנו למנה נאמר בור. מה בור שיש בו כדי להמית עשרה טפחים. אף כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים. היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמוץ ומית. פטור. ואם הווק בז חיב:

1. בור של שני שותפים. עבר עליו הראשון ולא בסחו. והשני ולא בסחו. השני חיב. בסחו הראשון. ובא השני ומצאו מגולה. ולא בסחו. השני חיב. בסחו בראשוי. ונפל לתוכו שור או חמוץ ומית. חיב. נפל לפניו מכיון הכרעה חיב. לאחוזה מכיון הכרעה פטור. נפל לתוכו שור וכליו ונשתחברו. חמוץ וכליו ונתקרעו. חיב על הבעמה. ופטור

על הפלים. נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן חיב. בן א' בת. עבד או אמה פטור:

א' אחד שור ואחד כל בימה. לנפילת הבור. ולהפרשת הר סיני. ולתשלומי כפל. ולהשבת אבדה. לפירקה. לחסימה. לכלאים. ולהשבת בן חיה ועוף. פיוצא בהן. אם בן למה נאמר שור או חמוץ. אלא שדבר הכתוב בהזזה:

פרק ו'

הבזבז צאן לדיר ונעל בפניה בראיוי. ויצאה והזיקה פטור. לא נעל בפניה בראיוי. ויצאה והזיקה חיב. נפרצה בלילה. או שפרצוה לסטים. ויצאה והזיקה פטור. הזיאויה לסטים (לסטים) חיבים:

ב' הניתה בחפה. או שמסרה לחרש שוטה וקטן. ויצאה והזיקה חיב. מסרה לרועה. נכנס רועה תחתיו. נפלה לגינה ונגנית. משלם מה שנגנית. ירדה בדרכה והזיקה. משלם מה שהזיקה. כיצד משלם מה שהזיקה. שמיין בית סאה באotta שדה כמה היתה יפה וכמה היא יפה. רבינו שמעון אומר אכללה פירות גמורים משלם פירות גמורים. אם סאה סאה אם סאותים סאותים:

ג' המגידיש בתוך שדה חבירו שלא בראשות. ואכלתן בהמתו של בעל השדה. פטור. ואם הזקה בהן. בעל הגידיש חיב. ואם הגידיש בראשות. בעל השדה חיב:

ד' השולח את הבָּעֵרָה בַּיד חֶרְשׁ שֹׂטָה וּקְטוּזִים פָּטוֹר בְּדִינֵי אָדָם וְחַיֵּב בְּדִינֵי שְׁמִים. שָׁלֵח בַּיד פְּקַח הַפְּקַח חַיֵּב. אַחֲד הבָּיא אֶת הָאָוֹר. וְאַחֲד הבָּיא אֶת הַעֲצִים. המבִיא אֶת הַעֲצִים חַיֵּב. אַחֲד הבָּיא הַעֲצִים. וְאַחֲד הבָּיא הָאָוֹר. המבִיא את הָאָוֹר חַיֵּב. בָּא אַחֲד וְלֶבֶה הַמְלָבֶה חַיֵּב. לְבַתָּה הַרוּחַ בְּלֹן פָּטוֹרִין. השולח את הבָּעֵרָה וְאָכַלָּה עֲצִים. אָז אָבָנִים אוֹ עַפְרָה חַיֵּב. שָׁנָא מָר בַּי תְּצָא אָשָׁוֹם קֹצִים. וְנָאכַל גְּדִישָׁ אָז הַקְמָה אָז הַשְׁדָה שְׁלָמָם יִשְׁלָמָם הַמְבָעֵר אֶת הבָּעֵרָה. עַבְרָה גָּדֵר שֶׁהָוָא גָּבוֹהָ אֶרְבֶּעָ אַמּוֹת. אָז דָּרְךָ הַרְבִּים. אָז נָהָר פָּטוֹר. הַמְדָלִיק בְּתוֹךְ שְׁלוֹן. עד כֹּמה תַּעֲבֹר הַדְּלִיקָה. רַבִּי אַלְיעָזָר בָּנוּ עֹזְרִיהָ אָוּמָר רֹאֵין אָוֹתָה בְּאָלוּ הִיא בְּאַמְצָעָ בֵּית כּוֹרָן. רַבִּי אַלְיעָזָר אָוּמָר יִשְׁשָׁ עַשְׂרָה אַמּוֹת בְּדָרְךָ רְשׁוֹת הַרְבִּים. רַבִּי עֲקִיבָּא אָוּמָר חַמְשִׁים אַמּוֹת. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָוּמָר שְׁלָמָם יִשְׁלָמָם הַמְבָעֵר אֶת הבָּעֵרָה. הַכֵּל לְפִי הַדְּלִיקָה:

ה' הַמְדָלִיק אֶת הַגְּדִישָׁ. וְהִיו בּוּ כְּלִים וְדָלְקוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָוּמָר יִשְׁלָמָם (כָּל) מַה שְׁבַתְזָכוֹ. וְחַכְמִים אָוּמָרים אֲינֵנוֹ מִשְׁלָמָם אֶלָּא גְּדִישָׁ שֶׁל חַטִּין אָז שֶׁל שְׁעוֹרִים. הִיא גְּדִי בְּפּוֹתָה לוֹ וְעַבְדָּסְמָוֹךְ לוֹ. וְנִשְׁרַף עַמּוֹ חַיֵּב. עַבְדָּכְפּוֹת לוֹ וְגַדִּי סְמָוֹךְ לוֹ. וְנִשְׁרַף עַמּוֹ פָּטוֹר. וּמוֹזָדִים חַכְמִים לְרַבִּי יְהוּדָה בְּמַדְלִיק אֶת הַבִּירָה שֶׁהָוָא מִשְׁלָמָם כֹּל מַה שְׁבַתְזָכוֹה. שְׁפָנוּ דָּרְךָ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּבִתִּים:

ו גז שיצא מתחת הפטיש והזיק חיב. גמל שהיה טען פשתו ועבר ברשות הרבים. ונכנס פשתנו לתוך החנות. ודקה בגרו של חנוני. והדקיק את הבירה. בעל הגמל חיב. העית החנוני גרו מבחן. החנוני חיב. רבי יהודה אומר בגר חנכה פטור:

פרק ז

מְרַבָּה מִדָּת תְּשִׁלּוּמֵי כֶּפֶл מִמְדָת תְּשִׁלּוּמֵי אֲרַבָּעָה וְחַמְשָׁה. שִׁמְדָת תְּשִׁלּוּמֵי כֶּפֶל נוֹהַגְתָ בֵין בְּדָבָר שִׁישׁ בּוֹ רُוח חַיִים. וּבֵין בְּדָבָר שָׁאֵין בּוֹ רُוח חַיִים. וּמִדָת תְּשִׁלּוּמֵי אֲרַבָּעָה וְחַמְשָׁה. אֵינָה נוֹהַגְת אֶלָא בְשׂוֹר וְשָׂה בְלִבְדֵי. שֶׁנָּאָמָר בַּי יָגַנּוּב אִישׁ שׂוֹר אוֹ שָׂה וְטַבְחוֹ וּמְכָרוֹ וְגַזְמָר. אֵין הַגְּנָב אַחֲר הַגְּנָב מִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמֵי כֶּפֶל. וְלֹא הַטוֹבָח וְלֹא הַמּוֹכֵר אַחֲר הַגְּנָב. מִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמֵי אֲרַבָּעָה וְחַמְשָׁה:

ב גנב על פי שנים. וטבח ומוכר על פיהם. או על פי שנים אחרים. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ומוכר בשבת. גנב ומוכר לעובדות אלילים. גנב וטבח ומוכר ביום הקפורים. גנב مثل أبي וטבח ומוכר ואחר כך מת أبي. גנב וטבח ואחר כך הקדיש. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב וטבח לרפואה או לכלבים. השווות ונמצאה טרפה. השווות חולין בעזרה. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. רבי שמואן פוטר בשני אלו:

ג' גַּנְבָּ עַל פִּי שְׁנִים וֶטֶבֶח וֶמְכָר עַל פִּיהֶם וְגַמְצָאוּ זָמְמִין.
 מִשְׁלָמִין הַכָּל. גַּנְבָּ עַל פִּי שְׁנִים וֶטֶבֶח וֶמְכָר עַל פִּי שְׁנִים
 אַחֲרִים. אַלֹּו וְאַלֹּו גַּמְצָאוּ זָמְמִין. הַרְאֲשָׁזְנוּנִים מִשְׁלָמִין
 תְּשֵׁלוּמִי כֶּפֶל. וְהַאֲחֻרוֹנִים מִשְׁלָמִין תְּשֵׁלוּמִי שֶׁלֶשֶׁת.
 גַּמְצָאוּ אַחֲרּוֹנִים זָמְמִין. הַוָּא מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי כֶּפֶל. וְהָם
 מִשְׁלָמִין תְּשֵׁלוּמִי שֶׁלֶשֶׁת. אַחֲד מִן הַאֲחֻרוֹנִים זָמִם. בְּטַלָּה
 עִדוֹת שְׁנִיהָ. אַחֲד מִן הַרְאֲשָׁזְנוּנִים זָמִם. בְּטַלָּה בֶּל הַעֲדוֹת.
שָׁאָם אֵין גִּנְבָּה אֵין טְבַח וְאֵין מְכִירָה:

ד' גַּנְבָּ עַל פִּי שְׁנִים וֶטֶבֶח וֶמְכָר עַל פִּי עַד אַחֲד. אָז
 עַל פִּי עַצְמוֹ. מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי כֶּפֶל וְאַינּוּ מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי
 אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה. גַּנְבָּ וֶטֶבֶח בְּשֵׁבֶת גַּנְבָּ וֶטֶבֶח לְעַבּוֹדָת
 אַלְילִים. גַּנְבָּ מִשְׁלָמֵל אָבִיו וְמִתְּאָבִיו. וְאַחֲרֵי בְּדַקְתָּה וֶמְכָר.
 גַּנְבָּ וְהַקְדִּישׁ וְאַחֲרֵי בְּדַקְתָּה וֶמְכָר. מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי
 כֶּפֶל וְאַינּוּ מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה. רַבִּי שְׁמֻעוֹן
 אָזֶם קָדְשִׁים שְׁחִיבָּ בְּאֲחָרִיוֹתָם מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי אַרְבָּעָה
 וְחַמְשָׁה. שָׁאָין חִיבָּ בְּאֲחָרִיוֹתָם פָּטוֹר:

ה' מְכָרֶז חֹזֶק (מִאָחָד) מִמְּאָה שָׁבוּ. אָז שְׁהִתָּה לֹז בָּז
 שְׂוִתְּפּוֹת הַשׁוֹחֵט וְנִתְנְבֵּלה בִּזְדוֹן הַנוֹּחַר וְהַמְּעַקֵּר מִשְׁלָמִים
 תְּשֵׁלוּמִי כֶּפֶל. וְאַינּוּ מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה. גַּנְבָּ
 בְּרִשׁוֹת הַבָּעָלִים וֶטֶבֶח (וֶמְכָר) חֹזֶק מִרְשׁוֹתָם. אָז שְׁגַנְבָּ
 חֹזֶק מִרְשׁוֹתָם. וֶטֶבֶח וֶמְכָר בְּרִשׁוֹתָם. אָז שְׁגַנְבָּ וֶטֶבֶח
 וֶמְכָר חֹזֶק מִרְשׁוֹתָם. מִשְׁלָמִים תְּשֵׁלוּמִי אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה.
אָבָל גַּנְבָּ וֶטֶבֶח וֶמְכָר בְּרִשׁוֹתָם פָּטוֹר:

וְהִיה מֹשֶׁבּוֹ וַיָּצֵא וְמֵת בָּרְשׁוֹת הַבָּעֲלִים פֶּטוֹרִ הַגְּבִיהָוּ אָז שְׁהַזְּכִיאוּ מִרְשׁוֹת הַבָּעֲלִים וְמֵת חִיבָּוּ נְתַנְוּ לְבִכּוֹת בָּנוּ אָז לְבָעֵל חֹבוֹ לְשׂוֹמֵר חָנָם וְלְשׂוֹאָל לְנוֹשֵׁא שָׁבָר וְלְשׂוֹכָר וְהִיה מֹשֶׁבּוֹ וְמֵת בָּרְשׁוֹת הַבָּעֲלִים פֶּטוֹר הַגְּבִיהָוּ אָז שְׁהַזְּכִיאוּ מִרְשׁוֹת הַבָּעֲלִים וְמֵת חִיבָּוּ

אֵין מַגְדָּלֵין בְּהַמָּה דָקָה בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲבָל מַגְדָּלֵין בְּסִירִיא וּבְמִדְבָּרוֹת שְׁבָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵין מַגְדָּלֵין תְּרֵגְנוֹלֵין בִּירוּשָׁלָם מִפְנֵי הַקְדְּשִׁים וְלֹא כְּהַנִּים בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְנֵי הַטְּהָרוֹת וְלֹא יִגְדֵּל יִשְׂרָאֵל חֲזִירִים בְּכָל מִקּוֹם לֹא יִגְדֵּל אָדָם אֶת הַכְּלָב אֶלָּא אָם בְּן הִיה קָשֹׁור בְּשִׁלְשָׁלָת אֵין פּוֹרֶסִין נִשְׁבִּין לִיוֹנִים אֶלָּא אָם בְּן הִיה רְחוֹק מִן הַיּוֹב שְׁלַשִּׁים רִיס:

פרק ח

הַחֹזֵב בְּחַבְּרוֹן חִיב עַלְיוֹ מִשּׁוּם חִמְשָׁה דְבָרִים בְּגַזְקָה בְּצָעֵר בְּרִפְיוֹן בְּשִׁבְתָּה וּבְבִשְׁתָּה בְּגַזְקָה כִּיצֶד סִמְא אֶת עִינָוּ קָטוּע אֶת יָדו שָׁבֵר אֶת רָגְלוֹ רֹזְאִין אֶזְהָר בְּאֶלְוּ הוּא עַבְד גַּמְבֵר בְּשָׁוֹק וְשִׁמְנֵי בְּמַה הִיה יִפְהָ וּבְמַה כְּאֶלְוּ כְּעֵר בְּאוֹז בְּשִׁפְזּוֹד אָז בְּמִסְמֵר וְאַפְילוּ עַל צְפָרְנוֹ מִקּוֹם שְׁאַינָו עֹזֶשֶׁה חִבּוֹרָה אַזְמָדֵין בְּמַה אָדָם בְּיֹצְאָה בָּזָה רֹזֶחֶה לְטוֹל לְהִזְמָת מַצְטָעָר בְּדִיקָה רִפְיוֹן הַבָּהּוּ חִיב לְרִפְאָתוֹ עַלְוּ בּוּ צְמָחִים אָם מַחְמָת הַמְּבָה חִיב שְׁלָא מַחְמָת הַמְּבָה פֶטֹור חִיתָה וְגַסְתָּרָה חִיתָה וְגַסְתָּרָה

חִיב לְרַפְאָתּוֹ. חִיתָה בֶל צְרָכָה. אֵין חִיב לְרַפְאָתּוֹ. שְׁבַת רֹאֵין אָתוֹ בָּאֵלוֹ הָוָא שׁוֹמֵר קָשְׁוָאֵין. שָׁכְבָר נְתָנוֹ לוֹ דָמֵי יָדוֹ וְדָמֵי רַגְלָוֹ. בְּשַׁת הַבְּלָל לְפִי הַמְּבִישׁ וְהַמְּתִבִּישׁ. הַמְּבִישׁ אֶת הַעֲרוֹם. הַמְּבִישׁ אֶת הַסּוֹמָא. וְהַמְּבִישׁ אֶת הַיְשָׁן חִיב. וַיְשַׁׁן שְׁבִיְשׁ פָטוּר. נִפְלֵל מִן הַגָּג וְהַזַּיק וּבִישׁ. חִיב עַל הַנַּזְקָק. וּפָטוּר עַל הַבְּשַׁת. (שָׁנָאָמָר וְשַׁלְחָה יָדָה וְהַחֲזִיקָה בְּמַבּוֹשִׁיו. אֵין חִיב עַל הַבְּשַׁת) עד שִׁיהָא מַתְפּוֹן:

ב' זֶה חָמֵר בְּאָדָם מַבְשֹׂר. שֶׁהָאָדָם מַשְׁלָלָם נַזְקָעָר רַפְוי שְׁבַת וּבְשַׁת. וּמַשְׁלָלָם דָמֵי וְלְדוֹת. וְשׂוֹר אֵין מַשְׁלָלָם אֶלָּא נַזְקָעָר. וּפָטוּר מַדָּמֵי וְלְדוֹת:

ג' הַמְּכָה אֶת אָבִיו וְאֶת אָמוֹ וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם חֻבוֹקָה. וְהַחֹזֶל בְּחַבְירָו בַּיּוֹם הַכְּפּוּרִים. חִיב בְּכָלָן. הַחֹזֶל בְּעַבְדָּוּ עברִי. חִיב בְּכָלָן. חֹזֶק מִן הַשְּׁבַת בָּזְמָן שֶׁהָוָא שָׁלוֹן. הַחֹזֶל בְּעַבְדָּוּ בְּנָעַנִי שֶׁל אֶחָדִים בְּכָלָן. רַבִּי יְהוּדָה אָוֹמֵר אֵין לְעַבְדִים בְּשַׁת:

ד' חִרְשׁ שֹׁוֹטָה וְקַטָּן פְּגִיעָתָן רַעָה. הַחֹזֶל בָּהָנוֹ חִיב. וְהָם שְׁחַבְלוֹ בְּאֶחָדִים פָטוּרִין. הַעַבְדָּו וְהָאָשָׁה פְּגִיעָתָן רַעָה. הַחֹזֶל בָּהָנוֹ חִיב. וְהָם שְׁחַבְלוֹ בְּאֶחָדִים פָטוּרִין. אָבֶל מַשְׁלָמִין לְאַחֲר זָמָן. נִתְגַּרְשָׁה הָאָשָׁה. נִשְׁתַּחַרְרָה הַעַבְדָּו. תִּבְינֵן לְשָׁלָלָם:

ה המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה. החובל בחבירו בשבת פטור מצלון. מפני שהוא גדוֹן בנפשו. והחולב בעקב בנעני שלו. פטור מצלון:

ה הtopicע לחבירו נותן לו סלע. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי מנה. סטרו נותן לו מאהים זוז. לאחר ידו נותן לו ארבע מאות זוז. צרם באזנו. תלש בשערו. רקק והגיע בו רוקזו. העביר טליתו ממנו. פרע רаш האשה בשוק. נותן ארבע מאות זוז. הכל לפני בבודו. אמר רבי עקיבא אפילו ענינים שבישראל רואין אותם כאלו הם בני חורין שיידדו מנכסיהם. שהם בני אברהם יצחק ויעקב. ומעשה באחד שפרע רаш האשה בשוק ובאה לפניו רבי עקיבא וחיבבו לתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי תן לי זמן. נתן לו זמן. שמרה עומדת על פתח חצרה. ושבר את הפך בפניה. ובו באיסר שמן. גلتה את רашה והיתה מטפהחת ומונחת ידה על ראשה. העמיד עליה עדים. ובא לפניו רבי עקיבא אמר לו (רבי) לו אני נותן ארבע מאות זוז. אמר לו לא אמרת כלום. שהחולב בעצמו אף על פי שאינו רשאי פטור. אחרים שחבלו בו חיבין. הקוץ נטיותתו אף על פי שאינו רשאי פטור. אחרים (ש��צטו את נטיותתו) חביבים:

ו אף על פי שהוא נותן לו. אין גמحل לו עד שיבקש מפש. שנאמר ועתה השב אשת וגמר. ומפני שלא היה המוחל אכזרי שנאמר ויתפלל אברהם אל האלים

ונומר. האומר סמא את עיני. קטע את ידי. שבר את רגלי. חיב. על מנת לפטור חיב. קרע את כסותי. שבר את בדי חיב. על מנת לפטור פטור. עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור. חיב. בין בגנו לבין במוינו:

פרק ט

הגוזל עצים ועשהן כלים. צמר ועשהן בגדים. משלים בשעת הגזלה. גוזל פרה מעברת וילדה. רחל טעונה וגוזה. משלים דמי פרה העומדת לילד. דמי רחל העומדת לצעז. גוזל פרה ונתקעbara אצלו וילדה. רחל וגטעהן אצלו וגוזה. משלים בשעת הגזלה. זה הכלל כל הגוזלים. משלמים בשעת הגזלה:

ב גוזל בהמה והזקינה. עבדים והזקינו. משלים בשעת הגזלה. רבוי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. גוזל מטבח ונסדק. פירות והركיבו. יין והחמיין. משלים בשעת הגזלה. מטבח ונסדק. תרומה ונטמאת. חמץ ו עבר עליו הפסח. בהמה ונעבודה בה עבירה. אז שנפסלה מעל גבי מזבח. או שהיתה יוצא לסקל. אומר לו הרי שלך לפניך:

ג נתן לאומנים לתקן וקלקלו. חיבים לשלים. נתן לחיש שדה תיבה ומגדל לתקן. וקלקל. חיב לשלים. הבנאי שקיבל עליו לסתור את הפתל. ושבר את האבניים או

שהזיק חיב לשלים. היה סותר מצד זה. ונפל מצד אחר.
פטור. ואם מחלוקת המבה חיב:

ד הנותן צMER לצביע וקדיחו יורה. נותן לו דמי צMERו. צבעו באור. אם השבח יתר על היציאה. נותן לו את היציאה. ואם היציאה יתרה על השבח. נותן לו את השבח. לצביע לו אדום. וצבעו שחור. שחזור וצבעו אדום. רביעי מAIR אומר נותן לו דמי צMERו. רביעי יהודה אומר אם השבח יותר על היציאה. נותן לו את היציאה. ואם היציאה יתרה על השבח. נותן לו את השבח:

ה הגוזל את חבירו שווה פרוטה ונשבע לו. يولיכנו אחריו (אפילו) למדי. לא ניתן לא לבנו. ולא לשלוחו. אבל נותן לשליה בית דין. ואם מית יחויר לירושו:

ו נתן לו את הקרן. ולא נתן לו את החמץ. מחל לו על הקרן. ולא מחל לו על החמץ. מחל לו על זה ועל זה. חוות מפחות משווה פרוטה בקרן. אינו צריך לידך אחריו. נתן לו את החמץ. ולא נתן לו את הקרן. מחל לו על החמץ. ולא מחל לו על הקרן. מחל לו על זה ועל זה. חוות משווה פרוטה בקרן. צריך לידך אחריו:

ז נתן לו את הקרן. ונשבע לו על החמץ. הרי זה ממשם חמץ על חמץ. עד שתמגעת הקרן פחות משלוחה. וכן בפקדונ. או בתשומת יד. או בגזל. או עשך את עמיתו. או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר. הרי זה ממשם

קָרְנוֹ וְחַמֶּשׁ וְאַשְׁם. הִכְנֵן פְּקֻדּוֹנִי. אָמֵר לוֹ נָאָבֶד. מְשֻׁבֵּעַ אָנִי. וְאָמֵר אָמֵן וְהֵעִדִּים מִעִידֵין אָזְהָוּ שָׂאָכְלוּ. מְשֻׁלָּם קָרְנוֹ. הַזְּהָה מַעֲצָמוֹ. מְשֻׁלָּם קָרְנוֹ וְחַמֶּשׁ וְאַשְׁם:

ג' הִכְנֵן פְּקֻדּוֹנִי. אָמֵר לוֹ נָגְנֵבָן. מְשֻׁבֵּעַ אָנִי. וְאָמֵר אָמֵן. וְהֵעִדִּים מִעִידֵין אָזְהָוּ שָׂגְבָנוּ. מְשֻׁלָּם תְּשִׁלּוּמִי כְּפֶל. הַזְּהָה מַעֲצָמוֹ. מְשֻׁלָּם קָרְנוֹ וְחַמֶּשׁ וְאַשְׁם:

ד' הַגּוֹזֵל אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ וְמֵת. הָרִי זוֹה מְשֻׁלָּם קָרְנוֹ וְחַמֶּשׁ לְבָנָיו אוֹ לְאָחָיו. וְאָם אַינוֹ רֹצֶחֶת אוֹ שָׁאַיִן לוֹ לְזָה וּבְעַלְיָה הַחֹזֶב בָּאִים וּגְנִפְרָעִים:

ה' הָאָמֵר לְבָנָו קָוָנָם אֵי אַתָּה נְהַנָּה מְשֻׁלִּי. אָם מֵת יִרְשֶׁנוּ. בְּחִיוֹ וּבְמוֹתוֹ. אָם מֵת לֹא יִרְשֶׁנוּ. וַיַּחֲזִיר לְבָנָיו אוֹ לְאָחָיו. וְאָם אַיִן לוֹ לְזָה. וּבְעַלְיָה הַחֹזֶב בָּאִים וּגְנִפְרָעִים:

ו' הַגּוֹזֵל אֶת הַגָּר. וְנִשְׁבַּע לוֹ. וְמֵת. הָרִי זוֹה מְשֻׁלָּם קָרְנוֹ וְחַמֶּשׁ לְבָנָים וְאַשְׁם לְמַזְבֵּחַ. שָׁנָאָמֵר וְאָם אַיִן לְאִישׁ גּוֹאֵל לְהַשִּׁיבָה הָאַשְׁם אֶלְיוֹ הָאַשְׁם הַמּוֹשֵׁב לְזָה לְבָהָן וְגּוֹמֶר. הַיְהָ מַעַלְהָה אֶת הַכְּסֶף וְאֶת הָאַשְׁם וְמֵת. הַכְּסֶף יִנְתַּן לְבָנָיו. וְהָאַשְׁם יִרְעָה עַד שִׁיסְתָּאָב. וּמְמַכֵּר וּמְפַלֵּז דָּמָיו לְנִדְבָּה:

ז' נִתְןֵן הַכְּסֶף לְאַנְשֵׁי מְשֻׁמָּר וְמֵת. אַיִן הַיּוֹרֶשֶׁן יִכְלִין לְהֹצִיא מִידָּם. שָׁנָאָמֵר אִישׁ אֲשֶׁר יִתְןֵן לְבָהָן לוֹ יְהִיה. נִתְן הַכְּסֶף לְיְהֹוִרִיב. וְאַשְׁם לִידְעֵיהָ יֵצֵא. אַשְׁם לְיְהֹוִרִיב. וּכְסֶף לִידְעֵיהָ. אָם קִים הָאַשְׁם יִקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדֵעָה. וְאָם

לא. ייחזיר ויביא אשם אחר. שהמביא גזילו עד שלא הביא אשםו יצא. הביא אשםו עד שלא הביא גזילו לא יצא. נתן את הקון ולא נתן לו את החמש. אין החמש מיעב:

פרק י

הגוזל ומאכיל את בנו והניח לפניו פטורין מלאלים. ואם היה דבר שיש בו אחירות חיבור לשולם. אין פורטין לא מתיבת המוכסין. ולא מביס של גבאיין. ואין נוטlein מהם צדקה. אבל נוטל הוא מתוך ביתו. או מן השוק:

ב גוטלו מוכסין את חמוץ. וננתנו לו חמוץ אחר. גוזל. לסתים את כסותו. וננתנו לו כסות אחירות הרי אלו שלא. מפני שהבעלם מתייחסין מהן. המצלם מן הנחר. או מן הניס או מן הלסתים. אם נתיאשו בעליים הרי אלו שלא. וכן נחיל של דבריהם. אם נתיאשו בעליים הרי אלו שלא. אמר רבי יוחנן בן ברoka נאמנת אשה או קטן לומר. מאאן יצא נחיל זה. ומלהיל בთוך שדה חבירו להציל את נחילו. ואם היזק משלים מה שהיזק. אבל לא יקוץ את סוכו על מנת לתן את הדמים. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף קוץין וננתן את הדמים:

המבריר בלו וספרייו ביד אחר. ויצא לו שם גניבה בעיר. ישבע לו לocket במה הוצאה ויטול. ואם לאו לא כל הימנו. שאני אומר מברין לאחר ולקחן זה הימנו.

ז זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש. נסדקה חבית של דבש. וشفך זאת את יינו והציל את הדבש לתוכה. אין לו אלא שכרו. ואם אמר אציל את שלך. ואתת נתנו לך דמי שלי. חיב לפנו לו. שטרף נהר חמورو וחמור חבריו. שלו יפה מנה. ושל חבריו מעתים. הגיח זה את שלו. והציל את של חבריו. אין לו אלא שכרו. ואם אמר לו אני אציל את שלך ואתת נתנו לך דמי שלי. חיב לפנו לו:

ה הגוזל שדה לחברו. ונטלוהו מסיקין. אם מכת מדינה היא. אומר לו הרי שלך לפניך. ואם מחתה הגוזל חבר להעמיד לו שדה אחר. שטפה נהר אומר לו הרי שלך לפניך:

ו הגוזל את חבריו. או שלו הימנו. או שהפקיד לו בישוב. לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר. יחזיר לו במדבר:

ה האומר לחבריו גולתיך. הלוייתני הפקחת אצלי. ואני יודע אם החזרתי לך. אם לא החזרתי לך. חיב לשלם. אבל אם אמר לו אני יודע אם גולתיך. אם הלוייתני. אם הפקחת אצלי. פטור מלשלם:

ח הנזיב טלה מִן הַעֲדָר וְהַחֹזֶיר וּמֵת אָו גְּנֵב חִיב
בְּאַחֲרִיוֹתּוֹ לֹא יַדְעַו בָּעָלִים לֹא בְגִנִּיבָתוֹ וְלֹא בְחֹזֶירָתוֹ
וּמְנוּ אֶת הַצָּאן וְהִיא שְׁלִימָה פָטוֹר (מלשלם):

ט אין לְזַקְחֵין מִן הַרוּעִים צָמָר וְחַלֵּב וְגִידִים וְלֹא מְשׂוּמָרִי
פִּירֹזָה עֲצִים וְפִירֹזָת אֲבָל לְזַקְחֵים מִן הַנְּשִׁים כָּלֵי צָמָר
בְּיְהוּדָה וּכָלֵי פְּשַׁתּוֹ בְּגָלִיל וְעֲגָלִים בְּשָׁרוֹן וּכְלֹן שָׁאָמָרָו
לְהַטְמֵינוּ אָסּוֹר וְלְזַקְחֵין בְּצִים וְתְּרַנְגּוֹלִים בְּכָל מִקּוּם:

י מוקין שְׁהַכּוּבָס מּוֹצִיאָהָרִי אֶלְוּ שְׁלוֹ וְשְׁהַסּוּרָק מּוֹצִיאָהָרִי
הָרִי אֶלְוּ שְׁלָל בַּעַל הַבִּית אֶם הִיא הַשְׁחוֹר עַל גַּבְיוֹ הַלְּבָן
נוֹטֵל אֶת הַכָּל וְהַן שְׁלוֹ יִתְרֵם מִן הָרִי אֶלְוּ שְׁלָל בַּעַל הַבִּית
הַחִיט שְׁשִׁיר (מן) הַחוֹט בְּדִי לְתַפּוֹר בּוֹ וּמְטַלֵּית שְׁהִיא
שְׁלָשׁ עַל שְׁלָשׁ הָרִי אֶלְוּ שְׁלָל בַּעַל הַבִּית מֵה שְׁהַחְרָשָׁה
מוֹצִיאָה בְּמַעַצָּד הָרִי אֶלְוּ שְׁלוֹ וּבְבְשִׁיל שְׁלָל בַּעַל הַבִּית
וְאֶם הִיא עוֹשֶׂה אַצְלָבָל בַּעַל הַבִּית אֶף הַנְּסָרָת שְׁלָל בַּעַל

הַבִּית: סְלִיק

מסכת Baba Metzia

פרק א

שניהם אוחזין בטלית. זה אומר אני מצאתיה. וזה אומר אני מצאתיה. זה אומר בלה שלו. וזה אומר בלה שלו. זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה. וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו. זה אומר בלה שלו. וזה אומר חציה שלו. האומר בלה שלו. ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים. והאומר חציה שלו ישבע שאין לו בה פחות מרבע. זה נוטל שלשה חלקים. וזה נוטל רביע:

ב' היו שניים רוכבים על גבי בהמה. או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג. זה אומר בלה שלו. וזה אומר בלה שלו. זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה. וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו. בזמנם שהן מודים. או שיש להן עדים. חולקים بلا שבועה:

ג' היה רוכב על גבי בהמה. וראה את המציאה ואמר לחבירו תננה לי נטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה. אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחלה. לא אמר בלאום:

ד' ראה את המציאה ונפל לו עליה ובא אחר והחזיק בה. זה שהחזיק בה זכה בה. ראה אותו רצין אחר מציאה. אחר עבי שבור. אחר גוזלות שלא פרחו. ואמר זכתה

לִ שְׂדֵי זָכַתָּה לֹא הִיה צְבִי רֶץ בְּדַרְפּוֹ אֹ שְׁהִיו גּוֹלָה
מְפֻרִיחַי וְאָמַר זָכַתָּה לִ שְׂדֵי לֹא אָמַר בְּלָוִם:

“ מציאות בנו ובתו הקטנים. מציאות עבדו ושפחתו
הכוננים. מציאות אשתו. הרי אלו שלו. מציאות בנו ובתו
הגדולים. מציאות עבדו ושפחתו העברים. מציאות אשתו
שגרשה. אף על פי שלא נתן לה בתותה. הרי אלו
שלהן:

‘ מצא שטרוי חוב אם יש בהן אחريות נכסים לא יחזיר.
شبית דין נפרעין מהו. אין בהן אחريות נכסים יחזיר.
שאין בית דין נפרעין מהו. דברי רבי מאיר. וחכמים
אומרים בין בך ובין לך לא יחזיר. מפני شبית דין נפרעין
מהו:

‘ מצא גטי נשים. ושהרורי עבדים. דיתיקי. מותנה
ושוברים. הרי זה לא יחזיר. שאני אומר בתובים היו.
ונמלך עליהם שלא להנום:

“ מצא אגרות שום. ואגרות מזוון. שטרוי חלייצה ומיאוגין.
ושטרוי בירורין. וכל מעשה בית דין. הרי זה יחזיר. מצא
בחפשה. או בדLOSEקמָא. תבריך של שטרות. או אגדה
של שטרות. הרי זה יחזיר. וכמה היא אגדה של שטרות.
שלשה קשורין זה בזה. רבנן שמעון בן גמליאל אומר
אחד הלוחה משלשה. יחזיר ללוחה. שלשה הלוחין מאחד.
yorir למלוחה. מצא שטר בין שטרותיו. ואינו יודע מה

טיבו. יהא מנה עד שיבא אליו. אם יש עמהן סمفונות,
יעשה מה שבסمفונות:

פרק ב

אלו מוצאות שלו. ואלו חיב להכרייז. אלו מוצאות
שלו. מצא פירות מפוזין. מעות מפוזרות. ברכיות
ברשות הרבים. ועגולי דבילה. כפרות של נחתום.
מחירות של דגים. וחתיכות של בשר. וגזי צמר הבאות
מןידנתן. ואניצי פשתן. ולשונות של ארגמן. הרי אלו
שלו. (דברי רבי מאיר) רבי יהודה אומר כל שיש בו שנוי
חיב להכרייז. כיצד מצא עגול ובותכו חרס. בכר ובותכו
מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר כל כל אנפרא אין
חיב להכרייז:

ב' ואלו חיב להכרייז. מצא פירות בכלוי. או כל במעות
שהוא. מעות בכיס או ביס במות שהוא. צבורי פירות
צבורי מעות. שלשה מטבעות זה על גב זה. ברכיות
ברשות היחיד וכפרות של בעל הבית. וגזי צמר
הלקוחות מבית האומן. כדי יין וכדי שמן. הרי אלו חיב
להכרייז:

ג' מצא אחר הגפה. או אחר הגדר. גוזלות מקשרין.
או בשbillin شبשדות. הרי זה לא יגע בהן. מצא כל
באשפה אם מכסה לא יגע בו. אם מגלה נוטל ומזכיר.
מצא בגל ובכטל ישן. הרי אלו שלו. מצא בכתל חדש.

מִחְצֵי וּלְחַזֵּן שֶׁלֽוֹ. מִחְצֵי וּלְפָנִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הִהְיָה מִשְׁכִּירוֹ לְאֶחָדִים. אֲפִילוֹ מֵצָא בַּתוֹּךְ הַבַּיִת. הַרְיָי אַלְוֹ שֶׁלֽוֹ:
 ד' מֵצָא בְּחַנוֹת הַרְיָי אַלְוֹ שֶׁלֽוֹ. בֵּין הַתִּיבָּה וּלְחַנּוּנִי הַרְיָי אַלְוֹ
 שֶׁלֽוֹ חַנּוּנִי. לְפָנִי שֶׁל שְׁלַחַנִי. הַרְיָי אַלְוֹ שֶׁלֽוֹ. בֵּין הַכְּסָא
 וּלְשְׁלַחַנִי הַרְיָי אַלְוֹ לְשְׁלַחַנִי. הַלּוֹקָח פִּירֹזָת מִחְבִּירוֹ. אוֹ
 שְׁשָׁלָח לוֹ חַבִּירוֹ פִּירֹזָת. וּמֵצָא בְּהַזְּמָנָה מִעוֹת. הַרְיָי אַלְוֹ שֶׁלֽוֹ.
 אִם הִי צְרוּרִין נָטוֹל וּמִכְרִיז:

ה' אִף הַשְּׂמַלָּה הִיהְיָה בְּכָל כָּל אֱלֹהָה. לְמַה יֵצֵא. לְהַקִּישׁ
 אֱלֹהָה. לְוֹמֵר לְךָ מֵה֙ שְׂמַלָּה מִזְוְחָת שִׁישׁ בָּה֙ סִימְנָן. וַיַּשֵּׁב
 לָהּ תֹּבוּעִים. אִף בְּלִדְבִּר שִׁישׁ בּוֹ סִימְנָן. וַיַּשֵּׁב לָהּ תֹּבוּעִים.
 חַיב לְהַכְרִיז:

ו' וְעַד מַתִּי חַיב לְהַכְרִיז. עַד כִּי שִׁידֻעַ בּוֹ שְׁכִינָיו. דָּבָרִי
 רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוֹדָה אָזָמֵר שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים. וְאַחֲרֵי הַرְגָּל
 הַאָחִרּוֹן שְׁבַעַה יָמִים. כִּי שִׁילַךְ לְבִיתָו שֶׁלֹּשָׁה. וַיַּחֲזֹר
 שֶׁלֹּשָׁה. וַיַּכְרִיז יוֹם אֶחָד:

ז' אָמַר אֶת הַאֲבִידָה וְלֹא אָמַר אֶת סִימְנָה. לֹא יִתְהַנֵּן לוֹ.
 וְהַרְמָפָא אָמַר עַל פִּי שָׁאָמֵר סִימְנָה לֹא יִתְהַנֵּן לוֹ. שְׁנָאָמֵר עַד
 דָּרוֹשׁ אֲחִיך אֶתְהָווֹ. עַד שְׁתִּדְרֹשׁ אֶת אֲחִיך. אִם רַמָּאִי
 הוּא. אִם אִינוּ רַמָּאִי. בְּלִדְבִּר שְׁעוֹשָׁה וְאוֹכֵל. יַעֲשֵׂה
 וַיַּאֲכֵל. וְדָבָר שְׁאַינוּ עַוְשָׁה וְאוֹכֵל יָמִיכָר. שְׁנָאָמֵר וְהַשְׁבֹּזָה
 לוֹ. רַאֲהָה הַיָּאֵד תְּשִׁיבֵנוּ לוֹ. מֵה֙ הָא בְּדָמִים. רַבִּי טְרָפּוֹן
 אָזָמֵר יַשְׁתַּפְּמֵשׁ בְּהַזְּמָנָה לְפִיכָךְ אִם נָאָבְדוּ. חַיב בְּאֶחָרִיותָן.

רבי עקיבא אומר לא ישתחמש בהזו לפיקד אם נאבדו.
אינו חיב באחריותן:

"מצא ספרים קורא בהן אחת לשלשים יום. ואם אינו יודע לקרוא גולן אבל לאilmoud בהן בתחלתה ולא יקרא אחר עמו. מצא כסות מנערה אחת לשלשים יום. ושותחה לארכה אבל לא לבבוזו. כל כי כסוף וכלי נחותה משתחמש בהן לארכו אבל לא לשוחקו. כל זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו. מצא שק או קפה וכל דבר שאין דרכו לטול. הרי זה לא יטול:

"אייז אבידה. מצא חמוץ או פרה רועין בדרך. אין זו אבידה. חמוץ וכלי הפווכין. פרה רצה בין הקברים. הרי זו אבידה. החזירה וברחה החזירה וברחה. אפילו ארבעה וחמשה פעמים. חיב לה חזירה. שנאמר חשב תשיבם. היה בטיל מסלע. לא יאמר לו תן לי סלע. אלא נתן לו שכרו כפועל (בטל). אם יש שם בית דין. מתנה בפני בית דין. אם אין שם בית דין. בפני מי יתנה. שלו קודם:

'מצאה ברפת אין חיב בה. בראשות הרבה חיב בה. ואם היהה בית הקברים לא יטמא לה. אם אמר לו אביו הטמא או שאמר לו אל תחזיר. לא ישמע לו. פרק וטعن. פרק וטען. אפילו ארבעה וחמשה פעמים חיב. שנאמר עזוב תעוזב. הילך וישב לו ואמר הזאל ועליך מצוה. אם

רצונך לפרק פרוק. פטור. שנאמר עמו. אם היה זקן. או חולה חיב. מצוה מן התורה לפרק אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר אף לטעון. רבי יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר על משאו. אין זוקק לו שנאמר תחת משאו. משאו ששהוא יכול לעמוד בו:

“אבדתו ואבדת אביו. שלו קודמת. אבדתו ואבדת רבו. שלו קודמת. אבדת אביו ואבדת רבו. שלו רבו קודמת. שאביו הביאו לתי העולם הזה. ורבו שלמדו חכמה. מביאו לחוי העולם הבא. ואם אביו חכם. שלו אביו קודמת. היה אביו ורבו נושאים משאו. מניה את שלו רבו. ואחר כך מניה את שלו אביו. היה אביו ורבו בבית השבי. פודה את רבו. ואחר כך פודה את אביו. ואם (היה) אביו חכם. פודה את אביו. ואחר כך פודה את רבו:

פרק ג

המפקיד יצא חבירו בהמה או כלים. ונגנוו או שאבדו. שלם ולא רצה לישבע. שהרי אמרו שומר חנש נשבע ויזעא. נמצא הגנוב משלם תשלומי בכל. טבח ומבר משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם. למי שהפקדוז יצא. נשבע ולא רצה לשלם. נמצא הגנוב. משלם תשלומי בכל. טבח ומבר משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם לבעל הפקדוז:

ב' השז' בְּרָה מִחְבִּירֹן וַהֲשֵׁאַילָה לְאַחֲר וְמַתָּה בְּדַרְכָּה יִשְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שְׁמַתָּה בְּדַרְכָּה וַהֲשֵׁאַל יִשְׁלַם לְשֹׁכֵר אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּיּוֹצֵא הַלָּה עוֹשָׂה סְחוּרָה בְּפֶרְתּו שֶׁל חֲבִירֹן אַלְאָ תַּחֲזֹר בְּרָה לְבָעָלִים:

ג' אָמַר לְשִׁנְיִים גַּלְתִּי לְאַחֲד מִכֶּם מִנֶּה וְאַינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם אָז אָבִיו שֶׁל אַחֲד מִכֶּם הַפְּקִיד לִי מִנֶּה וְאַינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה הוּא נוֹתֵן לְזָה מִנֶּה וּלְזָה מִנֶּה שְׁהֽׁוֹדָה מִפְּנֵי עַצְמוֹ:

ד' שִׁנְיִים שְׁהַפְּקִידו אַצְלָאָחָד זֶה מִנֶּה וְזֶה מִאָתִים זֶה אָוּמֵר שֶׁלִי מִאָתִים וְזֶה אָוּמֵר שֶׁלִי מִאָתִים נוֹתֵן לְזָה מִנֶּה וּלְזָה מִנֶּה וַהֲשֵׁאַר יְהָא מִנְחָה עַד שִׁבְאָא אֲלֵיכָו אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אָם בֵּן מִה הַפְּסִיד הַרְמָאִי אַלְאָ הַבְּלִי הָא מִנְחָה עַד שִׁבְאָא אֲלֵיכָו:

ה' וּבָנֵי כָּלִים אָחָד יִפְהָה מִנֶּה וְאָחָד יִפְהָה אַלְפִי זָזָז זֶה אָוּמֵר יִפְהָה שֶׁלִי וְזֶה אָוּמֵר יִפְהָה שֶׁלִי נוֹתֵן אֶת הַקְּטָן לְאַחֲד מִהָּזָה וּמִתּוֹךְ הַגָּדוֹל נוֹתֵן דְּמִי קָטָן לְשִׁנְיִים וַהֲשֵׁאַר יְהָא מִנְחָה עַד שִׁבְאָא אֲלֵיכָו אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אָם בֵּן מִה הַפְּסִיד הַרְמָאִי אַלְאָ הַבְּלִי הָא מִנְחָה עַד שִׁבְאָא אֲלֵיכָו:

ו' הַמִּפְּקִיד פִּירּוֹת אַצְלָ חֲבִירֹן אֲפִילוּ הָן אֲבוֹדִין לֹא יִגְעַבְּהָן רַבִּו שְׁמַעוֹן בָּנו גָּמְלִיאָל אָוּמֵר מַזְכָּר בְּפָנֵי בֵּית דִין מִפְּנֵי שַׁהֲוָה כְּמַשִּׁיב אֲבִידָה לְבָעָלִים:

המפקיד פירות אצל חבירו. הרי זה יוצא לו חסרוןנות. לחטין ולארכז תשעה חצאי קבין לכור. לשעוריין ולדחן תשעה קבין לכור. לפסמן ולזרע פש吞 שלוש שאין לכור. הפל לפני המדה. הפל לפני הזמן. אמר רבי יוחנן בן נורי וכי מה אכפת להן לעכברין. והלא אוכלים בין מהרבה ובין מקמעה. אלא איןנו מוציאו לו חסרוןנות. אלא לכור אחד בלבד. רבי יהודה אומר אם היהה מדה מרובה. איןנו מוציאו לו חסרוןנות מפני שモתירות:

י יוצא לו שותות לין. רבי יהודה אומר חמיש. יוצא לו שלשת לוגין שמון למאה. לוג ומכחשה שמרים לוג ומכחשה בלו. אם היה שמון מזקק. איןנו מוציאו לו שמרים. אם היה קנקנים ישנים. איןנו מוציאו לו בלו. רבי יהודה אומר אף המוכר שמון מזקק לחבירו כל ימות השנה. הרי מקבל עליו לוג ומכחשה שמרים למאה:

ט המפקיד חבית אצל חבירו. ולא ייחדו לה הבעלים מקום. וטלטליה ונשברה. אם מתוך ידו נשברה. לארכו חיב. לארכה פטור. אם משנה נינה נשברה. בין לארכו בין לארכה פטור. ייחדו לה הבעלים מקום. וטלטליה ונשברה. בין מתוך ידו ובין משנה נינה. לארכו חיב לארכה פטור:

ע המפקיד מעות אצל חבירו. צרכו והפשלו לאחורייו. או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים. ונעל בפניהם שלא

כְּרָאוִי חַיֵּב שֶׁלֹּא שִׁמְרָה בַּדָּרֶךְ הַשׁוֹמְרִים וְאָם שִׁמְרָה בַּדָּרֶךְ הַשׁוֹמְרִים פָּטוֹר:

"**הַמִּפְקִיד מִעּוֹת אַצְלָ שְׁלָחַנִי.** אָם אַרוֹרִין לֹא יִשְׂתַּמֵּשׁ בָּהֵן. **לִפְיכָךְ אָם נִאֲבָדוּ אַינוּ חַיֵּב בַּאֲחֻזָּיוֹתָן.** מִתְרִין יִשְׂתַּמֵּשׁ בָּהֵן. **לִפְיכָךְ אָם נִאֲבָדוּ חַיֵּב בַּאֲחֻזָּיוֹתָן.** אַצְלָ בַּעַל הַבַּיִת. **בּוּין אַרוֹרִין וּבּוּין מִתְרִין.** **לֹא יִשְׂתַּמֵּשׁ בָּהֵן.** **לִפְיכָךְ אָם נִאֲבָדוּ אַינוּ חַיֵּב בַּאֲחֻזָּיוֹתָן.** חַנּוּנִי בַּבַּעַל הַבַּיִת. דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר חַנּוּנִי בְּשְׁלָחַנִי:

"**הַשׁוֹלֵח בַּפְּקָדֹן.** **בֵּית שְׁמָאי אָוֹמְרים יַלְקָה בְּחִסְר וּבִתְהָר.** **וּבֵית הַלֵּל אָוֹמְרים בְּשַׁעַת הַזָּאת.** **רַבִּי עֲקִיבָּא אָוֹמֵר בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה.** **הַחֹזֵב לְשָׁלוֹח יָד בַּפְּקָדֹן בֵּית שְׁמָאי אָוֹמְרים חַיֵּב.** **וּבֵית הַלֵּל אָוֹמְרים אַינוּ חַיֵּב עד שִׁישַׁלֵּח בָּז יָד (שֶׁנְאָמֵר אָם לֹא שְׁלַח יָד בְּמַלְאָכָת רַעַה).** **כִּיצְדָּק.** **הַטָּה אֶת הַחַבִּית וְנַטֵּל הַימָּנָה רַבִּיעִית וְנַשְּׁבָּרָה.** **אַינוּ מְשֻׁלָּם אֶלָּא רַבִּיעִית.** **הַגְּבִיהָ וְנַטֵּל הַימָּנָה רַבִּיעִית וְנַשְּׁבָּרָה.** **מְשֻׁלָּם דָּמִי בָּלָה:**

פרק ד

הזהב קונה את הכסף. והכסף אינו קונה את הזהב.
הנחושת קונה את הכסף. והכסף אינו קונה את
הנחושת. מעות רעות קונות את היפות. והיפות אין
קוניה את הרעות. אסימון קונה את המטבע. והמטבע
אינו קונה את אסימון. מטלטליין קונים את המטבע.
ומטבע אין קונה את המטלטליין. (זה הכלל) בֶּל
המטטלטליין קונין זה את זה:

ב' ביצד. משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות. אינו יכול
לחזור בו. נתן לו מעות. ולא משך הימנו פירות. יכול
לחזור בו. אבל אמרו מי שפרק מענשי דור המבול ומהדור
הפלגה. הוא עתיד להפרק ממש אינו עומד בדברו. רבינו
שמעון אומר כל שהכסף בידו. ידו על העליונה:

ג' האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע.
שתיות למקח. עד מתי מותר להחזיר. עד כדי شيء
להTEGR או לקרויבו. הורה רבינו טרפון בLOOD. האונאה שננה
כסף לסלע. שלישי למקח. ושمحו תגרי לוד. אמר להם כל
היום מותר לחזור. אמרו לו יניח לנו רבינו טרפון במקומנו
וחזרו לדברי חכמים:

ד' אחד הלוكة ואחד המוכר יש להן אונאה. בשים
שאונאה להדיות בך אונאה להTEGR. רבינו יהודה אומר אין

אוֹנוֹתָה לְתַגֵּר. מִשְׁהַטֵּל עַלְיוֹ יְדוֹ עַל הַעֲלִיָּה רֶצֶח אָזֶם
לֹו תָּנוּ לִי מִעוּתִי אָז תָּנוּ לִי מִה שָׁאָנוּתָנִי:

" בָּמָה תְּהִא הַסְּלָע חִסְּרָה וְלֹא יְהָא בָּה אָנוֹתָה. רַבִּי
מַאיָּר אָזֶם אַרְבָּעָה אִיסְרָן אִסְרָר לְדִינָר. רַבִּי יְהוּדָה
אָזֶם אַרְבָּעָה פְּנַדְיוֹנָת פְּנַדְיוֹנָת לְדִינָר. רַבִּי שְׁמֻעָן אָזֶם
שְׁמָנָה פְּנַדְיוֹנָת שְׁנִי פְּנַדְיוֹנָים לְדִינָר:

" עַד מַתִּי מוֹתֵר לְהַחְזִיר. בְּכֶרֶבִים עַד בְּדִי שִׁירָה
לְשַׁלְּחָנִי. וּבְכֶפֶרים עַד עַרְבִּי שְׁבָתוֹת. אֲם הִיה מִכְּרָה.
אֲפִילוֹ לְאַחֲר שְׁנִים עַשֶּׂר חֶדֶשׁ. מִקְּבָּלה הַימָּנוֹ. וְאַז לֹו
עַלְיוֹ אֶלָּא תְּרֻעָמָת. וְנוֹתָנָה לְמַעַשֵּׂר שְׁנִי. וְאַזנוֹ חֹזֶשׁ.
שְׁאַזנוֹ אֶלָּא נְפָשׁ רַעָה:

" הָאוֹנוֹתָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה שְׁתִי כֶּסֶף. וְהַהְזָדָה
שְׁוֹהָה פְּרוֹטָה. חַמְשָׁה פְּרוֹטוֹת הָן. הַהְזָדָה שְׁוֹהָה פְּרוֹטָה.
וְהַאֲשָׁה מִתְקַדְּשָׁת בְּשַׁוְהָה פְּרוֹטָה. וְהַגְּנָה בְּשַׁוְהָה פְּרוֹטָה
מִן הַקָּדְשָׁה מַעַל. וְהַמּוֹצָא שְׁוֹהָה פְּרוֹטָה חַבִּיב לְהַכְּרִיז.
וְהַגּוֹזֵל אֶת חַבְּרִיו שְׁוֹהָה פְּרוֹטָה וְנִשְׁבַּע לֹו. יְזִילְכָּנוֹ אַחֲרִיו
אֲפִילוֹ לְמִדי:

" חַמְשָׁה חַמְשִׁין הָן. הָאָכֵל תְּרוּמָה וְתְרוּמָת מַעַשֵּׂר
וְתְרוּמָת מַעַשֵּׂר שֶׁל דָמָאי. וְהַחֲלָה וְהַבְּפּוּרִים מַזְסִיף
חַמְשָׁה הַפּוֹדָה (גַּטְעַ רַבָּעִי). וּמַעַשֵּׂר שְׁנִי שֶׁלֹּו מַזְסִיף חַמְשָׁה
הַפּוֹדָה אֶת הַקָּדְשָׁו. מַזְסִיף חַמְשָׁה. הַגְּנָה בְּשַׁוְהָה פְּרוֹטָה

מן המקדש. מוסף חמץ. והגוזל את חבירו שוה פרוטה
ונשבע לו מוסף חמץ:

ט אלו דברים שאין להם אונאה. העבדים והשטרות
וקרכעות והקדשות. אין להם תשלומי בפל. ולא
תשלומי ארבעה וחמשה. שומר חנם אינו נשבע. ונושא
שבר אינו משלם. רבי שמיעון אומר קדשים שהוא חיב
באחריותן יש להן אונאה. ושהינו חיב באחריותן אין להן
אונאה. רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה בהמה
ומרגליות אין להם אונאה. אמרו לו לא אמרו אלא את
אלו:

כישם שאונאה. במקה ובממיר. אך אונאה בדברם. לא
יאמר לו בכמה חפץ זה. והוא אינו רוצה לקח. אם היה
בעל תשובה לא אמר לו זכור מעשיך הראשונים. אם
היה בן גרים. לא יאמר לו זכור מעשיה אבותיך. שנאמר
נגר לא תונה ולא תלחתנו:

י אין מערבין פירות בפירות. אפילו קדשים בחדשים.
ו אין ציריך לומר קדשים בישנים. באמת בין התירו לערב
קשה ברך. מפני שהוא משכיבך. אין מערבין שמרי בין
בין אבל נזון לו את שMRI. מי שנחטרב (לו) מים בין
לא ימברנו בחנות. אלא אם בן הודיעו. ולא לתגר. אף על
פי שהזדיעו. שאינו אלא לרמות בו. מקום שענגן להטיל
מים בין. יטילו:

ב' התגער נוטל מוחמש גורנות. ונוטן לתוך מגורה אחת. מוחמש גותות. ונוטן לתוך פיטס אחד. ובלבד שלא יהא מתבונן לערב. רביה יהודה אומר לא יחלק החנוני קליזות ואגוזים לתינוקות. מפני שהוא מרילן לבא אצל ווחכמים מתירין. ולא לפחות את השער. ווחכמים אומרים זכור לטוב. לא יבור את הגרישין דבריABA שאול. ווחכמים מתירין. ומזהים שלא יבור מעל פי מגורה. שאינו אלא בגונב את העין. אין מפרקסין לא את האדם. ולא את הבהמה. ולא את הכלים:

פרק ה

אייזהו נשך. ואייזהו תרבית. אייזהו נשך. המלה סלע בחמשה דינרין. סאותים חטין בשלשה. מפני שהוא נשך. ואייזהו תרבית. המרבה בפירות. ביצה. לכה הימנו חטין בדינר זהב הבור. וכן השער. עמדו חטין בשלשה דינרין. אמר לו תנו לי חטין שאני רוצה למכרו ולקח בהן יין. אמר לו הרי חיטה עשויות עלי שלשה דינרים. והרי לך אצל בהן יין. יין אין לו:

ב' המלה את חבירו. לא ידור בחצירו חנס. ולא ישבור ממנו בפחות. מפני שהוא רבית. מרביין על השבר. ואין מרביין על המבר. ביצה. השבר היה לך בעשרה סלעים לשנה. ואם של חדש חדש בסלע לחודש. מותר. מבר

לו שְׂדָהוּ וְאָמַר לוֹ אֵם מִעֲבָשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לֵי. הָרִי הִיא שֶׁלֶךְ בְּאַלְפַּי זָזָז. אֵם לְגַרְן בְּשָׁנִים עַשֶּׂר מֵנֶה. אֲסֹור:

מִכֶּר לוֹ אֶת הַשְּׁדָה. וְנֹתֵן לוֹ מִקְצַת דְּמִים. וְאָמַר לוֹ אַיִּמְתִּי שְׁתְּרִצָּה הַבָּא מִעוֹת וִטּוֹל אֶת שֶׁלֶךְ. אֲסֹור. הָלֹוָה עַל שְׂדָהוּ וְאָמַר לוֹ. אֵם אַי אַתָּה נוֹתֵן לֵי מִכְאֹן וְעַד שֶׁלֶשׁ שָׁנִים. הָרִי הִיא שְׁלֹזִי. הָרִי הִיא שְׁלֹזִי. וּבְדַקְדַּקְתָּוּס בֵּן זָגַן עֹזֶה עַל פִּי חֲכָמִים:

אֵין מוֹשִׁיבֵין חָנָנִי לְמִחְצִית שָׁכֶר. וְלֹא יַתֵּן מִעוֹת לְקַח בְּהַזְּנָה פִּירֹת לְמִחְצִית שָׁכֶר. אֶלָּא אֵם בֵּן נוֹתֵן לוֹ שָׁכֶר צְבָעֵל. אֵין מוֹשִׁיבֵין תְּרִגְנוֹלִין לְמִחְצִית. וְאֵין שְׁמֵין עֲגָלִין וִסְחִין לְמִחְצִית. אֶלָּא אֵם בֵּן נוֹתֵן לוֹ שָׁכֶר עַמְלָוּ וְמַזְוָנוּ. (אֶבֶל) מִקְבְּלִין עֲגָלִין וִסְחִין לְמִחְצִית. וּמִגְּדָלִין אַוְתָּן עַד שִׁיחָה טָעֵנתָה:
שִׁיחָה מִשְׁלֶשִׁין. וְחַמּוֹר עַד שִׁתְּהָא טָעֵנתָה:

שְׁמֵין פָּרָה וְחַמּוֹר וְכָל דָּבָר שֶׁדְרַכְוּ לְעָשֹׂות וְלֹא כָּל לְמִחְצִית. מִקּוּם שְׁנָהָנוּ לְחַלּוֹק אֶת הַוְּלֹדוֹת מִיד חֹלְקִין. מִקּוּם שְׁנָהָנוּ לְגַדֵּל יָגִידְלָוּ. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גִּמְלַיאֵל אָוּמֵר שְׁמֵין עֲגָל עַם אַמּוֹן וִסְחִח עַם אַמּוֹן. וּמִפְּרִין עַל שְׂדָהוּ. וְאֵינוֹ חֹשֶׁש מִשּׁוּם רַבִּית:

אֵין מִקְבְּלִין צָאן בְּרִזְל מִיְשָׁרָאֵל מִפְּנֵי שַׁהְוָא רַבִּית. אֶבֶל מִקְבְּלִין צָאן בְּרִזְל מִן הַגְּבָרִים. וְלוֹזִין מֵהַן וּמִלּוֹזִין אַוְתָּן בְּרַבִּית. וּבֵן בְּגָר תֹּשֶׁב. מְלֹהָה יִשְׂרָאֵל מִעֲוֹתָיו שֶׁל גְּבָרִי. מִדּוּת הַגְּבָרִי. אֶבֶל לֹא מִדּוּת יִשְׂרָאֵל:

אין פוסקין על הפירוזת עד שיצא השער. (יצא השער פוסקין. ואף על פי שאין לו יש לו.) היה הוא תחלה לקווצרים. פוסק עמו על הנגידיש ועל העביט של ענבים. ועל המעתן של זיתים. ועל הבצים של יוצר. ועל הסיד משתקע בכבשון. ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה. רבי יוסי אומר אין פוסקין על הזבל אלא אם בין היתה לו זבל באשפה. וחכמים מתרין. ופוסק עמו בשער הגבואה. רבי יהודה אומר אף על פי שלא פסק עמו בשער הגבואה יכול לומרתן לי בזה. אותן לי את מעותיו:

מלוה אדם את אריסיו חטין בחטין לזרע. אבל לא לאכזול. שהיה רבנן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין לזרע. ביקר והוזלו. ובזול והוקרו. נוטל מהן בשער הזול. לא מפני שהלכה בן. אלא שרצה להחמיר על עצמו:

לא יאמר לחבריו הלוני כור חטים. ואני אנתן לך לגורן. אבל אומר לו הלוני. עד שיבא בני. או עד שאומצא מפתח. ולהיל אוסר. וכן היה היל אומר. לא תלוה אשה בבר לחברתך. עד שתטענו דמים. שמא יוקירו חטים ונמיצו באות לידי רבית:

אומר אדם לחבריו נכש עמי ואנבקש עמוק. עדור עמי ואעדור עמוק. אבל לא יאמר לו נכש עמי ואעדור עמוק. עדור עמי ואנבקש עמוק. כל ימי גריד אחד. כל ימי רביעה אחית. לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני אחירוש עמוק.

ברבִּיעַה רְבוּן גָּמְלִיאֵל אֹמֵר יִשְׁ רַבִּית מִקְדָּמָת וַיִּשְׁ רַבִּית
מִאֲוֹחֶרֶת בַּיּוֹם נְתַנְוּ לְלוֹתָה הַיְמָנוֹ וְהִיה מַשְׁלֵחַ לוֹ
וְאֹמֵר בְּשַׁבְּיל שְׁתַלְוַנִּי זוּ הִיא רַבִּית מִקְדָּמָת לְלוֹתָה הַיְמָנוֹ
וְהַחֲזֵיר לוֹ אֶת מַעֲוַתָּיו וְהִיה מַשְׁלֵחַ לוֹ וְאֹמֵר בְּשַׁבְּיל
מַעֲוַתִּיךְ שֶׁהָיו בְּטַלוֹת אַצְלֵיְךְ זוּ הִיא רַבִּית מִאֲוֹחֶרֶת רַבִּי
שְׁמַעַזּוֹן אֹמֵר יִשְׁ רַבִּית דָּבָרִים לֹא יֹאמֶר לוֹ דַע בֵּי בָּא
אִיש פְּלוֹזִי מִמְּקוֹם פְּלוֹזִי:

וְאַלּו עֻזְבָּרִין בֶּלֶא תַּעֲשֵּה הַמְלֹהָ וְהַלֹּה וְהַעֲרָב
וְהַעֲדָים וְחַכְמָמִים אֹמְרִים אֶפְסּוֹפֶר עֻזְבָּרִים מִשּׁוּם לֹא
תַּתְנִזְנֵן וּמִשּׁוּם בְּלֹ תַקְחֵ מִאֶתְוָה וּמִשּׁוּם לֹא תַהֲרֵה לֹא בְּנֵשָׁה
וּמִשּׁוּם לֹא תַשְׁמִינו עַלְיוֹ נְשָׁךְ וּמִשּׁוּם וּלְפִנֵּי עֹור לֹא תַתְנִזְנֵן
מִבְשָׁול וִירָאת מְאַלְּהִיךְ אֲנִי זֶה:

פרק ו'

הַשׁוֹׁכֵר אֶת הַאוֹמֵנִין וְהַטּוּזֵה אֶת זֶה אַין לָהֶם זֶה עַל
זֶה אֶלָּא תַּרְעֵמָת שְׁכֵר אֶת הַחַמֶּר וְאֶת הַקְּדָר
לְהַבְּיא פְּרִיפְרִין וְחַלְילִים לְכַלָּה אֶזְעַט וּפּוֹעַלְיָן לְהַעֲלוֹת
פְּשַׂתְנֵן מִן הַמְשָׁרָה וְכָל דָּבָר שָׁאַבְד וְחַזּוֹר בָּהָן מִמְּקוֹם
שְׁאַיִן שֵׁם אֲדֵם שְׁזֵכְר עַלְיהָן אוֹ מִטְעָן:

ב' הַשׁוֹׁכֵר אֶת הַאוֹמֵנִין וְחַזּוֹר בָּהָן יָדוֹ עַל הַתְּחִתּוֹנָה אֶם
בְּעַל הַבַּיִת חֲזֵיר בָּזְוּ יָדוֹ עַל הַתְּחִתּוֹנָה כָּל הַמְשָׁנָה יָדוֹ עַל
הַתְּחִתּוֹנָה וְכָל הַחֲזֵיר בָּזְוּ יָדוֹ עַל הַתְּחִתּוֹנָה:

^ג השזוכר את החמור. להזילכה בחר. והזילכה בבקעה. בבקעה והזילכה בחר. אפילו זו עשר מילין וזה עשר מילין ומטה. חיב. השזוכר את החמור והבריקה. או שנעשית אנגריא. אומר לו הרי שלך לפניך. מטה או נשברה. חיב להעמיד לו חמור. השזוכר את החמור להזילכה בחר. והזילכה בבקעה. אם החליקה פטור. ואם הוחמה חיב. להזילכה בבקעה. והזילכה בחר. אם החליקה חיב. ואם הוחמה פטור. אם מלחמת המעליה חיב:

^ד השזוכר את הפרה לחറוש בחר וחרש בבקעה. אם נשבר הקנקן פטור. בבקעה וחרש בחר. אם נשבר הקנקן חיב. לדוש בקטנית. וידש בתבואה פטור. לדוש בתבואה וידש בקטנית חיב. מפני שהקטנית מחלוקת:

^ה השזוכר את החמור להביא עליה חטאים. והביא עליה שעורים חיב. תבואה והביא עליה תבן חיב. מפני שהגופח קשה למשאו. להביא לתוך חטאים והביא לתוך שעורים פטור. ואם הוסיף על משאו חיב. ובמה יוסיף על משאו והוא חיב. סומכו אומר משום רבינו מאיר. סאה לגמל. שלשה קבין לחמורים:

^ו כל האומני שומר שבר הון. ובכלנו שאמרו טול את שלך והבא מעוזות. שומר חנים. שמור לי ואשמור לך. שומר שכר. שמור לי ואמר לו הנח לפניכם. שומר חנים:

הלוּחוֹ עַל הַמְשֻׁבָּצִין שׂוֹמֵר שֶׁכֶר רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר הַלְוָחוֹ מְעוֹת שׂוֹמֵר חֲנָם הַלְוָחוֹ פִּירֹת שׂוֹמֵר שֶׁכֶר אֲבָא שָׁאָול אָמֵר רְשָׁאֵי אָדָם לְהַשְּׁבֵר מְשֻׁבָּצָנוּ שֶׁל עַנִּי לְהִיוֹת פּוֹסֵק עַלְיוֹ וְהַזְּלָקָד מִפְנֵי שַׁהֲוָא בִּמְשֵׁיב אֲבִידָה:

הַמְעַבֵּר חֲבִית מִמְּקוּם לִמְקוּם וְשַׁבָּרָה בֵּין שׂוֹמֵר חֲנָם בֵּין שׂוֹמֵר שֶׁכֶר יִשְׁבָּעַ רַבִּי אַלְיעָזָר אָמֵר זוּ וְזוּ יִשְׁבָּעַ וְתִמְהָא אֲנִי אָמַן יָכוֹלָנוּ זוּ וְזוּ לִשְׁבָּעַ:

פרק ז'

הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוּעָלִים וְאָמֵר לָהֶם לְהַשְּׁבִים וְלַהֲעַרְבֵּב מִמְּקוּם שְׁגַהַנוּ שֶׁלֹּא לְהַשְּׁבִים וְשֶׁלֹּא לַהֲעַרְבֵּב אַינוּ רְשָׁאֵי לְכֹזֶפֶן מִמְּקוּם שְׁגַהַנוּ לְזֹוּ יוֹן לְסַפֵּק בְּמִתְּיקָה יִסְפֵּק הַכְּלָל בְּמִנְהָג הַמִּדְיָנָה מַעֲשָׂה בָּרְבִּי יוֹחָנָן בָּן מַתִּיא שֶׁאָמֵר לְבָנָו צָא וְשַׁבָּר אֶצְל אָבָיו אָמֵר לוּ בָנִי אַפְּיָלוּ אָמַן אַתָּה מִזְוְנוֹת וְכַשְּׁבָּא אֶצְל אָבָיו אָמֵר לוּ בָנִי אַפְּיָלוּ אָמַן אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כְּסֻעֻודָת שְׁלָמָה בְשֻׁעַתוֹ לֹא יִצְאָת יְהִי חֹזֶבֶת עַמְּהָן שְׁהָן בָנִי אֶבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב אֲלָא עד שֶׁלֹא יִתְחַלְוּ בְמַלְאָכָה צָא וְאָמֵר לָהֶם עַל מִנְתָה שְׁאַין לְכָם עַל אֲלָא פַת (וְקִטְנִית) בְלֹבֶד רַבּו שְׁמַעַן בָנִי גַּמְלִיאָל אָמֵר לֹא הִיה צָרִיךְ לְוֹמֶר בָנִי הַכְּלָל בְּמִנְהָג הַמִּדְיָנָה:

בְּאַלוּ אָזְכְּלִין מִן הַתּוֹרָה הַעוֹשֶׂה בְמִחְבָּר לְקַרְקָע בְשֻׁעַת גַּמְרָה מַלְאָכָה וּבְתַלְושׁ מִן הַקַּרְקָע עַד שֶׁלֹּא גַּמְרָה מַלְאָכָתוֹ בְדָבָר שְׁגַדּוֹלָו מִן הָאָרֶץ וְאַלוּ שְׁאַין אָזְכְּלִין.

העושה במחבר לקראן. בשעה שאין גמר מלאכה.
ובתלוש מן הקראן מאחר שנגמרה מלאכתו. ובדבר
שאין גדול מן הארץ:

היה עושה בידו אבל לא ברגלו. ברגלו אבל לא בידו
אפילו בכתפו. הרי זה אוכל. רבי יוסי בר יהודה אומר
עד שיעשה בידו ורגלו:

היה עושה בתנאים. לא יأكل בענבים. בענבים לא
יאכל בתנאים. אבל מוגע את עצמו עד ש מגע למקום
היפות ואוכל. וכך לא אמרו. אלא בשעת מלאכה.
אבל משום השב אבל לבעלים אמרו. פועלין אוכלין
בחליכתו מאמין לאמן. ובחוורתו מן הנגת. ובחמור בשהייה
פורקנת:

אוכל פועל קישות אפילו בדין. וכותבת אפילו בדין.
רבי אליעזר (בן) חסמא אומר לא יأكل פועל יתר על
שברן. וחכמים מתירים. אבל מלמדים את האדם שלא
יה ארעבתן. והוא סותם את הפתח בפניהם:

קוץן אדם על ידי עצמו. על ידי בנו ובתו הגזולים. על
ידי עבדו ושפחתו הגדולים. על ידי אשתו. מפני שיש
בזה דעת. אבל אין קוץן על ידי בנו ובתו הקטנים. ולא
על ידי עבדו ושפחתו הקטנים. ולא על ידי בהמתו. מפני
שאינו בזה דעת:

השוכר את הפעלים לעשות בנטע רבעי שלז. הרי אלו לא יאכלו. אם לא הודיע פודה ומأكلו נתפרסו עגוליו. נתפתחו חביותיו. הרי אלו לא יאכלו. אם לא הודיע מעשר ומأكلו:

שומר פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה. ארבעה שומרים חנום והשואל נושא שבר. והשוכר. שומר חנום שבע על הכל. והשואל משלם את הכל. נושא שבר והשוכר שבעם על השבורה. ועל השבואה. ועל המptaה. ומשלמין את האגדה ואת הגניבה:

זאב אחד אינו אנס. שני זאים אנס. רביה יהודה אומר בשעת משלחת זאים. אף זאב אחד אנס. שני כלבים אינו אנס. ידיע הברי אומר משום רביה מאיר מרוח אחת אינו אנס. משתי רוחות אנס. הליטס הרי זה אנס. האריה והדב והנמר והברדלס והנחש הרי זה אנס. אימתי בזמן שבאו מאליהן. אבל (אם) הוליכן למקום גודדי תיה ולסתים אינו אנס:

מטה בדרכה הרי זה אנס. סגפה ומטה אינו אנס. עלתה לראשי צוקין ונפללה הרי זה אנס. העלה לראשי צוקין ונפללה ומטה אינו אנס. מטה שומר חנום להיות פטור משבואה. והשואל להיות פטור משלם. נושא שבר והשוכר להיות פטור משבואה ומשלם:

א בְּלַי הַמִּתְנָה עַל מַה שֶּׁפֶתּוּ בַּתּוֹרָה תְּנָאֹ בְּטַלְוָן. וְכֹל
תְּנָאֵי שִׁישׁ מַעֲשָׂה בַּתְּחִילָתוֹ תְּנָאֹ בְּטַלְוָן. וְכֹל שֶׁאָפְשָׁר לוֹ
לְקַיְמָוּ בְּסֻזּוֹפּוֹ וְהַתְנָה עַלְיוֹ מַתְחִילָתוֹ תְּנָאֹ קִים:

פרק ח

הַשׁוֹאֵל אֶת הַפְּרָה. וְשֹׁאֵל בְּעַלְיהָ עַמּוֹ. אוֹ שֹׁכְר בְּעַלְיהָ
עַמּוֹ. שֹׁאֵל הַבְּעָלִים אוֹ שְׁכַרְן וְאַחֲר כֵּד שֹׁאֵל
אֶת הַפְּרָה. וְמִתָּה פְטוּר. שְׁגַם אָמֵר אֶם בְּעַלְיוֹ עַמּוֹ לֹא
יִשְׁלַׁם. אֲבָל שֹׁאֵל אֶת הַפְּרָה. וְאַחֲר כֵּד שֹׁאֵל אֶת הַבְּעָלִים
אוֹ שְׁכַרְן וְמִתָּה חִיב. שְׁגַם אָמֵר בְּעַלְיוֹ אֵין עַמּוֹ שְׁלַׁם יִשְׁלַׁם:

בּ הַשׁוֹאֵל אֶת הַפְּרָה. שֹׁאֵל הַחַצִּי הַיּוֹם. וְשֹׁכְרָה חַצִּי
הַיּוֹם. שֹׁאֵל הַיּוֹם וְשֹׁכְרָה לְמַחר. שֹׁאֵל אַחֲת וְשֹׁכְרָה
אַחֲת וְמִתָּה. הַמִּשְׁאֵל אָמֵר שְׁאוֹלָה מִתָּה. בַּיּוֹם שְׁהִתְהַחֵת
שְׁאוֹלָה מִתָּה. בְּשַׁעַה שְׁהִתְהַחֵת שְׁאוֹלָה מִתָּה. וְהַלָּה אָמֵר
אֵינִי יוֹדֵעַ חִיב. הַשׁוֹכֵר אָמֵר שְׁכוֹרָה מִתָּה. בַּיּוֹם שְׁהִתְהַחֵת
שְׁכוֹרָה מִתָּה. בְּשַׁעַה שְׁהִתְהַחֵת שְׁכוֹרָה מִתָּה. וְהַלָּה אָמֵר
אֵינִי יוֹדֵעַ פְטוּר. זה אָמֵר שְׁאוֹלָה. וזה אָמֵר שְׁכוֹרָה.
יַשְׁבַּע הַשׁוֹכֵר שְׁשְׁכוֹרָה מִתָּה. זה אָמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וזה
אָמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יְחִילּוֹן:

גּ הַשׁוֹאֵל אֶת הַפְּרָה. וְשַׁלְּחוֹתָה לוֹ בַּיד בְּנוֹ. בַּיד עַבְדָוָן. בַּיד
שְׁלוֹחוֹן. אוֹ בַּיד בְּנוֹ. בַּיד עַבְדָוָן. בַּיד שְׁלוֹחוֹן שֶׁל שׁוֹאֵל.
וְמִתָּה פְטוּר. אָמֵר לוֹ הַשׁוֹאֵל שְׁלַׁחוֹתָה לוֹ. בַּיד בְּנוֹ. בַּיד
עַבְדָוָן. בַּיד שְׁלוֹחוֹן. אוֹ בַּיד בְּנוֹ. בַּיד עַבְדָוָן. בַּיד שְׁלוֹחוֹתָה.

או שאמր לו המשאל. הריני משלחה לך ביד בני. ביד עבדי. ביד שלוחוי. או ביד בנך. ביד עבדך. ביד שלוחך. ואמר לו השואל שלח. ושלחה ומטה חיב. וכן בשעה שמחזירה:

ה מהליף פרה בחמור וילדה. וכן המזוכר שפחתו וילדה. זה אומר עד שלא מכרתי. וזה אומר משלקחתי יחלוקו. היו לו שני עבדים. אחד גדול ואחד קטן. וכן שתי שדות. אחת גדולה ואחת קטנה. הלוקח אומר גדול ללקחתי. והלה אומר אני יודע. זכה בגודל. המזוכר אומר קטן מכרתי. והלה אומר אני יודע. אין לו אלא קטן. וזה אומר גדול וזה אומר קטן. ישבע המזוכר שהקטן מכר. וזה אומר אני יודע. וזה אומר אני יודע יחלוקו:

ו המזוכר זיתיו לטאים. ועשו פחות מרבית לפסאה. הרי אלו של בעל הזיתים. עשו רבנית לפסאה. וזה אומר זיתי גדלו. וזה אומר ארצוי גדלה יחלוקו. שטף נהר זיתיו וגתנים לתוך שדה חבירו. וזה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצוי גדלה יחלוקו:

ו המשפיר בית לחבירו. ביוםות הגשים אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח. ביוםות החמלה שלשים יום. ובברכיהם אחד ימות החמלה. ואחד ימות הגשים. שנים עשר חדש. ובבחנות אחד עירות. ואחד ברכים.

שנים עשר חדש. ר' בון שמעון בן גמליאל אומר חנות של נחתומים ושל צבעים שלוש שנים:

המשביר בית לחברו. המשביר חיב בדלה. בגין ובמנעל. ובכל דבר שמעשה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן השוכר עוזהו. הזבל של בעל הבית. ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומון הבירם בלבד:

המשביר בית לחברו לשנה. נתעbara הינה נתעbara לשוכר. השביר לו לחדים נתעbara הינה נתעbara למשביר. מעשה בצפורי באחד ששבר מרחוב לחברו. בשנים עשר זהב לשנה. מדינר זהב לחדר. ובא מעשה לפני ר' בון שמעון בן גמליאל ולפניהם רבי יוסף ואמרם יחלקו את חדש העבור:

המשביר בית לחברו ונפל חיב להעמיד לו בית. היה קטן לא יעשה גודל. גודל לא יעשה קטן. אחד לא יעשה שנים. שנים לא יעשה אחד. לא יפחוץ מהחולנות. ולא יוסף עליהם אלא מדעת שניםם:

פרק ט

המקבל שְׂדָה מַחֲבִירֹן. מָקוֹם שֶׁגַּהֲגוּ לְקַצֵּר יְקַצֵּר. לְעַקּוֹר יְעַקּוֹר. לְחַרְושׁ אַחֲרִיו יְחַרְושׁ. הַפְּלָל בְּמִנְגָּג הַמִּדְינָה. בְּשֵׁם שְׁחוֹלְקִין בְּתִבְואָה כֵּد חַזְלִקִין בְּתִבְנוֹ וּבְקַשׁ. בְּשֵׁם שְׁחוֹלְקִין בֵּין. כֵּד חַזְלִקִין בְּזָמוֹרוֹת וּבְקָנִים. וּשְׁנֵי הַמִּסְפָּקִין אֶת הַקְּנִים:

ב' **המקבל** שְׂדָה מַחֲבִירֹן. וְהִיא בֵּית הַשְּׁלָחִים. או בֵּית הַאִילָן. יִבְשׁ הַמְּעַזֵּן וּגְקַצֵּן הַאִילָן. אַינוּ מְנַבֵּה לוֹ מִן חִפּוֹרָן. אָמֵר לוֹ חִכּוֹר לִי שְׂדָה בֵּית הַשְּׁלָחִין זֶה. או שְׂדָה בֵּית הַאִילָן זֶה. יִבְשׁ הַמְּעַזֵּן וּגְקַצֵּן הַאִילָן. מְנַבֵּה לוֹ מִן חִפּוֹרָן:
 ג' **המקבל** שְׂדָה מַחֲבִירֹן וְהַזְּבִירָה. שְׁמַיִן אֶזְתָּה בְּפִיה רָאוּיה לְעַשּׂות וּנוֹתֵן לוֹ. שְׁבָךׁ כּוֹתֵב לוֹ. אָמֵן אָזְבִּיר וְלֹא אָעַבֵּיד אֲשֶׁלים בְּמִיטָּבָא:

ד' **המקבל** שְׂדָה מַחֲבִירֹן. וְלֹא רְצָחָה לְגַבֵּשׁ. וְאָמֵר לוֹ מָה אֲכַפֵּת לְךָ. הַוְאֵיל וְאַנְיָנוּ נוֹתֵן לְךָ חִפּוֹרָךְ. אֵין שׁוֹמְעֵן לוֹ. מִפְנֵי שְׁכִׁכּוֹל לוֹמֵר לוֹ. לְמַחר אֶתְתָּה יוֹצֵא מִמְּנָה. וּמְעֻלָּה לִפְנֵי עַשְׁבִּים:

ה' **המקבל** שְׂדָה מַחֲבִירֹן. וְלֹא עַשְׁתָּה. אָמֵן יִשְׁ בָּה בְּדִי להַעֲמִיד בְּרִי. חִיבָּה לְטַפֵּל בָּה. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה מִה קָצְבָּה בְּכֶרִי. אֶלָּא אָמֵן יִשְׁ בָּה בְּדִי נְפִילָה:

המקבל שדה מבעליו. ואכלת חגב או נשדפה. אם מפת מדינה אין מנה לה מן חכورو. אם אינה מפת מדינה אין מנה לה מן חכورو. רבינו יהודה אומר אם קבלה הימנו במעות בין בך ובין לך. אין מנה לה מחכورو:

המקבל שדה מבעליו בעשרה פור חטאים לשנה. לקתה נתן לו מתוכה. והוא חטיה יפות. לא אמר לו תרני לזכח לך מן השוק. אלא נתן לו מתוכה:

המקבל שדה מבעליו לזרעה שעורים לא יזרענה חטאים. חטאים יזרענה שעורים. רבנו שמואל אוסר תבואה לא יזרענה קטנית. קטנית יזרענה התבואה. רבנו שמואל גמליאל אוסר:

המקבל שדה מבעליו לשנים מועטות. לא יזרענה פשתן. אין לו בקורות שקמה. קבלה הימנו לשבע שנים. שנה ראשונה יזרענה פשתן. ויש לו בקורות שקמה:

המקבל שדה מבעליו לשבוע אחד. בשבע מאות זוז. השביעית מן המניין. קבלה הימנו שבע שנים בשבע מאות זוז. אין השביעית מן המניין:

שביר يوم גובה כל הלילה. שבירليل גובה כל היום. שביר שעوت גובה כל היום וכל הלילה. שביר שבת. שביר חדש. שביר שנה. שביר שבוע. יצא ביום גובה כל היום. יצא בלילה. גובה כל הלילה וכל היום:

ב' אֶחָד שְׁכֵר אָדָם וְאֶחָד שְׁכֵר בַּהֲמָה וְאֶחָד שְׁכֵר בְּלִים.
 יָשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בַּיּוֹמֹ תַּתִּן שְׁכְרוֹ וַיָּשׁ בּוֹ מִשּׁוּם לֹא תַּלְין
 פְּעֻלַּת שְׁכֵר אֶתְךָ עַד בָּקָר אִימְתֵּי בַּזְמָנוֹ שְׂתַבְעֽוּ לֹא
 תַּבְעַו אַינוּ עֹזֶב עַלְיוֹ הַמְּחֹחוֹ אַצְלָ חֲנֹנִי אוֹ אַצְלָ שְׁלָחִנִּי.
 אַינוּ עֹזֶב עַלְיוֹ שְׁכֵר בַּזְמָנוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל עַבְרָ זְמָנוֹ אַינוּ
 נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל אָם יִשְׁעַדְים שְׂתַבְעֽוּ (הרוי) זה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל.
 גַּר תֹּשֶׁב יִשְׁעַדְים בַּיּוֹמֹ תַּתִּן שְׁכְרוֹ וְאַין בּוֹ מִשּׁוּם
 לֹא תַּלְין פְּעֻלַּת שְׁכֵר אֶתְךָ עַד בָּקָר:

ג' הַמְלֹוה אֶת חַבֵּירוֹ לֹא יִמְשְׁכְּנוּ אֶלָּא בְּבֵית דִין וְלֹא
 יִכְנֵס לְבֵיתוֹ לְטוֹל מִשְׁכּוֹנוֹ שְׁנָאָמֵר בְּחַוזְקָה טָמֵוד הַזֶּה
 לו שְׁנִי בְּלִים נֹטֵל אֶחָד וּמְנִיחָ אֶחָד וּמְחַזֵּיר אֶת הַכְּרָב
 בְּלִילָה וְאֶת הַמְּחַרְישָׁה בַּיּוֹם וְאֶם מַת אַינוּ מְחַזֵּיר
 לִזְרְשִׁיו רְבָן שְׁמַעוֹן בֶּן גִּמְלַיאֵל אָוּמֵר אֶף לְעַצְמוֹ אַינוּ
 מְחַזֵּיר אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמִשְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹהֲלוּ מִזְכָּרָן
 בְּבֵית דִין אֶלְמָנָה בֵּין שְׁהָיָא עֲנֵנָה בֵּין שְׁהָיָא עֲשֵׁירָה
 אֵין מִמְשְׁכְּנֵין אֶתְהָה שְׁנָאָמֵר וְלֹא תַּחֲבוֹל בְּגַד אֶלְמָנָה
 הַחֲבוֹל אֶת הַרִּיחִים עֹזֶב בְּלֹא תַּعֲשֶׂה וְחַיבָּ מִשּׁוּם שְׁנִי
 בְּלִים שְׁנָאָמֵר לֹא יַחֲבוֹל רִיחִים וְרַכְבָּ וְלֹא רִיחִים וְרַכְבָּ
 בְּלֹבֶד אָמְרוּ אֶלָּא כֹּל דָּבָר שְׁעוֹשֵׁין בּוֹ אֶכְל נִפְשָׁ שְׁנָאָמֵר
 כִּי נִפְשָׁ הַוָּחֹבֵל:

יום טו

פרק י

הבית והעליה של שנים. שנפלו. שנייהם חולקים בעצים וabeiנים. ובעפר. ורואים אלו האבני הראות להשתבר. אם היה אחד מהן מכיר מקטת אבניו. נוטין ועולות לו מן החשבון:

ב' הבית והעליה (של שנים.) נפתחה העליה. ואין בעל הבית רוצה לתקן. הרי בעל העליה יורד ודר למטה. עד שיתקנו לו את העליה. רבוי יוסי אומר התחתון נותן את התקאה. והעליזון את המזיבה:

ג' הבית והעליה של שנים. שנפלו. אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות. והוא אינו רוצה לבנות. הרי בעל העליה בונה את הבית. ודר בתוכו. עד שיטן לו את יציאותיו. רבוי יהודה אומר אף זה דר בתוך של חבירו. צריך להעלות לו שכר. אלא בעל העליה בונה את הבית. ואת העליה. ומקרה את העליה. וירושב בבית. עד שיטן לו את יציאותיו:

ד' וכן בית הבד שהוא בניי בסלע. וгинנה אחת על גביו ונפתחת. הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה. עד שיעשה לבית בדו כיfin. הפתל והאילן. שנפלו לרשות הربים והזיקוי פטור מלשללים. נתנו לו זמן לקוץ את האילן.

ולסתור אֶת הַפְּתַלְוָן נִפְלָו בְּתוֹךְ הַזָּמָן פָּטוֹר לְאַחֲרֵי הַזָּמָן:
ח'יב:

ה מי שָׁהִיה כְּתָלוֹ סְמוֹךְ לְגִינַת חֲבִירֹן וְנִפְלָו וְאָמַר לוֹ פִנְהָא
אֶת אַבְנֵיךְ אָמַר לוֹ הַגְּיעוֹךְ אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ אֶם מִשְׁקָבָל
עַלְיוֹ אָמַר לוֹ הַילָּך אֶת יִצְיָאוֹתֶיךָ וְאַנְיָ אָטֹול אֶת שְׁלֵי.
אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ הַשׁׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְעַשְׂוֹת עַמּוֹ בְּתַבּוֹן
וּבְקָשָׁה וְאָמַר לוֹ תַּן לִי שְׁכָרִי וְאָמַר לוֹ טֹול מִה שְׁעֻשִׂית
בְּשְׁכָרְךָ אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ אֶם מִשְׁקָבָל עַלְיוֹ אָמַר לוֹ הַילָּך
שְׁכָרְךָ וְאַנְיָ אָטֹול אֶת שְׁלֵי אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ הַמּוֹצִיא וְזֶבֶל
לְרֹשֶׁת הַרְבִּים הַמּוֹצִיא מֹצִיא וְהַמּוֹבֵל מֹזֶבֶל אֵין שׂוֹרֵין
טִיט בְּרֹשֶׁת הַרְבִּים וְאֵין לֹבְנִים לְבָנִים אָבֶל גּוֹבְלִין טִיט
בְּרֹשֶׁת הַרְבִּים אָבֶל לֹא לְבָנִים הַבּוֹנֶה בְּרֹשֶׁת הַרְבִּים
הַמּוֹבֵל אָבָנִים מִבְיאָה וְהַבּוֹנֶה בּוֹנֶה וְאֵם הַזִּיק מִשְׁלָלִם מִה
שְׁהִזִּיק רַבּוֹ שְׂמֻעוֹן בָּן גִּמְלִיאֵל אָזָר מִתְקֹנוֹ הוּא אֶת
מַלְאָכָתוֹ לְפָנֵי שְׁלָשִׁים יוֹם:

ו שְׁתִי גִנּוֹת זוֹ עַל גַב זוֹ וְהַיְרָק בְּנִתִים רַבִּי מַאיָר אָזָר
שֶׁל עַלְיוֹן רַבִּי יְהוּדָה אָזָר שֶׁל תְּחִתּוֹן אָמַר רַבִּי מַאיָר
אָם יְרָצָה הַעֲלִיוֹן לְקַח אֶת עַפְרוֹן אֵין בָּאָן יְרָק אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה אָם יְרָצָה הַתְּחִתּוֹן לְמִלְאָאת אֶת גִנּוֹת זֶה עַל
יְרָק אָמַר רַבִּי מַאיָר מֵאָחָר שְׁשִׁינְחָן יְכֹלֵין לְמִחוֹת זֶה עַל
זֶה רְזָאֵין מִהְיָכוּ יְרָק זֶה חֵי אָמַר רַבִּי שְׂמֻעוֹן בָּל שְׁהַעֲלִיוֹן
יְכֹל לְפִשְׁוט אֶת יְדוֹ וְלַטְזֹל הַרִי הוּא שְׁלֹן וְהַשְׁאָר שֶׁל
תְּחִתּוֹן סְלִיק

מסכת בבא בתרא

פרק א

השׁוֹתָפִין שְׁרֵצּוּ לְעַשּׂוֹת מְחִיצָה בְּחֵצֶר בּוֹנִין אֶת הַפְּתַל
בְּאַמְצָעָם מִקְוָם שְׁנָגָנוּ לְבָנוֹת גְּנוּילָה נְזִיתָ
בְּפִיסִין לְבָנִים בּוֹנִים הַלְּלָבָןְגָהָה המִדִּינָה בְּגְנוּילָה זָהָן
שְׁלִשָּׁה טְפַחִים וְזָהָן נָזָן שְׁלִשָּׁה טְפַחִים בְּגַזִּית זָהָן
טְפַחִים וּמְחִיצָה זָהָן נָזָן טְפַחִים וּמְחִיצָה בְּבִפִיסִין זָהָן
נָזָן טְפַחִים זָהָן נָזָן טְפַחִים בְּלְבָנִים זָהָן נָזָן טְפַח
וּמְחִיצָה זָהָן נָזָן טְפַח וּמְחִיצָה לְפִיכָךְ אָם נָפַל הַפְּתַל
הַמִּקְוָם וְהַאֲבָנִים שֶׁל שְׁנִיהם:

ב' וְכוּ בְגַנְהָה מִקְוָם שְׁנָגָנוּ לְגַדּוֹר (מִחִיבֵין אֶתְזָוָה) אָבֶל
בְּבִקְעָה מִקְוָם שְׁנָגָנוּ שֶׁלֹּא לְגַדּוֹר אֵין מִחִיבֵין אֶתְזָוָה אַלְאָ
אָם רְצָה בּוֹנִס לְתוֹךְ שְׁלוֹ וּבּוֹנָה וּעוֹשָׂה חִזִּית מִבְחֹזֶק
לְפִיכָךְ אָם נָפַל הַפְּתַל הַמִּקְוָם וְהַאֲבָנִים שְׁלוֹ אָם עָשָׂו
מִדְעָת שְׁנִיהם בּוֹנִין אֶת הַפְּתַל בְּאַמְצָעָם וּעוֹשָׂין חִזִּית
מִבְּאָן וּמִבְּאָן לְפִיכָךְ אָם נָפַל הַפְּתַל הַמִּקְוָם וְהַאֲבָנִים
שֶׁל שְׁנִיהם:

ג' הַמִּקְיָף אֶת חַבִּירוֹ מִשְׁלֶשׁ רֹוחֹתָיו וְגַדֵּר אֶת הַרְאָשׁוֹנה
וְאֶת הַשְׁנִיה וְאֶת הַשְׁלִישִׁית אֵין מִחִיבֵין אֶתְזָוָה רַבִּי יוֹסֵי
אָוֹמֵר אָם עָמֵד וְגַדֵּר אֶת הַרְבִּיעִית מְגַלְגָּלִים עַלְיוֹ אֶת
הַפְּלָל:

ד בתל חצר שנפל מחייב אותו לבנותו עד ארבע אמות. בחזקת שנטו עד שיביא ראה שלא נתנו מאربع אמות ולמעלה אין מחייב אותו סמך לו בתל אחר אף על פי שלא נתנו עליו את התקра מגלאין עליו את הפל בחזקת שלא נתן עד שיביא ראה שנתן:

ה כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר רבן שמעוז בנו גמליאל אומר לא כל החיציות ראויות לבית שער כופין אותו לבנות לעיר חומה דלתים וברית רבן שמעוז בנו גמליאל אומר לא כל הערים ראויות לחומה במה יהא בעיר והוא אנשים העיר שנים עשר חדש קנה בה בית דירה הרי הוא אנשים העיר מיד:

ו אין חולקין את החצר עד שהה בא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה ולא את השדה עד שהה בא תשעה קבין לזה ותשעה קבין לזה רבי יהודה אומר עד שהה בא תשעה חצאי קבין לזה ותשעה חצאי קבין לזה ולא את הגנה עד שהה בא חצי קב לזה וחצי קב לזה רבי עקיבא אומר בית רבוע ולא את הטרקלין ולא את המן ולא את השובד ולא את הטלית ולא את המרחץ ולא את בית הבד (ולא את בית השלחין) עד שהה בהו כדי לזה וכדי לזה זה הכלל כל שיכלך ושמו עליו חולקין ואם לאו אין חולקין אימתי בזמן שאין שנייהם רוצים אבל בזמנו שנייהם רוצים אפילו

בפחות מכאן יחולקו. ובתבי הקדש אף על פי שיש בהם
רוצחים לא יחולקו:

פרק ב

לא יחפוץ אדם בור סמוד לבוזו של חבריו. ולא שיח.
ולא מעלה. ולא אמת המים. ולא נברכת כובסין.
אלא אם בן הרחיק מכלל חבריו שלשה טפחים וسد
בסיד. מרחיקין את הגפת ואת הצלב. ואת המלח. ואת
הסיד ואת הסלעים. מכללו של חבריו שלשה טפחים.
וסד בסיד. מרחיקין את הזרעים. ואת המחרישה. ואת מי
רגלים. מן הכלל שלשה טפחים. ומרחיקין את הריחים
שלשה מן השבב. שהן ארבע מן הרכב. ואת התנור
שלשה מן הכליא שהן ארבע מן השפה:

ב לא יעמוד אדם תנור בתוך הבית אלא אם בן יש
על גביו גובה ארבע אמות. היה מעמידו בעלה. ציריך
שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים. ובכירה טפח. ואם
הזיק משלם מה שהzik. רבינו שמעון אומר. לא אמרו כל
השיעורין האלו. אלא שאם הזיק פטור משלם:

ג לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת
אוצרו של חברו. ולא רפת בקר. באמת בין התירו. אבל
לא רפת בקר. חנות שבחצר. יכול למחות בידו. ולומר
לו אני יכול לישן. מ יכול הנגנים ומ יכול היוצרים. עוזה
כלים. יוצא ומוכר בתוך השוק. אבל אין יכול למחות

**בידי זו ולומר לו איני יכול לישן לא מໂڪול הפטיש ולא
מໂڪול הרחמים ולא מໂڪול התינוקות:**

ד מישיה כתלו סמוך לבתל חברו לא יסמוד לו בתל אחר אלא אם פנו הרחיק ממנה ארבע אמות ויחלונות מלמעל וממלמטה ומכנגן ארבע אמות:

מְרַחִיקֵין אֶת הַסָּלֶם מִן הַשׁוֹבֵד אֶרְבֻּעַ אַמּוֹת . כִּי שֶׁלֹּא
תַּקְפֹּז הַגְּמִיה . וְאֶת הַבְּתַל מִן הַמְזֻחִילָה אֶרְבֻּעַ אַמּוֹת .
כִּי שִׁيهָא זָקֵר אֶת הַסָּלֶם . מְרַחִיקֵין אֶת הַשׁוֹבֵד מִן הַעִיר
חֲמַשִּׁים אַמּוֹת . וְלֹא יַעֲשֵׂה אָדָם שׁוֹבֵד בַּתּוֹךְ שֶׁלֹּו . אֶלָּא אֶם
כֵּן יִשְׁלֹׁשׁ לְחֲמַשִּׁים אַמּוֹת לְכָל רُוח . רַبִּי יְהוָדָה אָוָם בֵּית
אֶרְבָּעַת כַּזְרִין מְלָא שָׁגַר הַיּוֹנָה . וְאֶם לְקָחוּ . אֲפִילוּ בֵּית
רוֹבָע . הַרִּי הַוָּא בְּחַזְקָתוֹ :

גָּפֹל הַגְּמַצָּא בֶּתֶזֶק חִמְשִׁים אַמְּהָ. הַרְיִ הַוָּא שֶׁל בַּעַל הַשׁוֹבֵד. חֹזֵק מִחְמְשִׁים אַמְּהָ הַרְיִ הַוָּא שֶׁל מַזְאַזְאַז. גַּמְצָא בֵּין שְׁנֵי שׁוֹבְכּוֹת. קָרוֹב לְזֵה שֶׁלוֹ. קָרוֹב לְזֵה שֶׁלוֹ. מִחְצָה עַל מִחְצָה שְׁנֵיהֶם יְחִילּוּ:

מִרְחַקֵּין אֶת הָאִילּוֹן מִן הָעִיר. חֲמַשָּׁה וּשְׁנָתִים אַמָּה.
וּבְחַרְבוֹ וּבְשִׁקְמָה חֲמַשִּׁים אַמָּה. אָבָא שָׂאָל אָזְמָר בֶּל
אִילּוֹן סָרָק חֲמַשִּׁים אַמָּה. אִם הָעִיר קְדֻמָּה. קֹוץִין וְאַינְנוּ
נוֹתְנִים דָמִים. וְאִם הָאִילּוֹן קָדֵם קֹוץִין וְנוֹתְנִים דָמִים. סְפָק זֶה
קָדֵם. וְסְפָק זֶה קָדֵם. קֹוץִין וְאַינְנוּ נוֹתְנִים דָמִים:

" מְרַחִיקֵין גָּרוֹן קֶבּוּעַ מִן הָעִיר חֲמָשִׁים אַמָּה . לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם גָּרוֹן קֶבּוּעַ בַּתּוֹךְ שְׁלֹזָה . אֶלָּא אִם בֵּן יִשְׁלֹזָה אַמָּה לְכָל רוח . וּמְרַחִיק מִגְּטִיעוֹתָיו שֶׁל חֲבִירוֹ וּמְנִירֹו בְּכָדי שֶׁלֹּא יַזַּיק :

" מְרַחִיקֵין אֶת הַגְּבָלוֹת וְאֶת הַקְּבָרוֹת וְאֶת הַבְּرָסְקִי מִן הָעִיר חֲמָשִׁים אַמָּה . אֵין עוֹשֵׂין בְּרָסְקִי אֶלָּא לְמַזְרָח הָעִיר . רַבִּי עֲקִיבָּא אָוֹמֵר לְכָל רוח הוּא עֹשֶׂה . חַוִּין מִמְּעָרְבָּה (ומְרַחִיק חֲמָשִׁים אַמָּה) :

' מְרַחִיקֵין אֶת הַפְּשָׂרָה מִן הַיַּדְקָה וְאֶת הַכְּרִישִׁין מִן הַבְּצָלִים וְאֶת הַחֲרֵדָל מִן הַדְּבָרִים . רַבִּי יוֹסֵי מִתְּרַבֵּר בַּחֲרֵדָל :

" מְרַחִיקֵין אֶת הַאִילָן מִן הַבּוֹר עַשְׁרִים וְחַמְשָׁה אַמָּה . וּבַחֲרוֹב וּבַשְּׁקָמָה חֲמָשִׁים אַמָּה . בֵּין מִלְמָעָלה בֵּין מִן הַאָד . אִם הַבּוֹר קָדְמָה קֹוץֵץ וְנוֹתֵן דְּמִים . וְאִם הַאִילָן קָדֵם לֹא יִקּוֹץ . סְפָק זֶה קָדֵם וּסְפָק זֶה קָדֵם לֹא יִקּוֹץ . רַבִּי יוֹסֵי אָוֹמֵר אֶפְּרַע פִּי שַׁהְבּוֹר קָדֵם לְאִילָן לֹא יִקּוֹץ . שֶׁזֶה חֹופֶר בַּתּוֹךְ שְׁלֹזָה . וְזֶה נוֹטֵע בַּתּוֹךְ שְׁלֹזָה :

" לֹא יַטֵּע אָדָם אִילָן סְמוֹךְ לְשִׁדָּה חֲבִירוֹ . אֶלָּא אִם בֵּן הַרְחִיק מִפְּנֵי אַרְבָּע אַמּוֹת . אֶחָד גְּפִינִים וְאֶחָד כָּל אִילָן . הִיָּה גַּדֵּר בְּנִתִּים זֶה סּוּמֵךְ לְגַדֵּר מִבְּאֹן . וְזֶה סּוּמֵךְ לְגַדֵּר מִבְּאֹן . הַיּוֹ שְׁרַשְׁיו יַזְצָאִים לְתּוֹךְ שֶׁל חֲבִירוֹ . מַעֲמִיק

שְׁלַשָּׁה טְפַחִים. בְּדֵי שֶׁלָּא יַעֲבֹב אֶת הַמְּחַרְיָשָׁה. הִיא חֹזֶף בּוֹר שֵׁיחַ וּמַעַרָה. קֹצֶץ וּזְוֹרֶד וְהַעֲצִים שֶׁלוּ:

יְאֵלָן שַׁהוֹא נֹטֶה לְשִׁדָה חַבִירָוּ. קֹצֶץ מֶלֶא הַמְּרַדְעָעַל גַּבֵּי הַמְּחַרְיָשָׁה. וּבַחֲרוֹב וּבַשְׁקָמָה בְּנֶגֶד הַמְּשֻׁקָּלָת. בֵּית הַשְּׁלַחַן. כֹּל הַאֵילָן בְּנֶגֶד הַמְּשֻׁקָּלָת. אֲבָא שָׁאוֹל אָזֶם בְּלַיְלָה: **אֵילָן סְרִק בְּנֶגֶד הַמְּשֻׁקָּלָת:**

יְאֵלָן שַׁהוֹא נֹטֶה לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים. קֹצֶץ בְּדֵי שִׁיחָא גָּמֵל עֹזֶב וּרְזֶכֶבֶז. רַבִּי יְהוָדָה אָזֶם גָּמֵל טְעוֹן פְּשָׁתָן. אֲוֹחֵבְיָלִי זְמוֹרוֹת. רַבִּי שְׁמַעַן אָזֶם כֹּל הַאֵילָן בְּנֶגֶד הַמְּשֻׁקָּלָת מִפְנֵי הַטְמָאָה:

פרק ג'

חִזְקָת הַבְּתִים וְהַבּוֹרוֹת. וְהַשִּׁיחַן וְהַמְּעָרוֹת וְהַשׁׂוּבָות.
וְהַמְּרַחְצָאֹת וּבֵית הַבְּדִים. יְבוּת הַשְּׁלַחַן וְהַעֲבָדִים.
וְכֹל שַׁהוֹא עוֹשֶׂה פִּרּוֹת תְּדִיר. חִזְקָתָנוּ שֶׁלָשׁ שָׁנִים מִימָיוֹם לַיּוֹם. שִׁדָה הַבָּעֵל. חִזְקָתָה שֶׁלָשׁ שָׁנִים וְאֵינָה צְרִיכָה מִיּוֹם לַיּוֹם. רַבִּי יִשְׁמַעָאל אָזֶם שֶׁלָשׁ חָדְשִׁים בְּרָאשׁוֹנָה וּשֶׁלָשׁ בְּאַחֲרֹונָה. וּשָׁנִים עֶשֶר חֶדֶשׁ בְּאַמֵּצָע. הַרִּי שְׁמוֹנָה עֶשֶר חֶדֶשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אָזֶם חֶדֶשׁ בְּרָאשׁוֹנָה. וְחֶדֶשׁ בְּאַחֲרֹונָה. וּשָׁנִים עֶשֶר חֶדֶשׁ בְּאַמֵּצָע. הַרִּי אַרְבָּעָה עֶשֶר חֶדֶשׁ. אָמֶר רַבִּי יִשְׁמַעָאל בְּמִה דְבָרִים אַמְוּרִים בְּשִׁדָה לְבָנָן. אֲבָל בְּשִׁדָה אֵילָן בָּנֵס אֶת תְּבוֹאתָו. מִסְקָאת זִיתָיו. בָּנֵס אֶת קִיצוֹ. הַרִּי אַלְוֹ שֶׁלָשׁ שָׁנִים:

ב שלוש ארכות לחזקה יהודיה ועבר הירדן והגליל היה ביהודה והחזק בגליל בCTRL+B חזק ביהודה אינה חזקה עד שהיא עמו במדינה אמר רבי יהודה לא אמרו שלוש שנים אלא כדי שהיא באספמיא ויחזק שנה וילכו יודיעוهو שנה ויבא לשנה אחרת:

כ כל חזקה שאין עמה טעונה אינה חזקה בצד אמר לו מה אתה עושה בתוכך שלי והוא אמר לו שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה שembrateli ישנתה לי במתנה אביך נתנה לך במתנה אביך מכרה לך אביך נתנה לך במתנה הרוי וזה חזקה והבא משום ירושה אין צרייך טעונה האומגין והשותפים והאריסין והאפטורופין אין להם חזקה אין לאיש חזקה בנכסי אשתו ולא לאשה חזקה בנכסי בעליה ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב במה דברים אמרים במחזיק אבל בנות מתנה והאחים שחילקו והמחזיק בנכסי הגר נעל וגדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה:

ד היו שנים מעדין אותו שאכלת שלוש שנים ונמצאו זוממין משלם לו את הכל שנים בראשונה ו שנים בשניה ו שנים בשלישית משלם בגיןיהם שלשה אחיהם ואחד מצטרף עמם הם הרי אלו שלוש עדיות והן עדות אחת (להזמנה):

ה אלו דברים שיש ליה חזקה. ואלו דברים שאין לה
 חזקה. היה מעמיד בהמה בחר. תנור וכיריים וריכים.
 ומגדל תרגולין ונוטנו זבלו בחצר. אינה חזקה. אבל עשה
 מחייב לבתמו גבולה עשרה טפחים. וכן לתנור. וכן
 לכיריים. וכן לריכים. הבנין תרגולין לתוך הבית. ועשה
 מקום לזבלו. עמוק שלשה או גבולה שלשה. הרי זו חזקה:
 י המריזב אין לו חזקה. ויש למקוםו חזקה. המוחילה יש
 לה חזקה. סלם המצרי אין לו חזקה. ולצורי יש לו חזקה.
 חלון המצרית אין לה חזקה. ולצורת יש לה חזקה. אי זו
 היא חלון המצרית. כל שאין ראשו של אדם יכול לבנש
 לתוךה. רבי יהודה אומר אם יש לה מלבן. אף על פי
 שאין ראשו של אדם יכול לבנש לתוכה הרי זו חזקה.
 היז עד טפח יש לו חזקה. וכי יכול למחרות. פחות מטפח
 אין לו חזקה. ואין יכול למחרות:

יא לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפים. לך בית
 בחר אחרית. לא יפתחנה לחצר השותפים. בנה עליה
 על גבי ביתו. לא יפתחנה לחצר השותפים. אלא אם רצה
 בונה את החדר לפנים מביתו ובונה עליה על גבי ביתו.
 ופותחה לתוך ביתו. לא יפתח אדם לחצר השותפיםفتح
 בנגד פתח. וחלון בנגד חלון. היה קטן לא יעשנו גדוול.
 אחד לא יעשנו שניים. אבל פותח הוא לרשות הרבים
 فتح בנגדفتح. וחלון בנגד חלון. היה קטן עושה אותו
 גדוול. אחד עושה אותו שניים:

ה אין עושין חיל תחת רשות הרבנים. בזרות שיחין ומערות. רבינו אליעזר מתייר כדי שתה עגלה מהלכת וטעונה אבניים. אין מוציאין זיזין וגוזTRANאות לרשות הרבנים. אלא אם רצה כוֹס לתוכך שלו ומוציאיא. לך חצרא ובזה זיזין וגוזTRANאות הרי זו בחזקתה:

פרק ד

ה המזכיר את הבית לא מכר את היציע. אף על פי שהוא פתוחה לתוכו. ולא את החדר שלפניהם ממנה. ולא את הגג. בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים. רבינו יהודה אומר אם יש לו צורת פתח. אף על פי שאינו גבוה עשרה טפחים. איינו מכר:

ו לא את הבור ולא את הדות. אף על פי שכתב לו עמקא ורומא. יציריך לך לו דרך דברי רבינו עקיבא. וחכמים אומרים איינו ציריך לך לו דרך. ומודה רבינו עקיבא בזמן שאמר לו חוץ מלאו שאינו ציריך לך לו דרך. מכרנו לאחר. רבינו עקיבא אומר איינו ציריך לך לו דרך וחכמים אומרים ציריך לך לו דרך:

ז המזכיר את הבית. מכר את הדלת. אבל לא את המפתח. מכר את המכתשת הקבועה. אבל לא את המטולטלת. מכר את האצרורבל אבל לא את הקלת. ולא את התנור ולא את הפירים. בזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו. הרי כלנו מוכרים:

ד המזכיר את החצר. מכר בזמנים בורות שיחין ומערות. אבל לא את המטלטליין. בזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה. הרי בלו מכוון. בין פך ובין פך לא מכר את המרחץ ולא את בית הבד שבתוכה. רבי אליעזר אומר המזכיר את החצר. לא מכר אלא אוירה של חצר:

ה המזכיר את בית הבד. מכר את הים ואת הממל. ואת הבתולות. אבל לא מכר את העכירות. ואל הגלגול. ואת הקורה. בזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו. הרי בלו מכוון. רבי אליעזר אומר המזכיר את בית הבד מכר את הקורה:

ו המזכיר את המרחץ. לא מכר את הנסרים. ואת הספספליים. ואת הוילאות. בזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו. הרי בלו מכוון. בין פך ובין פך לא מכר לא את המגורות של מים ולא את אוצרות של עצים:

ז המזכיר את העיר מכר בזמנים בורות שיחין ומערות מרחצאות ושורכות. ובית הבדין ובית השלוחין. אבל לא את המטלטליין. בזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה. אפילו היו בה בהמה ועבדים. הרי בלו מכוון. רבן שמעון בן גמליאל אומר המזכיר את העיר מכר את הסentr:

ח המזכיר את השדה. מכר את האבנים שהם לצרכו. ואת הקנים שבברים שהם לצרכו. ואת התבואה שהיא

מחברת ל夸ךע. ואַת מְחִיצָת הַקְנִים שֶׁהִיא פָּחוֹתָה מִבֵּית רֹבֶעַ. וְאַת הַשׂוֹמְרָה שֶׁאִינָה עֲשֻׂוָּה בְּטִיטִי. וְאַת הַחֲרוֹב שֶׁאִינָה מְרַכְּבָה. וְאַת בְּתוּלַת הַשְּׁקָמָה:

ט אָבֶל לֹא מִכְרָן לֹא אַת הַאֲבָנִים שֶׁאִינָם לְצַרְכֵנוּ. וְלֹא אַת הַקְנִים שֶׁבְּכָרָם שֶׁאִינָן לְצַרְכֵנוּ. וְלֹא אַת הַתְּבוֹאָה שֶׁהִיא תְּלוּשָׁה מִן קְרָךְעַ. בָּזְמָן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכֹל מַה שֶּׁבְּתוֹכָה הָרִי בְּלֹן מִכּוֹרִין. בֵּין כֵּד וּבֵין כֵּד לֹא מִכְרָן לֹא אַת מְחִיצָת הַקְנִים שֶׁהִיא בֵּית רֹבֶעַ. וְלֹא אַת הַשׂוֹמְרָה שֶׁהִיא עֲשֻׂוָּה בְּטִיטִי. וְלֹא אַת הַחֲרוֹב המְרַכְּבָה. וְלֹא אַת סְדוֹן הַשְּׁקָמָה. וְלֹא אַת הַבּוֹר וְלֹא אַת הַגַּת. וְלֹא אַת הַשׂוֹבֵךְ. בֵּין חֲרֵבִין בֵּין שְׁלָמִים וְצַרִיךְ לְקַח לוֹ דָּרְךָ דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָּא. וְחַכְמִים אֹמְרִים אִינָן צַרִיךְ . וּמוֹזָה רַבִּי עֲקִיבָּא בָּזְמָן שֶׁאָמַר לוֹ חַוֵּץ מְאַלֵּוּ שֶׁאִינָן צַרִיךְ לְקַח לוֹ דָּרְךָ. מִכְרָן לְאַחֲר רַבִּי עֲקִיבָּא אֹמְרָן אִינָן צַרִיךְ לְקַח לוֹ דָּרְךָ. וְחַכְמִים אֹמְרִים צַרִיךְ לְקַח לוֹ דָּרְךָ. בְּמַה דְּבָרִים אֹמְרִים בְּמוֹכָר. אָבֶל בְּנוֹתָן מִתְּנָה נוֹתָן אַת בְּלָם. הָאַחֲרֵין שְׁחַלְקוּ. זָכוּ בְּשֶׁדֶה זָכוּ בְּבָלָם. הַמְחַזֵּיק בְּנָכְסֵי הַגָּר. הַחַזֵּיק בְּשֶׁדֶה הַחַזֵּיק בְּבָלָם. הַמְקָדִיש אַת הַשְּׁדָה הַקָּדִיש אַת בָּלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר הַמְקָדִיש שְׁדָה לֹא הַקָּדִיש אֶלָּא אַת הַחֲרוֹב המְרַכְּבָה וְאַת סְדוֹן הַשְּׁקָמָה:

פרק ה

המזכיר את הספינה. מזכיר את התרן. ואת הנס. ואת העוגן. ואת כל המנהיגין אותה. אבל לאזכיר לא את העבדים. ולא את המרצופין. ולא את האנתקי. ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה. הרי כלו מכוון. מזכיר את הקרון. לא מזכיר את הפרדות. מזכיר את הפרדות. לא מזכיר את הקרון. לא מזכיר את הקרון. מזכיר את הבקר. לא מזכיר את העמד. רבי יהודה אומר הדברים מודעין. כיצד. אמר לו מכוול יழע שאין האמד במאתים זוז. ותיכמים אומרים אין הדים ראייה:

ב' המזכיר את החמור. לא מזכיר כליו. נחום המדי אומר מזכיר כליו. רבי יהודה אומר פעמים מכוון ופעמים אין מכוון. כיצד. היה חמור לפניו. וכלו עליו. ואמר לו מכוול לוי חמורך זה. הרי כלו מכוון. חמורך הוא אין כלו מכוון:

ג' (הזכיר את החמור. מזכיר את הסיח. מזכיר את הפירה. לא מזכיר את בנה. מזכיר אשפה. מזכיר זבל. מזכיר בור מזכיר מימי) מזכיר בורות מזכיר דבורים. מזכיר שובך מזכיר יונים. הילוך פירות שובך מחייב. מפריח בריח רaszona. פירות בורות נוטל שלשה נחלין ומסריס. חילות דבש מניח שתים חילות. זיתים לקוץ. מניח שתים גרופיות:

ד הַקְנָה שֶׁתִּאֵלֶןּוֹת בְּתוֹךְ שָׂדָה חֲבִירֹן הַרְיִי זוּ לֹא קְנָה קְרַקְעַן רַבִּי מַאֲיר אָזֶם קְנָה קְרַקְעַן הַגְּדִילָן לֹא יִשְׁפָה וְהַעֲוָלה מִן הַגְּזֻע שֶׁלְוֹ וּמִן הַשְּׁרִשִׁים שֶׁל בַּעַל הַקְרַקְעַן וְאִם מַתּוֹ אֵין לֹא קְרַקְעַן קְנָה שֶׁלְשָׁה קְנָה קְרַקְעַן הַגְּדִילָן יִשְׁפָה וְהַעֲוָלה מִן הַגְּזֻע וּמִן הַשְּׁרִשִׁים שֶׁלְוֹ וְאִם מַתּוֹ יִשְׁפָה לֹא קְרַקְעַן :

ה המזכיר את הראש בבהמה גסה לא מזכיר את הרגלים מזכיר את הרגלים לא מזכיר את הראש מזכיר את הקנה לא מזכיר את הקбед מזכיר את הקбед לא מזכיר את הקנה אבל בדקה מזכיר את הראש מזכיר את הרגלים מזכיר את הרגלים לא מזכיר את הראש מזכיר את הקנה מזכיר את הקбед מזכיר את הקбед לא מזכיר את הקנה :

ו ארבע מדות במוכרין מזכיר לו חטים יפות ונמצאו רעות הלוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות המזכיר יכול לחזור בו רעות ונמצאו רעות יפות ונמצאו יפות אין אחד מהם יכול לחזור בו שחתמתית ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת שחתמתית עצים של זית ונמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין ונמצאת חמץ חמץ ונמצא יין שנייהם יכולין לחזור בהן :

ז המזכיר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה מדד ולא משך לא קנה אם היה פקח שזכר את מקומן הלוקח

פְשַׁתּוֹן מְחִבָּרוֹ. הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה. עַד שִׁיטְלָטְלָנוֹ מִמְקוּם
לִמְקוּם. וְאֵם הִיא בַמְחָבֵר לְקָרְקָעַ. וְתַלְשׁ בְּלַשְׁהוּא קָנָה:
הַמּוֹכֵר יָיוֹן וְשָׁמַן לְחִבָּרוֹ. וְהַוּקוֹרוֹ אַו שְׁהַזְׁוּלוֹ. אֲםַ
עַד שְׁלָא נִתְמַלֵּאת הַמְדָה. לְמוֹכֵר. מִשְׁגַּתְמַלֵּאת הַמְדָה
לְלִזְקָחַ. וְאֵם הִיא סְרִסּוֹר בִּינְיָהּ. נִשְׁבְּרָה הַחַבִּית. נִשְׁבְּרָה
לְסְרִסּוֹר. וְחַיְבָה לְהַטִּיף לֹא שְׁלַשׁ טְפִין. הַרְבִּינָה וּמִיצָּה הֲרֵי
הַוָּא שֶׁל מּוֹכֵר. וְהַחֲנֹנוּן אַינוֹ חַבָּה לְהַטִּיף שְׁלַשׁ טְפִין. רַבִּי
יְהוּדָה אָזֶר עַרְבָּב שְׁבַת עַם חִשְׁכָּה פָטוֹר:

הַשׁוֹלֵחַ אֶת בְּנָו אַצְלֵ חֲנוּנִי (וּפְנִידְיוֹן בַּיּוֹן.) וּמְדָד לוֹ
בְּאִיסְרָ שָׁמַן. וּנְתַנְוּ לוֹ אֶת הָאִיסְרָ. שְׁבַר אֶת הַצְּלָוָחִית
וְאָבַד אֶת הָאִיסְרָ. חֲנוּנִי חַיְבָה. רַבִּי יְהוּדָה פָטוֹר שְׁעַל מְנֻת
בֵּן שְׁלַחוֹ. וּמְזֻדִּים חַכְמִים לְרַבִּי יְהוּדָה. בָּזְמָן שְׁהַצְּלָוָחִית
בַּיַּד הַתְּינָוק. וּמְדָד הַחֲנוּנוּ לְתוֹכָה. חֲנוּנִי פָטוֹר:

הַסְּיטָוֹן מִקְנִיחַ מִדּוֹתָיו אַחַת לְשְׁלַשִּׁים יוֹם. וּבַעַל הַבֵּית
אַחַת לְשִׁנִּים עַשֶּׂר חֶדֶשׁ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גִּמְלַיאֵל אָזֶר
חַלוֹף הַדְּבָרִים. הַחֲנוּנִי מִקְנִיחַ מִדּוֹתָיו פָעָמִים בְשְׁבַת.
וּמִמְּחַה מִשְׁקָלוֹתָיו פָעָם אַחַת בְשְׁבַת וּמִקְנִיחַ מְאוֹנִים עַל
כָּל מִשְׁקָל וּמִשְׁקָל:

אָזֶר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גִּמְלַיאֵל בְמַה דְבָרִים אָמְרוּם
בְּלִחַ. אָבֶל בִּיבְשׁ אַינוֹ צָרִיךְ. וְחַיְבָה לְהַכְּרִיעַ לוֹ טְפַח. הִיא
שׁוֹקֵל לוֹ עַזְזָן בְּעַזְזָן. נְתַנְוּ לוֹ גִּירּוֹמִין אָחֵד לְעַשְׂרָה בְּלִחַ
וְאָחֵד מִעְשָׂרִים בִּיבְשׁ. מִקְוֹם שְׁנָהָנוּ לְמוֹד בְּדָקָה. לֹא

ימוד בגֶּשֶׁה. בְּגֶשֶׁה לֹא יִמְוד בַּדָּקָה. לִמְחֹזֶק לֹא יִגְדוֹשׁ.
לִגְדוֹשׁ לֹא יִמְחֹזֶק:

פרק ו'

המוכר פירות לחבירו ולא צמחו. ואפילו זרע פשתן
אינו חיב באחריותן. רבנן שמעון בן גמליאל
אומר זרעוני געה שאנין נأكلים חיב באחריותן:

ב' המוכר פירות לחבירו. הרי זה מקבל עלייו רבע טנהת
לפסאה. תאנים מקבל עלייו עשר מתלוות למאה. מרתק
של יין. מקבל עלייו עשר קוססות למאה. קנקנים בשرون.
מקabel עלייו עשר פוסטיאות למאה:

ג' המוכר יין לחבירו והחמיין. אינו חיב באחריותו. ואם
ידוע שני מ חמץ. הרי זה מקהח טעות. ואם אמר לו יין
מבשם אני מוכר לך. חיב להעמיד לו עד העארת ויישן.
مثال אשתקד. ומיוישן. משל שלוש שנים:

ד' המוכר מקום לחבירו (לبنות לו בית.) וכן המקבל
מחבירו לבנות לו בית הותנת לבנו. ובית אלמנות לבתו.
בונה ארבע אמות על שיש. דברי רבי עקיבא. רבי
ישמעאל אומר רפת בקר היא זו. הרוצה לעשות רפת
בקר בונה ארבע אמות על שיש. בית קטן שיש על שמונה.
גדול שמונה על עשר. טרקלין עשר על עשר. רומו

בְּחָצֵי אַרְבָּעָן וּבְחָצֵי רְחִיבָּה רָאִיתָ לְדִבָּר הַיְכָל וּכְזֹתְלִיו רְבָן שְׁמַעַן בֶּן גַּמְלִיאָל אָוֹמֵר הַכָּל בְּבָנָנוּ הַיְכָל:

" מֵשִׁישׁ לוֹ בּוֹר לְפָנִים מִבְּתוֹ שֶׁל חֲבִירָן . נִכְנָס בְּשֻׁעָה שְׁדָרֶךְ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִים . וַיֵּצֵא בְּשֻׁעָה שְׁדָרֶךְ בְּנֵי אָדָם יָצָאֵין . וְאִינוּ מִכְנִיס בְּהַמְּתוֹ וּמִשְׁקָה מִבָּרוֹן . אֶלָּא מִמְלָא וּמִשְׁקָה מִבָּחוֹן . זֶה עֹשֶׂה לוֹ פּוֹתַחַת וְזֶה עֹשֶׂה לוֹ פּוֹתַחַת :

" מֵשִׁישׁ לוֹ גַּנְהָ לְפָנִים מִגְּנוֹתוֹ שֶׁל חֲבִירָן . נִכְנָס בְּשֻׁעָה שְׁדָרֶךְ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִים . וַיֵּצֵא בְּשֻׁעָה שְׁדָרֶךְ בְּנֵי אָדָם יָצָאֵין . וְאִינוּ מִכְנִיס לְתוֹכָה תְּגִרְין . וְלֹא יִכְנֶס מִתְוֹכָה לְתוֹךְ שָׁדָה אַחֲרַת . וְהַחִיצוֹן זָרַע אֶת הַדָּרֶךְ . נִתְנָה לוֹ דָרֶךְ מִן הַצָּדָם מִדְעַת שְׁנִיהָן נִכְנָס בְּשֻׁעָה שֶׁהָוָא רֹצֶחֶת . וַיֵּצֵא בְּשֻׁעָה שֶׁהָוָא רֹצֶחֶת . וּמִכְנִיס לְתוֹכָה תְּגִרְין . וְלֹא יִכְנֶס מִתְוֹכָה לְתוֹךְ שָׁדָה אַחֲרַת . וְזֶה וְזֶה אִינָם רְשָׁאִים לְזֹרֻעָה :

" מֵשְׁהִתָּה דָרֶךְ הַרְבִּים עֹזֶבֶת בְּתוֹךְ שָׁדָהוּ . נִטְלה וּנְנַטוּ לָהֶם מִן הַצָּדָם מַה שָׁנַטוּ נִטְלוּ וּשְׁלִלוּ לֹא הָגִיעוּ . דָרֶךְ הַיְיחִיד אֶרְבֶּע אַמּוֹת . דָרֶךְ הַרְבִּים שֵׁישׁ עִשְׂרֶה אַמָּה . דָרֶךְ הַמְּלָךְ אֵין לָהּ שְׁיעֹור . דָרֶךְ הַקָּבָר אֵין לָהּ שְׁיעֹור . הַמְּעַמְּד דִינִי צְפּוּרִי אָמְרוּ . בֵּית אַרְבָּעָה קְבִין :

" הַמּוֹבֵר מֶקוּם לְחַבִּירָן לְעֹשֹׂת לוֹ קָבָר . וּבָנָה הַמּוֹבֵר מֶחֶבֶר לְעֹשֹׂת לוֹ קָבָר . עֹשֶׂה תֹּכֶה שֶׁל מַעֲרָה אֶרְבֶּע

עֲמֹזֶת עַל שֵׁשׁ וּפֹתֶח לְתוֹכָה שְׁמוֹנָה בּוּכִין שֶׁלֶשׁ מִקְאָן
וּשֶׁלֶשׁ מִקְאָן וְשֶׁנִים בְּגִדְזָן וְהַבּוּכִין אַרְכָן אֶרְבָע אַמּוֹת
וְרוּמָן שְׁבָעָה וְרַחֲבָן שֶׁשָה רַבִי שְׁמַעַן אָמֵר עֹזֶה תּוֹכָה
שֶׁל מַעֲרָה שֶׁשׁ אַמּוֹת עַל שְׁמוֹנָה וּפֹתֶח לְתוֹכָה שֶׁלֶשׁ
עַשֶּר בּוּדָן אַרְבָעָה מִקְאָן וְאַרְבָעָה מִקְאָן שֶׁלֶשׁ מִבְּגִדְזָן
וְאֶחָד מִימִין הַפְּתָח וְאֶחָד מִן הַשְּׂמָאל וְעֹזֶה חִצְרָה עַל
פִי הַמַּעֲרָה שֶׁשׁ עַל שֵׁשׁ בְּמַלְאָה הַמְּטָה (וְקוּבָרִיה) וּפֹתֶח
לְתוֹכָה שְׁתִי מַעֲרוֹת אַחַת מִקְאָן וְאַחַת מִקְאָן רַבִי שְׁמַעַן
אָמֵר אַרְבָע לְאַרְבָע רוחותִיה רַבְן שְׁמַעַן בֵן גִּמְלִיאָל
אָמֵר הַבָּל לְפִי הַסְּלָעָ:

פרק ז

הָאוֹמֵר לְחַבְירֹו בֵית כּוֹר עַפְר אָנִי מַזְכֵר לְךָ הִיוֹ
שֶׁם נְקֻעִים עַמּוּקִים עַשְׂרָה טְפַחִים או סְלָעִים
גִּבְזָהִים עַשְׂרָה טְפַחִים אֵין נְמַדְדִין עַמָּה פְּחוֹת מִקְאָן
נְמַדְדִין עַמָּה וְאֶם אָמֵר לוֹ בֵית כּוֹר עַפְר אָפְילוּ הִיוֹ שֶׁם
נְקֻעִים עַמּוּקִים יוֹתֵר מַעֲשָׂרָה טְפַחִים או סְלָעִים גִּבְזָהִים
יוֹתֵר מַעֲשָׂרָה טְפַחִים הַרְיָ אַלְוּ נְמַדְדִין עַמָּה:

ב' בֵית כּוֹר עַפְר אָנִי מַזְכֵר לְךָ מַדָּה בְּחַבְלָן פְּחַת כָּל שְׁהָוָא
יַגְבָה הַזֹּתֵיר כָּל שְׁהָוָא יַחֲזִיר אֶם אָמֵר הוּא חִסְרָה הַזָּהָר
אָפְילוּ פְּחַת רַבָּע לְסָאָה או הַזֹּתֵיר רַבָּע לְסָאָה הַגְּיָעָז
יוֹתֵר מִקְאָן יַעֲשֵה חַשְׁבּוֹן מֵהּ הוּא מַחְזִיר לוֹ מִעּוֹת וְאֶם
רָצָה מַחְזִיר לוֹ קַרְקָע וְלֹמַה אָמְרוּ מַחְזִיר לוֹ מִעּוֹת לִיפּוֹת

בַּחֲזָה שֶׁל מִזְכָּר. שֶׁאָמַם שִׁיר בְּשֵׁדָה בֵּית תְּשֻׁעה קְבִין וּבְגַנְתָּה בֵּית חָצֵי קְבִין וּכְדֹבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָּא בֵּית רַבָּע. מִחְזִיר לוֹ אֶת הַקְּרָקָעַ. וְלֹא אֶת הַרְבָּע בָּלְדֵי הוּא מִחְזִיר לוֹ. אֶלָּא אֶת
כָּל הַמּוֹתָר:

מִדָּה בְּבַחְבֵּל אֲנִי מִזְכָּר לְדֹךְ הַן חָסֵר בֶּטֶל הַן חָסֵר
הַן יִתְרֵא אֶת מִדָּה בְּבַחְבֵּל. הַן חָסֵר הַן יִתְרֵא מִדָּה בְּבַחְבֵּל. בֶּטֶל
מִדָּה בְּבַחְבֵּל אֶת הַן חָסֵר הַן יִתְרֵא. דָבָרִי בֵּן גַּנְסָם בְּסִימָנוּ
וּבְמַצְרָיו. פְּחוֹת מִשְׁתּוֹת הַגְּיעֹז. עד שְׁתּוֹת יִנְבָּהָה:

הַאֲוֹמֵר לְחַבְּרוֹ חָצֵי שֵׁדָה אֲנִי מִזְכָּר לְדֹךְ מִשְׁמָנוּ בְּגִינְהוּ
וּנוֹטֵל חָצֵי שֵׁדָהוּ. חָצֵיה בְּדָרוֹם אֲנִי מִזְכָּר לְדֹךְ מִשְׁמָנוּ
בְּגִינְהוּ וּנוֹטֵל חָצֵיה בְּדָרוֹם. וּהוּא מְקַבֵּל עַלְיוֹן מִקּוֹם הַגְּדָרָה.
וְחַרְצֵין וּבֵן חַרְצֵין. וּבְמָה הוּא חַרְצֵין שְׁשָׁה טְפֵחִים וּבֵן חַרְצֵין
שְׁלֹשָׁה:

פרק ח

יָשַׁן נֹחֲלִין וּמְנַחְלִין. וַיָּשַׁן נֹחֲלִין וּלֹא מְנַחְלִין. מְנַחְלִין
וּלֹא נֹחֲלִין. לֹא נֹחֲלִין וּלֹא מְנַחְלִין. וְאֶלְוֹ נֹחֲלִין
וּמְנַחְלִין. הָאָב אֶת הַבָּנִים. וְהַבָּנִים אֶת הָאָב. וְהַאֲחִין מִן
הָאָב נֹחֲלִין וּמְנַחְלִין. הָאִיש אֶת אַמְּוֹן. וְהָאִיש אֶת אַשְׁתוֹ.
וּבְנֵי אֲחִיזָׁות נֹחֲלִין וּלֹא מְנַחְלִין. הָאָשָׁה אֶת בְּנֵיהֶן. וְהָאָשָׁה
אֶת בִּעְלָהֶן וְאֶחָד הַאֲמָם. מְנַחְלִין וּלֹא נֹחֲלִין. וְהַאֲחִין מִן
הַאֲמָם לֹא נֹחֲלִין וּלֹא מְנַחְלִין:

ב סדר נחלות בז הוזא איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת וכל יוצאי ירכו של בן קודמין לבת בת קודמת לאחין וכל יוצאי ירכה של בת קודמין לאחין אחין קודמין לאחיה האב וכל יוצאי ירכו של אחין קודמין לאחיה האב זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי ירכו:

ג בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק אביהם שהייתה מיווצאי מצרים וחלקו עם אחיו בנכסי חפר ושהיה בכור נוטל שני חלקים:

ד אחד הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל שנים בנכסי האם והבנות נזונות מנכסי האב ואינן נזונות מנכסי האם:

ה האומר איש פלוני בני בכור לא יטול פי שנים איש פלוני בני לא יירש עם אחיו לא אמר כלום שהנתנה על מה שפטות בתורה המחלוקת נכסיו לבני על פי רבה לאחד ומיעט לאחד והשווה להן את הבכור דבורי קימין ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום בטבת בין בתהלה בין באמצע בין בסוף משום מתנה דבורי קימין האומר איש פלוני ירשني במקום שיש בת בת תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום שהנתנה על מה שפטות בתורה רבוי יוחנן בן ברוקא אומר אם אמר על מי שהוא ראוי לירושה אין דבורי קימין ועל מי שאין ראוי לירושה אין

דבריו קיימיין. הבותב את נכסיו לזרים. והניח את בנו. מה שעשָׂה עשו (אבל) אין רוח חכמים נוחה הימנו. רבנן שמעון בן גמליאל אומר אם לא היו בנו נוחנו בשורה זכור לטוב:

האומר זה בני נאמן זה אחינו נאמן. ונוטל עמו בחלוקת. מתי יחוירו נכסים למקומן. נפלו לו נכסים ממוקום אחר. יירשו אחיו עמו. מי שמת ונמצאת דתיקה קשה על ירכו. הרי זה איננה כלום. זכה בה לאחד. בין מני היורשין. בין שאינו מן היורשין. דבריו קיימיין:

הבותב נכסיו לבניו צריך שיקתוב מהיזם ולאחר מיתה. דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר אינו צריך. הבותב נכסיו לבנו לאחר מותו. האב אינו יכול למכור מפני שהוא בתובין לבן. והבן אינו יכול למכור. מפני שהוא ברשות האב. מכיר האב מכורין עד שימוש. מכיר הבן אין לולקח בהן כלום. עד שימוש האב. האב תולש ומאליל לכל מי שירצה. ומה שהניח תלוש הרי הוא של ירושין. הניח בנים גדולים וקטנים. אין הגדולים מתרגשים על הקטנים. ולא הקטנים נזונים על הגדולים. אלא חולקין בשוה. נשאו הגדולים ישאו הקטנים. ואם אמרו קטנים. הרי אלו נושאים בדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן. אלא מה שנתן להם אביהם נתן:

" הניח בְּנוֹת גָּדוֹלֹת וִקְטָנוֹת . אֵין הַגָּדוֹלֹת מִתְפְּרִנְסֹות עַל הַקְּטָנוֹת . וְלֹא הַקְּטָנוֹת נְזֹנוֹת עַל הַגָּדוֹלֹת . אֶלָּא חַולְקוֹת בְּשֻׁה . נְשָׂאוֹ גָּדוֹלֹת יְשָׂאוֹ קְטָנוֹת . וְאֵם אָמְרוּ קְטָנוֹת . הָרִי אֵנוֹ נְזֹשָׂאֹת בְּדַרְךָ שְׁנִשְׁאָתֶם אֲתֶם . אֵין שׁוֹמְעִין לָהּן . זֶה חָמֵר בְּבָנוֹת מִבָּנִים . שַׁהְבָּנוֹת נְזֹנוֹת עַל הַבָּנִים . וְאֵין נְזֹנוֹת עַל הַבָּנוֹת :

פרק ט

מֵי שְׁמַת . וְהַנִּיח בָּנִים וּבָנוֹת . בָּזְמָן שַׁהְגַּכְסִים מִרְבִּין . הַבָּנִים יִרְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יִזְוֹנוּ . גַּכְסִים מוּעַטִין הַבָּנוֹת יִזְוֹנוּ . וְהַבָּנִים יִשְׂאָלוּ עַל הַפְּתָחִים . אַדְמֹן אָמֵר בְּשִׁבְיל שֶׁאַנְיַ זָכַר הַפְּסִידִתִי . אָמֵר רָבָן גַּמְלִיאֵל רֹאָה אֵינִי אֶת דָּבָר אַדְמֹן :

ב' הַנִּיח בָּנִים וּבָנוֹת וְטוֹמְטוֹם . בָּזְמָן שַׁהְגַּכְסִים מִרְבִּין . הַזְּכָרִים דָּוחֵין אֶתְהוּ אֶצְלָ נְקֻבּוֹת . גַּכְסִים מוּעַטִין הַנְּקֻבּוֹת דָּוחֵhot אֶתְהוּ אֶצְלָ זְכָרִים . הַאָזְמָר אֶת תַּלְדֵא אֲשֶׁתִּי זְכָר . יַטּוֹל מְנָה . יַלְדָה זְכָר נַוטֵל מְנָה . אֶם נְקֻבָּה מַאתִים . יַלְדָה נְקֻבָּה . נַוטֵלֶת מַאתִים . אֶם זְכָר מְנָה . וְאֶם נְקֻבָּה מַאתִים . וַיַּלְדָה זְכָר וּנְקֻבָּה . הַזְּכָר נַוטֵל מְנָה . וּהַנְּקֻבָּה מַאתִים . וַיַּלְדָה זְכָר וּנְקֻבָּה . הַזְּכָר נַוטֵל מְנָה . וּהַנְּקֻבָּה נַוטֵלֶת מַאתִים . יַלְדָה טְוָמֵטוֹם אֵינוֹ נַוטֵל . אֶם אָמֵר כֵּל מָה שַׁתְּלֵד אֲשֶׁתִּי יַטּוֹל . הָרִי זֶה יַטּוֹל . וְאֵם אֵין שֶׁם יִרְשֶׁאָלוֹה הוּא . יִרְשֶׁאָת הַבָּל :

ג' הַנִּיחָה בְּנִים גְּדוֹלִים וּקְטָנִים. הַשְׁבִּיחוּ גְּדוֹלִים אֶת הַנְּכָסִים. הַשְׁבִּיחוּ לְאַמֵּצָע. אֲםָרָוּ רָאוּ מָה שְׁהַנִּיחָה לְנוּ אָבָא. הָרִי אָנוּ עֹוְשִׁין וְאָכְלִין. הַשְׁבִּיחוּ לְעַצְמָנוּ. וּבָנָה הָאֲשָׁה שְׁהַשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים. הַשְׁבִּיחָה לְאַמֵּצָע. אֲמָרָה רָאוּ מָה שְׁהַנִּיחָה לִי בַּעַלְיוֹ. הָרִי אַנְּיָה עֹוְשָׁה וְאָכְלָתִי. **הַשְׁבִּיחָה לְעַצְמָה:**

ד' הָאַחִין הַשׂוֹתָפִין שָׁגַּפְלָל אֶחָד מֵהוּ לְאוֹמְנוֹת. נִפְלָל לְאַמֵּצָע. חָלָה וְגַתְרָפָא. גַּתְרָפָא מִשְׁלָל עַצְמוֹ. הָאַחִין שָׁעַשׂ מִקְאַתָּן שְׁשִׁבְינוֹת בְּחֵי הָאָב. חִזְרָה שְׁשִׁבְינוֹת חִזְרָה לְאַמֵּצָע. שְׁהַשְׁשִׁבְינוֹת נְגִבִּית בַּבִּית דִין. אָבָל הַשׂוֹלֵחַ לְחַבְּרוֹ כִּי יָזַן וּכִי שָׁמַן. אִינְנָן נְגִבִּין בַּבִּית דִין. מִפְנֵי שָׁהָן **גִּמְילֹות חֲסִידִים:**

ה' הַשׂוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבִית חַמִּיו שָׁלַח שְׁם מֵאָה מִנָּה. וְאָכָל שְׁם סְעוֹדַת חַתּוֹן. אֲפִילוּ בְּדִינָר אִינְנָן נְגִבִּין. לֹא אָכָל שְׁם סְעוֹדַת חַתּוֹן. הָרִי אַלְוֹ נְגִבִּין. שָׁלַח סְבָלוֹנוֹת מְרֻבִּים. בְּדִי שִׁיחָרוּ עַמָּה לְבִית בָּעֵלה. הָרִי אַלְוֹ נְגִבִּין. סְבָלוֹנוֹת מְוֹעָטִין. בְּדִי שִׁתְּשַׁתְּמֵשׁ בָּהּוּ בַּבִּית אָבִיהָ אִינְנָן נְגִבִּין:

ו' שְׁכִיבַּב מַרְעַע שְׁכַּתְבַּב כָּל נְכָסִיו לְאֶחָרִים. וְשִׁיר קְרָקָע כָּל שְׁהָוָא. מִתְּנַתּוּ קִימָת. לֹא שִׁיר קְרָקָע כָּל שְׁהָוָא אֵין מִתְּנַתּוּ קִימָת. לֹא כִּתְבַּב שְׁכִיבַּב מַרְעַע. הוּא אָוֹמֵר שְׁכִיבַּב מַרְעַע הִיא. וְהַנִּזְנַת אָוֹמְרִין בְּרִיאָה הִיא. צְרִיךְ לְהַבְּיאָ רָאִיה

**שְׁהִיה שְׁכֵב מַרְעָעָי דָּבְרֵי רַבִּי מַאיָּר וְחַכּוֹמִים אָמְרִים
הַמּוֹצִיא מַחְבִּירֹן עַלְיוֹ הַרְאִיה:**

המחלוקת נכסיו על פיו. רבי אליעזר אומר אחד בראיא ואחד מסכון. נכסים שיש להן אחירות. נקנין בכיסף ובשטר ובחזקה. ושהיאן להן אחירות. אין נקנין אלא במשיכה. אמרו לו מעשה באמן של בני רוכל. שהיתה חולה. ואמרה תננו לבניتي לבתי. והיא בשנים עשר מנה. ומתה וקימו את דבריה. אמר להן בני רוכבל תקברים אמן. וחכמים אומרים בשבת דבריו קימין. מפני שאין יכול לכתוב אבל לא בחול.andi; רבי יהושע אומר בשבת אמרו קל וחומר בחול. כיוצא בו זכין לקטן ואין זכין לדול.andi; רבי יהושע אומר לקטן אמרו קל וחומר לדול:

ג נפל הבית עליו ועל אביו או עליו ועל מוריישו. והיתה עליו בתובת אשה. ובעל חוב. יורשי האב אומרים הבן מת ראשון. ואחר לכך מת האב. ובעל החוב אומרים האב מת ראשון. ואחר לכך מת הבן. בית שמאי אומרים יחלוקו. ובית הלל אומרים נכסין בחלוקת:

ד נפל הבית עליו ועל אשתו. יורשי בעל אומרים. האשה מתה ראשונה. ואחר לכך מת בעל. יורשי האשה אומרים. בעל מת ראשון. ואחר לכך מתה האשה. בית שמאי אומרים יחלוקו. ובית הלל אומרים נכסים

בְּחִזְקַתְנוֹ. בְּתוֹבָה בְּחִזְקַתְיִזְרֵשִׁי הַבָּעֵל. נֶכֶסִים הַגְּבָנִים
וְהַיְצָאִין עַמָּה. בְּחִזְקַתְיִזְרֵשִׁי הַאֲבָ:

נִפְלֵל הַבַּיִת עַלְיוֹ וַעֲלֵל אָמוֹן אַלְוֹ וְאַלְוֹ מַזְדִּין שִׁיחָלוֹקוֹ. אָמֵר
רַבִּי עַקְיבָּא מַזְדִּה אָנִי בָּזָה. שְׁהַגְּבָנִים בְּחִזְקַתְנוֹ. אָמֵר לוֹ
בֵּן עַזְאי עַל הַחֲלֹקוֹן אָנוּ מִצְטָעָרִים. אַלְאָ שְׁבָאת לְחַלּוֹק
עַלְינוּ אֶת הַשְׂזִוִּין:

פרק י

גַּט פְּשָׁוֹט עַדְיוֹ מִתְזּוּכוֹ. וּמְקַשֵּׁר עַדְיוֹ מִאַחֲרוֹיו. פְּשָׁוֹט
שְׁבַתְבּוּ עַדְיוֹ מִאַחֲרוֹיו. וּמְקַשֵּׁר שְׁבַתְבּוּ עַדְיוֹ מִתְזּוּכוֹ.
שְׁנֵיהֶם פְּסוֹלִים. רַבִּי חַנִּינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָוֹמֵר מְקַשֵּׁר
שְׁבַתְבּוּ עַדְיוֹ מִתְזּוּכוֹ בְּשִׁיר. מִפְנֵי שִׁיכּוֹל לְעַשּׂוֹת פְּשָׁוֹט.
רַבִּן שְׁמֻעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָוֹמֵר הַכְּלָל בְּמִנְהָג הַמִּדְיָנִה:

בְּגַט פְּשָׁוֹט עַדְיוֹ בְּשִׁנְיִים. וּמְקַשֵּׁר בְּשִׁלְשָׁה. פְּשָׁוֹט שְׁבַתְבּוּ
בּוֹ עד אחד. וּמְקַשֵּׁר שְׁבַתְבּוּ בּוֹ שני עדים. שְׁנֵיהֶם
פְּסוֹלִים. כתוב בו זווין מאה. דָאִינּוֹן סְלֻעִין עַשְׁרִין. אין
לוֹ אַלְאָ עַשְׁרִין. זווין מאה דָאִינּוֹן תְּלִתְיַין סְלֻעִין אין לוֹ
אַלְאָ מִנָּה. בְּסִיף זווין דָאִינּוֹן וְגַמְחַק. אין פְּחוֹת מִשְׁתִּים.
בְּסִיף סְלֻעִין דָאִינּוֹן וְגַמְחַק. אין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. דְּרַכְבּוֹנוֹת
דָאִינּוֹן. וְגַמְחַק. אין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. כתוב בו מַלְמָעָלה
מִנָּה וּמַלְמָטָה מִאֲתִים. מַלְמָעָלה מִאֲתִים וּמַלְמָטָה מִנָּה.
הַכְּל הַזָּלֶךְ אַחֲר הַפְּתַחְתּוֹן. אָם בֵּן לְפָה בּוֹתְבִין אֶת הַעֲלִיוֹן.
שָׁאָם תִּמְחַק אֶת חַדְתָּה מִן הַתְּחַתְּהָן. יַלְמֵד מִן הַעֲלִיוֹן:

ב' בותחים גט לאיש אף על פי שאין אשתו עמו. ושותר לאשה. אף על פי שאין בעלה עמה. ובלבך שהיא מכירן. והבעל נותן שבר. בותחים שטר לולה אף על פי שאין מליה עמו. ואין בותחים למליה עד שהיא לזה עמו. ולהלזה מותן שבר. בותחים שטר למוכר. אף על פי שאין לך עמו. ואין בותחים לולקה. עד שהיא מוכר עמו. ולהלוקה מותן שבר:

ג' אין בותחים שטרו אירוסין ונשואין. אלא מדעת שניהם. והחתן נותן שבר. אין בותחים שטרו אירוסות וקבנות. אלא מדעת שניהם. והמקבל נותן שבר. אין בותחים שטרו בירושין. וכל מעשה בית דין. אלא מדעת שניהם. ושניהם מותנים שבר. רבנן שמעון בן גמליאל אומר לשניהם בותחים
שנים. לזה לעצמו. ולזה לעצמו:

ד' מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו. ואמר לו אם לא נתתי לך מכאן ועד יום פלוני תן לו שטרו. הגע זמן ולא נתן. רבי יוסי אומר יתן. רבי יהודה אומר לא יתן:

ו' מי שנמקח שטר חובו מעמיד עליו עדים. ובא לפניו בית דין וועוזין לו קיום. איש פלוני בן פלוני. נמקח שטרו ביום פלוני. ופלוני ופלוני עדי. מי שפרע מקצת חובו. רבי יהודה אומר יחליף. רבי יוסי אומר יכתוב שובר. אמר רבי יהודה נמצאה זה צריך להיות שומר שובר מון

העכברים. אמר לו רבי יוסי בך יפה לו ולא יורע בהו:
של זה:

שניא אחין אחד עני ואחד עשיר והניח לנו אביהם מרחץ ובית הבד. עשאן לשבר השבר לא מצא. עשאן לעצמן הרי העשיר אומר לעני. קח לך עבדים. וירחצו במרחץ. קח לך זתים. ובא ועשם בבית הבד. שניהם שהיו בעיר אחת. שם אחד יוסף בן שמעון. ושם אחר יוסף בן שמעון. אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה. ולא אחר יכול להוציא עליהם שטר חוב. נמצא לאחד בין שטרותיו. שטרו של יוסף בן שמעון פרוע. שטרות שניהם פרועין. כיצד יעשו. ישלו. ואם היה משלשים יכתבו סימן. ואם היה מסמגין יכתבו להן. האומר לבנו שטר בין שטרותי פרוע. ואני יודע איזהו שטרות כלן פרועין. נמצא לאחד שם שניהם. הגadol פרוע והקטן אינו פרוע. המלה את חבירו על ידי עבר. לא יפרע מן עבר. ואם אמר על מנת שאפרע ממישארצה. יפרע מן עבר. רבנן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים לליה. בין בך ובין בך לא יפרע מן עבר. וכן היה רבנן שמעון בן גמליאל אומר העבר לאשה בכתובתה. והיה בעלה מגרשה ידרגה הנאה. שמא יעשה קנויניא על נכסים של זה. ויחזיר את אשתו:

ה המלה את חבירו בשטר. גובה מנכסים ממשעבדים. על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין. הוציא עליו כתוב

יזז. שהוא חייב לו. גובה מנכסים בני חוריין. ערב היוצא לאחר חתום שטרות. גובה מנכסים בני חוריין. מעשה (בא) לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חוריין. אמר לו בון ננס אינו גובה לא מנכסין משעבדין. ולא מנכסים בני חוריין. אמר לו למה. אמר לו הרי החזק את אחד בשוק ומצאו חבירו. ואמר לו הנה לו. ואני נותן לך. פטור. שלא על אמוןתו הלווה. ואיזהו ערב שהוא חייב הלווה ואני נותן לך חייב. שכן על אמוןתו הלווה. אמר רבי ישמעאל הרוצה שייחכים יעסוק בדיני ממונות. שאין לך מקצוע בתורה גדול מהן. שהו בمعنى הנובע. והרוצה שיעסוק בדיני ממונות. ישתמש את שימוש בון ננס: סליק

מסכת סנהדרין

פרק א

דיני ממנוזת בשלשה. גזילות ווחבלות בשלשה. נזק וחזי נזק. תשלומי כפל ותשולם ארבעה וחמשה ושלשה. האוגס והמפתח והמושcia שם רע ושלשה דברי רבי מאיר. ווחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלשה. משום شيء בו דיני נפשות:

ב' מפות בשלשה. משום רבי ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה. עברור החדש ושלשה. עברור השנה ושלשה. דברי רבי מאיר. רבנן שמעון בן גמליאל אומר ושלשה מתחילין. ובחמשה נושאין ונותנין. וגומרים בשבעה. ואם גמרו ושלשה מعتبرת:

ג' סמיכה זקנים ועריפת עגלת ושלשה. דברי רבי שמעון. ורבי יהודה אומר בחמשה. החליצה והמאונין ושלשה. גטו רבבי ומערישר שני שאין דמיינו ידועין ושלשה. החקדות שלשה. הערכין המטלטלים ושלשה. רבי יהודה אומר אחד מהן להן. והקרקות תשעה וכלהן. ואדם פיוצא בהן:

ד' דיני נפשות בעשרים ושלשה. הרובע והרביע בעשרים ושלשה. שנאמר והרגת את האשה ואת הבהמה. ואומר את הבהמה תחרגו. שור הנקל בעשרים ושלשה.

שנאמר השור יסקל וגם בעלו יומת. במתה בעלים כדק מיתה השור. הזאב והאריה והדוב והגמל והברדלס והנחש מיתה בעשרים ושלשה. רבי אליעזר אומר כל הקודם להרגנו זכה. רבי עקיבא אומר מיתה בעשרים ושלשה:

" אין דין לא את השבט ולא את נביה השקר. ולא את מהן גדול. אלא בית דין של שבעים ואחד. ואין מוציאין למלחמות הרשות. אלא על פי בית דין של שבעים ואחד. אין מוציאין על העיר ועל הארץ. אלא על פי בית דין של שבעים ואחד. אין עושים سنחריות לשבעים. אלא על פי בית דין של שבעים ואחד. אין עושים עיר הנחת. אלא בבית דין של שבעים ואחד. ואין עושים עיר הנחת בספר. ולא שלוש עיר הנחת. אבל עושים אחת או שתיים:

סנהדרי גדולה הייתה של שבעים ואחד. וקטנה של עשרים ושלשה. ומין לדוללה שהוא של שבעים ואחד. שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל. ומשה על גביהם. הרי שבעים ואחד. רבי יהודה אומר שבעים. ומין לקטנה שהוא של עשרים ושלשה. שנאמר ושפטו העדה. והצילו העדה. עדות שופtot. ועדת מצלת. הרי באן עשרים. ומין לעדה שהוא שבעה. שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת. יצא יהושע וככלב. ומין להביא עוד שלשה. ממשמע שנאמר לא תהיה אחري רביהם לרעות.

שׂומע אני שָׁאַחִיה עַמְּהָם לְטוֹבָה. אִם כֵּן לְמַה נֶּאֱמַר
אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת. לֹא בְּהַטִּיתָךְ לְטוֹבָה. הַטִּיתָךְ לְרַעָה.
הַטִּיתָךְ לְטוֹבָה עַל פִּי אֶחָד. הַטִּיתָךְ לְרַעָה עַל פִּי שְׁנַיִם.
וְאַיִן בֵּית דִין שָׁקוֹל. מִזְיסְפִין עַלְיוֹן עוֹד אֶחָד. הַרְיָה בָּאוּ
עֲשָׂרִים וָשְׁלֹשָׁה. וּכְמָה יְהָא בָּעֵיר וְתֵהָא רָאוּיה לְסִנְהָדרִין
מְאַה וָעֶשֶׂרִים. רַבִּי נְחַמֵּה אָוֹמֵר מְאַתִים וָשְׁלֹשִׁים. בָּנְגַד
שְׁרֵי עַשְׂרוֹת:

פרק ב

בְּהַنּוּ גָדוֹל דָן וְדָנוֹן אַזְתוֹ. מַעַיד וּמַעִידִין אַזְתוֹ. חֹלֵץ
וְחֹלֵצֵין לְאַשְׁתּוֹ. וּמִבְמַין אֶת אַשְׁתּוֹ. אֶבְלָה הוּא אִינוּ
מִיבָם. מִפְנֵי שַׁהְוָא אָסָור בְּאַלְמָנָה. מַת לוּ מַת. אִינוּ יוֹצֵא
אַחֲרֵי הַמֶּטֶה. אֶלְאָהָן נְכֻסֵּין וְהָוָא נְגַלֵּה. הָן נְגַלֵּין וְהָוָא
נְכֻשָּׁה. יוֹצֵא עַמְּהָן עד פֶּתַח הָעִיר. דָבְרִי רַבִּי מַאֲיר. רַבִּי
יְהוֹדָה אָוֹמֵר אִינוּ יוֹצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ שְׁנָאָמֵר וּמִן הַמִּקְדָּשׁ
לֹא יֵצֵא. וּבְשָׁהָוָא מְנַחַם אַחֲרִים. דָרַךְ בֶּל הָעָם עַזְבָּרִין
זֶה אַחֲרֵי זֶה. וּתְמִמְונָה מִמְּאֹעוֹ בֵּין לְבֵין הָעָם. וּבְשָׁהָוָא
מְתַנְחָם מְאַחֲרִים. בֶּל הָעָם אָוֹמְרִים לוּ אַנוּ כְּפַרְתָּד. וְהָוָא
אָוֹמֵר לְהָן תִּתְבְּרָכוּ מִן הַשְׁמִים. וּכְשִׁמְבָּרִין אַזְתוֹ. בֶּל הָעָם
מִסְבִּין עַל הָאָרֶץ. וְהָוָא מִסְבֵּב עַל הַסְּפָלָה:

ב הַמְלָךְ לֹא דָן וְלֹא דָנוֹן אַזְתוֹ. לֹא מַעַיד וְלֹא מַעִידִין
אַזְתוֹ. לֹא חֹלֵץ וְלֹא חֹלֵצֵין לְאַשְׁתּוֹ. לֹא מִיבָם וְלֹא מִבְמַיִן
לְאַשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר רְצָה לְחַלוֹז אוֹ לִיבָם. זָכָור

לטזוב. אמרו לו אין שומעין לו. ואין נושאין אלמנתו. רבי יהודא אומר. נושא המלך אלמנתו של מלך. שכן מצינו בדוד שנשא אלמנתו של שאול. שנאמר ואתנה לך את בית אדוניך ואת נשוי אדוניך בחיקך:

מַת לֹ מַת אֵינו יוֹצֵא מִפְתָּח פֶּלְטָרִין שְׁלֹן. רַבִי יְהוּדָה אָמֵר אָמַר רֹצֶחֶת לְצֹאת אַחֲרַ הַמְּטָה יוֹצֵא שְׁבַן מִצְינוּ בְּדֻוד שְׁצֵא אַחֲרַ מְטָתוֹ שֶׁל אַבְנֵר. שנאמר והמלך דוד הולך אַחֲרַ הַמְּטָה. אמרו לו לא היה הדבר אלא לפיס את העם. וכשمبرין אותו כל העם מסבין על הארץ. והוא מסב על הדרגש:

וּמוֹצִיא לְמַלְחָמָת הַרְשָׁוֹת עַל פִי בֵית דִין שֶׁל שְׁבעִים וָאַחֲד. וּפּוֹרֶץ לְעֹשֹׂת לוֹ דָרְך. וְאֵין מַמְחִין בִּידֵוֹ. דָרְך הַמֶּלֶךְ אֵין לָהּ שִׁיעֹור. וְכָל הָעָם בָּזָזִין וְנוֹתְנִין לִפְנֵי. וְהַוָּא נוֹטֵל חָלֵק בְּרַאשָׁה. לֹא יַרְבֶּה לוֹ נְשִׁים אַלְאָ שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה. רַבִי יְהוּדָה אָמֵר מַרְבֶּה הַוָּא לוֹ. וּבְלִבְדֵ שְׁלָא יְהוּ מִסְרֹות אֶת לְבָוֹ. רַבִי שְׁמֻעוֹן אָמֵר אֲפִילוֹ אֶחָת וּמִסְרָה אֶת לְבָוֹ. הַרִּי זֶה לֹא יְשַׁאֲנָה. אָם כֵן לְמַה נִאָמֵר לֹא יַרְבֶּה לוֹ נְשִׁים אֲפִילוֹ בְּאַבְיגִיל. לֹא יַרְבֶּה לוֹ סְוִים אַלְאָ כִּדֵּי מַרְכְּבָתּוֹ וּכְסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה לוֹ מַאֲד אַלְאָ כִּדֵּי לְתֹן אַסְפְּנִיא. וּכְזַתֵּב לוֹ סִפְר תָּרָה לְשָׁמוֹן. יְזִיאָ לְמַלְחָמָה מוֹצִיאָה עָמוֹ. נְכַנֵּס מִכְנִיסָה עָמוֹ. יוֹשֵׁב בְּדִין הַיָּא עָמוֹ. מסב הַיָּא בְּנֶגְדוֹ. שנאמר והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו:

ה אין רזכביין על סוסו. ואין יושבים על כסאו. ואין משתתמשין בשביבתו. ואין רואין אותו כשהוא מסתפר. ולא כשהוא ערום ולא בבית המרחץ. שנאמר שום תשעים עלייך מלך. שתהא אימתו עלייך:

פרק ג

דיני ממונות בשלשה. זה בורר לו אחד. וזה בורר לו אחד. ושנייהם בוררין להם עוד אחד. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים שני דינן בוררין להם עוד אחד. זה פסול דין של זה. וזה פסול דין של זה. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אימתי. בזמן שטביא עליה ראהה. שהן קרובין. או פסולין. אבל אם היו בשערין. או ממחין. אין יכול לפסולן. זה פסול עדיו של זה. וזה פסול עדיו של זה. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אימתי. בזמן שטביא עליה ראהה. שהן קרובין. או פסולין. אבל אם היו בשערים. אין יכול לפסולן.

ג אמר לו נאמן עלי אבא. נאמן עלי אביך. נאמן עלי שלשה רועי בקר. רבי מאיר אומר יכול לחזור בו. וחכמים אומרים אינו יכול לחזור בו. היה חיב לחברו שבואה. ואמר לו דור ליה בחוי ראשך. רבי מאיר אומר יכול לחזור בו. וחכמים אומרים אינו יכול לחזור בו. ואלו הן הפסולין. המשחק בקוביה. והמלוה ברבית. ומפריחי יונם. וסוחרי שביעית. אמר רבי שמעון בתחלה

היו קורין אותן אוטן אוספי שביעית. משבבו האנין חזרו לקורותן סוחרי שביעית. אמר רבי יהודה אמרתי בזמנן שאין להן אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא. בשרין:

ואללה הקרובים (איביו). ואחייו. ואחי אביו. ואחי אמו. ובעל אחות. ובעל אחות אביו. ובעל אחות אמו. ובעל אמו. וחמיו. וניסו. הן ובניהם וחתנייהם וחורגנו לבדו. אמר רבי יוסי זו משנת רבי עקיבא. אבל משנה ראשונה דודזון ובן דודזון. וכל הראי לירשו. וכל הקרוב לו באזת השעה. היה קרוב ונתרחק (הרי זה) בשר. רבי יהודה אומר אפילו מטה בתזו. ויש לו בנים ממנה. הרי זה קרוב:

ה אהוב והשונא אהוב זה שישבינו. שנא כל שלא דבר עמו שלשה ימים באבה. אמרו לו לא נחשדו ישראל על בך:

כ כיצד בזקקים את העדים. היו מבנישן אותן. ומאים עליהן. ומוציאין את כל האדם לחוץ. ומשרין את הנadol שההן. ואומרים לו אמר. היאך אתה יודע שהזה חיב לה. אם אמר. הוא אמר לי שאני חיב לו. איש פלוני אמר לי. שההוא חיב לו. לא אמר כלום. עד שיאמר בפנינו הודה לו שההוא חיב לו מעתים זוז. ואחר כך מבנישן את השני. ובזקקין אותן. אם נמצאו דבריהם מבוני. נושאין ונחותנים בדבר. שניים אומרים זכאי. ואחד אומר חיב. זכאי. שניים

אומרים חִבָּ. וְאַחֲד אֹמֵר זָכָאי. חִבָּ. אַחֲד אֹמֵר זָכָאי
וְאַחֲד אֹמֵר חִבָּ. וְאֶפְלִילוֹ שְׁנִים מִזְכִּין אוֹ מִחְיָבִין. וְאַחֲד
אֹמֵר אַנְיִי יוֹדֵעַ. יוֹסֵףו הַדִּינָן:

גַּמְרוּ אֶת הַדָּבָר. הַיּוֹ מִבְנִיסֵּן אֶתְּנָן. הַגָּדוֹל שְׁבָדִינִים
אֹמֵר. אִישׁ פָּלוֹנִי אֶתְּה זָכָאי. אִישׁ פָּלוֹנִי אֶתְּה חִבָּ. וּמְנֻן
לְכַשְּׁיעָא אַחֲד מִן הַדִּינִים. לֹא יֹאמֶר אַנְיִי מִזְכָּה וּמִחְיָבִי
מִחְיָבִים. אֲבָל מָה אֲعַשָּׂה שְׁחַבְּרִי רַבּוֹ עַלְיִ. עַל זֶה נִאָמֵר
(לֹא תַּלְךְ רַכְבֵּל בְּעַמְקָד. וְאֹמֵר) הַזְּלָקָ רַכְבֵּל מַגְלָה סָוד:

כָּל זָמֵן שְׁמַבְיאָ רָאֵיה סּוֹתֵר אֶת הַדִּין. אָמְרוּ לוֹ כָּל
רָאֵיות שְׁשִׁישׁ לְדֹבָר מִכְּאָן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. הַבָּיא בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם סּוֹתֵר. לְאַחֲר שְׁלֹשִׁים יוֹם אִינוֹ סּוֹתֵר. אָמֵר
רַבּו שְׁמַעַן בּוֹ גַּמְלַיָּל מָה יַעֲשֶׂה זֶה שְׁלֹא מֵצָא בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים. וּמְצָא לְאַחֲר שְׁלֹשִׁים. אָמְרוּ לוֹ הַבָּיא עַדְיִם. וְאָמֵר
אֵין לִי עֲדִים. אָמְרוּ הַבָּא רָאֵיה וְאָמֵר אֵין לִי רָאֵיה וּלְאַחֲר
זָמֵן מֵצָא רָאֵיה. וּמְצָא עֲדִים. הָרִי זֶה אִינוֹ בְּלֹום. אָמֵר
רַבּו שְׁמַעַן בּוֹ גַּמְלַיָּל מָה יַעֲשֶׂה זֶה שְׁלֹא הִיה יוֹדֵעַ
שְׁשִׁישׁ לֹא עֲדִים וּמְצָא עֲדִים. לֹא הִיה יוֹדֵעַ שְׁשִׁישׁ לֹא רָאֵיה
וּמְצָא רָאֵיה. (אָמְרוּ לוֹ הַבָּא עֲדִים. אָמֵר אֵין לִי עֲדִים.
הַבָּא רָאֵיה וְאָמֵר אֵין לִי רָאֵיה.) רָאֵה שְׁמַתְחִיב בְּדִין.
אָמֵר קָרְבָּו פָּלוֹנִי וּפָלוֹנִי וְהַעֲדִונִי. אוֹ שְׁהַזְּכִיא רָאֵה מִתּוֹךְ
אֲפַנְדָּתוֹ. הָרִי זֶה אִינוֹ בְּלֹום:

פרק ד

אחד דיני ממונות. ואחד דיני נפשות. בדרישה ובקירה. שנאמר משפט אחד יהיה לכם מה בין דיני ממונות לדיני נפשות. דיני ממונות בשלשה. ודיני נפשות בעשרים ושלשה. דיני ממונות. פותחין בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות פותחין לזכות. ואין פותחין לחובה. דיני ממונות מtein על פי אחד. בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות מtein על פי אחד לזכות. ועל פי שניים לחובה. דיני ממונות מחזרין בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות מחזרין לזכות. ואין מחזרין לחובה. דיני ממונות הפל מלמדין זכות וחובה. דיני נפשות הפל מלמדין זכות. ואין הפל מלמדין חובה. דיני נפשות המלמד חובה מלמד זכות. אבל המלמד זכות אינו יכול לחזור וללמד חובה. דיני ממונות דניין ביום וגומרין בלילה. דיני נפשות דניין ביום וגומרין ביום. דיני ממונות גומרין בו ביום. בין לזכות בין לחובה. דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות. ביום של אחריו לחובה. לפיכך אין דין לא בערב שבת. ולא בערב יום טוב:

ב' דיני הטמאות והטהרות מתחילין מן הגadol. דיני נפשות מתחילין מן הצד. הפלبشرין לדון דין ממונות. ואין הפלبشرין לדון דין נפשות. אלא בהנים לוים וישראלים. המשיאין לבוהנה:

ג סנהדרין הייתה בחצי גָּדוֹלָה. כדי שהו רואין זה את זה. ושיי סופרי הדינין עומדין לפניהו. אחד מימין ואחד משמאלו. ובוותבין דברי המזבח ודבריו המ חים |ין. רביה יהודה אומר שלשה. אחד כותב דברי המזובים. ואחד כותב דברי המ חים |יבים. והשלישי כותב דברי המזוכין. ודבריו המ חים |ין:

ד ושלש שורות של תלמידי חכמים יושבים לפניהם. כל אחד ואחד מכיר את מקומו. והוא צריכים לסמוד סומכין מן הראשונה. אחד מן השניה בא לו לראשונה. ואחד מן השלישית בא לו לשניה. ובזריזין להן עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשליישית. ולא היה יושב במקומו של ראשון. אלא ישב במקום הראוי לו:

ה ביצד מאיימין אל העדים. על עדי נפשות. והוא מכניסין אותן ומאיימין עליהם. שמא תאמרו מאומד ומושמעה. עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמענו. או שמא אי אתה יודען. שפטינו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה. והוא יודען שלא כדי ממוןנות דיני נפשות. דיני ממונות. אדם נותן ממון ומתקפר לו. דיני נפשות דמו ודם ורעיותיו תלין בו. עד סוף העולם. שבן מצינו בקון שהרג את אחיך. נאמר בו קול דמי אחיך צועקים. אינו אומר דם אחיך. אלא דמי אחיך. דמו ודם ורעיותיו. דבר אחר דמי אחיך. שהיה דמו משלך על העצים ועל האבנים. לפיכך נברא אדם ייחידי. למלך שכל המאבד נפש אחת

מישראל. מעלה עליו הכתוב באלו אבד עולם מלא. וכל המקיים נפש אחת מישראל. מעלה עליו הכתוב באלו קים עולם מלא. ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחברו.ABA גדוֹל מְאַבָּךְ. ושלא יהו אפיקורוסים אומרים. הרבה רשות בשמי. ולהגיד גדוֹלתו של הקדוש ברוך הוא. שאדם טובע במה מטעות בחותם אחד. וכלו דומין זה לזה. ומלא מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחברו. לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשביili נברא העולם. ושם אמרו מה לנו ולאfraה הזאת. והלא כבר נאמר והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונומר. ושם אמרו מה לנו לחוב בדמות של זה. והלא כבר נאמר באבוד רשעים רנה:

פרק ה

היו בזקין אותן בשבע חקירות. באיזו שביע. באיזו שנה. באיזה חישב. בכמה בחישב. באיזה יום. באיזו שעה. באיזה מקום. רבינו יוסי אומר באיזה יום. באיזו שעה. באיזה מקום מבירין אתם אותן התריתם בו. העוזב עבירות אלילים. את מי עבד. ובמה עבד:

ב כל המרבה בבדיקות הרי זה משבח. מעשה ובדק בז זכאי בעצקי תאנים. ומה בין חקירות לבדיקות. חקירות. אחד אומר אני יודע. עדותן בטלה. בבדיקות אחד אומר

אין יודע. ואפִילוּ שניים אומרים אין אנו יודעים. עדותן קיימת. אחד מקירות ואחד בדיקות. בזמן שמקחישין זה את זה. עדותן בטלה:

א' אחד אומר בשניים בחדש. ואחד אומר בשלשה בחדש.
עדותן קיימת. שהה יודע בעבורו של חדש. וזה אינו יודע בעבורו של חדש. אחד אומר בשלשה. ואחד אומר בחמשה. עדותן בטלה. אחד אומר בשתי שעות. ואחד אומר בחמשה. עדותן בטלה. אחד אומר בחמש. עדותן קיימת. אחד אומר בשלש. ואחד אומר בחמש. עדותן בטלה. רבוי יהודיה אומר קיימת. אחד אומר בחמש. ואחד אומר בשבע. עדותן בטלה. שהחמש חמה במזורה. ובשבע חמה במערב:

ב' ואחר כך מכנסים את השני. ובודקין אותו. אם נמצאו דבריהם מובנין. פותחים בזכות. אמר אחד מן העדים. יש לעיילו ללמד עלייו זכות. או אחד מן התלמידים. יש לעיילו חובה. משתקין אותו. אמר אחד מן התלמידים. יש לעיילו ללמד עלייו זכות. מעליין אותו ומושיבין אותו בינויהם. ולא היה יורד ממש כל היום כלו. אם יש ממש בדרכיו שומען לו. ואפִילו הוא אומר יש לעיילו ללמד על עצמו זכות. שומען לו. ובלבד שהה ממש בדרכיו:

ג' אם מצאו לו זכות פטרוהו. ואם לאו מעבירין דין לakhir. (היו) מזדהיגין זוגות (זוגות) וממעטין במאכל. ולא הי שותין יין כל היום. ונושאיו ונותני בדבר כל

הלילה. ולמחיה משביםין ובאיו לבית דין. המזוכה אומר אני מזוכה. ומזוכה אני במקומי. ומחחיב אומר אני מחחיב. ומחחיב אני במקומי. הפלמד חובה. מלמד זכות. אבל הפלמד זכות איינו יכול לחזור וללמוד חובה. אם טעו בדבר. שני סופרי הדיינין מזכירים אוטן. אם מצאו לו זכות פטרוהו. ואם לאו עומדים לפניו. שניים עשר מזכין ואחד עשר מחיבין. זכאי. שניים עשר מחיבין ואחד עשר מזכין. ואפילו אחד עשר מזכין ואחד עשר מחיבין. ואחד אומר אני יודע. ואפילו עשרים ושנים מזכין או מחיבין. ואחד אומר אני יודע. יוסיפו הדיינין. עד כמה מוסיפים שניים שניים. עד שבעים ואחד. שלשים וששה מזכין ושלשים וחמשה מחיבין. זכאי. שלשים וששה מחיבין. ושלשים וחמשה מזכין. דיין אלו בוגדים אלו. עד שיראה אחד מן המחיבין. דברי המזוכין:

פרק ו'

נגמר הדיון מוציאין אותו לסקלו. בית הסקללה היה חוץ לבית דין. שנאמר הוצא את המקהל. אחד עומד על פתח בית דין. והסודרין בידו. ואדם אחר רוכב הסוס רוחק ממנה. כדי שהיא רואתו. אמר אחד יש לי ללמד עליו זכות. הלה מניף בסודרין. והסוס רץ ומעמידו. ואפילו הוא אומר יש לי ללמד על עצמי זכות. מחזירין אותו. אפילו ארבע וחמשה פעמים. ובלבד שהיא ממש

בְּדָבְרִיּוֹ מֵצָאוּ לֹא זְכֹות פֶּטְרוּהוּ. וְאִם לֹא יַוֹּצֵא לְפֶקַל
וְכִרְזֵז יַוֹּצֵא לִפְנֵינוּ אִישׁ פֶּלֹןִי בֶּן פֶּלֹןִי יַוֹּצֵא לְפֶקַל. עַל
שְׁעַבֶר עֲבִירָה פֶּלֹונִית. וּפֶלֹןִי וּפֶלֹןִי עֲדִיוֹ. כֹּל מֵשִׁיזְדֻעַ
לֹא זְכֹות יָבָא וַיְלַמֵּד עַלְיוֹ:

ג הִיה רְחֹזֶק מִבֵּית הַסְּקִילָה עַשֶּׂר אַמֹּת אָמָרִים לֹא
הַתֹּזֶה שֶׁבַן דָּרַךְ כָּל הַמּוֹמַתִּין מִתּוֹדִין. שֶׁבַל הַמְּתוֹדָה יִשְׁ
לֹא חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁבַן מֵצִינָנוּ בְּעַכְן שֶׁאָמַר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ
בְּנֵי שִׁים נָא כְּבֹוד לִי אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל וְתַנְן לוֹ תֹּזֶה. וַיַּעֲנֵן עַכְן
אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֶמְנָה אָנֹכִי חֲטָאתִי לִי אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל
וְכֹזֶת וְגֹמֶר. וּמְנִין שְׁכִפָּר לוֹ וְדוֹיוֹ. שָׁנָאָמֵר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ
מִה עֲבֹרָתָנוּ. יַעֲבֹרֵךְ יְהוָה בַּיּוֹם הַזֶּה. הַיּוֹם הַזֶּה אַתָּה עַכְורָ
וְאִי אַתָּה עַכְורָ לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִם אִינּוּ יוֹדֵעַ לְהַתֹּזֶה.
אָמָרִים לֹא אָמָר תְּהָא מִתְּתִי בְּפִרְהָה עַל כָּל עֲזֹנּוֹתִי. רַבִּי
יְהִוָּדָה אָמֵר אֵם הִיא יְדַע שְׁהָוֹא מִזְמָם אָמֵר תְּהָא
מִתְּתִי בְּפִרְהָה עַל כָּל עֲזֹנּוֹתִי חֹזֶק מְעֹזֶן זֶה. אָמְרוּ לוֹ אִם
כֵּן יְהוָה כָּל אָדָם אָמָרִים כֵּן. כִּי לְנַקּוֹת אֶת עַצְמָן:

ד הִיה רְחֹזֶק מִבֵּית הַסְּקִילָה אֶרְבֶּעֶת אַמֹּת. מִפְשִׁיטִין אֶתְזֶ
אֶת בְּגָדִיו. הָאִישׁ מִכְסִין אֶתְזֶ מִלְּפָנָיו. וְהָאֲשָׁה מִלְּפָנָיה
וּמְאַחֲרָיה. דָּבָרִי רַבִּי יְהִוָּדָה. וְחַכְמָמִים אָמָרִים אִישׁ נְסָקֵל
עַרְוָם. וְאֵין הָאֲשָׁה נְסָקֵלָת עַרְוָמָה:

ה בֵּית הַסְּקִילָה הִיא גְּבוֹהָ שְׁתִי קְוֹמוֹת. אֶחָד מִן הַעֲדִים
דוֹחַפּוּ עַל מִתְּנִיו. נְהַפֵּךְ עַל לְבָוּ הַוּפְכוּ עַל מִתְּנִיו. אִם מֵת

(בָּה) יֵצֶא . וְאִם לֹאֲוֹ הַשְׁנִי נוֹטֵל אֶת הַאָבוֹן . וְנוֹתֵנה עַל
לְבּוֹן . אִם מֵת בָּה יֵצֶא . וְאִם לֹאֲוֹ רְגִימָתוֹ בְּכָל יִשְׂרָאֵל .
שֶׁנְאָמֵר יַד הַעֲדִים תְּהִיה בָּזֶה רְגִימָתוֹ לְהַמִּתּוֹ וְיַד בָּל
הַעַם בְּאַחֲרוֹנָה . בָּל הַגְּסֶקְלִין גְּתַלְיִין דְּבָרֵי רַבִּי אַלְיעָזֶר .
וְחַכּוּמִים אֹמְרִים אִינּוּ נְתָלָה אֶלָּא הַמְגַדֵּר . וְהַעֲזֵב עֲבוֹדָת
אֱלֹהִים . הָאִישׁ תּוֹלֵים אָזְתוֹ פָּנָיו בְּלִפְנֵי הַעַם . וְהָאִשָּׁה פָּנָיה
בְּלִפְנֵי הַעַץ . דְּבָרֵי רַבִּי אַלְיעָזֶר . וְחַכּוּמִים אֹמְרִים הָאִישׁ
נְתָלָה . וְאִין הָאִשָּׁה נְתָלִית . אָמֵר לְהָנָן רַבִּי אַלְיעָזֶר וְהַלֵּא
שְׁמַעוֹן בָּן שְׂطֵיחַ תָּלָה (נְשִׁים) בְּאַשְׁקָלוֹן . אָמְרוּ לוּ שְׁמוֹנוֹם
נְשִׁים תָּלָה . וְאִין דְּגִים שְׁנִים בִּזְמָן אָחֵד . כִּי צַד תּוֹלֵין אָזְתוֹ .
מִשְׁקָעֵין אֶת הַקּוֹרֶה בְּאָרֶץ . וְהַעַץ יוֹצֵא (מִמְּנָה) . וּמִקְרֵף
שְׁתֵּי יָדַיו זֹה עַל גַּב זֹה וְתוֹלָה אָזְתוֹ . רַבִּי יוֹסֵי אֹמֵר הַקּוֹרֶה
מִטָּה עַל הַפְּטָל וְתוֹלָה אָזְתוֹ . בְּדַרְךָ שְׁהַטְּבָחֵין עוֹשִׁין .
וּמִתְּרֵין אָזְתוֹ מִיד . וְאִם לֹא עֹזֵב עַלְיוֹ בְּלֹא תַּעֲשֵׂה .
שֶׁנְאָמֵר לֹא תָלֵין גְּבַלְתּוֹ עַל הַעַץ . בַּיּוֹם תִּקְבְּרָנוּ בַּיּוֹם
הַהוּא בַּיּוֹם תְּלַחֵת אֱלֹהִים תָּלֵוי וְגַזְמֵר . בְּלֹא מִפְנֵי מָה זוּ
תָּלֵוי מִפְנֵי שְׁבִירֵךְ אֶת הַשֵּׁם . וְגַמַּצָּא שֵׁם שְׁמִים מִתְּהִלָּל :

" אָמֵר רַבִּי מַאיְר בְּשֻׁעָה שָׁאָדָם מִצְטִיעָר שְׁבִינָה . מָה
הַלְּשׁוֹן אֹמְרָתָךְ (כְּבַיּוֹל) קָלַנִי מַרְאֵשִׁי . קָלַנִי מַזְרוּעִי . אִם
בָּן כְּבַיּוֹל הַמָּקוֹם מִצְטִיעָר עַל דָּמָם שֶׁל רְשָׁעִים שְׁגַשְׁפָּךְ .
קָל וְחוֹמָר עַל דָּמָם שֶׁל צְדִיקִים . וְלֹא זֹה בְּלִבְדֵּךְ . אֶלָּא בְּלֹא
הַמְלִין אֶת מְתוֹךְ . עֹזֵב בְּלֹא תַּעֲשֵׂה . הַלְּינוּ לְכִבּוֹדוֹ לְהַבְּיאָ
לֹא אָרוֹן וְתִכְרִיכִים . אִינּוּ עֹזֵב עַלְיוֹן . וְלֹא הַיּוֹ קֹבְרִין אָזְתוֹ

בכברות אבותיו. אלא שני בתי קברות היו מתקניין לבית דין. אחד לנסקין ולנשראפין. ואחד לנחרגין ולנחנקיין:
 גתעל הبشر. מלקטין את העצמות. וקוברין אותו במקומן. והקרובים באים. ושותאין בשלום הדיינים.
 ו בשלום העדים. כלומר דעו שאין בלבנו עלייכם כלום.
 שדין אמרת דעתם. ולא היו מתאבלים. אבל אונגן. שאין
 אוננות אלא בלב:

פרק ז

ארבע מיתות נמסרו לבית דין. סקילה שריפה הרג
 וחנק. רבינו שמעון אומר שריפה סקילה חנק
 והרג. זו מצות הנסקלים:

מצות הנשראפין היו משקיעין אותו בזבל עד ארבעותיו.
 ונוטנים סודר קשה לתוך הרפה. וכורך על צוארו. זה
 מושך אצלו. וזה מושך אצלו. עד שפותח את פיו.
 ומಡליק את הפתילה. וזרקה לתוך פיו. וירדת לתוך
 מעיו. וחותמרת את בני מעיו. רבינו יהודה אומר אף הוא
 אם מת בידם. לא היו מקימין בו (מצות) שריפה. אלא
 פותחין את פיו בצתת שלא בטובתו. ומಡליק הפתילה.
 וזרקה לתוך פיו. וירדת לתוך מעיו. וחותמרת את בני
 מעיו. אמר רבינו אלעזר בן צדוק מעשה בבת בהן אחת
 שזונתה. והקיפוה חביליה זמורות ושרפה. אמרו לו מפני
 שלא היה בית דין של אותה שעה בקי:

מִצּוֹת הַנְּהָרִין. הֵיז מִפְּנִין אֶת רָאשׁוֹ בְּסִינִי. בְּרַדָּך
שֶׁהַמְּלֻכּוֹת עוֹשָׂה. רַבִּי יְהוָדָה אָזֶם נָוֹל הָוָא (זה) אֶלָּא
מִנְחֵין אֶת רָאשׁוֹ עַל הַסְּדוֹן. וּקְוֹצֶת בְּקוֹפִין. אָמְרוּ לוּ אֵין
מִתְהָ מְנֻלָּת מִזּוֹ. מִצּוֹת הַנְּחָנָקִין הֵיז מְשֻׁקָּעִין אַוְתוֹ בְּזָבֵל
עַד אַרְכְּבָזָתָיו. וּנוֹתְנִים סּוֹדָר קְשָׁה לְתֹזֵךְ הַרְבָּה. וּכְזַרְךָ
עַל צְוֹאָרוֹ. זֶה מַזְשָׁךְ אֲצָלוֹ וְזֶה מַזְשָׁךְ אֲצָלוֹ. עַד שְׁנַפְשָׁו
יָצָאָה:

אֶלָּו הָן הַגְּסָקְלִין. הַבָּא עַל הָאָם. וּעַל אֲשָׁת הָאָב.
וּעַל הַכְּלָה. וּעַל הַזְּכוּר. וּעַל הַבָּהָמָה. וְהַאֲשָׁה הַמְּבִיאָה
אֶת הַבָּהָמָה. וְהַמְּגַדֵּף. וְהַעֲזֵבָד עֲבֹודָת אֱלֹילִים. וְהַנוֹּתָן
מְזֻרָעָוּ לְמַלְךָ. וּבְעַל אֹוב וִידְעֹונִי. וְהַמְּחַלֵּל אֶת הַשְׁבָתָה.
וְהַמְּקַלֵּל אָבִיו וְאָמוֹר. וְהַבָּא עַל נָעָרָה הַמְּאוֹרָסָה. הַמְּסִיתָ
וְהַמְּדִיחָה. וְהַמְּכַשֵּׁף. וּבֵן סּוֹרֵר וּמַזְרָה. הַבָּא עַל הָאָם. חִיבָ
עַלְיהָ מְשׁוּם אָם. וּמְשׁוּם אֲשָׁת אָב. רַבִּי יְהוָדָה אָזֶם
אִינוֹ חִיב. אֶלָּא מְשׁוּם הָאָם בַּלְבָד. הַבָּא עַל אֲשָׁת אָב.
חִיב עַלְיהָ מְשׁוּם אֲשָׁת אָב. וּמְשׁוּם אֲשָׁת אִישׁ. בֵּין בְּחִי
אָבִיו. בֵּין לְאַחֲרָ מִתְהָ אָבִיו. בֵּין מִן הַאֲירֹוסִין בֵּין מִן
הַנְּשָׁוֹאִין. הַבָּא עַל בְּלָתוֹ. חִיב עַלְיהָ מְשׁוּם בְּלָתוֹ. וּמְשׁוּם
אֲשָׁת אִישׁ. בֵּין בְּחִי בָּנוֹ. בֵּין לְאַחֲרָ מִתְהָ בָּנוֹ. בֵּין מִן
הַאֲירֹוסִין. בֵּין מִן הַנְּשָׁוֹאִין. הַבָּא עַל הַזְּכוּר וּעַל הַבָּהָמָה.
וְהַאֲשָׁה הַמְּבִיאָה אֶת הַבָּהָמָה. אָם אָדָם חִטָּא. בָּהָמָה מִה
חִטָּאה. אֶלָּא לְפִי שְׁבָאתָה לְאָדָם תְּקַלָּה עַל יְהָה. לְפִיכְךָ

אמר הכתוב תשקל. דבר אחר שלא תהא בהמה עזברת בשוק. ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה:

" המגדיף אינו חיב עד שייפרש השם אמר רבי יהושע בן קרחה בכל יום דני את העדים בכנוי יפה יוסי את יוסי. נגמר הדין לא היו הורגים בכנוי אלא מוציאים כל אדם לחוץ ושותאים את הגadol שבזה ואומרים לו אמר מה ששמעת בפירוש והוא אומר והדין עומדים על רגלייהן וקורעין ולא מתחין והשני אומר אף אני במוּתו ושהלישי אומר אף אני במוּתו:

" העוזב עבודה אלילים אחד העוזב ואחד הוזבח ואחד המקטר ואחד המנסך ואחד המשתחווה ואחד המקבלו עליו לאלהינה וזה אומר לו אליו אתה אבל המגperf והמנשך והמכבד והפרbatch והפרחץ והמלביש והמנעל עוזבר بلا תעשה הנזר בשמו והמקים בשמו עוזבר بلا תעשה הפוער עצמו לבעל פעור וזה עבודהתו הזרק אבן למרקளיס זו היא עבודהתו:

" הנוטן מזרע למלך אינו חיב עד שיימסור למלך ויעביר באש מסר למלך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למלך אינו חיב עד שיימסור למלך ויעביר באש בעל אוב זה פיתום המדבר משחו וידעוני זה המדבר בפיו הרי אלו בסקללה והנשאל בהם באזהרה:

ח המקhil לאות השבת בזכור שחייב על זהנו ברות ועל שגנתו חטא ומקhil אביו ואמו אינו חייב עד שיקילם בשם קללים בגין רבי מאיר מתייב וחכמים פוטרין:

ט הבא על נערה המאורסה אין חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והוא בית אביה באו עליה שנים הראשון בסקילה והשני בחקיק:

המסית זה הדיזט המסת את הדיזוט אמר לו יש יראה במקום פלוני בך אוכלת בך שותה בך מטבחה בך מרעה כל חייני מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם חוות מזו אמר לשנים מהם עdry מbi אין אותו לבית דין וסוקלין אותו אמר לאחד הוא אומר יש לי חברים רוצים בך אם היה ערום ואין יכול לדבר בפניהם מכמינין לו עדים אחורי הגדר והוא אומר לו אמר מה שאמרת לי ביחיד והלה אומר לו והוא אומר לו היאך נגניה את אלהינו شبשים ונולד ונעבד עצים ואבןים אם חזר בו (הרי זה) מوطב ואם אמר לך היא חובתנו וכן יפה לנו העומדים מאחורי הגדר מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו הוא אומר אנחנו אלך ונעבד לך ונעבד אזבח אלך ואזבח נולד ונזבח אקטיר אלך ואקטיר נולד ונקטיר אלך ואנסך נולד וננסך אשתחווה אלך ואשתחווה נולד ונשתחווה המדייח זה האומר נולד ונעבד עבדות אלילים:

א' הַמְבָשֶׁה. הַעֲוֹשֶׁה מִعֵשָׁה חִיב. וְלֹא הָאוּחוֹ אֶת הָעִינִים.
רַبִּי עֲקִיבָא אָוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁנִים לְזַקְטִין
קְשֹׁוֹאַין. אַחֲד לְזַקְט פְטוֹר. וְאַחֲד לְזַקְט חִיב. הַעֲוֹשֶׁה
מִעֵשָׁה חִיב. הָאוּחוֹ אֶת הָעִינִים פְטוֹר:

יום טז

פרק ח

בֵן סֹעֲרָר וּמֹרֶה. מָאִימָתִי נְעֹשֶׁה בֵן סֹעֲרָר וּמֹרֶה. מִשְׁיבְּיאָ
שְׁתִי שְׁעַרוֹת. וְעַד שְׁיקִיף זְקוּן הַתְּחִתּוֹן. וְלֹא הַטְּלוּזָן.
אַלְאָ שְׁדַבְּרוּ חֲכָמִים בְּלִשׂוֹן נְקִיה. שְׁנָאָמָר בַּיּוֹהֵה לְאִישׁ
בֵן. בֵן וְלֹא בָת. בֵן וְלֹא אִישׁ. קְטָן פְטוֹר. שְׁלָא בָא לְכָלָל
מִצּוֹת:

ג' מָאִימָתִי חִיב מִשְׁיָאָבָל טְרַטְיִימָר בְשָׁר. וַיְשַׁתָּה חַצִי לְוג
יְזֵן הַאִיטְלָקִי. רַבִּי יוֹסִי אָוֹמֵר מִנָּה בְשָׁר וְלֹוג יְזֵן. אָבָל
בְּחַבּוֹרָת מִצּוֹה. אָבָל בְּעַבוֹר הַחֲדָשָׁ. אָבָל מַעֲשָׂר שְׁנִי
בֵּירוּשָׁלַיִם. אָבָל נְגַלּוֹת וְטִרְפּוֹת שְׁקָצִים וּרְמַשִּׁים. (אָבָל
טֶבֶל וּמַעֲשָׂר רַאשָׁון שְׁלָא נְטָלה תְּרוּמָתוֹ. וּמַעֲשָׂר שְׁנִי
וְהַקְדִּשׁ שְׁלָא נְפָדוֹ.) אָבָל דָבָר שַׁהוּא מִצּוֹה. וְדָבָר שַׁהוּא
עֲבִירָה. אָבָל כָל מָאָכָל. וְלֹא אָבָל בְשָׁר. שַׁתָּה כָל מִשְׁקָה
וְלֹא שַׁתָּה יְזֵן. אִינוּ נְעֹשֶׁה בֵן סֹעֲרָר וּמֹרֶה. עַד שְׁיָאָבָל
בְשָׁר וַיְשַׁתָּה יְזֵן. שְׁנָאָמָר זָוַל וִסְזָבָא. וְאַף עַל פִי שְׁאַיִן
רְאֵיה לְדָבָר. זָכָר לְדָבָר. שְׁנָאָמָר אֶל תָּהִי בְּסָזָבָא יְזֵן
בְּזָוַלְלִי בְשָׁר לִמוֹ:

ג' גַּנְבָּ מִשְׁלֵ אָבִיו וְאֶכְלָ בְּרִשׁוֹת אָבִיו. מִשְׁלֵ אַחֲרִים וְאֶכְלָ בְּרִשׁוֹת אָבִיו. אִינּוֹ גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. עַד שְׁיַגְנוֹב מִשְׁלֵ אָבִיו וְיַאֲכֵל בְּרִשׁוֹת אַחֲרִים. רַبִּי יוֹסֵי בָּרְבִּי יְהוּדָה אָזָמֵר עַד שְׁיַגְנוֹב מִשְׁלֵ אָבִיו וּמִשְׁלֵ אָמוֹ:

ד' הִיא אָבִיו רֹצֶחֶת וְאָמוֹ אִינּוֹ רֹצֶחֶת. אָבִיו אִינּוֹ רֹצֶחֶת וְאָמוֹ רֹצֶחֶת. אִינּוֹ גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. עַד שְׁיַהוּ שְׁנֵיכֶם רֹצֶחֶן. רַבִּי יְהוּדָה אָזָמֵר אָם לְאֵיתָה אָמוֹ רֹאוּיהָ לְאָבִיו. אִינּוֹ גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. הִיא אָחָד מֵהֶם גַּם אָז חָגָר. אָז גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. אִינּוֹ גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. אָלָם. אָז סֻמֵּאָ. אָז חָרְשָׁ. אִינּוֹ גַּעֲשָׂה בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה. שְׁנָאָמֵר וְתַפְשֵׂו בּוּ אָבִיו וְאָמוֹ. וְלֹא גְּדִמֵּין. וְהַזְּכִיאוּ אֶתְהָזָה וְלֹא חָגָרִין. וְאָמְרוּ וְלֹא אַלְמִין. בְּנָנוּ זֶה וְלֹא סֻמֵּין. אִינּוֹ שְׁוּמָעַ בְּקוּלָנוּ וְלֹא חָרְשִׁין. מְתַרְיִין בּוּ בְּפִנֵּי שְׁלָשָׁה. וּמְלִקִּין אֶתְהָזָה. חָזֵר וְקָלַקֵּל נְדוֹן בְּעֶשֶׂרִים וְשְׁלָשָׁה. וְאִינּוֹ נְסָקָל. עַד שְׁיַהוּ שְׁם שְׁלָשָׁה הַרְאָשׁוֹנִים. שְׁנָאָמֵר בְּנָנוּ זֶה. זֶהוּ שְׁלָקָה בְּפִנֵּיכֶם. בָּרָח עַד שְׁלָא גִּמְרָ דִּינוֹ. וְאַתָּר בְּךָ הַקִּיף זָכוֹ הַפְּחַתְוֹן פְּטוּר. וְאָם מְשֻׁגְמָר דִּינוֹ בָּרָח. וְאַחֲר בְּךָ הַקִּיף זָכוֹ הַתְּחִתּוֹן. חִיבָּ:

ה' בֵּן סֹזֵר וּמוֹרֶה נְדוֹן עַל שֵׁם סּוֹפּוֹ. אָמְרָה תֹּרֶה יְמוֹת זְבָאי. וְאֶל יְמוֹת חִיבָּ. שְׁמִיתָהוּ שֶׁל רְשָׁעִים הַנָּאָה לָהּוּ וְהַנָּאָה לְעוֹלָם. וּלְאַדִּיקִים רַע לָהּוּ וַرְעָ לְעוֹלָם. זַיְן וְשִׁינָה לְרְשָׁעִים. הַנָּאָה לָהּוּ וְהַנָּאָה לְעוֹלָם. וּלְאַדִּיקִים רַע לָהּוּ וַרְעָ לְעוֹלָם. פּוֹזֵר לְרְשָׁעִים הַנָּאָה לָהּוּ וְהַנָּאָה לְעוֹלָם. וּלְאַדִּיקִים רַע לָהּוּ וַרְעָ לְעוֹלָם. בְּנוֹס לְרְשָׁעִים רַע לָהּוּ

וְרֹעַ לְעוֹלָם· וּלְצִדְיקִים הַנָּאָה לְהֵן וְהַנָּאָה לְעוֹלָם· שְׁקֻט
לְרִשְׁעִים רֹעַ לְהֵן וְרֹעַ לְעוֹלָם· וּלְצִדְיקִים הַנָּאָה לְהֵן וְהַנָּאָה
לְעוֹלָם:

הַבָּא בַמְחֻתָּרָת נְדוֹן עַל שֵׁם סְופּוֹ. הִיָּה בָא בַמְחֻתָּרָת·
וְשִׁבְרָ אֶת הַתְּבִיתָה· אֲםִימִשׁ לֹא דְמִים חִיבָן· וְאַם אֵין לֹא דְמִים
פְּטוּר:

וְאַלּוּ הַנְּשָׁמְאֵלִין אָזְנוֹ בְגַפְשָׁם· הַרְזָדָף אַחֲרַ חַבְירָוּ
לְהַרְגוֹ· וְאַחֲרַ הַזְּכּוֹר· וְאַחֲרַ הַנְּעָרָה הַמְאֹרֶשָׁה· אֲבָל
הַרְזָדָף אַחֲרַ בַּהְמָה· וְהַמְחַלֵּל אֶת הַשְׁבָתָה· וְהַעֲזֵבֶד עַבּוֹדָת
אַלְילִים אֵין מְצַאֵלִין אָזְנוֹ בְגַפְשָׁם:

פרק ט

וְאַלּוּ הַנְּגִשְׁרֵפִין. הַבָּא עַל אֲשֶׁר וּבַתָּהָה. וּבַת כְּהֵן
שְׁזִנְתָּה. יִשְׁבַּכְלֵל אֲשֶׁר וּבַתָּהָה. בַתָּוֹ. וּבַת
בְּנָוֹ. וּבַת אֲשֶׁתוֹ. וּבַת בַתָּה. וּבַת בְּנָה. חֲמֹתוֹ. וְאַם חֲמֹתוֹ.
וְאַם חֲמִיוֹ. וְאַלּוּ הַנְּגִהְרֵגִין. הַרְזָחָ. וְאַנְשֵׁי עִיר הַנְּדַחַת.
רֹצֶחֶת שְׁהָכֶה אֶת רַעַהוּ בְאָבָן. אוֹ בְּבֶרֶזֶל. וּכְבָשׁ עַלְיוֹ לְתוֹךְ
הַמִּים. אוֹ לְתוֹךְ הָאוֹר. וְאַינֵּנוֹ יִכְלֶל לְעַלּוֹת מִשְׁם וּמִתְּחִיבָן.
דְּחַפּוּ לְתוֹךְ הַמִּים. אוֹ לְתוֹךְ הָאוֹר וִיכְלֶל לְעַלּוֹת מִשְׁם וּמִתְּחִיבָן.
פְּטוּר. שְׁסָה בּוֹ אֶת הַכְּלָבָן. שְׁסָה בּוֹ אֶת הַנְּחַשָּׁ פְּטוּר.
הַשִּׁיךְ בּוֹ אֶת הַנְּחַשָּׁ. רַבִּי יְהוֹדָה מִחִיבָן. וְחַכְמִים פּוֹטְרִין.
הַמְּפָה אֶת חַבְירָוּ. בֵּין בְּאָבָן אוֹ בְּאָגָרוֹף וְאַמְדוֹהוּ לְמִתְּהָה.

וְהַקֵּל מִמֶּה שָׁהִיה . וְלֹא חָר מִבָּאָן הַכְּבִיד וִמְתָת . חִיב . רַבִּי נְחַמֵּה אָזֶם פָּטוּר . שְׁרָגָלִים לְדָבָר :

ב' נְתַבּוֹן לְהַרְוג אֶת הַבָּהָמָה וְהַרְוג אֶת הָאָדָם . לְנִכְרֵי וְהַרְוג אֶת יִשְׂרָאֵל . לְגַפְלִים וְהַרְוג בֶּן קִימָא . פָּטוּר . נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת עַל מִתְנִיו . וְלֹא הִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית עַל מִתְנִיו . וְהַלְכָה לוֹ עַל לְבָז . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית עַל לְבָז וִמְתָת . פָּטוּר . נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת עַל לְבָז . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית עַל לְבָז . וְהַלְכָה לוֹ עַל מִתְנִיו . וְלֹא הִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית עַל מִתְנִיו וִמְתָת פָּטוּר . נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת אֶת הַגָּדוֹל . וְלֹא הִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית אֶת הַגָּדוֹל . וְהַלְכָה לוֹ עַל הַקְּטָן . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית אֶת הַקְּטָן . וִמְתָת פָּטוּר . נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת אֶת הַקְּטָן . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית אֶת הַקְּטָן . וְהַלְכָה לָה עַל הַגָּדוֹל . וְלֹא הִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית אֶת הַגָּדוֹל וִמְתָת פָּטוּר . אֲבָל נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת עַל מִתְנִיו . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית עַל מִתְנִיו . וְהַלְכָה לָה עַל לְבָז וִמְתָת חִיב . נְתַבּוֹן לְהַכּוֹת אֶת הַגָּדוֹל . וְהִיה בָּה בְּדִי לְהַמִּית אֶת הַגָּדוֹל . וְהַלְכָה לָה עַל הַקְּטָן וִמְתָת חִיב . רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָזֶם אָפִילוּ נְתַבּוֹן לְהַרְוג אֶת זֶה . וְהַרְוג אֶת זֶה .
פָּטוּר :

ג' רֹצֶח שְׁגַת עַרְבָּב בְּאֶחָרִים . בְּלֹן פָּטוּרין . רַבִּי יְהוּדָה אָזֶם בּוֹנְסִין אֹתוֹם לְכִיפָּה . כֹּל חִיבִי מִיתּוֹת שְׁגַת עַרְבָּב זוֹ בָּזֶה . נְדוֹגִין בְּקָלָה . הַגְּסָקְלִין בְּנִשְׁרָפִין . רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָזֶם גְּדוֹנִים בְּסָקִילָה . שְׁהָשְׁרָפָה חִמּוֹרָה . וְחַכְמִים אָזֶם רַבִּי שְׁמֻעוֹן נְדוֹגִין בְּשְׁרָפָה . שְׁהָסָקִילָה חִמּוֹרָה . אָזֶם לְהָנוּ רַבִּי שְׁמֻעוֹן

אלו לא היה שרפָה חמורה לא נתנה לבת فهو שזונתה.
אמרו לו אלו לא היה סקילה חמורה לא נתנה למגדר
ולעובד עבودת אלילים הנגרין בנהנקיין. רבי שמעון
אומר בסיף ותיכמים אומרים בחרק:

ד מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין נדzon בחמורה. עבר
עבירה שנתחייב שתי מיתות נדzon בחמורה. רבי יוסי
אומר נדzon בזיקה הראשונה שבאה עליו:

ה מי שלקה ושנה בית דין מבנישין אותו לכפה. ומאכילין
אותו שעורין עד שברסו מתבקעת. ההורג נפש שלא
בעדים. מבנישין אותו לכפה. ומאכילין אותו ל闯. ומים לחץ:

ו הגונב את הקסוה והמקלל בקוזם והבזען ארמית.
הנאי פוגעין בו. בהן ששפטש בטמאה אין אחיו הכהנים
مبיאין אותו לבית דין אלא פרתי כהונה מוציאין אותו
חיז לעזרה. ומפצעין את מזו בזרין זר שפטש
במקדש. רבי עקיבא אומר בחרק ותיכמים אומרים בידי
שםים:

י"ג דפרק זה מאוחר לפרק אלו הן הנחנקיין

פרק י

כָּל יִשְׂרָאֵל יִשְׁלַׁחׁ לְהָם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנְאָמָר וּעֲמָד
כָּלִים צְדִיקִים וְגּוֹמֵר. וְאַלּוּ שָׁאַלְוּ לְהָם חָלֵק לְעוֹלָם
הַבָּא. הָאָמָר אֵין תְּחִיתַת הַמְתִים מִן הַתּוֹרָה. וְאֵין תּוֹרָה
מִן הַשָּׁמִים. וְאַפִּיקּוֹרֹס. רַبִּי עֲקִיבָּא אָמָר אֶלָּא הַקּוֹרָא
בְּסֻפְרִים הַחִיצּוֹנִים. וְהַלּוֹחֵשׁ עַל הַמְבָה. וְאָמָר כָּל
הַמְחָלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמַצְרִים לֹא אָשָׁם עַלְיכָה בַּי אֲנִי
י"ר רַופָּאָךְ. אָבָא שָׁאוֹל אָמָר אֶלָּא הַהוּגָה אֶת הַשָּׁם
בָּאוֹתִיּוֹתָיו:

ב שֶׁלְשָׁה מְלָכִים וְאַרְבָּעָה הַדִּיזּוֹתָות. אֵין לְהָן חָלֵק לְעוֹלָם
הַבָּא. שֶׁלְשָׁה מְלָכִים. יְוּרְבָּעָם אָחָב וּמְנַשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה
אָמָר מְנַשָּׁה יִשְׁלַׁחׁ לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנְאָמָר וַיַּתְפִּלֵּל
אָלָיו וַיַּעֲתַר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנּוֹתָו וַיִּשְׁבַּחַו יְרוּשָׁלָם לְמִלְכָותָו.
אָמְרוּ לוֹ לְמִלְכָותָו הַשִּׁיבוֹן. וְלֹא לְחַיִּים הַעוֹלָם הַבָּא הַשִּׁיבוֹן.
אַרְבָּעָה הַדִּיזּוֹתָות. בְּלָעַם וְדוֹזָג וְאַחִיתּוֹפֵל וְגִיחָזִי:

ג דָּוָר הַמְבּוֹל אֵין לְהָם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵין עוֹמְדִין בְּדִין.
שֶׁנְאָמָר לֹא יִדּוֹן רֹוחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם. לֹא דִין וְלֹא רֹוחִי. דָוָר
הַפְּלָגָה אֵין לְהָם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנְאָמָר וַיַּפְצֵץ יְיָ אֶזְתָּם
מִשְׁם עַל פָּנֵי כָּל הָאָرֶץ. וַיַּפְצֵץ יְיָ אֶזְתָּם בְּעוֹלָם הַזֹּהָה. וּמִשְׁם
הַפְּצִים יְיָ בְּעוֹלָם הַבָּא. אֲנָשִׁי סְדוּם אֵין לְהָם חָלֵק לְעוֹלָם
הַבָּא. שֶׁנְאָמָר וְאֲנָשִׁי סְדוּם רְעִים וְחַטְאִים לְיִי מְאֹוד רְעִים

בָּעוֹלָם הַזֶּה וְחַטָּאים לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל עַזְמָדִין בְּדִין. רַבִּי נְחַמְּמִיא אָוֹמֵר אֱלֹו וְאֱלֹו אֵין עַזְמָדִין בְּדִין. שֶׁנְאָמֵר עַל כֵּן לֹא יִקְוָמוּ רְשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט וְחַטָּאים בְּעַدָּת צְדִיקִים. עַל כֵּן לֹא יִקְוָמוּ רְשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט. זֶה דָּוֹר הַמִּבּוֹל. וְחַטָּאים בְּעַדָּת צְדִיקִים אֱלֹו אֲנָשִׁי סְדוּם. אָמְרוּ לוֹ אֵין עַזְמָדִין בְּעַדָּת צְדִיקִים. אֲבָל עַזְמָדִין בְּעַדָּת רְשָׁעִים. מְרַגְּלִים אֵין לָהֶם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנְאָמֵר וַיָּמֹתוּ הָאָנָשִׁים מַזְצִיאִי דִּבְתָּה הָאָرֶץ רְעוֹה בְּמִגְפָּה לִפְנֵי יְיָ וַיָּמֹתוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּמִגְפָּה לְעוֹלָם הַבָּא. דָוֹר הַמִּדְבָּר אֵין לָהֶם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵין עַזְמָדִין בְּדִין. שֶׁנְאָמֵר בְּמִדְבָּר הַזֶּה יִתְמֹא וְשָׁם יִמּוֹתוּ. דָבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אַלְיָזֶר אָוֹמֵר עַלְيָהֶם הוּא אָוֹמֵר אָסְפוּ לִי חֲסִידִי כּוֹרְתִּי בְּרִיתִי עַלְיָ זְבַח. עַדָּת קָרְחָ אֵינֶה עֲתִידָה לְעַלּוֹת. שֶׁנְאָמֵר וַתְּכַס עַלְיָהֶם הָאָרֶץ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וַיָּאֶבֶדּ מִתֹּזֶק הַקְּהָל בְּעוֹלָם הַבָּא. דָבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אַלְיָזֶר אָוֹמֵר עַלְיָהֶם הוּא אָוֹמֵר יְיָ מִמְּתָה וּמִתְּחִיה מַזְרִיד שְׁאֹול וְיַעַל. עַשְׂרַת הַשְׁבָּטִים אֵין עֲתִידִין לְחַזּוֹר. שֶׁנְאָמֵר וַיָּשְׁלִיכָם אֶל אֶרֶץ אַחֲרַת בַּיּוֹם הַזֶּה. מִה הַיּוֹם הַזֶּה וְאֵינוֹ חַזּוֹר. אֶפְּנָם הַס הַזֶּה כּוֹלְכִים וְאֵינָם חֹזְרִים. דָבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אַלְיָזֶר אָוֹמֵר מַה הַיּוֹם מַאֲפִיל וּמַאֲיר. אֶפְּנָם הַשְׁבָּטִים שְׁאָפֵל לְהָזֶן. בְּדַעַתִּיךְ לְהָאֵיר לְהָזֶן:

ד אֲנָשִׁי עִיר הַנְּדַחַת אֵין לָהֶם חָלֵק לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנְאָמֵר יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְּלִיעֵל מִקְרָבֶךָ וַיַּדְחֵוּ אֶת יוֹשְׁבֵי עִירָם. וְאֵין גַּהֲרָגִים עד שִׁיחַיו מִדִּיחַה מִאָוֹתָה הָעִיר. וּמִאָוֹתָה

השבט. ועד שיזכה רבבה. ועד שיזכה אונשים. הדיחוה נשים. או קטנים. או שהדח מעוטה. או שהיו מדיחיה חוצה לה. הרי אלו ביחידים. וצריבים שני עדים והתראה. לכל אחד ואחד. זה חמר ביחידים מבוגרים. שהיחידים בסקללה. לפיכך ממנוגם פלט. ומהרבים בסוף. לפיכך ממנוגם אבד:

ה הבה תבָה את יושבי העיר וגומר. החמרת והגמלת העוברת ממקום למקום. הרי אלו מצילין אותה. שנאמר החרים אותה ואת כל אשר בה וגומר. מקאו אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אובדין. שבוחזה לה פלטין. ושל רשיים בין שבתוכה. בין שבוחזה לה. הרי אלו אובדין:
 ו את כל שללה תקבוץ אל תוך רחובה. אם אין לה רחוב. עוזין לה רחוב. היהה רחובה חוצה לה. בונין אותה לתוכה. ושרפת באש את העיר ואת כל שללה. (שללה). ולא שלל שמים. מקאו אמרו ההקדשות שבאה יפהו. ותרומות יركבו. מעשר שני ובתבי הקדש יגנוו. בليل לוי אלהיך אמר רבי שמואן אמר הקדוש ברוך הוא אם אתם עושים דין בעיר הנגדות. מעלה אני עליכם באלו אפס מעלים עולה בليل לפני פניהם. והיתה תלו עולם (לא תבנה עוד.) לא תעשה אפילו גנות ופרדים. דברי רבי יוסף הגלילי. רבי עקיבא אומר לא תבנה עוד לבמות שהיתה אינה נבנית. אבל נישית היא גנות ופרדים. ולא ידק בידך מאומה מן החרים. שבכל זמן שהרשעים בעולם חרוץ

אֵלֹא בְּעוֹלָם נִאַבְדוּ רְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם נִסְתַּלֵּךְ חֶרְזָן אֵלֹא מִן הָעוֹלָם:

פרק יא

אַלֹּו הַנְּחַנְקִין הַמִּכְהָא אֲבִיו וְאַמּוֹ גָּזֵב נִפְשָׁ מִישְׁרָאֵל וַיָּקֹן מִמְּרָא עַל פִּי בֵּית דִין וְגַבִּיא הַשְּׁקָר וְהַמְּתַנְבָא בְּשָׁם עֲבוֹדַת אֱלֹילִים וְהַבָּא עַל אֶשְׁת אִישׁ וְזֹמְמִי בָת בָּהּ וּבְעַלְהָה הַמִּכְהָא אֲבִיו וְאַמּוֹ אֵינוֹ חִיב עַד שִׁיעָשָׂה בָּהּ חַבּוֹרָה זוּ חִמְר בְּמַקְלֵל מִבְמַכְהָה שַׁהַמַּקְלֵל לְאַחֲר מִתָּה חִיב וְהַמִּכְהָה לְאַחֲר מִתָּה פָטוּר הַגָּזֵב נִפְשָׁ מִישְׁרָאֵל אֵינוֹ חִיב עַד שִׁיכְנִיסֵנוּ לְרִשְׁוֹתוֹ רַبִּי יְהוֹדָה אָזֶר עַד שִׁיכְנִיסֵנוּ לְרִשְׁוֹתוֹ וַיַּשְׁתַּמְשֵׁ בּוּ שָׁנָאָמָר וְהַתְּעַמֵּר בּוּ וּמִכְרֹא הַגָּזֵב אֶת בְּנֵי רַבִּי יְשָׁמְעָאֵל בְּנֵו שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בּוּ בְּרוֹקָה מִחִיב וְחוֹכְמִים פּוֹטְרִין גַּנְבָּמִי שְׁחִצְיָן עַבְד וְחַצְיָן בּוּ חֹרְרִין רַבִּי יְהוֹדָה מִחִיב וְחוֹכְמִים פּוֹטְרִין:

ב' זִקְׁוֹן מִמְּרָא עַל פִּי בֵּית דִין שָׁנָאָמָר כִּי יְפָלָא מִפְּדָח דָּבָר לְמַשְׁפֵט וְגַזְמָר שֶׁלֶשֶׁה בְּתֵי דִינֵן הַיּוּ שָׁם אֶחָד יוֹשֵׁב עַל פַּתְח הַר הַבִּיטָה וְאֶחָד יוֹשֵׁב עַל פַּתְח הַעֲזָרָה וְאֶחָד יוֹשֵׁב בְּלִשְׁבַת הַגְּזִיתָה בָּאִים לְזֹה שְׁעַל פַּתְח הַר הַבִּיטָה וְאָזֶר בְּךָ דָרְשַׁתִּי וּבְךָ דָרְשַׁוּ חֶבְרִי בְּךָ לְמַדְתִּי וּבְךָ לְמַדְוּ חֶבְרִי אִם שְׁמַעְתָּ אָזֶרְמִים לָהֶם וְאִם לָאוּ בְּאַין לְהָסִים לְאַוְתָן שְׁעַל פַּתְח הַעֲזָרָה וְאָזֶר בְּךָ דָרְשַׁתִּי וּבְךָ דָרְשַׁוּ חֶבְרִי בְּךָ לְמַדְתִּי וּבְךָ לְמַדְוּ חֶבְרִי אִם שְׁמַעְתָּ אָזֶרְמִים לָהֶם וְאִם

לאו. אלו ואלו באים לבית דין הגדול שבלשפת הארץ.
שם פנו יוצאת תורה לכל ישראל. שנאמר מן המקומ
ההוא אשר יבחר יי' חזר לעירו ושנה ולמד בדרך שהיה
למד פטור. ואם הורה לעשות חיב שנאמר והאיש אשר
יעשה בזדון אינו חיב עד שיזורה לעשותת תלמיד שהורה
ל לעשות פטור. נמצא חמור קלו:

ג' חמר בדברי סופרים. בדברי תורה האומר אין תפילין.
בדי לעבור על דברי תורה פטור. חמש טוטפות להוסיפה
על דברי סופרים חיב:

ד' אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירוז ולא בבית דין
שבבינה. אלא מעליין אותו לבית דין הגדול שבירושלים.
ומספרין אותו עד הרגל. וממיתין אותו ברגל. שנאמר
ובכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד. דברי רבי עקיבא.
רבי יהודה אומר אין מעין את דין של זה. אלא ממיתין
אותו מיד. וכותבים ושולחים שלוחין בכל המיקומות. איש
פלוני בן איש פלוני. נתחיב מיתה בבית דין:

ה' נביא השר המתנega מה שלא שמע. ומה שלא נאמר
לו מיתה בידי אדם. אבל הוכיח את נבואותו. והקוטר
על דברי נביא. ונביא שעבר על דברי עצמו. מיתה בידי
שםים. שנאמר אנבי אדרוש מעמו:

ו' המתנega בשם עובדות אלילים ואומר לכך אמרה עובדות
אלילים. אפילו כוונ את ההלכה. לטמא את הטמא.

ולטהר את הטעור. הבא על אשת איש. בין שנבנשה
לרשות הבעל לנשואין. אף על פי שלא נבעלה. הבא
עליה הרי זה בחקוק. וזוממי בת פהן ובזעלה. שלא
הזוממי מקדימין לאotta מיתה. חוץ מזוממי בת פהן
ובזעלה: סליק

מסכת מכות

פרק א

ב' **כיצד** העדים נעשה זוממין. מעידין אנו באיש פלוני. שהוא בן גירושה או בן חלווצה. אין אומרין יעשה זה בן גירושה או בן חלווצה תחתיו. אלא לוקה ארבעים. מעידין אנו באיש פלוני. שהוא חיב לגלות. אין אומרין יגלה זה תחתיו. אלא לוקה ארבעים. מעידין אנו באיש פלוני שגרש את אשתו ולא נתן לה בתובתה. והלא בין היום ובין מחר סופו לנתן לה בתובתה. אומדים כמה רוצח לנתן בכתבובתת של זו שאם נתאלמנה או נתגרשה. ואם מטה יירשנה בעלה. מעידין אנו באיש פלוני שהוא חיב לחברו אלף וזה. על מנת לנתקן לו מבאו ועד שלשים יום. והוא אומר מבאו ועד עשר שנים. אומדין כמה אדם רוצח לנתן וייהיו בידו אלף וזה. בין נתקנן מבאו ועד שלשים יום. בין נתקנן מבאו ועד עשר שנים:

ג' מעידין אנו באיש פלוני. שחייב לחברו מאתים וזה. ונמצאו זוממין. לוקין ומשלמיין. שלא השם המביאו לידי מכות. מביאו לידי תשלומיין. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים כל המשלים אינם לוקה:

ד' מעידין אני באיש פלוני שהוא חיב מלכות ארבעים. ונמצאו זוממין. לוקין שמונים. משום לא תענה ברעך עד שקר. ומשום ועשיתם לו באשר זם דברי רבי

מайдן. וחכמים אומרים אין לךין אלא ארבעים. משלשין במקומו. אין משלשין במקומות. כיצד. העידותו שהוא חיב לחבירו מעתים זוז. ונמצא זוממין. משלשין ביניהם. אבל אם העידותו שהוא חיב מלכות ארבעים. ונמצא זוממין.

כל אחד ואחד לכה ארבעים:

ד אין העדים נעשים זוממינים. עד שיזמו את עצמן. כיצד. אמרו מעידין אנו באיש פלוני. שהרג את הנפש. אמרו להן הילך אתם מעידין שהרי נהרג זה. או נהרג היה עטנו אותו היום במקום פלוני. אין אלו זוממינים. אבל אמרו להן הילך אתם מעידין. שהרי היותם עטנו אותו היום במקום פלוני. הרי אלו זוממינים. נהרגין על פיהם:

ה באו אחרים והזימים. באו אחרים והזימים. אפילו מאה. בלבד יתרגנו. רבבי יהודה אומר איסטסית היא זו ואינה נהרגת אלא בת הראשותה בלבד:

ו אין העדים זוממינים נהרגין עד שיגמר הדיון. שהרי הצדוקין אומרים. עד שהירג שנאמר נפש תחת נפש. אמרו להם חכמים ולהלא בבר נאמר. ועשיתם לו פאשר זמס לעשות לאחיו. והרי אחיו קים. אם בן למה נאמר נפש תחת נפש. יכול משעה שקבלו עודותין יתרגו. תלמוד לומר נפש תחת נפש. הא אין נהרגין עד שיגמר הדיון:

ז על פי שניים עדים. או שלשה עדים ימות המת. אם מתקימת העדות בשנים למה פרט הבהיר בשלשה.

אלא להקיש שלשה לשנים. מה שלשה מזומים את השנים. אף השנים יזמו את השלשה. ומניין אפלו מאה. תלמוד לומר עדים. רבי שמעון אומר מה שנים אין נחרgin. עד שייהו שניהם זוממים. ומניין אפלו מאה. תלמוד לומר עדים. רבי עקיבא אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עדיו. ולעתות דין ביזא באלו. ואם בן ענש הפתוח לעילו. לגטפל לעזרי עבירה בעזרי עבירה. על אחת כמה וכמה שנישלים שכר. לגטפל לעוזר מצוה. בעוזר מצוה:

" מה שניהם נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה. אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול. עדותן בטלה. מניין אפלו מאה. תלמוד לומר עדים. אמר רבי יוסי במה דברים אמרים בדייני נפשות. אבל בדייני ממונות. תתקיים העדות בשאר. רבי אומר אחד בדייני ממונות ואחד בדייני נפשות. בזמן שהתרו בהן. אבל בזמן שלא התרו בהן. מה יעשה שני אחין. שראו באחד שהרג את הנפש:

" והוא שניהם רואין אותו מחלוץ זה. ושתנים רואין אותו מחלוץ זה. ואחד מתירה בו באמצע. בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו. הרי אלו עדות אחת. ואם לאו הרי אלו שתי עדויות. לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוממת. הוא והן נחרgin. והשניה פטורה. רבי יוסי אומר לעולם אין נחרgin עד שייהו פי שני עדים מתרין בו. שנאמר על פי שנים

עדים. דבר אחר על פִי שנים עדים. שלא תהא סנהדרין
שומעת. מפי התרגמן:

מי שנגמר דין וברוח. ובא לפני אותו בית דין. אין
סותרים את דיןנו. כל מקום שייעמדו שנים ויאמרו. מעידין
אנו באיש פלווי שנגמר דין בבית דין של פלוני. ופלוני
ופלוני עדים. הרי זה יהרג. סנהדרין נהגת בארץ. ובחוצה
לאرض. סנהדרין ההרגת אחד בשביע נקראת חבלנות.
רבי אלעזר בן עזריה אומר אחד לשבעים שנה. רבי
טרפוז ורבי עקיבא אומרים אלו הינו בסנהדרין. לא
נחרג אדם מעולם. רבנן שמעון בן גמליאל אומר אף הוא
מרבנן שופבי דמים בישראל:

פרק ב

אלו הן הגולין. ההרג נפש בשגגה. היה מעגל
במעגילה. ונפלה עליו והרגתו. היה משלשל
בחבית. ונפלה עליו והרגתו. היה יורד בסולם ונפל עליו
והרגו. הרי זה גולה. אבל אם היהמושך במעגילה ונפלה
עליו והרגתו. היה דולח בחבית ונפסק החבל ונפלה עליו
והרגתו. היה עולה בסולם ונפל עליו והרגו. הרי זה אינו
גולה. זה הכל כל שבדרך ירידתו גולה. ושלא בדרך
ירידתו אינו גולה. נשפט הברזל מקטו והרג. רבי אומר
אינו גולה. וחכמים אומרים גולה. מן העץ המתקע. רבי
אומר גולה. וחכמים אומרים אינו גולה:

ב' הוזרק אָבִן לְרֹשֶׁת הַרְבִּים וְהַרְגִּי. הֲרֵי זֶה גּוֹלָה. רַבִּי אַלְיעָזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר אָם מִכְשִׁיחָא הָאָבִן מִידּוֹ הַזֹּאת הַלְזָה אֶת רָאשׁוֹ וְקַבְּלָה. הֲרֵי זֶה פְּטוּר. זֹרֶק אֶת הָאָבִן לְחַצְרוֹ וְהַרְגִּי. אָם יִשְׁרָיוֹת לְנַזְקָק לְפֶנַס לְשָׁם. גּוֹלָה. וְאָם לֹא אִינוֹ גּוֹלָה. שֶׁנְאָמָר וְאָשָׁר יִבָּא אֶת רַעַחוֹ בִּירוּם מִהָּרָה רֹשֶׁת לְנַזְקָק וְלְמַזְיקָק לְפֶנַס לְשָׁם. יֵצֵא חַצְרָה בְּעַל הַבַּיִת שֶׁאֵין רֹשֶׁת לְנַזְקָק וְלְמַזְיקָק לְפֶנַס לְשָׁם. אָבָא שָׁאוֹל אֹמֵר מִהָּחַטְבָת עַצִּים רֹשֶׁת. (אֲפָגָל רֹשֶׁת). יֵצֵא הָאָב הַמִּפְּהָא אֶת בָּנוֹ. וְהַרְבָּה הַרְוָדָה אֶת תַּלְמִידָיו. וְשַׁלֵּחַ בֵּית דִין:

ג' הָאָב גּוֹלָה עַל יְדֵי הַבָּן. וְהַבָּן גּוֹלָה עַל יְדֵי הָאָב. הַפָּל גּוֹלִים עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּשְׂרָאֵל גּוֹלִין עַל יְדֵיהֶן. חַזֵּן מִעֵל יְדֵי גַּר תֹּשֶׁב. וַיִּגְּרַת תֹּשֶׁב אִינוֹ גּוֹלָה אֶלָּא עַל יְדֵי גַּר תֹּשֶׁב. הַסּוּמָא אִינוֹ גּוֹלָה. דָבָרִי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מַאיָר אֹמֵר גּוֹלָה. הַשׁוֹגָא אִינוֹ גּוֹלָה. רַבִּי יוֹסֵי בֶר יְהוּדָה אֹמֵר הַשׁוֹגָא גּוֹלָה. מִפְנֵי שַׁהוּא בָּמוֹעֵד. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אֹמֵר יִשְׁשׁוֹגָא גּוֹלָה. וַיֵּשׁ שׁוֹגָא שֶׁאִינוֹ גּוֹלָה. (זה הַבָּלָל) כֹּל שַׁהוּא יִכְלֶל לֹזֶר לְדִעָת הַרְגִּי אִינוֹ גּוֹלָה. וְשַׁלְאָ לְדִעָת הַרְגִּי. הֲרֵי זֶה גּוֹלָה:

ד' לְהַיְכֹן גּוֹלִין. לְעָרִי מִקְלָט. לְשַׁלֵּשׁ שֶׁבּוּבָר הַירְדוֹן. וְלְשַׁלֵּשׁ שֶׁבּוּאָרֶץ בְּנֵעַן שֶׁנְאָמָר אֶת שַׁלֵּשׁ הָעָרִים תַּתְנִזְנוּ מִעֵבָר לְיַרְדוֹן. וְאֶת שַׁלֵּשׁ הָעָרִים תַּתְנִזְנוּ בָּאָרֶץ בְּנֵעַן וְגַזְמָר. עַד שַׁלְאָ נְבָחרוּ שַׁלֵּשׁ שֶׁבּוּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. לֹא הִזְשַׁלֵּשׁ שֶׁבּוּבָר

הירדן קולטות. שנאמר שיש ערי מקלט תהינה. עד
שיהיו ששתן קולטות כאחת:

" ומכוונות להן דרכיהם מזו לזו. שנאמר תכין לך הדרך
ושלשת גומר. ומוסרים לו שני תלמידי חכמים. שמם
ירגנו בדרכך. וידברו אליו. רב מאיר אומר (אף) הוא
מדבר על ידי עצמו. שנאמר וזה דבר הרוץ:

רבי יוסי בר יהודה אומר בתקלה. אחד שוגג ואחד
מזיד. מקידמיין לערי מקלט. ובית דין שולחין. וambil אין
אותו שם. מי שנתחייב מיתה בבית דין הרגוהו. שלא
נתחייב מיתה פטרונו. מי שנתחייב גלות. מחזירין אותו
למקוםו שנאמר והשיבו אותו העדה אל עיר מקלט
ונגמר. אחד משוח בשם המשחה. ואחד המרבה
בבגדים. ואחד שעבר ממישחתו. (מחזירין את הרוץ)
רבי יהודה אומר אף משוח מלכמת מחזיר את הרוץ.
לפיכך אמותיהם של להנים. מספקות להן מלחמה וכסות.
בדי שלא יתפללו על בנייהם שימתו. מושגmr דין מות
בهن גדול. הרי זה אינו גולח. אם עד שלא נגמר דין מות
בhn גדול ומנו אחר תחתיו. ולאחר מכן נגמר דין חזר
במיתתו של שני:

נגמר דין שלא בהן גדול. וההורג בהן גדול. ובhn גדול
שהרג. אינו יוצא שם לעולם. ואינו יוצא לא לעדות
מצווה. ולא לעדות ממון. ולא לעדות נפשות. ואפילו

ישראל אֲרִיכִים לוֹ. וְאַפִּילוּ שֶׁר צָבָא יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹאָב בָּן צָרוּיהַ. אִינוֹ יוֹצָא מֵשָׁם לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר נָסַבְתָּה. שֶׁם תָּהָא דִּירְתָּנוּ. שֶׁם תָּהָא מִתְחַזָּנוּ. וְשֶׁם תָּהָא קְבוּרָתָנוּ. בְּשֶׁם שְׁהָעֵיר קְזֻלָּתָה. בְּשֶׁם תָּחֻמָּה קְזֻלָּתָה. רֹצֶחֶן שִׁיאָ חַזָּעַ לְתָחוֹם וּמִצָּאוֹ גָּזָאל הַדָּם. רַبִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אָזֶם רֹצֶחֶן בַּיָּד גָּזָאל הַדָּם. וּרְשׁוֹת בַּיָּד כָּל אָדָם. רַבִּי עֲקִיבָּא אָזֶם רֹשֶׁת בַּיָּד גָּזָאל הַדָּם וּכָל אָדָם (איין) חַבִּין עַלְיוֹן. אַילָן שֶׁהָוָא עוֹמֵד בַּתוֹּךְ הַתָּחוֹם. וּנוֹפֵו נוֹטֵה חַזָּעַ לְתָחוֹם. אוֹ עוֹמֵד חַזָּעַ לְתָחוֹם. וּנוֹפֵו נוֹטֵה לְתוֹךְ הַתָּחוֹם. הַפְּלַחַד אַחֲרַ הַנּוֹף. הַרְגֵּב אַוְתָּה הַעִיר. גָּזָאל מְשֻׁכָּנָה לְשִׁכּוֹנָה. וּבָנָו לְוי גָּזָאל מִעִיר לְעִיר:

ח (ביוצא בו) רֹצֶחֶן שְׁגָלָה לְעִיר מְקֻלָּתוֹ. וּרְצֹו אֲנָשֵׁי הַעִיר לְכַבְּדוֹ יִאמֶר לְהָם רֹצֶחֶן אַנְיָן. אִםְרוּ לוֹ אֲפִלְלָ פִּי כָּן יִקְבְּלֶן מְהַזָּן. שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי דָּבָר הַרֹּצֶחֶן מַעַלִים הִיוּ שְׁכָר לְלֹוִים דָּבָרִי רַבִּי יְהוֹדָה. רַבִּי מַאֲיר אָזֶם לֹא הִיוּ מַעַלִים לְהָנוּ שְׁכָר. וְחַזְוֵר לְשִׁרְרָה שְׁהִיה בָּהּ דָּבָרִי רַבִּי מַאֲיר. רַבִּי יְהוֹדָה אָזֶם לֹא הִיה חַזְוֵר לְשִׁרְרָה שְׁהִיה בָּהּ:

פרק ג

וְאֶלָּו הַנְּלוֹקִין. הַבָּא עַל אֲחֹזָתוֹ. וְעַל אֲחֹזָת אָבִיו. וְעַל
אֲחֹזָת אָמוֹ. וְעַל אֲחֹזָת אֲשֶׁתוֹ. וְעַל אַשְׁת אָחִיו.
וְעַל אַשְׁת אָחִי אָבִיו. וְעַל הַגְּדָה. אַלְמָנָה לְכָהָן גָּדוֹלָ.
גָּרוּשָׁה וְחַלּוֹצָה לְכָהָן הַדִּיזֶט. מִמְּזֹרֶת וְגַתְינָה לִישְׂרָאֵל.
בַּת יִשְׂרָאֵל לְגַתִּין וּלְמִמּוֹרָא. אַלְמָנָה גָּרוּשָׁה חִיבִּין עַלְיָה.
מְשׁוּם שְׁנִי שְׁמוֹת. גָּרוּשָׁה וְחַלּוֹצָה אַינוֹ חַב אֶלָּא מְשֻׁם
אֶחָד בַּלְּבָד:

ב' הַטְמָא שָׁאַבֵּל אֶת הַקְדָּשָׁ. וְהַבָּא אֶל הַמִּקְדָּשׁ טָמָא.
וְהַאֲזָבֵל חַלֵּב וְדָם. וְנוֹתָר וּפְגָול וּטָמָא. הַשׁוֹחֵט וְהַמְּעַלָּה
בְּחִזּוֹן. וְהַאֲזָבֵל חַמֵּץ בְּפֶסֶחָ. וְהַאֲזָבֵל וְהַעֲוֹשָׁה מֶלֶאכָה
בַּיּוֹם הַכְּפּוּרִים. וְהַמְּפִיטָם אֶת הַשְּׁמַן. וְהַמְּפִיטָם אֶת
הַקְטָרָת. וְהַסְּדָה בְּשֶׁמֶן הַמְּשַׁחָה. וְהַאֲזָבֵל גְּבִלוֹת וְטִרְפוֹת.
שְׁקָצִים וּרְמַשִּׁים. אֲכֵל טָבֵל וּמַעֲשֵׂר רַאשֵׁון שֶׁלֹּא נִטְלָה
תְּרוּמָתוֹ. וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקְדָּשָׁ שֶׁלֹּא נִפְדָּו. בָּמָה יָאַכֵּל מִן
הַטָּבֵל וַיְהִיא חִיבָּ. רַبִּי שְׁמַעוֹן אָזֶר בֶּל שְׁהָוָא. וְחַכְמִים
אָזֶרְמִים בְּזִיתָ. אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵין אַתֶּם מְזֻדִּים לֵי
בְּאַזָּבֵל גְּמַלָּה בֶּל שְׁהָוָא. שְׁהָוָא חִיבָּ. אָמַרְוּ לוֹ מִפְנֵי שְׁהָוָא
כְּבָרִיתָה. אָמַר לָהֶם אָף חַטָּה אֶחָת כְּבָרִיתָה:

ג' הַאֲזָבֵל בְּפּוּרִים עַד שֶׁלֹּא קָרָא עַלְיָהָן. קָדְשִׁי קָדְשִׁים חֹזֶ
לְקָלָעִים. קָדְשִׁים קָלִים וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי חֹזֶן לְחֹזֶמה. הַשׁוֹבֵר

אֶת הַעֲצָם בְּפִסְחַת הַטְהוֹרָה. חֲרֵי זוּ לֹזֶה אַרְבָּעִים. אַבָּל
 הַמּוֹתִיר בְּטֹהוֹרָה. וְהַשׁוֹבֵר בְּטֶמֶאָה. אַיִן לֹזֶה אַרְבָּעִים:
 ז' הַגּוֹטֵל אִם עַל הַבְּנִים. רַبִּי יְהוָדָה אָוּמֵר לֹזֶה וְאַיִן
 מַשְׁלִיחַ. וְחַכּוּמִים אָוּמְרִים מַשְׁלִיחַ וְאַיִן לֹזֶה. זֶה הַבָּלֶל בְּלַ
 מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. שִׁיאַש בְּהַ קְוָם עֲשָׂה. אַיִן חַבֵּין עַלְיהָ:
 י' הַקּוֹרֵחַ קְרֵחַ בְּרָאָשׁוֹ. וְהַמְּקִיף פָּאָת רָאָשׁוֹ. וְהַמְּשִׁחַת
 פָּאָת זָקָנוֹ. וְהַשׁוֹרֵט שְׁרִיטָה אַחַת עַל הַמְּטָה. חַיְבַּ שְׁרִיטָ
 שְׁרִיטָה אַחַת עַל חַמְשָׁה מִתְיִם. אָוּמֵר שְׁרִיטֹתָן עַל מִתְיִם
 אֶחָד. חַיְבַּ עַל בָּל אַחַת וְאַחַת. עַל הַרְאָשׁ שְׁתִים. אַחַת
 מִפְאָן וְאַחַת מִפְאָן. וְעַל הַזָּקָן שְׁתִים מִפְאָן וְשְׁתִים מִפְאָן.
 וְאַחַת מִלְמָטָה. רַבִּי אַלְיעָזָר אָוּמֵר אָמֵן נְטוּלָן בְּאֶחָד.
 אַיִן חַיְבַּ אֶלְאָ אַחַת. וְאַיִן חַיְבַּ עַד שִׁיטְלָנוּ בַתְּעֵרָה. רַבִּי
 אַלְיעָזָר אָוּמֵר אָפִילוּ לְקָטוּ בְּמַלְקָט אוֹ בְּרָהִיטָנִי חַיְבַּ:
 ז' הַכּוֹתֵב בְּתִבְתַּחַת קַעֲקָעַ. בְּתִבְתַּחַת וְלֹא קַעֲקָעַ. קַעֲקָעַ וְלֹא בְּתִבְתַּחַת
 אַיִן חַיְבַּ עַד שִׁיבְתֹּוב וַיַּקְעַקְעַ. בְּזִיוּ וּבְכָזוֹל. וּבְכָל דָּבָר
 שַׁהֲוָא רֹזֶשֶׁם. רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן יְהוָדָה מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָוּמֵר. אַיִן חַיְבַּ עַד שִׁיבְתֹּוב שֵׁם אֵת הַשֵּׁם. שְׁנָאָמֵר
 וּכְתִבְתַּחַת קַעֲקָעַ לֹא תַתְנוּ בְּכֶם אַנְּיִי:
 י' נְזִיר שְׁהִיָּה שְׁוֹתָה בֵּין כָּל הַיּוֹם. אַיִן חַיְבַּ אֶלְאָ אַחַת.
 אָמְרוּ לוּ אֶל תְּשַׁתָּה. אֶל תְּשַׁתָּה. וְהַוָּא שְׁוֹתָה. חַיְבַּ עַל בָּל
 אַחַת וְאַחַת:

ח הִיה מְטֻמָּא לְמַתִּים כֹּל הַיּוֹם אֵינוֹ חִיב אֶלָּא אַחַת אָמְרוּ
לוּ אֶל תְּטֻמָּא אֶל תְּטֻמָּא וְהוּא מְטֻמָּא חִיב עַל כָּל אַחַת
וְאַחַת הִיה מְגַלֵּח כֹּל הַיּוֹם אֵינוֹ חִיב אֶלָּא אַחַת אָמְרוּ
לוּ אֶל תְּגַלֵּח אֶל תְּגַלֵּח וְהוּא מְגַלֵּח חִיב עַל כָּל אַחַת
וְאַחַת הִיה לְבוֹשׁ בְּכָלָאִים כֹּל הַיּוֹם אֵינוֹ חִיב אֶלָּא אַחַת
אָמְרוּ לוּ אֶל תְּלַבֵּשׁ אֶל תְּלַבֵּשׁ וְהוּא פּוֹשֵׁט וְלֹבֵשׁ חִיב
עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

ט יִשׁ חֹרֶשׁ תָּלָם אַחַד וְחִיב עַלְיוֹ מִשּׁוּם שְׁמַנְהָ לְאוֹין
הַחוֹרֶשׁ בְּשׂוֹר וּבְחַמּוֹר וְהַם מִקְדְּשִׁים בְּכָלָאִים בְּכָרְם
וּבְשְׁבִיעִית וַיּוֹם טוֹב וְלֹהֶן וְנוֹזֵר בְּבֵית הַטְּמָאָה חַנְנָה
בְּנֵי חֲנִינָאִי אָזֶם אָמַר אֶפְתַּח לְבוֹשׁ בְּכָלָאִים אָמְרוּ לוּ אֵינוֹ הַשֵּׁם
אָמַר לְהָם אֶפְתַּח לְאַהֲרֹן הַנּוֹזֵר הַשֵּׁם:

י בְּפִיה מַלְקִין אֶזְטוֹ אֶרְבָּעִים חִסְר אַחַת שְׁנָאָמֵר בְּמִסְפָּר
אֶרְבָּעִים מִנְנָן שֶׁהוּא סָמוֹךְ לְאֶרְבָּעִים רַבִּי יְהוֹדָה אָזֶם
אֶרְבָּעִים שְׁלִימּוֹת הַוָּא לְזָקָה וְהַיּוּנוּ הַוָּא לְזָקָה אֶת
הַיִּתְרָה בֵּין בַּתְּפִיו:

ו אֵין אָזֶם דִּין אֶזְטוֹ אֶלָּא בְּמִפוֹת הַרְאִיוֹת לְהַשְׁתְּלִישׁ
אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל אֶרְבָּעִים לְזָקָה מִקְצָת וְאָמְרוּ אֵינוֹ יִכְזֹל
לְקַבֵּל אֶרְבָּעִים פָּטוּר אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל שְׁמַנְהָ עַשְׂרָה
מִשְׁלֵקָה אָמְרוּ יִכְזֹל הַוָּא לְקַבֵּל אֶרְבָּעִים פָּטוּר עַבְר
עַבְרִיה שִׁישׁ בָּה שְׁנִי לְאוֹין אָמְדוּהוּ אָמֵד אֶחָד לְזָקָה
וּפָטוּר וְאֵם לְאוֹ לְזָקָה וּמִתְרָפָא וְחוֹזֵר וְלְזָקָה:

ב' בַּיְצָד מֶלֶךְ אֹתוֹ. כֹּפֶת שְׁתִי יָדָיו עַל הַעֲמֹוד הַיְלָךְ וַהֲיֵךְ. וְחַזּוֹן הַכְּנָסָת אֲוֹחֶז בְּגַדְיוֹ. אִם נִקְרָעוּ נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ נִפְרָמוּ. עַד שֶׁהוּא מְגֻלָּה אֶת לְבָוֹ. וְהַאֲבוֹן גַּתְוָה מְאַחֲרָיו. חַזּוֹן הַכְּנָסָת עַזְמָד עַלְיהָ. וַרְצֹועָה שֶׁל עַגְלָבִּידָוֹ. בְּפֹולָה אֶחָת לְשָׁתִים. וְשָׁתִים לְאַרְבָּעָה. וְשְׁתִי רַצְועָות עַזְלָות וַיְזַרְדוֹת בָּהּ:

ג' יְדָה טֶפֶח. וַרְחַבָּה טֶפֶח. וַרְאֵשָׁה מְגֻנָּת עַל פִּי בְּרָסֶז. וּמְבָה אֹתוֹ שֶׁלִישׁ מַלְפִינוֹ. וְשְׁתִי יְדֹות מַלְאָחֲרָיו. וְאִינּוֹ מְכָה אֹתוֹ. לֹא עַזְמָד וְלֹא יוֹשֵׁב אֶלָּא מְטָה. שָׁגָאָמָר וְהַפִּילּוֹ הַשׂוֹפֶט. וְהַמְּבָה מִפְהָה בִּידָוֹ אֶחָת. בְּכָל כְּחוֹ:

ד' וְהַקּוֹרָא קוֹרָא אִם לֹא תִשְׁמֹר לְעַשׂוֹת וְגַזְמָר. וְהַפְּלָא יְיָ אֶת מְכֹזֶתךְ וְאֶת מְכֹזֶת גַּזְמָר. וְחַזּוֹר לְתִחְלַת הַמִּקְרָא. (וּשְׁמַרְתָּם אֶת דְּבָרֵי הַבְּرִית הַזֹּאת וְגַזְמָר. וְחַזְתָּם וְהָא רְחוּסָם יְכֹפֵר עָזָן וְגַזְמָר. וְחַזּוֹר לְתִחְלַת הַמִּקְרָא.) וְאִם מֵת תְּחַת יְדָוֹ פְּטוּר. הַוְסִיף לוֹ עַזְמָד רַצְועָה אֶחָת וּמְתָ. הַרִּי זֶה גּוֹלָה עַל יְדָוֹ. נִתְקַלְקַל בֵּין בָּרְעִי בֵּין בָּמִים פְּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה אָזָמֵר הָאִישׁ בָּרְעִי וְהַאֲשָׁה בְּמִים:

טו' כָּל חִיבֵּי בְּרִיתֹת שְׁלָקוֹ. נִפְטָרוּ יְדֵי בְּרִיתֹתָן. שָׁגָאָמָר וְנִלְקָה אֲחִיךְ לְעַיְנִיךְ. בְּשַׁלְקָה הַרִּי הוּא אֲחִיךְ. דְּבָרֵי רַבִּי חַנְנִיא בֶּן גַּמְלִיאָל. וְאִמְרָא רַבִּי חַנְנִיא בֶּן גַּמְלִיאָל מָה אִם הַעֲזָבָר עַבְירָה אֶחָת. נִזְתַּל נִפְשׁוֹ עַלְיהָ. הַעֲזָבָר מְצָוָה אֶחָת. עַל אֶחָת בִּמְהָה וּבִמְהָה. שְׁתַגְתַּן לוֹ נִפְשׁוֹ.

רבי שמעון אומר ממקומו הוא למד. שנאמר ונברתו הנפשות העוזות וגומר. ואמר אשר יעשה אוטם האדם ומי בכם. הא כל היושב ולא עבר עבירה. נותר לנו לשבר בעשרה מצוה. רבי שמעון בר רבי אומר הרי הוא אומר רק חזק לבתי אכזר הדם כי הדם הוא הנפש וגומר. ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנה. הפורש ממנה מקבל שבר. גזול ועריות שנפשו של אדם מתאות להן ומחרמתנו. הפורש מהן על אחת במאה ובמאה. שייזכה לו ולדורותיו ולדורותיו עד סוף כל הדורות:

"רבי חנניה בן עקשייא אומר רציה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל. לפיכך הרבה הרבה תורה ומצוות. שנאמר כי חפץ למען צדקה יגדיל תורה ונאדרה: סליק

מסכת שבועות

פרק א

שְׁבָעוֹת שְׁתִים שַׁהַן אֶרְבֶּעָה יִדְיעֹת הַטְמָאָה שְׁתִים
שַׁהַן אֶרְבֶּעָה יִצְיֹאות הַשְּׁבָת שְׁתִים שַׁהַן
אֶרְבֶּעָה מִרְאֹת נְגֻעִים שְׁנִים שַׁהַן אֶרְבֶּעָה:

ב' כֹל שִׁישׁ בָה יִדְיעָה בַתְחִלָּה וַיִּדְיעָה בְסֹוףׁ וְהַעֲלָם
בְגַנְתִים הָרִי זוּ בְעֹלָה וַיַּוְרֵד יָשׁ בָה יִדְיעָה בַתְחִלָּה
וְאַיִן בָה יִדְיעָה בְסֹוףׁ שָׁעֵיר הַגְּנַעַשָּׂה בְפִנִים וַיָּזֵם הַכְּפֹרִים
תֹולָה עַד שִׁזְׁוֹדָע לֹזַבְיא בְעֹלָה וַיַּוְרֵד:

ג' אֵין בָה יִדְיעָה בַתְחִלָּה אֲבָל יָשׁ בָה יִדְיעָה בְסֹוףׁ
שָׁעֵיר הַגְּנַעַשָּׂה בְחוֹז וַיָּזֵם הַכְּפֹרִים מִכְפָר שָׁגָגָמֶר מִלְבָד
חַטָאת הַכְּפֹרִים עַל מָה שֹׁזְחָה מִכְפָר זֶה מִכְפָר מָה
הַפִנִימִי אִינּוּ מִכְפָר אֶלָא עַל דָבָר שִׁישׁ בָה יִדְיעָה אֲף
הַחִיצֹן אִינּוּ מִכְפָר אֶלָא עַל דָבָר שִׁישׁ בָה יִדְיעָה:

ד' וְעַל שָׁאיַן בָה יִדְיעָה לֹא בַתְחִלָּה וְלֹא בְסֹוףׁ שָׁעֵיר
הַרְגָלִים וַשְׁעֵירִי רָאשִׁי חַדְשִׁים מִכְפְרִין דָבָרִי רַבִי יְהוֹדָה
רַבִי שְׁמַעַן אָזֶם שָׁעֵירִי הַרְגָלִים מִכְפְרִין אֲבָל לֹא שָׁעֵירִי
רָאשִׁי חַדְשִׁים וְעַל מָה שָׁעֵירִי רָאשִׁי חַדְשִׁים מִכְפְרִין עַל
הַטָהוֹר שָׁאָבֵל אֶת הַטָמָא רַבִי מַאיָר אָזֶם כָל הַשְׁעִירִין
כְפַרְתֵן שֹׁזָה עַל טָמָא מִקְדָשׁ וּקְדָשִׁיו הִיה רַבִי שְׁמַעַן
אָזֶם שָׁעֵירִי רָאשִׁי חַדְשִׁים מִכְפְרִין עַל הַטָהוֹר שָׁאָבֵל

את הטמא. ושל רגילים מכהרין על שאין בה ידיעה. לא בתחלה ולא בסוף. ושל يوم הכהורים מכהר. על שאין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף. אמרו לו מהו שיקרבו זה לזה. אמר להן יקרבו. אמרו לו הו אל ואין כפרתו טוה. היאך קרבין זה לזה. אמר להן כלון באין לכהר על טמאות מקדש וקדשו:

ה' רבי שמעון בן יהודה אומר משמו שעיר הראשי חדשים מכהרין על הטהור שאכל את הטמא. מוסיף עלייהן של רגילים. שמכהרין על הטהור שאכל את הטמא. ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. מוסיף עלייהן של يوم הכהורים. שהן מכהרין על הטהור שאכל את הטמא. ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. על שאין בה ידיעה בתחלה. אבל יש בה ידיעה בסוף. אמרו לו (אומר היה רב) מהו שיקרבו זה לזה. אמר להן. הז. אמרו לו אם פון יהיו של יום הכהורים קרבנים בראשי חדשים. אבל היאך של ראש חדשים קרבנים ביום הכהרים. לכהר בפירה שאינה שלهن. אמר להן כלון באין לכהר על טמאות מקדש וקדשו:

וועל זדון טמאות מקדש וקדשו שער הנעה בפניהם ביום הכהרים מכהרין. ועל שאר עברות שבתורה. הקולות והחמורות. הזדנות והשגנות. הודיע ולא הודיע. עשה ולא תעשה. בריתות ומיתות בית דין. שער המסתלה מכהר:

א' אחד ישראליים ואחד ביהנים ואחד בהן משוחח מה בין ישראלים לבניהם ולבנה משוחח אלא שדים הפר מכך על הבניהם ועל טמאות מקדש וקדשו רבי שמואל אומר בשם שדים השער הנעשה בפניהם מכך על ישראל בך דם הפר מכך על לבניהם כשם שעוזיו של שער המשתלה מכך על ישראל בך ודיזו של פר מכך על לבניהם:

פרק ב

ידיעות הטמאה שתים שהן ארבע נטמא וידעו ונעלמה ממנה הטמאה זכור את המקדש נעלם ממנה המקדש זכור את הטמאה נעלמו ממנה זה וזה ואבל את המקדש ולא ידע ומשאכל ידע הרי זה בעולה ויורד נטמא וידע ונעלמה ממנה טמאה זכור את המקדש נעלם ממנה זה וזה ונבעס למקדש ולא ידע ומשיכא ידע הרי זה בעולה ויורד:

ב' אחד הגננס לעזירה ואחד הגננס לתחספת העזירה שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ובאוורים ותמים ובسنחרין של שבעים ואחד ובשתי תודות ובשר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחרים מהם וכל ישראל אחרים הפנימית נאכלת והחיצונה

גְּשֶׁרֶת. וְכֹל שֶׁלָּא נָעֲשָׂה בְּכָל אַלְוִי הַגְּבָנָס לְשָׁם. אֵין חִיבֵּין עַלְיהָ:

גְּנִיטָמָא בְּעִזּוּרָה וְגַעֲלָמָה מִמְּנוּ טָמֵא. וּזְכּוֹר אֶת הַמִּקְדָּשׁ. גַּעֲלָמָה מִמְּנוּ מִקְדָּשׁ. וּזְכּוֹר הַטָּמֵא. גַּעֲלָמָה מִמְּנוּ זֶה וְזֶה. וְהַשְׁתְּחֹווָה או שְׁשָׁהָא בְּכָדִי הַשְׁתְּחֹווָה. בָּא לו בְּאַרְפָּה חִיב. בְּקָצָרָה פְּטוּר. זו הִיא מִצּוֹת עֲשָׂה שְׁבַמִּקְדָּשׁ שֶׁאֵין חִיבֵּין עַלְיהָ:

ד וְאֵיזוֹ הִיא מִצּוֹת עֲשָׂה שְׁבַגְדָּה שְׁחִיבֵּין עַלְיהָ. הִיא מִשְׁמֶשׁ עִם הַטְּהוֹרָה. וְאָמַרָה לוֹ גַּטְמָאתִי וְפִירְשׁ מִיד חִיב. מִפְנֵי שִׁיצְיָא תָוֹ הַנְּאָה לוֹ בְּבִיאָתוֹ:

ה רַבִּי אַלְיעָזֶר אָוֹמֵר הַשְּׁرֵץ וְגַעֲלָמָה מִמְּנוּ. עַל הָעוֹלָם שְׁרֵץ חִיב. וְאַינּוּ חִיב עַל הָעוֹלָם מִקְדָּשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אָוֹמֵר וְגַעֲלָמָה מִמְּנוּ וְהוּא טָמֵא. עַל הָעוֹלָם טָמֵא חִיב. וְאַינּוּ חִיב עַל הָעוֹלָם מִקְדָּשׁ. רַבִּי יְשֻׁמְעָאל אָוֹמֵר וְגַעֲלָמָה וְגַעֲלָמָה שְׁתִי פְּעֻמִּים. לְחִיב עַל הָעוֹלָם טָמֵא. וְעַל הָעוֹלָם מִקְדָּשׁ:

פרק ג

שְׁבּוּעָת שְׁתִים שְׁהֵן אַרְבֶּעָה. שְׁבּוּעָה שָׂאָכֶל וּשְׁלָא
אָכֶל. שָׁאָכְלָתִי וּשְׁלָא אֲכְלָתִי. שְׁבּוּעָה שְׁלָא
אָכֶל. וּאָכֶל כֹּל שְׁהֵא חִיב דְּבָרִי רַبִּי עֲקִיבָּא. אָמְרוּ לוּ
לַרְבִּי עֲקִיבָּא וְכִי הִכּוּ מַצִּינוּ בְּאָכֶל כֹּל שְׁהֵא שְׁהֵא
חִיב. שְׂזִיה חִיב. אָמַר לְהֵן רַבִּי עֲקִיבָּא וְכִי הִכּוּ מַצִּינוּ
בְּמַדְבֵּר וּמַבְיאָ קָרְבָּנוּ. שְׂזִיה מַדְבֵּר וּמַבְיאָ קָרְבָּנוּ. שְׁבּוּעָה
שְׁלָא אָכֶל. וּאָכֶל וּשְׁתָה אַיִן חִיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבּוּעָה
שְׁלָא אָכֶל וּשְׁלָא אַשְׁתָּה. וּאָכֶל וּשְׁתָה חִיב שְׁתִים:

ב' שְׁבּוּעָה שְׁלָא אָכֶל. וּאָכֶל פָּת חַטִּין. וִפְת שֻׁעָרִין. וִפְת
בְּסִמְינִין. אַיִן חִיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבּוּעָה שְׁלָא אָכֶל פָּת חַטִּין.
וִפְת שֻׁעָרִין. וִפְת בְּסִמְינִין וּאָכֶל. חִיב עַל כָּל אַחַת וּאַחַת:

ג' שְׁבּוּעָה שְׁלָא אַשְׁתָּה. וּשְׁתָה מַשְׁקִין הַרְבָּה. אַיִן חִיב
אֶלָּא אַחַת. שְׁבּוּעָה שְׁלָא אַשְׁתָּה יְזֵן וְשְׁמֵן וְדְבַשׂ וּשְׁתָה.
חִיב עַל כָּל אַחַת וּאַחַת:

ד' שְׁבּוּעָה שְׁלָא אָכֶל. וּאָכֶל אָכְלִים שְׁאַיִן רָאוּין לְאַכְלִילָה.
וּשְׁתָה מַשְׁקִין שְׁאַיִן רָאוּין לְשִׁתְהָה. פֶּטוֹר. שְׁבּוּעָה שְׁלָא
אָכֶל. וּאָכֶל נְבָלוֹת וְטִרְפוֹת. שְׁקָצִים וּרְמַשִּׁים. חִיב. רַבִּי
שְׁמַעְיָן פֹּוטֶר. אָמַר קָנוּם אַשְׁתִּי נְהִנִּית לִי אָם אֲכְלָתִי
הַיּוֹם. וְהִיא אָכֶל נְבָלוֹת וְטִרְפוֹת שְׁקָצִים וּרְמַשִּׁים. הַרִּי
אַשְׁתָּו אַסְוָה:

ה אחד דברים של עצמו. ואחד דברים של אחרים.
ואחד דברים שיש בהן ממש. ואחד דברים שאין בהן ממש. כיצד אמר שבועה שאנו לאיש פלוני ושהלא אتنا שפטתי ושלא נתתי. שאישן ושלא אישן. שישנתי ושלא ישנתי. שאזרוק צריך להם ושלא אזרוק. שזרקתי ושלא זרקי. רבי ישממעאל אומר אין חיב אלא על העתיד לבא. שנאמר להרע או להטיב אמר לו רבי עקיבא אם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה. דברים שאין בהן הרעה והטבה מניין. אמר לו מרבי הפתוב אמר לו אם רבה הפתוב לכך. רבה הפתוב לכך:

ונשבע לבטול את המצויה ולא ביטול. פטור. לקים (את המצויה) ולא קים פטור. שהיה בדיון שהיה חיב בדברי רבי יהודה בן בתירא. אמר רבי יהודה בן בתירא מה אם (שבועת) הרשות שאינו משבע עלייה מהר סיני. הרי הוא חיב עלייה. (שבועת) מצויה שהוא משבע עלייה מהר סיני. אין דיון שהיה חיב עלייה. אמרו לו לא. אם אמרת בשבועת הרשות. שכן עשה בה לאו בהן. תאמר בשבועת מצויה. שלא עשה בה לאו בהן. שם נשבע לבטול ולא ביטול פטור:

שבועה שלא אוכל בכבר זו. שבועה שלא אוכלנה. (שבועה שלא אוכלנה) ואכללה. אין חיב אלא אחת. זו היא שבועת בטוי. שהיבין על זדוניה מכות. ועל שגגהה

קְרֵבּוֹן עֹלָה וַיַּרְדָּ. שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא חִיבֵּין עַל זְדוֹנָה מִפּוֹתָה. וְעַל שְׁגַגְתָּה פְּטוּר:

" אִיזוֹ הִיא שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא. נִשְׁבַּע לְשָׁנוֹת אֶת הַדּוֹעַ לְאָדָם. אָמַר עַל הַעֲמֹד שֶׁל אַבָּן. שֶׁהוּא שֶׁל זָהָב. וְעַל הָאִישׁ שֶׁהוּא אִשָּׁה. וְעַל הָאִשָּׁה שֶׁהִיא אִישׁ. נִשְׁבַּע עַל דָּבָר שֶׁאָיִן אָפְּשָׁר. (אָם) לֹא רָאִיתִי גָּמָל פּוֹרֵחַ בְּאוֹרֵר. אָם לֹא רָאִיתִי נְחַשׁ בְּקוּרָת בֵּית הַבָּד. אָמַר לְעַדִּים בָּזָאוּ וְהַעֲדֹנִי. שֶׁבּוּעָה שֶׁלֹּא נְعִידָךְ. נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמְצֻוָּה. שֶׁלֹּא לְעַשׂוֹת סְכָה. וּשֶׁלֹּא לְטוֹל לְזָלָב. וּשֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ תְּפִילִין. זֶה הִיא שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא. שְׁחִיבֵּין עַל זְדוֹנָה מִפּוֹתָה. וְעַל שְׁגַגְתָּה פְּטוּר:

ט שֶׁבּוּעָה שֶׁאָכַל בְּכֶר זוֹ. שֶׁבּוּעָה שֶׁלֹּא אָכַלְנָה. הַרְאָשָׁוֹנָה שֶׁבּוּעָת בְּטוּיִ. וְהַשְׁנִיה שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא. אֲכַלָּה עַבְרָ עַל שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא. לֹא אֲכַלָּה עַבְרָ עַל שֶׁבּוּעָת בְּטוּי: שֶׁבּוּעָת בְּטוּי. נֹהָגָת בָּאָנָשִׁים וּבָנָשִׁים. (ברחווקים ובקראובים.) בְּכָשָׁרִים וּבְפְסוֹלִין. בְּפָנֵי בֵּית דִין וּשֶׁלֹּא בְּפָנֵי בֵּית דִין. מִפְּי עַצְמוֹ. וְחִיבֵּין עַל זְדוֹנָה מִפּוֹתָה. וְעַל שְׁגַגְתָּה קְרֵבּוֹן עֹלָה וַיַּרְדָּ.

י" שֶׁבּוּעָת שְׂוֹא נֹהָגָת בָּאָנָשִׁים וּבָנָשִׁים. ברחווקים ובקראובים. בְּכָשָׁרִים וּבְפְסוֹלִים. בְּפָנֵי בֵּית דִין. וּשֶׁלֹּא בְּפָנֵי בֵּית דִין. וּמִפְּי עַצְמוֹ. וְחִיבֵּין עַל זְדוֹנָה מִפּוֹתָה. וְעַל שְׁגַגְתָּה פְּטוּר. אַחַת זוֹ אַתְתָּ זוֹ. הַמִּשְׁבָּעָ מִפְּי אַחֲרִים. חִיבַּ בְּיצֶד.

אמר לא אכלתי היום ולא הנחתי תפלו היום משביעה
אני ואמר אמן חיב:

פרק ד

שבועת העדות נהגת באנשים ולא בנשים ברוחקים
ולא בקרובים בקשרים ולא בפסולים ואין
נהגת אלא בראשון להעיד בפני בית דין ושלאל בפני בית
דין מפי עצמו ומפי אחרים איז חיבור עד שיבפרו בהן
בבית דין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בין מפי עצמו
ובין מפי אחרים אין חיבור עד שיבפרו בהן בבית דין:
ו חיבור על זדון השבועה ועל שנגתה עם זדון העדות.
ואין חיבור על שנגתה ומה הוא חיבור על זדון השבועה.
קרבן עולה ויריד:

שבועת העדות בצד אמר לשנים בזאו והעדוני
שבועה שאין יודען לך עדות או שאמרו לו אין לנו
יודען לך עדות משבע אני עליכם ואמרו אמן הרי אלו
חריבין השבע עלייהן חמשה פעמים חוץ לבית דין ובאו
לבית דין והודיע פטורין בפרו חיבור על כל אחת ואחת
השבע עלייהן חמשה פעמים בפני בית דין וכפרו אין
חריבין אלא אחת אמר רבי שעמוץ מה טעם הואיל ואין
יכולן לחזור ולהזות:

בְּפִרְשֵׁנָה שֶׁנֶּחֶם בַּאֲחָד שֶׁנֶּחֶם חִיבֵּן בְּזֹה אַחֲרֶה הַרְאָשָׁוֹן
חִיבֵּן וְהַשְׁנִי פְּטוּר כְּפֶר אֲחָד וְהַזָּה אֲחָד הַכּוֹפֵר חִיבֵּן הַיּוֹ
שְׁתִי כִּתְיַעֲדִים בְּפִרְשֵׁה הַרְאָשָׁוֹנָה וְאַחֲרָה בְּדַקְּנָה בְּפִרְשֵׁה הַשְׁנִיה
שְׁתִי חִיבֵּן מִפְנֵי שְׁהָעֲדֹת יִכְלֶה לְהַתְקִים בְּשְׁתִי חִיבֵּן
מִשְׁבֵּיעַ אָנָּנוּ אֶלְיכֶם אָמַן לֹא תִּבְזֹאוּ וְתִּعְדֹּוּנִי שִׁישׁ לִ
בִּיד פְּלוֹנִי פְּקָדוֹן וְתִשְׁוֹמַת יְד וְגַזֵּל וְאַבְדָּה שְׁבוּעָה שָׁאיָן
אָנוּ יוֹדְעָין לְדַקְּנָה אַיִן חִיבֵּן אֶלְאָחָת שְׁבוּעָה שָׁאיָן
אָנוּ יוֹדְעָין שִׁישׁ לְדַקְּנָה פְּלוֹנִי פְּקָדוֹן וְתִשְׁוֹמַת יְד וְגַזֵּל
וְאַבְדָּה חִיבֵּן עַל כָּל אַחֲת וְאַחֲת מִשְׁבֵּיעַ אָנָּנוּ אֶלְיכֶם
אָמַן לֹא תִּבְזֹאוּ וְתִּعְדֹּוּנִי שִׁישׁ לִי בִּיד פְּלוֹנִי פְּקָדוֹן חַטִּין
וְשֻׁעְרוֹין וּבְסִמְינָן שְׁבוּעָה שָׁאיָן אָנוּ יוֹדְעָין לְדַקְּנָה אַיִן
חִיבֵּן אֶלְאָחָת שְׁבוּעָה שָׁאיָן אָנוּ יוֹדְעָין לְדַקְּנָה שִׁישׁ
לְדַקְּנָה בִּיד פְּלוֹנִי פְּקָדוֹן חַטִּין וְשֻׁעְרוֹין וּבְסִמְינָן חִיבֵּן עַל כָּל
אַחֲת וְאַחֲת:

וְמַשְׁבִּיעַ אָנֵי אֲלֵיכֶםْ. אִם לֹא תִּבְזֹאוּ וְתִּعְזִדּוּנִי. שִׁיאַש לֵי
בְּבִיד פָּלוֹנִי נָזָק וְחַצִּי נָזָק. תִּשְׁלֹׂוּמִי בְּפֶל. תִּשְׁלֹׂוּמִי אַרְבָּעָה
וְחַמְשָׁה. וְשָׁאָנָס אִישׁ פָּלוֹנִי אֶת בְּתֵי וּפְתַה אֶת בְּתֵי.
וְשָׁהָכְנִי בְּנֵי וְשָׁחַבְלִי בְּחֶבְרִי. וְשָׁהַדְלִיק אֶת גְּדִישִׁי בַּיּוֹם
הַכְּפּוֹרִים. הָרִי אַלְוִי חִיבָּנוֹן.

מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם . אָמַר לֹא תְבֹזֹא וְתַעֲדֹנִי שָׂאָנִי כָּהֵן .
שָׂאָנִי לֹוי . שָׂאָנִי בֶן גַּרְושָׁה . שָׂאָנִי בֶן חַלוֹצָה . שָׂאָישׁ פָּלוֹנִי
כָּהֵן . שָׂאָישׁ פָּלוֹנִי לֹוי . שָׂאָינוּ בֶן גַּרְושָׁה . שָׂאָינוּ בֶן חַלוֹצָה .

שָׁאַנְס אִיש פֶּלֹזִי אֵת בָּתוֹ. וֶפְתָה אֵת בָּתוֹ. וְשַׁחֲבֵל בַּיְנֵי. וְשַׁחֲבֵל בַּיְחִירִי. וְשַׁהְדֵלִיק גָּדִישִׁי בְּשִׁבְתָה. הָרִי אֵלֹן:
פטורין:

ח' מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם אָמַם לֹא תְבֹאוּ וְתַعֲדִוִנִי. שֶׁאָמַר אִיש
פֶּלֹזִי לְהֹן לִי מְאַחַים זֹז. וְלֹא נְתַנוּ לִי. הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִים.
שְׁאֵין חִיבִים אֶלָּא עַל תְּبִיעַת מְמוֹן בְּפֶקְדוֹן:

ט' מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם. בְּשַׁתְּדָעוֹ לִי עֲדוֹת שְׁתַבֹּאוּ
וְתַעֲדִוִנִי. הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִים. מִפְנֵי שְׁקָדְמָה שְׁבוּעה
לְעֲדוֹת:

ע' עַמְד בַּבָּיִת הַכְּנֶסֶת וְאָמַר. מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם. שָׁאָם
אָתָּם יוֹדְעִין לִי עֲדוֹת שְׁתַבֹּאוּ וְתַעֲדִוִנִי. הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִין.
(עד שְׂחִיה מַתְבִּין לָהֶם):

ו' אָמַר לְשִׁנְים מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם אִיש פֶּלֹזִי וּפֶלֹזִי שָׁאָם
אָתָּם יוֹדְעִין לִי עֲדוֹת שְׁתַבֹּאוּ וְתַעֲדִוִנִי. (שְׁבוּעה שְׁאֵין
אָנו יוֹדְעִין לְךָ עֲדוֹת) וְהֶם יוֹדְעִין לוֹ עֲדוֹת. עַד מִפְיֵינוּ
או שְׂחִיה אֶחָד מְהֻן. קָרוֹב או פְּסוֹל. הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִין:

ז' שָׁלֹח בַּיד עַבְדוֹ. או שֶׁאָמַר לְהֹן הַגְּתָבָע. מְשֻׁבֵּעַ אָנִי
עַלְיכֶם. שָׁאָם אָתָּם יוֹדְעִין לוֹ עֲדוֹת. שְׁתַבֹּאוּ וְתַעֲדִוִנִי.
הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִים. עד שְׁיִשְׁמַעוּ מִפְיֵינוּ הַתּוֹבֵעַ:

י' מְשֻׁבֵּעַ אָנִי עַלְיכֶם. מְצֻוָה אָנִי עַלְיכֶם. אָזְרָכֶם אָנִי.
הָרִי אֵלֹן חִיבֵין. בְּשָׁמִים וּבָאָרֶץ הָרִי אֵלֹן פָּטוּרִין. בְּאֶלְף

דיל"ת. ביו"ד ה"י. בשדי. בצלבאות. בחתון ורחים. באード אפים. ברב חסד. ובכל המכונין. הרי אלו חיבין. המקלל בכלו חיב. דברי רבי מאיר. וחכמים פוטרין. המקלל אביו ואמו בכלו חיב. דברי רבי מאיר. וחכמים פוטרין. המקלל עצמו וחייבו בכלו. עוזר بلا תעשה. יזכה יי אלהים. וכן יזכה אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה. אל יכח. ויברך ויתיב לך. רבי מאיר מחייב. וחכמים פוטרין:

פרק ה

שבועת הפקדון. נהגת באנשים ובנשים. ברחובות ובקרובים. בקשרים ובפסולין. בפני בית דין ושלא בפני בית דין. מפני עצמו. ומפני אחרים. איינו חיב עד שיכפוץ (בו) בבית דין. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים בין מפני עצמו. בין מפני אחרים. כיון שספר בו חיב. וחיב עלazon השבועה ועל שגגה. עםazon הפקדון. ואיינו חיב על שגגה. ומה (הוא) חיב עלazon. אשם בקשר שקלים:

ב שבועת הפקדון כיצד. אמר לו תן לי פקדוני שייש לי בידך. שבואה שאין לך בידי. או שאמר לו אין לך בידי. משבעך אני ואמר אמן הרי זה חיב. השבעת עליו חמשה פעמים. בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר. חיב על כל אחת ואחת. אמר רבי שמעון מה טעם. מפני שיכول לחזור ולהזות:

ה' הין חמשה תובען אותן. אמרו לו תנו פקדון שיש
 לנו בידך. שבועה שאין לכם בידי. אין חיב אלא אחת.
 שבועה שאין לך בידי. ולא לך לך. חיב על כל אחת
 ואחת. רבי אליעזר אומר עד שיאמר שבועה באחרונה.
 רבי שמעון אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד. תנו
 לי פקדון ותשומת יד גול ואבדה שיש לך בידך. שבועה
 שאין לך בידי. אין חיב אלא אחת. שבועה שאין לך
 בידי פקדון ותשומת יד גול ואבדה. חיב על כל אחת
 ואחת. תנו לי חטין ושעורין וכסמין שיש לך בידך. שבועה
 שאין לך בידי. אין חיב אלא אחת. שבועה שאין לך
 בידי חטין ושעורין וכסמין. חיב על כל אחת ואחת. רבי
 מאיר אומר אפילו אמר חטה ושעורה וכסמת. חיב על
 כל אחת ואחת:

ד' אנסת ופתית את בתיהם והוא אומר לא אנטתי. ולא
 פתית. משבייך אני ואמר אמן. חיב. רבי שמעון פטור.
 שאין משלם קנס על פי עצמו. אמרו לו אף על פי שאין
 משלם קנס על פי עצמו. משלם בשת ופוגם על פי עצמו:

ה' גנבת את שורי. והוא אומר לא גנבתי. משבייך אני
 ואמר אמן. חיב. גנבת את אבל לא טבחתי ולא מכרתי.
 משבייך אני ואמר אמן פטור. המית שורך את שורי.
 והוא אומר לא המית. משבייך אני ואמר אמן. חיב.
 המית שורך את עבדי. והוא אומר לא המית. משבייך
 אני ואמר אמן. פטור. אמר לו חבירו חבלת בי ועשית בי

חבורה. והוא אומר לא חבלתי. ולא עשית בך חבורה. משכיביך אני ואמר אמן. חיב. אמר לו עבדו. הפלת אתה שני. וסמיית את עני. והוא אומר לא הפלתי ולא סמיית. משכיביך אני ואמר אמן. פטור. זה הבלל כל המשלים על פי עצמו חיב. ולאינו משלם על פי עצמו פטור:

פרק ו'

שבועת הדין. הטענה שתי כספ. וההוראה בשזה פרוטה. ואם אין ההוראה ממין הטענה. פטור. כיצד. שתי כספ יש לי בידך. אין לך בידי אלא פרוטה. פטור. שתי כספ ופרוטה לי בידך. אין לך בידי אלא פרוטה. חיב. מנה לי בידך. אין לך בידי. פטור. מנה לי בידך. אין לך בידי. אלא חמשים דינר. חיב. מנה לאבא בידך. אין לך בידי. אלא חמשים דינר. פטור. מפני שהוא במשיב אבדה:

ג' מנה לי בידך. אמר לו בפני עדים הוא. לakhir אמר לו תנהו לי. נתתיו לך. פטור. אין לך בידי. חיב. מנה לי בידך אמר לו הו. אל תנתנו לי. אלא בעדים. לakhir אמר לו תנהו לי. נתתיו לך חיב. מפני שאריך לתנו לו בעדים:

ג' לטרא זהב יש לי בידך. אין לך בידי. אלא לטרא כספ. פטור. דינר זהב יש לי בידך. אין לך בידי. אלא דינר כספ. וטריסין ופונדיון ופרוטה חיב. שהבל מן מטבח אחת. כור טובואה יש לי בידך. אין לך בידי. אלא לך

קָטְנִית פֶּטוֹר. כַּזֶּר פִּירֹזֶת יֵשׁ לֵי בִּזְהָדָה. אֵין לְדַבֵּר בִּזְהָדָה אֶלָּא
לְתַדְּקָתָנִית. חִיבָּרָה שֶׁהַקָּטָנִית בְּכָל פִּירֹזֶת. טָעַנוּ חֲטִיאָן
וְהַזָּהָה לוֹ בְּשֻׁעָׂוִים. פֶּטוֹר. וּרְבָּן גִּמְלַיאָל מַחְבִּיב. הַטּוֹעֵן
לְחַבְּרָיו בְּבִזְהָדָה שֶׁמְזָן. וְהַזָּהָה לוֹ בְּקָנְקָנִים. אַדְמָזָן אָזֶם
הַזָּאֵיל וְהַזָּהָה לוֹ מִקְצָת מִמֶּין הַטּוֹעֵן יְשַׁבָּע. וְחַכְמִים
אָזֶם אֵין הַהַזָּהָה מִמֶּין הַטּוֹעֵן. אָזֶם רַבָּן גִּמְלַיאָל
רוֹאָה אֵין אָת דְּבָרִי אַדְמָזָן. טָעַנוּ בְּלִים וּבְקָרְקָעוֹת. וְהַזָּהָה
בְּבְלִים. וּכְפָר בְּקָרְקָעוֹת. בְּקָרְקָעוֹת וּכְפָר בְּבְלִים. פֶּטוֹר.
הַזָּהָה בְּמִקְצָת הַקָּרְקָעוֹת פֶּטוֹר. בְּמִקְצָת הַבְּלִים חִיבָּרָה.
שְׁהַגְּסִים שֶׁאֵין לְהָן אֲחֶרְיוֹת. זַקְנִין אֶת הַגְּסִים שֶׁיֵּשׁ
לְהָן אֲחֶרְיוֹת. לְשַׁבָּע עַלְיהָן:

ד אֵין נְשָׁבָעַן עַל טּוֹעֵנת חָרֵשׁ שׁוֹטָה וּקְטָן. וְאֵין מְשַׁבְּיעַן
אֶת הַקָּטָן. אֶבֶל נְשָׁבָעַן לְקְטָן וּלְהַקָּדֵשׁ:

ה אַלְוִי דָּבָרִים שֶׁאֵין נְשָׁבָעַן עַלְיהָן. הַעֲבָדִים. וְהַשְּׁטָרוֹת.
וּבְקָרְקָעוֹת וּהַהַקָּדְשׁוֹת. אֵין בָּהָן תְּשִׁלּוּמִי בְּפָלָה. וְלֹא
תְּשִׁלּוּמִי אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה. שׂוֹמֵר חֶם אֵינוֹ נְשָׁבָע. נֹשֶׁא
שְׁכָר אֵינוֹ מְשִׁלֵּם. רַבִּי שְׁמַעַן אָזֶם קָדְשִׁים שְׁחִיבָּה
בְּאֲחֶרְיוֹתָן נְשָׁבָעַן עַלְיהָן. וְשֶׁאֵינוֹ חִיב בְּאֲחֶרְיוֹתָן אֵין
נְשָׁבָעַן עַלְיהָן:

ו רַבִּי מַאֲיר אָזֶם יֵשׁ דָּבָרִים שָׁהָן בְּקָרְקָע וְאֵין בְּקָרְקָע.
וְאֵין חַכְמִים מְזָדִים לוֹ. בִּינְךָ עַשְׂרֶן גִּפְנִים טָעַונּוֹת מִסְרָתִי
לְדַבֵּר. וְהַלָּה אָזֶם אֵין אֶלָּא חִמְשָׁה. רַבִּי מַאֲיר מַחְבִּיב שְׁבוּעָה.

וחכמים אומרים כל המחבר לקרכע הרי הוא בקרקע.
 אין נשבעין אלא על דבר שבמזה ושבמשקל ושבמנז'
 כיצד בית מלא מסרתי לך. כייס מלא מסרתי לך. והלה
 אומר אני יודע אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור. זה
 אומר עד היזן וזה אומר עד החלוץ חיב:

המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון אמר
 לו סלע הלוייטיך עליו. וشكل היה שווה. והלה אומר לא
 כי. אלא סלע הלוייטני עליו. וסלע היה שווה פטור. סלע
 הלוייטיך עליו. וشكل היה שווה. והלה אומר לא כי. אלא
 סלע הלוייטני עליו. ושלשה דינרים היה שווה חיב. סלע
 הלוייטני עליו. ושתים היה שווה. והלה אומר לא כי. אלא
 סלע הלוייטיך עליו. וסלע היה שווה פטור. סלע הלוייטני
 עליו. ושתים היה שווה. והלה אומר לא כי. אלא סלע
 הלוייטיך עליו. וחמשה דינרים היה שווה חיב. וכי נשבע.
 מי שהפקדוז אצלו. שמא ישבע זה ויציא הלה את
 הפקדוז:

פרק ז

כֶּל הַגְּשֵׁבָעִין שְׁבַתּוֹרָה. גְּשֵׁבָעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין. וְאַל
גְּשֵׁבָעִין וְנוֹטְלִין. הַשְׁכִיר וְהַגְּזֹל. וְשַׁבְגַגְדוֹ
חִשּׁוֹד עַל הַשְׁבּוּעָה. וְחַנְגָן עַל פְּנַקְסּוֹ. הַשְׁכִיר בִּיצָד. אָמָר
לוֹ תֹן לִי שְׁכִיר שִׁישׁ לִי בִּיצָד. הַזָּא אָמָר נְתָתִי. וְהָלָה
אָמָר לֹא נְטַלְתִּי. הָרִי זֶה גְּשֵׁבָע וְנוֹטֵל. רַبִּי יְהוָדָה אָמָר
עַד שְׂתָהָא שֶׁם מִקְצַת הַזְדָאָה. בִּיצָד. אָמָר לוֹ תֹן לִי שְׁכִיר
חִמְשִׁים דִינָר שִׁישׁ לִי בִּיצָד. וְהַזָּא אָמָר הַתְּקִבְלָתּוֹ דִינָר
זהב:

ב' הַגְּזֹל בִּיצָד. הַזָּא מַעֲידִין אַזְהָוּ שְׁגָבָנָס לְבִיתוֹ לְמִשְׁבָּנוּ
שְׁלָא בְּרִשות. הַזָּא אָמָר כֶּלֶי נְטַלָּת. וְהַזָּא אָמָר לֹא
נְטַלְתִּי (הָרִי זֶה) גְּשֵׁבָע וְנוֹטֵל. רַבִּי יְהוָדָה אָמָר עַד
שְׂתָהָא שֶׁם מִקְצַת הַזְדָאָה. בִּיצָד. אָמָר לוֹ שִׁיצִי בְּלִים
נְטַלָּת. וְהַזָּא אָמָר לֹא נְטַלְתִּי אֶלָּא אֶחָד:

ג' הַנְּחַבְלָל בִּיצָד. הַזָּא מַעֲידִין אַזְהָוּ שְׁגָבָנָס תְּחִתּוֹ יְדוֹ שָׁלָם.
וַיֵּצֵא חַבּוֹל. וְאָמָר לוֹ חַבְלָתּוֹ בֵּי וְהַזָּא אָמָר לֹא חַבְלָתִי.
הָרִי זֶה גְּשֵׁבָע וְנוֹטֵל. רַבִּי יְהוָדָה אָמָר עַד שְׂתָהָא שֶׁם
מִקְצַת הַזְדָאָה. בִּיצָד. אָמָר לוֹ חַבְלָתּוֹ בֵּי שְׁתִים. וְהָלָה
אָמָר לֹא חַבְלָתִי בְּדַא אֶלָּא אֶחָת:

ד' וְשַׁבְגַגְדוֹ חִשּׁוֹד עַל הַשְׁבּוּעָה בִּיצָד. אֶחָת שְׁבּוּעָת
הָעֲדוֹת וְאֶחָת שְׁבּוּעָת הַפְּקַדְזָן. וְאֶפְלָיו שְׁבּוּעָת שְׂוֹא. הָהִיא
אֶחָד מֵהֶן מִשְׁחָק בְּקָבִיא וּמְלָה בְּרִבִּית. וּמִפְרִיחַ יוֹנִים.

וְסֹהֵר שְׁבִיעִית שְׁבַגְדוֹ נְשָׁבָע וּנוֹטֵל הַיּוֹ שְׁנִיחַן חַשּׂוּדִין חַזְרָה שְׁבוּעָה לְמִקּוֹמָה דָבָרִי רַבִּי יוֹסֵי רַבִּי מַאֲיר אָמֵר יַחֲלוֹקוֹ:

ה' החנני על פנקסו בצד לא שיאמר לו כתוב על פנקסי שאפתה חיב לי מאתים זוז אלא אמר לו תן לבני סאותים חטין תן לפועל בסלע מעות הוא אומר גתתי והם אומרים לא נטלנו הוא נשבע ונוטל והם נשבעין ונוטליין אמר בן גנס ביצה אללו (ויאלו) באין לידי שבועות שווא אלא הוא נוטל שלא בשבעה והם נוטליין שלא בשבעה:

ו' אמר לחנני תן לי בדין פירות ונתן לו אמר לו תן לי את הדינר אמר לו נתתי לך וגנתתו באגפלוי ישבע בעל הבית נתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתים לך והולכתן לתוך ביתך ישבע חנני רבוי יהודה אומר כל שהפירוט בידו ידו על העלונה אמר לשלהני תן לי בדין מעות ונתן לו אמר לו תן לי את הדינר אמר לו נתתי לך וגנתתו באגפלוי ישבע בעל הבית נתן לו את הדינר אמר לו תן לי את המעות אמר לו נתתים לך והשלכתם לתוך כסך ישבע שלחני רבוי יהודה אומר אין דרך שלחני לתן אייסר עד שיטול דין:

בָּשְׁבוּעָה. וַיֵּד אֶחָד מִעִידָה שַׁהְיָא פָּרוּעַ. לֹא תִּפְרֻעַ אֶלָּא בָּשְׁבוּעָה. מִנְכָּסִים מִשְׁעָבִדים וּמִנְכָּסִים יְתּוּמִים. לֹא תִּפְרֻעַ אֶלָּא בָּשְׁבוּעָה. וַיְגַפְּרֻעַת שֶׁלָּא בְּפָנָיו לֹא תִּפְרֻעַ אֶלָּא בָּשְׁבוּעָה. וּבָנָן הַיְתּוּמִים לֹא יִפְרֻעַ אֶלָּא בָּשְׁבוּעָה. שָׁבּוּעָה שֶׁלָּא פָּקַדְנוּ אָבָא. וּשֶׁלָּא אָמַר לְנוּ אָבָא. וּשֶׁלָּא מִצְנָנוּ בֵּין שְׁטוֹרָתֵינוּ שֶׁל אָבָא. שְׁשַׁטְּרֵר זֶה פָּרוּעַ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בָּרוֹקָא אָמַר אֲפִילוּ נוֹלֵד הַבָּנוּ לְאַחֲרַ מִיתָּה הָאָב. הַרְיָה זֶה גַּשְׁבָּע וְנוֹטֵל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלַיאֵל אָם יִשְׁעָדים שָׁאָמַר הָאָב בְּשִׁעת מִתָּתוֹ. שְׁטָר זֶה אַינּוּ פָּרוּעַ. הוּא נוֹטֵל שֶׁלָּא בָּשְׁבוּעָה:

וְאָלוּ גַּשְׁבָּעֵין שֶׁלָּא בְּטֻעָנָה. הַשׂוֹתָפִין. הָאֲרִיסִין. וְהָאֲפּוֹתְּרוֹפִין. וְהָאֱשָׁה הַנוֹּשָׁאת וְנוֹתָנת בַּתּוֹךְ הַבַּיִת. וּבַנְּהַבֵּית. אָמַר לוֹ מָה אַתָּה טֹעַנְנִי. רְצׁוֹנִי שְׁתַׁשְׁבַּע לִי חִיבָּ. חִלְקוּ הַשׂוֹתָפִין וְהָאֲרִיסִין. אַינּוּ יִכְזֹל לְהַשְׁבִּיעּוֹ. נַתְגַּלְלֵה לוֹ שָׁבּוּעָה מִמְּקוּם אַחֲרָ. מַגְלָלֵן עַלְיוֹ אֶת הַפְּלֵל. וְהַשְׁבִּיעָת מִשְׁמֶנֶת אֶת הַשְׁבוּעָה:

פרק ח

אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִים הֵם. שׁוֹמֵר חֶגֶם. וְהַשׂוֹאֵל. נֹשֵׁא
שֶׁכֶר. וְהַשׂוֹכֵר. שׁוֹמֵר חֶגֶם נִשְׁבַּע עַל הַפְּלָל.
וְהַשׂוֹאֵל מִשְׁלִים אֶת הַפְּלָל. נֹשֵׁא שֶׁכֶר וְהַשׂוֹכֵר. נִשְׁבְּעַיִן
עַל הַשְׁבוּרָה. וְעַל הַשְׁבוּרָה. וְעַל הַמְּתָה. וּמִשְׁלִימִין אֶת
הַאֲבִידָה וְאֶת הַגְּנִיבָה:

ב' אָמֵר לְשׁוֹמֵר חֶגֶם הַיְכֹן שׂוֹרֵי. אָמֵר לוֹ מַת. וְהַוָּא שְׁנִשְׁבָּר
אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנֵב אוֹ נִאָבֵד. נִשְׁבָּר. וְהַוָּא שְׁמָתָה אוֹ נִשְׁבָּה
אוֹ נִגְנֵב אוֹ נִאָבֵד. נִשְׁבָּה. וְהַוָּא שְׁמָתָה אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִגְנֵב
אוֹ נִאָבֵד. נִגְנֵב. וְהַוָּא שְׁמָתָה אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִאָבֵד.
נִאָבֵד. וְהַוָּא שְׁמָתָה אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנֵב. מִשְׁבִּיעֵךְ
אַנְיִן וְאָמֵר אַמְּנוּ. פָּטוּר:

ג' הַיְכֹן שׂוֹרֵי. אָמֵר לוֹ אַנְיִן יוֹדֵעַ מַה אַתָּה סָחָה. וְהַוָּא שְׁמָתָה
אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנֵב אוֹ נִאָבֵד. מִשְׁבִּיעֵךְ אַנְיִן וְאָמֵר
אַמְּנוּ. פָּטוּר. הַיְכֹן שׂוֹרֵי. אָמֵר לוֹ נִאָבֵד. מִשְׁבִּיעֵךְ אַנְיִן וְאָמֵר
אַמְּנוּ. וְהַעֲדִים מִעִידִין אֶתֵּן שְׁאָכְלוֹ. מִשְׁלִים אֶת הַקְּרוּן.
הַזָּהָה מִעְצָמוֹ. מִשְׁלִים קְרוּן וְחוֹמֵשׁ וְאַשְׁם. הַיְכֹן שׂוֹרֵי. אָמֵר
לוֹ נִגְנֵב. מִשְׁבִּיעֵךְ אַנְיִן וְאָמֵר אַמְּנוּ. וְהַעֲדִים מִעִידִין אֶתֵּן
שְׁגַנְבָּוֹ. מִשְׁלִים תְּשֻׁלּוּמִי כְּפֶל. הַזָּהָה מִעְצָמוֹ מִשְׁלִים קְרוּן
וְחוֹמֵשׁ וְאַשְׁם:

ד' אָמֵר לְאַחַד בַּשּׂוֹק. הַיְכֹן שׂוֹרֵי שְׁגַנְבָּתִ. וְהַוָּא אָזְמֵר לְאַ
גַּנְבָּתִי. וְהַעֲדִים מִעִידִין אֶתֵּן שְׁגַנְבָּוֹ. מִשְׁלִים תְּשֻׁלּוּמִי כְּפֶל.

טְבַח וּמִכֶּר מִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמֵי אֲרָבָה וְחַמְשָׂה רְאָה עֲדִים
שְׁמָמְשָׁמִין וּבָאיִן אָמַר גַּנְבָּתִי אָבֵל לֹא טְבַחְתִּי וְלֹא
מִכֶּרֶתִי אַיִן מִשְׁלָם אֵלָא קְרוֹן:

" אָמַר לְשׁוֹאָל הַיְכֹן שֹׂרִי אָמַר לוֹ מַת וְהוּא שְׁנִשְׁבָּר
אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנְבָּה אוֹ נִאָבֵד נִשְׁבָּר וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּה
אוֹ נִגְנְבָּה אוֹ נִאָבֵד נִשְׁבָּה וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִגְנְבָּה
אוֹ נִאָבֵד נִגְנְבָּה וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִאָבֵד
נִאָבֵד וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנְבָּה מִשְׁבִּיעַ
אַנְיִינְיָה וְאָמַר אַמְנוֹן פָּטוֹר:

' הַיְכֹן שֹׂרִי אָמַר לוֹ אַיִן יוֹדֵעַ מָה אַתָּה סָח וְהוּא שְׁמַת
אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנְבָּה אוֹ נִאָבֵד מִשְׁבִּיעַ אַנְיִינְיָה וְאָמַר
אַמְנוֹן חִיב אָמַר לְנוֹשָׂא שְׁכָר וְהַשּׁוֹכָר הַיְכֹן שֹׂרִי אָמַר
לוֹ מַת וְהוּא שְׁנִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה נִשְׁבָּר וְהוּא שְׁמַת אוֹ
נִשְׁבָּה נִשְׁבָּה וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּר נִגְנְבָּה וְהוּא שְׁנִאָבֵד
נִאָבֵד וְהוּא שְׁנִגְנְבָּה מִשְׁבִּיעַ אַנְיִינְיָה וְאָמַר אַמְנוֹן פָּטוֹר מַת
אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה וְהוּא שְׁנִגְנְבָּה אוֹ נִאָבֵד מִשְׁבִּיעַ אַנְיִינְיָה
וְאָמַר אַמְנוֹן חִיב נִאָבֵד אוֹ נִגְנְבָּה וְהוּא שְׁמַת אוֹ נִשְׁבָּר
אוֹ נִשְׁבָּה מִשְׁבִּיעַ אַנְיִינְיָה וְאָמַר אַמְנוֹן פָּטוֹר זה הַכָּלֶל כָּל
הַמְשֻׁגָּה מִחוּבָה לְחוּבָה וּמִפָּטוֹר לְפָטוֹר וּמִפָּטוֹר לְחוּבָה
פָּטוֹר מִחוּבָה לְפָטוֹר חִיב זה הַכָּל כָּל הַנִּשְׁבָּע לְהַקְלָל
עַל עַצְמוֹ חִיב לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ פָּטוֹר סְלִיק

מסכת עדויות

פרק א

שָׁמַאי אֹמֵר בְּלִנְגָּשִׁים דֵּין שְׁעַתָּן וְהַלְלָא אֹמֵר מִפְקִידָה לְפִקְדָּה אֲפִילוֹ לִימִם הַרְבָּה וְחַכּוּמִים אֹמְרִים לֹא בְּדָבְרֵי זֶה וְלֹא בְּדָבְרֵי זֶה אֲלֹא מִעֵת לְעֵת מִמְעַטָּה עַל יָד מִפְקִידָה לְפִקְדָּה וּמִפְקִידָה לְפִקְדָּה מִמְעַטָּה עַל יָד מִעֵת לְעֵת בְּלִא אֲשֶׁר נִשְׁיַּר לָה וְסַת דֵּיה שְׁעַתָּה הַמְשֻׁמֶּשׁ בְּעַדִּים הַרְבִּים זו בְּפִקְדָּה וּמִמְעַטָּה עַל יָד מִעֵת לְעֵת וְעַל יָד מִפְקִידָה לְפִקְדָּה:

ב' שָׁמַאי אֹמֵר מִקְבֵּח לְחַלָּה וְהַלְלָא אֹמֵר מִקְבִּים וְחַכּוּמִים אֹמְרִים לֹא בְּדָבְרֵי זֶה וְלֹא בְּדָבְרֵי זֶה אֲלֹא קְבָּב וּמְחַצָּה חִיבִּים בְּחַלָּה וּמִשְׁהָגְדִילוּ הַמְדוֹת אָמְרוּ חַמְשָׁת רְבִיעִים חִיבִּין רַבִּי יוֹסֵי אֹמֵר חַמְשָׁה פְטוּרִין חַמְשָׁה וְעַזְדַּחֲבִין ה' הַלְלָא אֹמֵר מַלְא הַינְמִים שָׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמְקוֹה אֲלֹא שָׁאַדְם חִיב לֹומֶר בְּלֹשׁוֹן רַבּוֹ וּשְׁמַאי אֹמֵר תְּשֻׁעה קְבִּין וְחַכּוּמִים אֹמְרִים לֹא בְּדָבְרֵי זֶה וְלֹא בְּדָבְרֵי זֶה אֲלֹא עד שְׁבָאו שְׁנַי גִּרְדִּים מִשְׁעַר הַאֲשֶׁר שְׁבִירּוֹשְׁלִים וְהַעֲדִדו מִשּׁוּם שְׁמַעְתָּה וְאַבְטְּלִין שְׁשַׁלְשָׁה לְזִגְימָם שָׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמְקוֹה וּקְיִמוּ חַכּוּמִים אֶת דִּבְרֵיהֶם:

ד וְלֹמַה מִזְכֵּרִין אֶת דָּבְרֵי שָׁמָאי וְהַלְלֶל לְבָטְלָה. לְלִמְדָה
לְדוֹרוֹת הַבָּאִים. שֶׁלֹּא יְהָא אָדָם עוֹמֵד עַל דָּבְרֵיו. שְׁהָרִ
אָבוֹת הָעוֹלָם. לֹא עַמְדוּ עַל דָּבְרֵיהֶם:

ה וְלֹמַה מִזְכֵּרִין דָּבְרֵי הַיְחִיד בֵּין הַמְּרֻבִּין הַזָּוָיל וְאַזְן הַלְּכָה
אֲלֹא בְּדָבְרֵי הַמְּרֻבִּין. שֶׁאָמֵן יָרָא בֵּית דִין אֶת דָּבְרֵי הַיְחִיד
וַיִּסְמוֹךְ עַלְיוֹן. שְׁאַזְן בֵּית דִין יִכְזֹל לְבַטֵּל דָּבְרֵי בֵּית דִין
חַבְירֹzo. עַד שִׁיחָה גְּדוֹלָה מִפְנָנו בְּחִכְמָה וּבְמַנְצָן. חָחָה גְּדוֹלָה
מִפְנָנו בְּחִכְמָה אָבֵל לֹא בְּמַנְצָן. בְּמַנְצָן אָבֵל לֹא בְּחִכְמָה.
אִינּוּ יִכְזֹל לְבַטֵּל דָּבְרֵיו. עַד שִׁיחָה גְּדוֹלָה מִפְנָנו בְּחִכְמָה
וּבְמַנְצָן:

ו אמר רבי יהודאה אם בן לומה מזכירין דברי הייחיד בין המרבין לבטלה. שאם יאמר האדם כד אני מקבל. יאמר לו פקדורי איש פלוני שמעת:

ז בית שמאי אומרים רביע עצמות מן העצמים. בין משנים בין משלשה. ובית הלל אומרים רביע עצמות מן הגואה. מרוב הבניין או מרוב המנין. שמאי אומר אפילו מעץ אחד:

ח בראשינו תרומה. בית שמאי אומרים שורין ושפין בטלהה. ומאכליין בטמאה. ובית הלל אומרים שורין בטלהה. ושפין ומאכליין בטמאה. (שמאי אומר יאכלו צരיך.) רבי עקיבא אומר כל מעשיהם בטמאה:

ט הפורט סלע ממעות מעשר שני בית שמאו אומרים בכל הסלע ממעות ובית הלל אומרים בשקל בסוף ובשקל ממעות. רבוי מאיר אומר אין מהילין בסוף ופירות על הפסוף וחכמים מתירין:

ו הפורט סלע של מעשר שני בירושלים. בית שמאו אומרים בכל הסלע ממעות. ובית הלל אומרים בשקל בסוף ובשקל ממעות הדנים לפני חכמים אומרים בשלשה דינרים בסוף. ובדין ג' ממעות. רבוי עקיבא אומר בשלשה דינרים בסוף. וברביעית (בסוף ברביעית) ממעות. רבוי טרפון אומר ארבע אספרי בסוף. שמאו אומר יניחה בछנות ויאכל בנדקה:

י כסא של כליה שנטלו חפויו. בית שמאו מטמאין. ובית הלל מתרין. שמאו אומר אף מלון של כסא טמא. כסא שקבעו בעריבה. בית שמאו מטמאין. ובית הלל מתרין. שמאו אומר אף העשו בה:

יב אלו דברים שחזרו בית הלל להורות בדברי בית שמאו. האשה שבאה ממدينة הים. ואמרה מה בעל תשוא. מה בעלי תחיבם. דברי בית שמאו. ובית הלל אומרים לא שמענו אלא בבאה מן הקציר בלבד. אמרו להם בית שמאו אחת הבאה מן הקציר. ואחת הבאה מן היזמים. ואחת הבאה ממدينة הים. לא דברו בקציר אלא בהזוהה. חזרו בית הלל להורות בדברי בית שמאו.

בֵּית שְׁמָאי אֹמְרִים תְּנַשֵּׂא וְתַטְול בְּתוּבָתָה וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים תְּנַשֵּׂא וְלֹא תַטְול בְּתוּבָתָה אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמָאי הַתְּרַתֵּם אֶת הַעֲרוֹה הַחֲמוֹרָה לֹא תַתְירוּ (את) הַפְּמֻזָּן הַקָּל אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל מֵצִינוּ שֶׁאֵין הַאָחִים נְכַסְּיוֹן לְנַחַלה (על פִּיה) אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמָאי וְהַלֵּא מִסְפֵּר בְּתוּבָתָה גַּלְמֹוד שֶׁהָוָא כֹּתֵב לָהּ שֶׁאֵם תְּנַשֵּׂאי לְאַחֲר תְּטַלֵּי מָה שְׁכַתּוֹב לִידָךְ חֲזֹרוּ בֵּית הַלֵּל (להזרות) בְּדָבֵרי בֵּית שְׁמָאי:

ג' מֵשְׁחַצְיוֹ עָבֵד וְחַצְיוֹ בֵּן חֹרֵין עֹזֶב אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד וְאֶת עַצְמָוֹ יוֹם אֶחָד דָבֵרי בֵּית הַלֵּל אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמָאי תְּקַנֵּתֶם אֶת רַבּוֹ וְאֶת עַצְמָוֹ לֹא תְּקַנֵּתֶם לְשָׁא שְׁפָחָה אִינּוֹ יִכּוֹל בַּת חֹרֵין אִינּוֹ יִכּוֹל לְבָטֵל וְהַלֵּא לֹא גָּבֵרָה הָעוֹלָם אֶלָּא לְפִרְיָה וּרְבִיה שְׁגַגָּאמֶר לֹא תָהו בְּרָאָה לְשָׁבֵת יָצָרָה אֶלָּא מִפְנֵי תָקוֹן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אֶזְטוֹ בֵּן חֹרֵין וְכֹתֵב שְׁטָר עַל חַצִּי דְמַיוֹ וְחֲזֹרוּ בֵּית הַלֵּל (להזרות) בְּדָבֵרי בֵּית שְׁמָאי:

ד' כָּלִי חָרָס מַצִּיל עַל הַפְּלֵל בְּדָבֵרי בֵּית הַלֵּל וּבֵית שְׁמָאי אֹמְרִים אִינּוֹ מַצִּיל אֶלָּא עַל הָאָכְלִין וְעַל הַמְשֻׁקִין וְעַל כָּלִי חָרָס אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל מִפְנֵי מָה אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמָאי מִפְנֵי שֶׁהָוָא טְמָא עַל גַּב עַמּוּד הָאָרֶץ וְאַיִן כָּלִי טְמָא חֹצֵץ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל וְהַלֵּא טְהַרְתֶּם אָכְלִים וּמְשֻׁקִין שְׁבַתּוֹכוֹ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמָאי כְּשַׁטְּהַרְנוּ אָכְלִים וּמְשֻׁקִין שְׁבַתּוֹכוֹ לְעַצְמוֹ טְהָרָנוּ אָכְלִים כְּשַׁטְּהַרְתֶּם

את הַכְּלִי. טהוֹת לְךָ וּלְזֶה. חִזְרוּ בֵּית הַלְּלָל לְהַזּוֹת בְּדָבָרִי
בֵּית שְׁמָאי:

פרק ב

רַבִּי חַנִּינָא סָגֵן הַכְּהֻנִּים הַעֲדִיד אַרְבָּעָה דָּבָרִים. מִימִיחָו
שֶׁל פְּהַנִּים לֹא נִמְנָעוּ מַלְשָׁרוֹף אֶת הַבָּשָׂר. שְׁנַטְמָא
בָּנוֹלֵד הַטְמָאָה. עִם הַבָּשָׂר שְׁנַטְמָא בַּאֲבַב הַטְמָאָה. אַף
עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין טָמָא עַל טָמָאתוֹ. הָוסִיף רַבִּי עַקְיבָּא
מִימִיחָו שֶׁל פְּהַנִּים לֹא נִמְנָעוּ מַלְהַדְלִיק אֶת הַשְּׁמָנוֹ.
שְׁנַפְסָל בְּטֻבּוֹל יוֹם. בְּגַר שְׁנַטְמָא בְּטָמָא מַתָּה. אַף עַל פִּי
שְׁמוֹסִיפִין טָמָא עַל טָמָאתוֹ:

ב' אָמַר רַבִּי חַנִּינָא סָגֵן הַכְּהֻנִּים. מִימִי לֹא רַאֲתִי עֹזֶר
יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׁרָפָה. אָמַר רַבִּי עַקְיבָּא מַדְבָּרוֹ לִמְדָנוֹ
שְׁהַמְּפָשִׁיט אֶת הַבָּכָר וּנְמָצָא טְרָפָה. שִׁיאוֹתוֹ הַכְּהֻנִּים
בְּעֹרוֹ. וְחַכְמִים אֹזְמְרִים (לֹא רַאֲנוֹ) אֵינוֹ רָאֵיה. אַלְא
יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׁרָפָה:

ג' אַף הוּא הַעֲדִיד עַל בְּפִרְקָטוֹן. שְׁהִיא בָּאֵד יְרוּשָׁלַיִם. וְהִיא
בּוֹ זָקוֹן אֶחָד. וְהִיא מְלֻוָּה לְכָל בְּנֵי הַכְּפָרִי. וּכֹזֶת בְּכַתֵּב
יְדוֹ. וְאֶחָדרִים חֹזְתָּמִין. וּבָא מַעֲשָׂה לִפְנֵי חַכְמִים וְתַהֲירָיו.
לְפִי דָּרְכֵךְ אַתָּה לִמְדָה. שְׁהָאֲשָׁה בָּזְתַּבְתָּה אֶת גְּטָה. וְהַאֲשָׁה
בָּזְתַּבְתָּה אֶת שׂוּבָרוֹ. שְׁאַיִן קַיּוּם הַגְּטָה אַלְאָ בְּחֹזְתָּמָיו. וּעַל
מְחַטָּה שְׁגָמְצָאת בְּבָשָׂר. שְׁהַסְכִּין וְהַדִּים טָהוֹרוֹת. וְהַבָּשָׂר
טָמָא. וְאֵם נִמְצָאת בְּפִרְשָׁה. הַפְּלָל טָהוֹר:

ד שלשה דברים אמר רבי יeshmuel לפני חכמים בפרק
ביבנה. על ביצה טרופה. שהיא נתונה על גביirk של
תרומה. שהיא חברו. ואם היה כמי בעינה חברו.
ועל שבלה שבקציר. וראשה מגעת לקמה. אם נקצתה
עם הקמה הרי היא של בעל הבית. ואם לאו (הרי היא)
של עניים. ועל גנה קטנה שהיא מוקפת ערים. אם יש בה
במלא בוצר וסלן מבאון. ומלא בוצר וסלן מבאון תזרע.
ואם לאו לא תזרע:

ה שלשה דברים אמרו לפני רבי יeshmuel ולא אמר
בهم לא איסור ולא התר. ופרשין רבי יהושע בן מתיא.
המפייס מרסא בשבת. אם לעשות לה פה חיב. ואם
להוציא ממנה לחחה פטור. ועל הצד נחש בשבת. אם
מתעסיק שלא ישכנו פטור. ואם לרפואה חיב. ועל לפסים
איירוניות. שהם טהורות באهل הארץ. וטמאות במשא
הזב. רבי אלעזר בן צדוק אומר אף במשא הזב טהורות.
מן לפני שלא נגמרה מלאכתן:

ו שלשה דברים אמר רבי יeshmuel ולא הזדה לו רבי
עקביא. השום והבשר והמלחות שרשקו מבعد يوم.
שרבי יeshmuel אומר יגמור משתחשך. ורבי עקיבא
אומר לא יגמר:

ו שלשה דברים אמרו לפני רבי עקיבא. שניים מושום
רבי אליעזר. ואחד מושום רבי יהושע. שניים מושום רבי

אליעזר, יוצאה אשה בעיר של זהב. ומפריחי יונם פסולים לעדות. ואחד מושום רבי יהושע השרץ בפי חלדה ומהלבת על גבי כברות של תרומה. ספק נגע ספק לא נגע. ספקו טהור:

ו שלשה דברים אמר רבי עקיבא על שנים הודה לו. ועל אחד לא הודה לו. על סנדל של סידים שהוא טמא מדרס. ועל שעיר תנור ארבעה. שהיו אמורים שלשה והודה לו. ועל אחד לא הודה לו. על כסא שנטלו שנים מחפינו זה בעcid זה. שרבי עקיבא מטעמא ותקמים מטהרין:

ו הוא היה אומר האב זוכה לבן בניו. ובכח. ובעשר. ובחקמה. ובשנים. ובמספר הדורות לפניו. והוא הקוץ שנאמר קורא הדורות בראש. אף על פי שנאמר ועבדום וננו אתם ארבע מאות שנה. ונאמר וזה רבייש ישובו הנה:

אף הוא היה אומר חמישה דברים של שנים עשר חדש. משפט דור המבול שנים עשר חדש. משפט איזוב שנים עשר חדש. משפט המצרים שנים עשר חדש. משפט גוג ומגוג לעתיד לבא שנים עשר חדש. משפט רשעים בגיהנום שנים עשר חדש. שנאמר והיה מדי חדש בחדשו. רבי יוחנן בן נורי אומר מן הפסח עד העצרת. שנאמר ומידי שבת בשבתו:

פרק ג

כֶל המטמאין באהל שנחלהקו. והבנישן לתוכה הבית. רבי דוסא בן הר比נס מטהר. וחכמים מטמאין. בצד. הנוגע בכספי חצאי זיתים מן הנבללה. או נושאן. ובמאת הנוגע בכחצאי זית (ומאהיל על כחצאי זית. או נוגע בכחצאי זית) וכחצאי זית מאהיל עליו. ומאהיל על כסני חצאי זיתים. מאהיל על כחצאי זית. וכחצאי זית מאהיל עליו. רבי דוסא בן הר比נס מטהר. וחכמים מטמאין. אבל הנוגע בכחצאי זית. ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצאי זית. (או מאהיל על כחצאי זית. ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצאי זית.) טהור. אמר רבי מאיר אף בזה. רבי דוסא בן הר比נס מטהר וחכמים מטמאין. הכל טמא חוץ מן המגע עם המשא. והמשא עם האهل. זה הכלל כל שהוא משם אחד טמא. משני שמות טהור:

ב אבל פרוד אינו מצטרף. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים מצטרף. מחלין מעשר שני על אסימון. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים אין מחלין. מטבילין ידים לחטאת. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים גטמאו ידיו גטמא גופו:

ג מי אבטיח וקנבת רק של תרומה. רבי דוסא מתייר לזרים. וחכמים אוסרין. חמש רחלות גזות. מנה מנה

ופרס. חיבות בראשית הגז. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים חמש רחלות כל שהז:

ד כל החולות טמאות טמא מות. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים מדרס. כל הקליות טהורות חוץ משל גלילון. דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים כלם טמאות. חוץ משל עצם:

ה הקלע שבית קובל שלה ארוג טמאה. ושל עוז רבי דוסא בנו הרבינס מטהר. וחכמים מטמאין. נפסק בית אצבע שלה טהורה. בית הפקיע שלה טמאה:

ו השבואה אוכלת בתרומה דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים יש שבואה אוכלת. ויש שבואה שאינה אוכלת. כיצד. האשה שאמרה נשכתי וטהורה אני אוכלת. (שהפה שאסר הוא הפה שהתריר.) ואם יש עדים שנשכית. והיא אומרת טהורה אני. אינה אוכלת:

ז ארבעה ספיקות רבי יהושע מטמא. וחכמים מטהרין. כיצד. הטמא עומד והטהור עוזר. הטהור עומד והטמא עוזר. טמאה בראשות היחיד וטהרה בראשות הרבנים. טהרה בראשות היחיד. וטמאה בראשות הרבנים. ספק נגע וספק לא נגע. ספק האהיל ספק לא האהיל. ספק הסיט ספק לא הסיט. רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין:

ח שלשה דברים רבי צדוק מטמא וחייבים מטהרין. מסמר של שלחני וארון של גירושות ומסמר של אבון שעוזת רבי צדוק מטמא וחייבים מטהרין:

ט ארבעה דברים רבנן גמליאל מטמא וחייבים מטהרין. בסאי טני של מתקכות של בעל בתיים ותליוי המגרדות. וגליי כלוי מתקכות. וטבלא שנחלקה לשנים. ומודיםחייבים לרבות גמליאל בטבלה שנחלקה לשנים. אחד גדול ואחד קטן הadol טמא והקטן טהור:

ו שלשה דברים. רבנן גמליאל מחייב כדבורי בית שמאי. אין טומנו את החמץ מיום טוב לשבת. ואין זוקפין את המנורה ביום טוב. ואין אופין פתין גרייצין אלא רקיקין. אמר רבנן גמליאל מימיהן של בית אבא. לא היו אופין פתין גרייצין אלא רקיקין. אמרו לו מה נעשה בבית אביך. שהיה מחייבין על עצמן ומקילים על ישראל להיות אופין פתין גרייצין וחרין:

ז אף הוא אמר שלשה דברים להקל. מבגדין בין המטאות ומניחין את המג默 ביום טוב. ועושים כדי מקלס בלילה פשחים וחייבים אוסרים:

ח שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מטהיר. וחייבים אוסרים. פרתו יוצאה ברכואה שבין קרנית. ומקדין את הבהמה ביום טוב. ושותקין את הפלפלין בריחים שלחן. רבי יהודה אומר אין מקדרין את البהמה ביום טוב. מפני

שֶׁהוּא עֹשֶׂה חֲבוֹרָה אֶבֶל מִקְרָצֵפִין וְחַכְמִים אָזְמָרִים אֵין
מִקְרָדִין אֶךְ לֹא מִקְרָצֵפִין:

יום יז

פרק ד

אַלּוּ דָבָרים מִקְולִי בֵית שְׁמָאי וּמִחְמָרִי בֵית הַלֵּל בִּיצָה
שְׁנוֹלֶדֶת בַיּוֹם טוֹב בֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים תְאֵלָל וּבֵית
הַלֵּל אָזְמָרִים לֹא תְאֵלָל בֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים שָׁאוֹר בְּכִזְעִית
וְחַמֵּץ בְּכִפּוֹתְבָתָה וּבֵית הַלֵּל אָזְמָרִים זוּ וְזוּ בְּכִזְעִית:

ב' (בְּהַמָּה שְׁנוֹלֶדֶת בַיּוֹם טוֹב הַפֵּל מִזְדִּים שַׁהְיָא מוֹתָרָת
וְאֶפְרֹזֶחֶת שִׁיצָא מִן הַבִּיצָה הַפֵּל מִזְדִּים שַׁהְיָא אֶסְוָר)
הַשׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף בַיּוֹם טוֹב בֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים יְחִפּוֹר
בְּדָקָר וַיְכַסֵּה וּבֵית הַלֵּל אָזְמָרִים לֹא יְשַׁחֹט אֶלָּא אֶם בֵּן
הִיא לוּ עַפְרָם מִזְבָּעָד יוֹם וּמִזְדִּים שָׁאָם שְׁחֵט שִׁיחִפּוֹר
בְּדָקָר וַיְכַסֵּה שֶׁאֶפְרָם כִּירָה מִזְבָּן הוּא:

ג' בֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים הַבָּקָר לְעַנְגִים הַבָּקָר וּבֵית הַלֵּל
אָזְמָרִים אֵינוֹ הַבָּקָר עַד שַׁיְזַבְּקָר אֶךְ לְעַשְׂרִים בְּשֶׁמֶתָה
כָּל עַמְּרִי הַשְׁדָה שֶׁל קָבָקָבָא וְאֶחָד שֶׁל אַרְבָּעָה קָבָנָא
וְשַׁבְּחוֹ. בֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים אֵינוֹ שְׁבָחָה וּבֵית הַלֵּל
אָזְמָרִים שְׁבָחָה:

ד ה عمر שהוא סמוך לגפה ולגדייש. ולבקר ולבלום. ושבחו. בית שמאי אומרים איננו שבחה. ובית הלל אומרים שבחה:

ה ברכם רביעי בית שמאי אומרים אין לו חמש. ואין לו ביעור. ובית הלל אומרים יש לו (חמש ויש לו ביעור) בית שמאי אומרים יש לו פרט ויש לו עוללות. והענינים פוזדים לעצמן. ובית הלל אומרים כלו לגת:

ו חבית של זיתים מגיללים. בית שמאי אומרים איננו ציריך לנקב. ובית הלל אומרים ציריך לנקב. ומזרדים שאם נקבה וסתומה שמראים שהיא טהורה. הסך בשמן טהור ונטמא. ירד וטבל. בית שמאי אומרים אף על פי שהוא מנטרף טהור. ובית הלל אומרים כדי סיבת אבר קטן. ואם היה שמן טמא מתחלה. בית שמאי אומרים כדי סיבת אבר קטן. ובית הלל אומרים משקה טופח.ربي יהודה אומר משום בית הלל טופח ומטעביה:

ו האשה מתקדשת בדינר ובשוה דין בדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה. ובמה היא פרוטה. אחד ממשונתא באיסר האיטלקוי. בית שמאי אומרים פוטר את אשתו בגין ישן. ובית הלל אוסרין. איזהו גט ישן כל שנתייחד עמה אחר שבתבו לה. המגרש את אשתו ולנה עמו בפנדקי. בית שמאי אומרים אינה עריקה ממנה גט שני. ובית הלל אומרים עריקה ממנה

גט שניי. אימתי בזמן שנתגרשה מון הנשואים. אבל אם נתגרשה מן האירוסין. אינה צריכה ממנו גט שניי. מפני שאין לבו גס בה:

" בית שמאי מתרין הוצאות לאחים ובית הלל אוסרין חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מבשירין. נתיבמו. בית שמאי מבשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלה פוסלים ואלו מבשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו להיות עוזין טהרות. אלו על גבי אלו:

" שלשה אחים שניהם מהם נשואים שתיהן אחיות. ואחד מפניהם. מת אחד מבני אחיות. ועשה בה מפנה מאמר. ואחר בך מת אחיו השני. בית שמאי אומרים אשתו עמו. והלה תצא משום אחותה אשה. ובית הלל אומרים מוציאה את אשתו בגט ובחיליצה. ואשת אחיו בחיליצה. זו היא שמאמרו. אוイ לו על אשתו. ואווי לו על אשת אחיו:

" המדריך את אשתו מתשמש המיטה. בית שמאי אומרים שתני שבתות ובית הלל אומרים שבת אחת. המפלת לאור שמונים ואחד. בית שמאי פוטרין מז הקרבן. ובית הלל מחייבין. סדיין במצוות בית שמאי פוטרין. ובית הלל מחייבין. כלפלת השבת בית שמאי פוטרין. ובית הלל מחייבין:

א' מי שָׁנֵר נְזִירות מִרְבָּה . וְהַשְּׁלִים נְזִירות זוֹ. וְאַחֲרַ בָּה
בָּא לְאָרֶץ . בֵּית שְׁמָאי אָוּמָרים נְזִיר שְׁלָשִׁים יוֹם . וּבֵית
הַלְּל אָוּמָרים נְזִיר בַּתְּחִלָּה . מֵי שְׁהָיו שְׁתִּי בְּתִי עֲדִים
מַעֲדִזּוֹת אָזֶה . אַלְוּ מַעֲדִים שְׁנֵר שְׁתִּים . וְאַלְוּ מַעֲדִים
שְׁנֵר חִמְשׁ . בֵּית שְׁמָאי אָוּמָרים נְחַלְקָה הַעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן
נְזִירות . וּבֵית הַלְּל אָוּמָרים יִש בְּכָל חִמְשׁ שְׁתִּים . שְׁיַהְיָה
נְזִיר שְׁתִּים :

ב' אָדָם שְׁהָוָא נְתֹזֵן תְּחִלָּת הַסְּדָק בֵּית שְׁמָאי אָוּמָרים אֵינוֹ
מַבְיא אֶת הַטְמָאָה . וּבֵית הַלְּל אָוּמָרים אָדָם חִלּוֹל הוּא .
וְהַצְדָּק הַעֲלִיזָן מַבְיא אֶת הַטְמָאָה :

פרק ה'

רַבִּי יְהוֹדָה אָוּמָר שְׁשָׁה דְּבָרִים מַקוְלִי בֵּית שְׁמָאי
וּמַחְמָרִי בֵּית הַלְּל . דָם נְגָלָה . בֵּית שְׁמָאי מַטְהָרִין .
וּבֵית הַלְּל מַטְמָאִין . בִּיצָת הַגְּבָלָה . אִם יִש פִּוְצָא בָּה
גְּמַכְרָת בְּשָׂוֹק מַתְרָת . וְאִם לֹא אָסֹרָה . בְּדָבְרִי בֵּית
שְׁמָאי . וּבֵית הַלְּל אָסֹרִין . וּמוֹדִים בִּבְיאַת טְרָפָה שְׁהָיָה
אָסֹרָה . מִפְנֵי שְׁגָדָלָה באַיסּוֹר . דָם שֶׁל גְּנִברִית וְדָם טְהָרָה
שֶׁל מַצּוּרָעָת . בֵּית שְׁמָאי מַטְהָרִין . וּבֵית הַלְּל אָוּמָרים
בְּרוֹזָה וּכְמַיִם רְגָלָה . אַוְכְלִין פִּירֹת שְׁבִיעִית בְּטוֹזָה
וְשֶׁלָא בְּטוֹזָה בְּדָבְרִי בֵּית שְׁמָאי . וּבֵית הַלְּל אָוּמָרים אֵין
אַוְכְלִין (אֶלָּא) בְּטוֹזָה . הַחַמֶּת בֵּית שְׁמָאי אָוּמָרים צְרוּרָה
עוֹמֶדֶת . וּבֵית הַלְּל אָוּמָרים אֵף עַל פִּי שְׁאִינָה צְרוּרָה :

ב' רבי יוסי אומר ששה דברים מקולי בית שמאי ומחמרי בית הלל. העוז עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל. בדברי בית שמאי ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל. תורמין זיתים על שמן. ונענבים על יין בדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים אין תורמין הזורע ארבע אמות שבכרים. בית שמאי אומרים קדש שורה אחת. ובית הלל אומרים קדש שת שורות. המיסה בית שמאי פוטרין. ובית הלל מחייב. מטבחין בחרדיות בדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים אין מטבחין. גור שנתגיר ערבי בסחים. בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים הפוריש מן הערלה כפوريש מן הקבר:

ג' רבי ישמעאל אומר שלשה דברים מקולי בית שמאי ומחמרי בית הלל. קהילת אינו מטמא את הידים בדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים מטמא את הידים. מי חטא שעששו מצוון. בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין. הקצח בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין. וכן למעשרות:

ד' רבי אליעזר אומר שני דברים מקולי בית שמאי ומחמרי בית הלל. גם יולדת שלא טבלה. בית שמאי אומרים ברוקה וכמיימי רגליה. ובית הלל אומרים (מטמא) לח ויבש. ומודים ביולדת בזוב שהוא מטמא לח ויבש:

ה ארבעה אחיהם. שנים (מהם) נשואין שני אחיות. מתו הנשואים את האחיות. הרי אלו חולצות ולא מתיבמות. ואם קדמו ובגשו יוציאו. רבינו אליעזר אומר משום בית שפמי יקימו. ובית הלל אומרים יוציאו:

עקביה בן מהללאל העיד ארבעה דברים. אמרו לו עקיביא חזר בך באربעה דברים. שהיית אומר ונעשה אב בית דין לישראל. אמר להם מוטב לך להקרא שוטה כל ימי. ולא לעשות שעשה אחת רשע לפני המקום. שלא יהיה אומרים בשבייל שררה חור בו. והוא היה מטמא שער הפקודה. ודם הירוק. וחכמים מטהרין. והוא היה מתיר שער בכור בעל מום שנפשור והניזז בחלוון ואחר בך שחוותו. וחכמים אוסרין. והוא היה אומר אין משקין לא את הגירות. ולא את שפחה המשחררת. וחכמים אומרים משקין. אמרו לו מעשה בברכמיה שפחה משחררת שהיתה בירושלים. והשкова שמנהיה ואבטליון. אמר להם גגמא השקווה. ונזההו ומת בנדיין. וסקלו בית דין את ארוןנו. אמר רבי יהודה חס ושלום שעקביה נתנהה. שאין השורה נגעלת בפני כל אדם מיישראל בחכמה וביראת חטא. בעקביה בן מהללאל. ואת מי נהז את אליעזר בן חנוך. שפרק בטהרת ידים. וכשותה שלחו בית דין והיחיוaban על ארון. מלמד של המתנאה. ומת בנדיין. סקלין את ארון:

בשעת מיתה אמר לבנו בני חור בך באربעה דברים שהיית אומר. אמר לו ולמה לא חורת בך. אמר לו אני שמעתי מפי המרבים. והם שמעו מפי המרבין. אני עמדתי בשימושתי. והם עמדו בשימושתן. אבל אתה שמעת מפי היחיד ומפי המרבין. מוטב להניח דברי היחיד ולאחוז בדברי המרבין. אמר לו אבא. פקד עלי חבריך. אמר לו אני מפקיד. אמר לו שמא עליה מצאת ב'. אמר לו לאו. מעשיך יקרובך. ומעשיך ירחוקך:

פרק ו'

רבי יהודה בן בבא העיד חמשה דברים. שמאנים את הקטנות. ומשמיאים את האשה על פי יעד אחד. וננסקל תרגול בירושלים. על שהרג את הנפש. ועל חייו בן ארבעים يوم שנתנסך על גבי המובהך. ועל תמיד של שחר שקרב באربع שעות:

ה העיד רבי יהושע ורבי נחוניא בן אליג'ון איש כפר הבבלי. על אחר מן המת שהוא טמא. שרבי איליעזר אומר לא אמרו אלא על אחר מן חיי. אמרו לו והלא כל זהomer. ומה מן חיי שהוא טהור. אחר הפורש ממנו טמא. המת שהוא טמא אינו דין שיש היה אחר הפורש ממנו טמא. אמר להם לא אמרו אלא על אחר מן חיי. דבר אחר מרבה טמאת החיים מטמאת המתים. שהחי עושה

מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב מִתְחִטְיוֹ. לְטָמֵא אָדָם וּלְטָמֵא בְּגִדִים. וּעַל גֶּבֶיו מִדָּר לְטָמֵא אָוְכְלוֹן וּמְשֻׁקְיוֹן. מַה שָׁאֵין הַמַּת מַטָּמֵא:

בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. רַבִּי אַלְיעָזֶר מַטָּמֵא. וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ וַרְבִּי נְחוֹנִיא מַטָּהֲרִים. עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. רַבִּי נְחוֹנִיא מַטָּמֵא. וַרְבִּי אַלְיעָזֶר וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַטָּהֲרִין. אָמְרוּ לוֹ לַרְבִּי אַלְיעָזֶר. מַה רָאִית לְטָמֵא בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. אָמְרוּ לְרַבִּי אַלְיעָזֶר. מַה הַמַּת בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ טָמֵא. אָף אָבָר מִן הַחַי בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ יְהִי טָמֵא. אָמְרוּ לוֹ לָא (אם) טָמַאת בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִן הַמַּת. שְׁבַנְוּ טָמַאת עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ. תַּטָּמֵא בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. שְׁבַנְוּ טָהֹרֶת עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש הַיְמָנוֹ. אָמְרוּ לוֹ לַרְבִּי נְחוֹנִיא. מַה רָאִית לְטָמֵא עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. אָמְרוּ לְהֶם מַצְינָנוּ אָבָר מִן הַחַי בְּמִת שְׁלָמָם. מַה הַמַּת עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ טָמֵא. אָף אָבָר מִן הַחַי עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ יְהִי טָמֵא. אָמְרוּ לוֹ לָא (אם) טָמַאת עַצְם בְּשֻׁעָרָה. הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ טָמֵא. שְׁבַנְוּ טָמַאת בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ. תַּטָּמֵא עַצְם בְּשֻׁעָרָה. הַפּוֹרֵש מִן הַמַּת. שְׁבַנְוּ טָמַאת בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ. תַּטָּמֵא עַצְם בְּשֻׁעָרָה הַפּוֹרֵש מִאָבָר מִן הַחַי. שְׁבַנְוּ טָהֹרֶת בְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵש מִמְּנָנוֹ. אָמְרוּ לוֹ לַרְבִּי אַלְיעָזֶר מִה רָאִית לְחַלּוֹק מְדוֹתִיךְ. או טָמֵא בְשַׁנְיָהֶם. או טָהָר בְשַׁנְיָהֶם. אָמְרָתָם לְהֶם. מְרַבָּה טָמַאות הַבָּשָׂר מַטָּמַאות הַעֲצָמוֹת. שְׁהַבָּשָׂר נָוהֵג בְּגִבְּלוֹת וּבְשְׁרִצִים. מַה שָׁאֵין

כֵן בְּעִצְמוֹת. ذָבַר אַחֲר אָבָר שִׁישׁ עַלְיוֹ בְּשֶׂר בְּרָאֹוי. מִטְמָא בְּמַגְעַ וּבְמַשָּׂא וּבְאַהֲלַי. חִסְר הַבְּשָׂר טָמָא. חִסְר הַעֲצָם טָהוֹר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי נְחוֹנִיא מָה רָאִית לְחִלּוֹק מְדוֹתִיךְ. אָז טָמָא בְּשִׁינְיָהֶם. אָז טָהַר בְּשִׁינְיָהֶם. אָמַר לָהֶם מְרֻבָּה טָמָאת הַעֲצָמוֹת מִטְמָאת הַבְּשָׂר. שֶׁהַבְּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי טָהוֹר. וְאָבָר הַפּוֹרֵשׁ מִפְנֵנוֹ וְהַוָּא בְּבָרִיתָו טָמָא. ذָבַר אַחֲר בְּזִית בְּשֶׂר מִטְמָא בְּמַגְעַ וּבְמַשָּׂא וּבְאַהֲלַי. וּרְזֶבֶת עֲצָמוֹת מִטְמָאים בְּמַגְעַ וּבְמַשָּׂא וּבְאַהֲלַי. חִסְר הַבְּשָׂר טָהוֹר. חִסְר רֹב עֲצָמוֹת. אָף עַל פִי שְׁטָהוֹר מְלֻטְמָא בְּאַהֲלַי. מִטְמָא בְּמַגְעַ וּבְמַשָּׂא. ذָבַר אַחֲר כָל בְּשֶׂר הַמֶּת שֶׁהַוָּא פָּחוֹת מִבְּזִית טָהוֹר. רֹב בְּנֵינוֹ וּרְזֶבֶת מִנֵּינוֹ שֶׁל מַת. אָף עַל פִי שְׁאַין בָּהֶם רַבָּע טָמָא. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מָה רָאִית לְטָהַר בְּשִׁינְיָהֶם. אָמַר לָהֶם לֹא. אָם אַמְרָתָם. בְּמִת שִׁישׁ בּוֹ רֹב וּרְבָע וּרְקָבָב. תָּאַמְרוּ בְּחֵי שְׁאַין בּוֹ רֹב וּרְבָע וּרְקָבָב:

פרק ז

העид רבי יהושע ורבי צדוק על פְּדִין פָּטֵר חַמּוֹר שֶׁמֶת.
שָׁאוֹן בּוֹ לְפָהָן כָּלּוֹם. שָׂרֵבִי אַלְיעָזָר אָמַר חַבִּין
בְּאַחֲרִיוֹתָן כְּחַמֵּשׁ סָלֻעִים שֶׁל בָּן. וְחַכּוּמִים אָמַרְוִים אֵין
חַבִּים בְּאַחֲרִיוֹתָן. אֶלָּא בְּפְדִין שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי:

ב' העיד רבי צדוק על ציר חַגְבִּים טְמָאים שֶׁהוּא טְהוֹר.
שֶׁמֶשֶׁנָּה רַאשׁוֹנָה חַגְבִּים טְמָאים שְׁגַבְבָּשׁוּ עִם חַגְבִּים
טְהוֹרִים. לֹא פְּסָלוּ צִירָן:

ג' העיד רבי צדוק על זוחלים שְׁרַבוּ עַל הַגּוֹטֶפֶים שֶׁהָם
בְּשִׁירִים. מַעֲשֵׂה הִיא בְּבִירָת אַפְּלִיא. וּבָא מַעֲשֵׂה לִפְנֵי
חַכּוּמִים וְהַכְּשִׁירָהוּ:

ד' העיד רבי צדוק על זוחלים שְׁקַלְתּוּ בְּעַלְהָ אַגּוֹז. שֶׁהָן
בְּשִׁירִים. מַעֲשֵׂה הִיא בְּאַהֲלָה וּבָא מַעֲשֵׂה לִפְנֵי לְשֵׁבָת
הַגּוֹיִת וְהַכְּשִׁירָהוּ:

ה' העיד רבי יהושע ורבי יקים איש הַדָּר עַל קָלָל שֶׁל
חַטָּאת שְׁנַתָּנוּ עַל גַּבֵּי הַשְּׁרֵץ שֶׁהָוָא טְמָא. שָׂרֵבִי אַלְיעָזָר
מְטַהָּר. העיד רבי פְּפִיס עַל מִשְׁנְזָר שְׁתִּי גְּזִירֹת. שָׁאָם
גַּלְחָ אֶת הַרְאשׁוֹנָה יוֹם שֶׁלְשִׁים. שְׁמַגְלָח הַשְׁנִיה יוֹם
שֶׁשִׁים. וְאֶם גַּלְחָ יוֹם שֶׁשִׁים חִסְרָ אַחַת יְצָא. שְׁיוֹם שֶׁלְשִׁים
עוֹלָה לוּ מִן הַמְּנִינָה:

העיד רבי יהושע ורבי פESIS על ולד של שלמים שיקרב
שלמים. שרבי אליעזר אומר שולד שלמים לא יקרב
שלמים. וחכמים אומרים יקרב. אמר רבי פESIS אני מעד
שהיתה לנו פרת זבחו שלמים ואכלנו בפסח. ואכלנו
ולדה שלמים ב חג:

הם העידו על ארוכות של נחתומים שהן טמאות.
שרבי אליעזר מטהר. הם העידו על תנור שהתקכו חליות.
ונתן חול בין חלייא לחוליא. שהוא טמא. שרבי אליעזר
מטהר. הם העידו שמעברין את השנה בכל אדר. שהוא
אומרים עד הפורים. הן העידו שמעברין את השנה
על תנאי. ומעשה ברבן גמליאל שהלך לטול רשות
מהגמון בסוריה. ושהה לבא. ועברו את השנה על
תנאי לכשיצאה רבנן גמליאל. (ובשבא אמר רוץ אני
ונמצאת השנה מעברת):

העיד מנחם בן סגנא על מוסף היורה של שולקי זיתים
שהוא טמא. ושל צבעים שהוא טהור. שהוא אומרים
חלוף הדברים:

העיד רבי נחניא בן גדריא על החרשת שהשייה
אביה שהיא יוצאה בגט. ועל קטנה בת ישראל שנשאת
לכהן שהיא אוכלת בתורתה. ואם מתה בעלה יורשה.
ועל המריש הגזול שבנו בבירה. שיתן את דמיו. (מן

תקנות השבטים.) ועל חטאת הגזולה שלא נודעה לרבים.
שהיא מכבורת מפנוי תקון המזבח:

פרק ח

היעד רבי יהושע (בן בתריא) על דם נבלות שהו
טהורי העיד רבי שמעון בן בתריא על אפר
חטאת שנגע טמא במקצתו. שטמא את כלו. הוסיף רבי
עקיבא על הסלה ועל הקטרת והלבונה והגחלים. שנגע
טבול يوم במקצתם. שפסל את כלם:

ב העיד רבי יהודה בן בבא ורבי יהודה הכהן על קטנה
בת ישראל שנשאת לכהן. שהיא אוכלת בתרומה. בין
שגבנשה לחפה אף על פי שלא נבעלה. העיד רבי
יוסי הכהן ורבי זכריה בן הקצב על תינוקת שהרבה
באשקלון. וריחקוה בני משפחחתה. ועידה מעדים אותה
שלא נסתירה ושלא נטמאה. אמרו להם חכמים אם
מאmins אתם שהרבה. האמיןו שלא נסתירה ושלא
נטמאה. ואם אין אתם מאmins שלא נסתירה ושלא
נטמאה. אל תאמיןו שהרבה:

ג העיד רבי יהושע ורבי יהודה בן בתריא על אלמנה
עיסה שהיא בשירה לבונה. שהעיסה בשירה לטמא
ולטהר לרוחך ולקרבו. (אמר רבנן שמעון בן גמליאל)
קיבלו עדותכם. אבל מה נעשה שנזר רבנן יוחנן בן זבדאי

שלא להוציא בטעות דין על פה. הבהנים שומעים להם
לרחוק. אבל לא לקרב:

ה העיד רבי יוסי בן יוועזר איש ציריך. על אל קמץא דכו.
ועל משקה בית מטבחיא (דאינון) דכין. ודייקרב במתה
מסתאב. וקרו ליה יוסי שריא:

ו העיד רבי עקיבא משום נחמייא איש בית דלי.
שמעשיאים האשה על פי עד אחד. העיד רבי יהושע על
עצמאות שנמצאו בדירת העצים. (שהם טמאים.) אמרו
חכמים מלקט עצם עצם והכל טהור:

אמר רבי אליעזר שמעתי בשהייו בונים בהיכל. עושים
קהלעים להיכל וקהלעים לעזרות. אלא שבהיכל בונים
מכחיז ובעזרות בונים מבנים. אמר רבי יהושע שמעתי
שם קרבין. אף על פי שאין בית ואוכליין קדשי קדשים.
אף על פי שאין קלהעים. קדשים קליים ומעריר שני. אף
על פי שאין חומה. שקדושה ראשונה קדשה לשעתה.
וקדשה לעתיד לבא:

אמר רבי יהושע מקבל אני מרבו יוחנו בן זכאי
ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני. שאין
אליהו בא לטמא ולטהור לרחוק ולקרב. אלא לרחוק
המקורבין בזרכען. ולקרב המרוחקים בזרכען. משפחחת
בית צריפה הייתה בעבר תירדן. ורחקה בין ציון בזרכען.
ועוד אחרית הייתה שם וקרבה בין ציון בזרכען. כגון אלו.

אלֵינוּ בָא לְטַמֵּא וּלְתָהָר. לְרַחַק וּלְקָרֶב. רַבִי יְהוֹזָה
אָזָמֵר לְקָרֶב אֲבָל לֹא לְרַחַק. רַבִי שְׁמֻעוֹן אָזָמֵר לְהַשּׁוֹזֶת
הַמְּחַלְקָת. וְחַכּוּמִים אָזָמְרִים לֹא לְרַחַק וּלֹא לְקָרֶב. אֲלֹא
לְעַשּׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנָאָמֵר הַנִּגְיָן שׁוֹלֵחַ לְכָם אֶת אֵלֵיה
הַנִּבְיאָ וְגֹזֵרָ. וְהַשִּׁיבָ לְבָאָבוֹת עַל בָּנִים וְלַב בָּנִים עַל
אָבוֹתֶם: סְלִיק

מסכת עבודה זרה

פרק א

לפנֵי אִידָּהוֹ שֶׁל עֲזָבִי אַלְילִים. שֶׁלּוּשָׁה יָמִים אָסָר
לְשָׂאת וְלִתְתַּחַט עַמְּחָם. לְהַשְׁאַלְוַן וְלִשְׁאֹלָל מְהֻנוֹ.
לְהַלּוֹתָן וְלִלְוֹתָת מְהֻנוֹ. לְפֹרְעָן וְלְהַפְּרָעָן מְהֻנוֹ. רַבִּי יְהוֹדָה
אָמָר נְפֹרְעָן מְהֻנוֹ מִפְנֵי שֶׁהוּא מִצְּרָר לוֹ. אָמְרוּ לוֹ אֲף עַל
פִּי שְׁמַמְּצֵר הוּא עַכְשִׁיו. שְׁמַח הוּא לְאַחֲר זָמָן:

ב' רַבִּי יְשָׁמְעָאֵל אָמָר שֶׁלּוּשָׁה יָמִים לְפִנֵּיהֶם. וּשֶׁלּוּשָׁה יָמִים
לְאַחֲרֵיהֶם. אָסָר. וְחַכְמִים אָמְרִים לְפִנֵּי אִידָּהוֹ אָסָר.
לְאַחֲר אִידָּהוֹ מִתְּר:

ג' וְאַלּו אִידָּהוֹ שֶׁל עַבּוֹדַת אַלְילִים. קָלְגָּדָא. וְסְטוּרָנוֹרָא.
וְקָרְטִיסִים. וַיּוֹם גַּנְסָּא שֶׁל מְלָכִים. וַיּוֹם הַלִּידָה. וַיּוֹם
הַמִּיתָה. דָבָרִי רַבִּי מַאיָּר. וְחַכְמִים אָמְרִים כָּל מִתָּה שְׁיַش
בָּה שְׁרִיפָה יִשְׁבַּת בָּה עַבּוֹדַת אַלְילִים. שָׁאַין בָּה שְׁרִיפָה אֵין
בָּה עַבּוֹדַת אַלְילִים. יוֹם תְּגָלָת זְקָנוֹ וּבְלֹרִיתֹ. יוֹם שְׁעַלָּה
בּוֹ מִן הַיּוֹם. וַיּוֹם שִׁיצָּא בּוֹ מִבֵּית הַאֲסּוּרִין. (וְגַוי שְׁעַשָּׂה
מִשְׁתָּה לְבָנָו.) אֵינוֹ אָסָר אֶלָּא אֶזְהָר הַיּוֹם וְאֶזְהָר הַאֲיש
בְּלִבְדֵּךְ:

ד' עִיר שְׁיַש בָּה עַבּוֹדַת אַלְילִים. חֹצֶה לָה מִתְּר. הַיְה חֹצֶה
לָה עַבּוֹדַת אַלְילִים תּוֹכָה מִתְּר. מַהוּ לִילְך לְשָׁם. בָּזָמָן
שְׁהַדְּרָךְ מִיּוֹחֶדֶת לְאֶזְהָר מִקּוֹם אָסָר. וְאֶם הַיְה יִכְּלֶל לְהַלְּךָ

בָּה לְמִקּוֹם אַחֲרֵ מִתְּרֵי עִיר שֶׁיִשׁ בָּה עֲבוֹדַת אֱלֹהִים וְהִזְבִּין
בָּה חֲנִיוֹת מַעֲטָרוֹת וְשָׁאִינּוּ מַעֲטָרוֹת זֶה הִיא מַעֲשָׂה
בְּבֵית שָׁאוֹן וְאָמְרוּ חֲכָמִים הַמַּעֲטָרוֹת אֲסּוֹרוֹת וְשָׁאִינּוּ
מַעֲטָרוֹת מִתְּרוֹת:

ה אלֹוֹ דָבָרִים אֲסּוֹרִים לְמִפּוֹר לְעוֹבְדֵי אֱלֹהִים אַיִצְטָרְזְבָּלִין
וּבְנוֹת שֻׁוְחָה וּפֶטֶוטָרוֹתֵיהֶם וּלְבָזָנה וּתְרִנְגּוֹל הַלְּבָנָן רַבִּי
יְהוָדָה אָוּמֵר מִתְּרֵי לְמִפּוֹר לוֹ תְּרִנְגּוֹל לְבֵין בֵּין הַתְּרִנְגּוֹלִים
וּבָזְמָן שֶׁהָוָא בְּפָנֵי עַצְמוֹ קַוטְעַ אֶת אַצְבָּעָו וּמַזְכָּרוֹ לוֹ לְפִי
שָׁאַיִן מַקְרִיבֵין חִסְרָה לְעֲבוֹדַת אֱלֹהִים וּשְׁאָר כָּל הַדָּבָרִים
סְתִמְןָן מִתְּרֵי וּפִירְוָשָׁן אֲסּוֹרָה רַבִּי מַאיָּר אָוּמֵר אֲפִיךְלָטָב
וְחַצְבָּה וּנְקָלְיבָּם אֲסּוֹר לְמִפּוֹר לְעוֹבְדֵי אֱלֹהִים:

ו מִקּוֹם שְׁגַנְגָנוֹ לְמִפּוֹר בְּהַמָּה דָקָה לְעוֹבְדֵי אֱלֹהִים מַזְכָרִין
מִקּוֹם שְׁגַנְגָנוֹ שֶׁלֹּא לְמִפּוֹר אֵין מַזְכָרִין וּבְכָל מִקּוֹם אֵין
מַזְכָרִין לְהָם בְּהַמָּה גַּסְהָה עֲגָלִים יְסִיחִים שְׁלָמִים וּשְׁבָורִין
רַבִּי יְהוָדָה מַתִּיר בְּשִׁבּוּרָה וּבֵן בְּתִירָא מַתִּיר בְּסּוּסָה:

ז אֵין מַזְכָרִין לְהָם דָזְבִין וְאֶרְיוֹת וּכְלַדְבֵר שִׁישׁ בּוּ נְזָק
לַרְבִּים אֵין בּוֹנִין עַמְּהָם בְּסִילְקִי וּגְרָדוֹם אַיִצְטָרְזְבָּלִיא
וּבְימָה אָבָל בּוֹנִים עַמְּהָם בִּימּוֹסִיאוֹת וּמַרְחַצְאֹות הַגִּיעּוֹ
לְכִיפָה שְׁמַעְמִידִין בָּה עֲבוֹדַת אֱלֹהִים אֲסּוֹר לְבָנוֹתָה:

ח (וְאֵין עוֹשֵׂין תְּכַשִּׁיטִים לְעֲבוֹדַת אֱלֹהִים קַוטְלָאֹות
וּנְזָמִים וּטְבֻעוֹת רַבִּי אֱלִיעָזָר אָוּמֵר בְּשִׁבְרָ מַוְתָּר) אֵין
מַזְכָרִין לְהָם בְּמַחְבָּר לְקָרְקָע אָבָל מַזְכָר הַוָּא מַשְׁיקָאָץ

רבי יהודה אומר מזכר הוא לו על מנת לקוץ. אין משכירין להם בתים באָרֶץ יִשְׂרָאֵל. ואיז צריך לומר שדות. ובسورיא משכירין להם בתים אבל לא שדות. ובחוּץ לארץ מזכרין להם בתים ומשבירין שדות. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר באָרֶץ יִשְׂרָאֵל משכירין להם בתים אבל לא שדות. ובسورיא מזכרין בתים ומשבירין שדות. ובחוּץ לארץ מזכרין אלו ואלו:

ט אף במקום שאמרו להסביר. לא לבית דירה אמרו. מפני שהוא מכניס לתוךו עבוזת אלילים. שנאמר ולא תביא תועבה אל ביתך. ובכל מקום לא ישbir לו את המרחץ. מפני שהוא נקרא על שמו:

פרק ב

אין מעמידין בהמה בפנדקאות של עובדי אלילים. מפני שחסודים על הרבייה. ולא תתייחד אשה עמלה. מפני שחסודין על הערוויות. ולא יתייחד אדם עםלה. מפני שחסודין על שביבות דמים. בת ישראל לא תילד את העובdet אלילים. מפני שמילדה בן לעבוזת אלילים. אבל נכנית מילדת בת ישראל. בת ישראל לא תנייק בנה של עובdet אלילים. אבל עובdet אלילים מניקה בנה של בת ישראל ברשותה. מתרפאי מלהן רפואי ממון. אבל לא רפואי נפשות. ואינו מסתפרין מהו בכלל מקומות. דברי רבי

מайд. וחכמים אומרים ברשות הרבים מותר. אבל לא בינו לבינו:

ב אל' דברים של עובדי אלילים אסוריין ואסורן אסור הנאה. היין והחמצץ של עובדי אלילים שהיה מתחלהו יין וחרס הדריני ועורות לבובין רבנן שמעון בן גמליאל אומר בזמן שהקרע שלו עגול אסור משוך מותר בשאר הנכס לעבוזת אלילים מותר והיוצא אסור מפני שהוא זבחי מתים דברי רבי עקיבא ההולכין לתרפות אסור לשאת ולתת עמלה והבאין מותרין:

ג נודות העובדי אלילים וקנקניהם ויין של ישראל בנים בהן אסוריין ואסורן אסור הנאה דברי רבי מайд. וחכמים אומרים אין אסורן אסור הנאה החרצנים והציגן של עובדי אלילים אסוריין ואסורן אסור הנאה דברי רבי מайд. וחכמים אומרים לחין אסוריין יבשין מותרין המריס וגבינת בית אניקי של עובדי אלילים אסוריין (ואסורן) אסור הנאה דברי רבי מайд. וחכמים אומרים אין אסורן אסור הנאה:

ד אמר רבי יהודה שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע בשהייו מהלכין בדרך אמר לו מפני מה אסרו גבינות עובדי אלילים אמר לו מפני שעמידין אותה בקיבה של נבללה אמר לו והלא קיבת עלה חמורה מקיבת נבללה ואמרו בהן שדעתו יפה שזרפה חייה ולא הוזו

לו. אבל אמרו לא נהנין ולא מזעלין. חזר ואמר לו מפני שמעמידין אותה בקייבת עגלי עובודת אלילים. אמר לו אם בן למה לא אסרוה בהנאה. השיאו לדבר אחר אמר לו ישמעאל אח. היאך אתה קורא. כי טובים דודיך מיזן. או כי טובים דודיך. אמר לו כי טובים דודיך. אמר לו אין הדבר בן شهرינו חבירו מלמד עליו לריח שמניך טובים:

" אלו דברים של עובדי אלילים אסורין. ואין איסור הנאה. חלב שחלבו גוי וישראל רואשו. והפת והশמן שלחן. רבינו ובית דין התירו בשmeno. (ושלקות) ובבשין שדרכו לחתת לתוךן יין וחמצץ. וטרית טרופה. וציר שאין בה דגה כלביה שוטטה בו. והחילק. וכקורט של חלתיה. ומלח סלקונית. הרי אלו אסורין. ואין איסורן איסור

הנאה:

" אלו מותרין באכילה. חלב שחלבו גוי וישראל רואשו. והדבש והדברניות אף על פי שמנפין אין בהם משום הקשר משקה. ובבשין שאין דרכו לחתת לתוךן יין וחמצץ. וטרית שאינה טרופה. וציר שייש בה דגה. ועלה של חלתיה. וזיתים גלסקאות המגלגליין. רבינו יוסף אומר שהלוחין אסורין. החגבים הבאים מן הסלולה אסורין. מן המסתיק מותרין. וכן לתרומה:

פרק ג

כָּל הַאֲלָמִים שֶׁל עֹזְבֵּי אֱלֹהִים אֲסּוּרִים. מִפְנִי שְׁחָן גַּעֲבָדִין פָּעָם אַחַת בְּשָׂנָה. דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר וְחַכּוּמִים אָוּמָרִים אַיִן אָסּוּר אֶלָּא כֹּל שִׁישׁ בִּידֵוֹ מִקְלָה. אוֹ צְפּוֹר. אוֹ בְּדוֹר. רַבְּנוּ שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָוּמָר כֹּל שִׁישׁ בִּידֵוֹ כֹּל דָּבָר:

בְּהַמּוֹצָא שְׁבָרִי אֲלָמִים. הַרְיָי אֶלָּו מַוְתָּרִים. מִצָּא תְּבִנָה יַד אוֹ תְּבִנָה רָגֵל. הַרְיָי אֶלָּו אֲסּוּרִים. מִפְנִי שְׁבִיּוֹצָא בָּהָן גַּעֲבָד:

גְּהַמּוֹצָא כְּלִים וּעֲלֵיהֶם צוֹרָת חַמְּה. צוֹרָת לְבָנָה. צוֹרָת דָּרְקוֹן. יוֹלִיכֶם לִימֵם הַמְּלָח. רַבְּנוּ שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָוּמָר שַׁעַל הַמְּכַבְּדִין אֲסּוּרִין. שַׁעַל הַמְּבֹזִין מַוְתָּרִין. רַבִּי יוֹסֵי אָוּמָר שַׁוְּחֵךְ וְזֹרֶחֶת לְרוֹחֶךָ. אוֹ מְטִיל לִימֵם. אָמָרוּ לוֹ אֵף הוּא נָעָשָׂה זָבֵל. שְׁנָאָמָר וְלֹא יַדְבֵּק בִּינְדָה מַאוּמָה מִן הַחֲרָם:

דְּ שָׁאֵל פְּרוֹקְלֹזֶס בֶּן פְּלוּסְפּוֹס. אַת רַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל בַּעֲבוֹן. שְׁהִי רֹחֵץ בּוֹרְחֵץ שֶׁל אֲפְרוֹדִיטִי. אָמָר לוֹ כְּתוּב בְּתֻורְתְּכֶם וְלֹא יַדְבֵּק בִּינְדָה מַאוּמָה מִן הַחֲרָם. מִפְנִי מָה אַתָּה רֹחֵץ בּוֹרְחֵץ שֶׁל אֲפְרוֹדִיטִי. אָמָר לוֹ אֵין מְשִׁיבֵין בּוֹרְחֵץ. וּכְשִׁיצָא אָמָר לוֹ אֵין לֹא בָּאתִי בְּגַבּוֹלָה. הִיא בָּאה בְּגַבּוֹלִי. אֵין אָוּמָרים נָעָשָׂה מְרֹחֵץ נּוֹי לְאֲפְרוֹדִיטִי. אֶלָּא אָוּמָרים נָעָשָׂה אֲפְרוֹדִיטִי נּוֹי לְמְרֹחֵץ. דָּבָר אַחֲרָם נוֹתָנים לְךָ מִמּוֹן הַרְבָּה אֵי אַתָּה נְכַנס לְעַבּוֹדָת אֱלֹהִים

שָׁלֵךְ עֲרוֹם וּבֶל קָרִי וּמְשַׁתִּין בְּפָנֶיהָ וְזֹה עֻמְדָת עַל
פִּי הַבִּבִּיב וְכֹל הַעַם מְשַׁתִּינִים לְפָנֶיהָ לֹא נִאָמֶר אֶלְאֵינוֹ
אֱלֹהִים אֶת שְׁנוֹתָג בּוֹ מְשׁוּם אֱלֹהָ אָסּוֹר אֶת שְׁאַינוֹ
נוֹתָג בּוֹ מְשׁוּם אֱלֹהָ מוֹתָר :

הַגְּזִים הַעֲזָבִים אֶת הַהֲרִים וְאֶת הַגְּבֻעוֹת הַן מוֹתְרִים
וּמָה שְׁעַלְיָהָם אָסּוֹרִים שְׁנָאָמֶר לֹא תִּחְמֹד כֶּסֶף וּזְהָבֵב
עַלְיָהָם וְלֹקַחְתָּ לְךָ רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֱלֹהִים עַל
הַהֲרִים וְלֹא הַהֲרִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים עַל הַגְּבֻעוֹת וְלֹא
הַגְּבֻעוֹת אֱלֹהִים וּמִפְנֵי מָה אָשָׁרָה אָסּוֹרָה מִפְנֵי שְׁיִשְׁ
בָּה תִּפְיסָת יְהִי אָדָם וְכֹל שְׁיִשְׁ בָּה תִּפְיסָת יְהִי אָדָם אָסּוֹר
אָמֵר רַבִּי עֲקִיבָּא אַנְיָ אָזְבִּין וְאַדוֹן לְפָנֵיךְ כֹּל מִקּוֹם שְׁאַתָּה
מוֹצָא הַר גְּבוּהָ וְגְבוּעָה נְשָׂאָה וְעַזְעַנְעָן דַּע שְׁיִשְׁ שְׁם
עֲבֹודָת אֱלִילִים :

מֵי שְׁהִיא בֵּיתו סְמוֹד לְבֵית עֲבֹודָת אֱלִילִים וּנְפַל אָסּוֹר
לְבִנּוֹתָו בִּיצְדִּיקְיָהָו בּוֹנֵס בְּתוֹךְ שְׁלוֹ (אֶרְבֶּעָ אַמּוֹת)
וּבְזָנָה הִיא שְׁלוֹ וְשָׁלֵל עֲבֹודָת אֱלִילִים נְדוֹן מְחַצָּה עַל
מְחַצָּה אָבְנֵיו עַצְיוֹ וּעְפָרוֹ מִטְמָאָז בְּשָׁרֵץ שְׁנָאָמֶר שְׁקָצָ
תְּשִׁקְצָנוּ רַבִּי עֲקִיבָּא אוֹמֵר בְּנֵדָה שְׁנָאָמֶר תְּזַרְמָ בְּמוֹ
דָּוָה צָא תָּאָמֵר לוֹ מָה נְדָה מִטְמָאָה בְּמִשְׁאָא אֶפְעַדְתָּ
אֱלִילִים מִטְמָאָה בְּמִשְׁאָא :

שְׁלֵשָׁה בְּתִים הַז בֵּית שְׁבָנָהו מִתְחָלָה לְעֲבֹודָת אֱלִילִים
הַרִּי זֶה אָסּוֹר סִידּו וּכְיוֹן לְעֲבֹודָת אֱלִילִים וְחִידְשָׁן נְטַל

מה שחדש. הבnis לתוכה עבودת אלילים והוציאה. הרי זה מותר שלש אבניים הוא. אבל שחצבה מתחלה לבים. הרי זו אסורה. סידה וכירה לשם עבودת אלילים וחידש. נוטל מה שחדש. העמיד עליה עבודת אלילים וסלקה. הרי זו מותרת. שלש אשרות הוא. אילו שנטעו מתחלה לשם עבودת אלילים. הרי זה אסור. גדרו ופסלו לשם עבודת אלילים והחליף. נוטל מה שהחליף. העמיד תחתיה עבודת אלילים. ובטלה. הרי זה מותר. איזו היא אשרה. כל שיש תחתיה עבودת אלילים. רבי שמואל אומר כל שעובדין אותה. וממשה בצדון באילו שהוא עובדין אותו. והיה תחתיו גל. אמר להן רבי שמואן בדקנו את הנגלה. ובדקוהו. ומצאו בו צורה. אמר להן הואיל ולא צורה הוא עובדין. נתיר (לכם) את האילן:

" לא ישב בצלעה. ואם ישב טהור. ולא יעבור תחתיה. ואם עבר טמא. היהת גוזלת את הרבים ועבר תחתיה. טהור. וזרען תחתיה ירקות במימות הגשמי. אבל לא במימות החממה. והחזרין לא במימות החממה ולא במימות הגשמי. רבי יוסי אומר אף לא ירקות במימות הגשמי. מפני שהגמיה נושרת עליהן. והזוה להן לובל:

" נטול ממנה עצים. אסור בנהאה. הסיק בהן את התנור. אם חדש יתץ. ואם ישן יוץן. אפה בו את הפת. אסורה בנהאה. נתערבה באחרות ואחרות באחרות. כל אסורת בנהאה. רבי אליעזר אומר (יולדת הנהאה)

לִים הַמְלָחַ. אָמְרוּ לוֹ אֵין פְּדִיוֹן לְעַבּוֹדַת אֱלֹהִים. נֶטֶל
הַיְמָנָה בְּרַכּוֹר. אֲסֹור בְּהַנְּאָה. אָרֶג בּוֹ אֶת הַבָּגֵד. הַבָּגֵד
אֲסֹור בְּהַנְּאָה. נַתְּעַרְבּ בְּאֶחָרִים (וְאֶחָרִים בְּאֶחָרִים) בְּלֹן
אֲסֹורֵין בְּהַנְּאָה. רַבִּי אַלְיעָזֶר אָוֹמֵר יוֹלִיד הַנְּאָה לִים
הַמְלָחַ. אָמְרוּ לוֹ אֵין פְּדִיוֹן לְעַבּוֹדַת אֱלֹהִים:

כִּיצְדַּק מִבְּטַלָּה. קְרָסִם וּזְרִיד. נֶטֶל מִמְנָה מַקְלָה. אוֹ שְׁרָבִיט.
אֲפִילוּ עַלְהָה הַרִּי זוֹ בְּטַלָּה. שְׂפִיה לְצַרְבָּה. אֲסֹורָה. שְׁלָא
לְצַרְבָּה. מוֹתָרָה:

פרק ד

רַבִּי יַשְׁמָעָאֵל אָוֹמֵר שֶׁלֹּשׁ אֶבְנִים זוֹ בְּצֵד זוֹ. בְּצֵד
מִרְקוֹלִיס אֲסֹורָות. וְשְׁתִים מוֹתָרָות. וְחַכְמִים
אוֹמְרים שְׁנֶרְאָות עָמוֹ אֲסֹורָות. וְשָׁאַיִן נְרָאָות עָמוֹ
מוֹתָרָות:

ב' מֵצָא בְּרָאָשׁוֹ מִעוּזָת. בְּסֹות. אוֹ בְּלִים. הַרִּי אַלְוּ מוֹתָרִין.
פְּרַכְּיַלִי עֲנָבִים. וְעַטְרוֹת שֶׁל שְׁבוֹלִים וַיִּנְזָתָה. וְשְׁמָנִים.
וְסְלִתּוֹת. וְכָל דָּבָר שֶׁכְּיוֹצָא בּוֹ קָרְבָּן גַּבְּיַה הַמִּזְבֵּחַ. אֲסֹור:
ג' עַבּוֹדַת אֱלֹהִים שְׁהָיָה לָהּ גַּנְחָה אוֹ מְרַחֵץ. גַּהְנִין מֵהָן שְׁלָא
בְּטוֹבָה. וְאֵין גַּהְנִין מֵהָן בְּטוֹבָה. הַיָּה שְׁלָה וְשֶׁל אֶחָרִים.
גַּהְנִין מֵהָן בּין בְּטוֹבָה וּבּין שְׁלָא בְּטוֹבָה:

ד' עַבּוֹדַת אֱלֹהִים שֶׁל נְכָרִי אֲסֹורָה מִזְדַּחַת. וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה
אֲסֹורָה עד שְׁתַּעֲבֹד. נְכָרִי מִבְּטַל עַבּוֹדַת אֱלֹהִים שֶׁלֹּו

וישל חבירו (ישראל). וישראל אין מבטל עבودת אלילים של נבר. המבטל עבودת אלילים בטל משפטשיה. בטל משפטשיה. משפטשיה מותרין. והיא אסורה:

ה' כיצד מבטלה. קטע ראש איזנה. ראש חטמה. ראש אצבעה. פחסה אף על פי שלא חסרה. בטללה. רקם בפניהם. השתו בפניהם. גרה וירק בה את הצואה. הרי זו אינה בטללה. מכירה או משכנה. רבינו אומר בטל. וחכמים אומרים לא בטל:

ו' עבודת אלילים שהנicha עובדייה. בשעת שלום. מותרת. בשעת מלחה אסורה. בימוסיות של מלכים. הרי אלו מותרין. מפני שפעמידין אותן. בשעה שהמלכים עוברים:

שאלו את ה Zakanim ברומי אם אין רצונו בעבודת אלילים למה אין מטללה. אמרו להן אלו לדבר שאין צריך לעוזלים בו. כי עובדין היה מטללו. הרי הן עובדים לחפה וללבנה. ולכובבים ולמזלות. יאביד עוזלים מפני השוטים. אמרו להם אם כן יאביד דבר שאין צריך לעוזלים בו. ונראה דבר שאין צריך לעוזלים בו. אמרו להן אף אני מחזיקין ידי עובדיהם של אלו. שאומרים תדעו שהן אלהות. שהרי הן לא בטלו:

ח לזכין גת בעיטה מן הגוי. אף על פי שהוא נוטל בידו ונונתן לתפוח. ואינו עוזה יין נשך עד שירד לבור. ירד לבור. מה שבבו אסור. והשאר מתקר:

ט דורךין עם הגוי בגת. אבל לא בוצרין עמו. ישראל ששה עוזה בטמאה. לא דורךין ולא בוצרין עמו. אבל מוליכין עמו. ח比亚ות לגת. ומבייאין עמו מן הגת. נחתום שהוועזה בטמאה. לא לשון ולא אורכין עמו. אבל מוליכין עמו פת לפטלר:

י גוי שנמצא עומד בעד הבור של יין. אם יש לו עליון מלאה אסור. אין לו עליון מלאה מותר. נפל לבור ועליה ומידדו בקנה. הפיין את הארץ בקנה. או שהיה מטפח על פי חבית מרתחת. בכל אלו היה מעשה ואמרו ימבר ורבי שמיעון מתר. נטל את החבית וזרקה (בחמתו) לבור. זה היה מעשה (בבית שאן) והבשריו:

יא המטהר יינו של נכרי. ונונתנו ברשותו בבית הפתוחן לרשות הרבים. בעיר שיש בה גוים וישראלים. מותר. בעיר שבילה גוים אסור. עד שיושיב שומר. אין השומר צרייך להיות יושב ומושמר. אף על פי שהוא יוצא ונכנס. מותר. ורבי שמיעון בן אלעזר אומר (כל) רשות גוים אחת היא:

כ המטהר יינו של גוי. ונונתנו ברשותו. והלה בותב לו התקבלתי מפק מעות מותר. אבל אם ירצה ישראל

להוציאו. ואינו מניחו עד שיתן לו את מעותיו. זה היה
מעשה בבית שאן. ואסרו חכמים:

פרק ה

השוכר את הפועל לעשיות עמו בין נסך שכרו אסור.
שכרו לעשיות עמו מלאכה אחראית. אף על פי
שאמר לו העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום.
שכרו מותר. השוכר את החמור להביא עליה יין נסך
שכראה אסור. שכראה לישב עליה. אף על פי שהגינה גוי
לגינו עליה. שכראה מותר:

ב יין נסך שנפל על גבי ענבים. ידחו והם מותרים. ואם
היו מבקעות אסורות. (נפל על גבי תאים. או על גבי
תמרים. ויש בהם בנזון טעם אסור.) מעשה בדירות
בןazon שהביא גוררות בספינה. ונשתחבה חבית של יין
נסך ונפל על גביין. ושאל לחכמים והתרום. זה הפלל
כל שבחנאותו בנזון טעם אסור. כל שאין בחנאותו בנזון
טעם מותר. בגין חמץ שנפל על גבי גריסין:

ג גוי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום. אם
זה היה בחזקת המשתמר מותר. אם הודיעו שהוא מפליג.
בדי שישתווים ויסטוים ויגזוב. רבנן שמעון בן גמליאל אומר
בדי שייפתח ויגוף ותגופ:

ד' המניח יינו בקרזן או בספינה. והלך לו בקונדריאן. נכנס למדינה ורץ מותר. אם הודיעו שהוא מפליג. כדי שישתום ויסתום ויגוב. רבנן שמעון בן גמליאל אומר כדי שיפתח את החבית ויגוף ותגובה. המניח גוי בחנות. אף על פי שהוא יוצא ונכנס מותר. אם הודיעו שהוא מפליג. כדי שישתום ויסתום ויגוב. רבנן שמעון בן גמליאל אומר כדי שיפתח (את החבית) ויגוף ותגובה:

ה' היה אובל עמו על השלחן. והניח לגין על השלחן. ולגין על הדולבקי והניחו ויצא. מה שעלה השלחן אסור. ומה שעלה הדולבקי מותר. ואם אמר לו הוא מזיג ושותה. אף מה שעלה הדולבקי אסור. ח比亚ות פתוחות אסורות. סתוותם כדי שיפתח ויגוף ותגובה:

ו' בלשנת גויים שנכנסה לעיר. בשעת שלום. ח比亚ות פתוחות אסורות. סתוות מותרות. בשעת מלחה. אילו ואילו מותרות. לפי שאין פנאי לנפקה:

ז' אומניין (של) ישראלים ששלוח להם גוי ח比亚ות של יין גסך בשכין. מיתרים לומר לו תנו את דמיה. ואם משגנסה לרשותן אסור. המוכר יינו לגוי. פסק עד שלא מדד. דמיו מותרין. מדד על שלא פסק דמיו אסורין. נטל את המשפיך. ומדד לתוך צלוחיתו של גוי. וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראלי. אם יש בו עכבות יין אסור.

המְעֵרָה מִכְלֵי אֶל כֶּלִי אֶת שַׁעֲרָה מִמְּנָוֹתָר יְזַעַת שַׁעֲרָה
לְתוֹכוֹ אָסּוֹר:

ג' יְיֻן גַּסְךְ אָסּוֹר וְאָסּוֹר בְּכָל שְׁחוֹא יְיֻן בֵּין וּמִם בַּמִּים
בְּכָל שְׁחוֹא יְיֻן בַּמִּים וּמִם בֵּין בְּנוֹתָן טָעַם זֶה הַכָּלֶל מֵין
בַּמִּינָוּ בְּמִשְׁחוֹ וְשֶׁלָא בַּמִּינָוּ בְּנוֹתָן טָעַם:

ד' אַלְוָ אָסּוֹרִין וְאָסּוֹרִין בְּכָל שְׁחָנוּ יְיֻן גַּסְךְ וְעַבּוֹדָת אֱלִילִים
וְעוֹרוֹת לְבוּבִיָּן וְשֹׂרֶת הַגְּסָקָל וְעַגְלָה עַרְוִיפה וְצַפּוּרִי
מְצֹרָע וְשַׁעַר נְזִיר וְפַטְרָ חַמּוֹר וְבָשָׂר בְּחַלְבָן וְשַׁעַיר
הַמְּשֻׁתְּלָחָן וְחַזְוִין שְׁגַשְׁתָּחֹו בְּעַזְרָה הַרִּי אַלְוָ אָסּוֹרִין
וְאָסּוֹרִין בְּכָל שְׁחָנוּ:

ו' יְיֻן גַּסְךְ שְׁגַפְלָ לְבָזָר בְּלֹו אָסּוֹר בְּהַנְּאָה רַבֵּן שְׁמַעֲוֹן בָּנָן
גַּמְלִיאָל אָזְמָר יְמָכֵר בְּלֹו לְגַזְוִים חַוֵּץ מְדִמֵּי יְיֻן גַּסְךְ שְׁבָזָן:

ז' גַּת שֶׁל אַבְנָן שְׁזַפְתָּה גַּזְוִי מְנַגְּבָה וְהִיא טְהֹרָה וְשֶׁל עַזָּן
רַבִּי אָזְמָר יְנִיגְבָּן וְחַכְמִים אָזְמָרִים יְקָלוּף אֶת הַזְּפָת וְשֶׁל
חַרְסָן אָפְעַל פִּי שְׁקָלָפְאָת הַזְּפָת הַרִּי זָו אָסּוֹרָה:

ח' הַלְוָקָח כֶּלִי תְּשִׁמְישׁ מִן הַגּוֹי אֶת שְׁדָרְבָו לְהַטְבִּיל
יְטַבִּיל לְהַגְּעִיל יְגַעִיל לְלַבָּן בְּאוֹר לְלַבָּן בְּאוֹר הַשְּׁפּוֹד
וְהַאֲסָכָלה מְלַבְּנָן בְּאוֹר וְהַסְּבִּין שְׁפָה וְהִיא טְהֹרָה סְלִיך

מסכת אבות

פרק א

מְשֶׁה קָבַל תֹּרֶה מִשֵּׁנִי וּמִסְרָה לִיהוֹשָׁעַ וְיהוֹשָׁעַ
לְזָקְנִים וּזָקְנִים לְגָבִיאִים וּגָבִיאִים מִסְרָה לְאָנָשִׁי
בְּנֵסֶת הַגְּדוֹלָה הֵם אָמְרוּ שֶׁלֶשׁ דָּבָרִים הֵוו מִתּוֹנוֹם
בְּדִין וְהַעֲמִידו תַּלְמִידִים הַרְבָּה וּעֲשׂוּ סִיג לְתֹרֶה:

ב' שְׁמַעַן הַצְדִיק הִיה מִשְׁרִיר בְּנֵסֶת הַגְּדוֹלָה הֵוא הַיה
אָוֶם עַל שֶׁלֶשׁ דָּבָרִים הַעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתֹּרֶה וְעַל
הַעֲבוֹדָה וְעַל גִּמְילוֹת חֶסֶדים:

ג' אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סּוֹבֵן קָבַל מִשְׁמַעַן הַצְדִיק הֵוא הַיה
אָוֶם אֶל תְּהִוָּה בְּעָבְדִים הַמְשֻמְשִׁין אֶת הָרָב עַל מִנְתָּה
לְקַבֵּל פָּרָס אֶלָּא הֵוו בְּעָבְדִים הַמְשֻמְשִׁין אֶת הָרָב עַל
מִנְתָּה שֶׁלָּא לְקַבֵּל פָּרָס וְיֵה מוֹרָא שָׁמִים עַליכֶם:

ד' יוֹסִי בֶן יוֹעֵז אִישׁ צָרִיךְה וַיֹּוסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם
קָבְלוּ מֵהֶם יוֹסִי בֶן יוֹעֵז (אִישׁ צָרִיךְה) אָוֶם רַיה בִּיתָה
בֵּית וְעַד לְחַכְמִים וְהֵוו מִתְאַבֵּק בְּעָפָר רְגִלָּהֶם וְהֵוו
שׂוֹתָה בָּצָמָא אֶת דָּבְרֵיהֶם:

ה' יוֹסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אָוֶם רַיה בִּיתָה פָּתִוחָה
לְרוֹחָה וְיֵהיו עֲנֵנִים בְּנֵי בִּיתָה וְאֶל תְּרִבָּה שִׁיחָה עִם
הָאֲשָׁה בְּאַשְׁתָּו אָמְרוּ כָּל וְחַמֵּר בְּאַשְׁתָּ חַבְירָו מִכְאָן
אָמְרוּ חַכְמִים כָּל זָמֵן שָׁאָדָם מִרְבָּה שִׁיחָה עַל הָאֲשָׁה.

גָּזְרָם רַעַת לְעֵצֶמוֹ וּבָזְטָל מִדְבָּרִי תֹּרֶה וְסֻזּוֹן יָרֶשׁ
גִּיהְנָם:

י הַוְשָׁע בְּנֵי פְּרִיחִיא וְנַתְּאי הַאֲרֶבֶלִי קִבְּלוּ מֵהֶם יְהֹשָׁע בְּנֵי
פְּרִיחִיא אָוּמֵר עָשָׂה לְךָ רַב וְקִנְחָה לְךָ חֶבְרָן וְהִי דָן אֶת
כָּל הָאָדָם לְכָפָר זְכוֹת:

י נַתְּאי הַאֲרֶבֶלִי אָוּמֵר הַרְחָק מִשְׁבֵּן רַע וְאֶל תִּתְחַבֵּר
לְרִשְׁעָה וְאֶל תִּתְיַאשׁ מִן הַפּוֹרָעָנוֹת:

י הַוְדָה בְּנֵי טְבָאִי וּשְׁמַעוֹן בְּנֵי שְׂطָח קִבְּלוּ מֵהֶם יְהֹדָה
בְּנֵי טְבָאִי אָוּמֵר אֶל תִּعְשֶׂה עַצְמָךְ בַּעֲרֵכִי הַדִּינָן
וּכְשִׁיחֵיו בְּעַלְיִ דִינִים עַזְמָדִים לְפִנֵּיךְ יְהִי בְּעִינֵיךְ בְּרִשְׁעָים
וּכְשִׁנְפְּטָרִים מַלְפְּנֵיךְ יְהִי בְּעִינֵיךְ בְּזַבָּאִין לְכַשְׁקַבְּלוּ
עַלְיהֶן אֶת הַדִּין:

ט שְׁמַעוֹן בְּנֵי שְׂטָח אָוּמֵר הוּי מִרְבָּה לְמַקּוֹר אֶת הַעֲדִים
וְהִי זָהָיר בְּדָבְרִיךְ שְׁמָא מַתּוֹךְ יְלִמְדוּ לְשָׁקָר:

ט שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלִיּוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם שְׁמַעְיָה אָוּמֵר אֶחָזֶב אֶת
הַמְּלָאָכה וְשָׁנָא אֶת הַרְבָּנוֹת וְאֶל תִּתְוֹدַע לְרִשְׁוֹת:

ט אַבְטָלִיּוֹן אָוּמֵר חֲכָמִים הַזָּהָרוּ בְּדָבְרֵיכֶם שְׁמָא תִּחְזֹבוּ
חוּבָת גְּלוֹת וְתִגְלֹלוּ לִמְקוֹם מִים הַרְבָּעים וְיִשְׁתַּחַוו הַתְּלִמְדִים
הַבָּאים אַחֲרֵיכֶם וִימּוֹתוּ וְגַמְצָא שֵׁם שְׁמִים מִתְחַלְלִים:

ב היל וישמעאי קבלו מהם. היל אומר. היל מתלמידיו של אהרן. אהב שלום ורודף שלום. אהב את הבריות ומקרבן ל תורה:

ג הוא היה אומר. נגד שמא. אבד שםיה. ודלא מוסיף. יסיף. ודלא ילי. קטלא חיב. ודישתמש בתגא חיל:

ד הוא היה אומר אם אין אני לי. מי לי. ובשאני לעצמי מה אני. ואם לא עבקשיו אימתי:

טו שמא אומר עשה תורתך קבע. אמר מעת ועשה הרבה. והוי מקבל את כל האדים. בסבר פנים יפות:

י רבנן גמליאל אומר עשה לך رب. והסתלק מון הספק. ואל תרבה לעשר אומדות:

ו שמעון בנו אומר. כל ימי גשלתי בין החכמים. ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ולא המדרש הוא העקר אלא הפעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא:

ז רבנן שמעון בן גמליאל אומר. על שלשה דברים העולם עומד. על הדין ועל האמת. ועל השלום. שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

פרק ב

רבי אומר. איזוהי דרך ישירה שיבור לו האדם. כל שהיא במצוה קלה בבחמורה. שאין אתה יודע מעת שברון של מצות. והו מחשב הפסד מצוה. בגדי שכרה. ושבר עבירה בגדי הפסדה. והסתבל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע מה למעלה מפה. עין רואה ואוז שומעת. וכל מעשיך בספר גנתקין:

יב רבו גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר. יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ. שיגיעת שניהם משבחת עוז. וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה. גנורת עוז. וכל העמלים עם האבור. יהיוعمالים עמםם לשם שמם. שיזבות אבותיהם מסיטותם. ואזכותם עומדת לעד. ואפס מעלה אני עליכם. שכרב הרבה באלו עשייתם:

יב הוו זירין בראשות. שאין מקורבין לו לאדם. אלא לצריך עצמן. נראין כאוהבין בשעת הנאתו. ואין עומדין לו לאדם בשעת דוחקן:

יד הו היה אומר. עשה רצונו ברצונך. כדי שעשאה רצונך ברצונך. בטל רצונך מפני רצונו. כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. הלל אומר אל תפרוש מן האבור. ולא תאמין בעצםך עד יום מותך. ואל תדין את חברך עד שתתגify

למִקְזָמוֹ. וְאֵל תֹּאמֶר דָּבָר שֶׁאָי אָפָּשָׁר לְשַׁמּוּעַ שְׁסּוּפּוֹ
לְהַשְּׁמַעַן. וְאֵל תֹּאמֶר לְכַשְּׁאַפְנָה אֲשֶׁר נִשְׁמָא לֹא תִּפְנַהּ:
וְהָוָה הִיא אָמֵר אֵין בָּור יָרָא חַטָּא. וְלֹא עִם הָאָרֶץ חַסִיד.
וְלֹא הַבִּישׁוֹן לְמִדָּה. וְלֹא הַקְפִּדוֹן מַלְמָד. וְלֹא כָּל הַמְרֻבָּה
בָּסְחוּרָה מְחַכִּים. וּבָمִקְומָם שָׁאַי אָנָשִׁים. הַשְׂתַּדֵּל לְהִזְוֹת
אִישׁ:

וְאֵף הָוָה רָאָה גָּלְגָּלָת אָחֶת. שְׁצָפָה עַל פָּנֵי הַמִּים. אָמֵר
לָה (על) דָּאַטְפָּת אַטְפָּד. וְסֹזֶף מַטִּיפִיד יְטוּפּוֹן:

וְהָוָה הִיא אָמֵר. מְרֻבָּה בְּשֶׁר מְרֻבָּה רַמָּה. מְרֻבָּה נְכָסִים
מְרֻבָּה דְּאָגָה. מְרֻבָּה נְשִׁים מְרֻבָּה בְּשָׁפִים. מְרֻבָּה שְׁפָחוֹת
מְרֻבָּה זְמָה. מְרֻבָּה עֲבָדִים מְרֻבָּה גַּזְלָה. מְרֻבָּה תֹּרֶה מְרֻבָּה
חַיִם. מְרֻבָּה יִשְׁיבָה מְרֻבָּה חַכְמָה. מְרֻבָּה עַזָּה מְרֻבָּה
תִּבְונָה. מְרֻבָּה צְדָקָה מְרֻבָּה שְׁלוּם. קְנָה שֵׁם טֹב. קְנָה
לְעַצְמוֹ. קְנָה לוֹ דָבְרי תֹּרֶה. קְנָה לוֹ חַיִי הָעוֹלָם הַבָּא:

וְרַבּוֹ יוֹחָנָן בָּנוֹ זָכָאי קִבְּלָה מִהָּלֵל וּמִשְׁמָמָאי. הָוָה הִיא אָמֵר
אָס לְמִדְתָּת תֹּרֶה הַרְבָּה. אֶל תִּחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמָךְ. בַּי
לְכָךְ נֹצְרָת. חַמְשָׁה תַּלְמִידִים הִיוּ לְרַבּוֹ יוֹחָנָן בָּנוֹ זָכָאי
וְאֶלְוֹ הָן. רַבִּי אַלְיעָזָר בָּן הַזְּרָקָנוֹס. וַרְבִּי הַוּשָׁעָבָן חַנְנָיהָ
וַרְבִּי יוֹסֵי הַבָּהּוֹן. וַרְבִּי שְׁמַעוֹן בָּן נְתָנָאָל. וַרְבִּי אַלְיעָזָר בָּנוֹ
עַרְךְ. הָוָה הִיא מַזְנָה שְׁבָחוֹן. רַבִּי אַלְיעָזָר (בָּן הַזְּרָקָנוֹס)
בָּזָר סִיד. שְׁאַיְנוֹ מַאֲבִיד טֶפֶה. רַבִּי הַוּשָׁעָבָן חַנְנָיהָ אַשְׁרִי
יַולְדָתָוּ. רַבִּי יוֹסֵי (הַבָּהּוֹן) חַסִיד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן נְתָנָאָל

ירא חטא. ורבי אלעזר בן ערד במעין המתגבר. הוא היה אומר אם יהו כל חכמי ישראל בכר מא zenithים. ואלייעזר בן הורקנוס בכר שנייה. מבריע הוא את כלם. אבל אמר שאול אומר ממשמו. אם יהו כל חכמי ישראל בכר מא zenithים. ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עפיהם. ורבי אלעזר בן ערד בכר שנייה מבריע הוא את כלם:

ט אמר להם צאו וראו איזהו דרכך ישרה שידבק בה האדים. רבי אליעזר אומר עין טוביה. רבי יהושע אומר חבר טוב. רבי יוסי אומר שכון טוב. רבי שמעון אומר הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר לב טוב. אמר להם רואה אני את דבריכם. רבי אלעזר אומר בון ערד מדבריכם. שבכל דבריו דבריכם. אמר להם צאו וראו איזהו דרכ רעה שיתרחק ממנה האדים. רבי אליעזר אומר עין רעה. רבי יהושע אומר חבר רע. רבי יוסי אומר שכון רע. רבי שמעון אומר הלזה ואני משלים. אחד הלזה מן האדים כלזה מן המקום. שנאמר לזה רשע ולא ישלים וצדיק חונן ונוטן. רבי אלעזר אומר לב רע. אמר להם רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערד מדבריכם. שבכל דבריו דבריכם:

ע הם אמרו שלשה דברים. רבי אליעזר אומר יהיו כבוד חביך חביך עליך בשליך. ואל תהי נוח לבועס. ושוב يوم אחד לפני מיתהך. והו מתחמס בוגנד אורן של חכמים. והו זהיר בଘלתן שלא תבוכה. שנשיכת שועל.

ועקיצה זו עקיצת עקרב. ולחייבתו לחישת שרי. ואף כל דבריהם בגחלי אש:

^א רבי יהושע אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם:

^ב רבי יוסי אומר כי ממון חבירך חביב לך בשלך. והתקנו עצמך למדת תורה. שאינה ירושה לך. וכל מעשיך יהיה לשם שמים:

^ג רבי שמואל אומר הו זהיר בקרית שמע ובתפלה. וכשהאתה מתפלל אל תעשה תפלה קבע. אלא רחמים ותחנונים לפניו המקום ברוך הוא שנאמר כי אתה אל מנון ורחום ארך أيام ורב חסד וגשם על הרעה. ואל תה רשות בפני עצמך:

^ד רבי אלעזר אומר הו שקד למדת תורה. (וזה מה שמתшиб לאפיקורוס) ודע לפניו מי אתה עמל. ונאמן הוא בעל מלאכתך (שיטלים לך שכר פועלתך):

^{טו} רבי טרפון אומר היום קצר. והמלאכה מרובה. והפועלים עצלים. והשכר הרבה. ובעל הבית דוחק:

^ז הו ה' אומר. לא עלייך המלאכה לגמור. ולא אתה בין חזרין לבטל (מןנה). אם למדת תורה הרבה. נזתנים לך שכר הרבה. ונאמן הוא בעל מלאכתך שיטלים לך שכר פועלתך. ודע מעתה שכון של צדיקים לעתיד לבוא:

פרק ג

עקביא בָּן מהללאל אומר. הסתכל בשלשה דברים
ו אין אתה בא לידי עבירה. דע מאין באת. ולאו
אתה הולך. ולפנוי מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין
באת מטפה סרווחה. ולאו אתה הולך למקום עפר רמה
ותולעה. ולפנוי מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. לפנוי מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

ב' רבי חנינא סגנו הבהירנים אומר הו מתפלל בשלומה
של מלכות. שלא מלא מורה איש את רעהו חיים בלווי.
רבי חנינא בָּן תרדין אומר. שנים שיז宾ינו ואין ביןיהם
דברי תורה. הרי זה מושב לצים. שנאמר ובמושב לצים
לא ישב. אבל שנים שיז宾ינו ויש ביןיהם דברי תורה.
(באילו) שבינה שרויה ביןיהם. שנאמר איז נזכרו יראי יי
איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויבתחב ספר זכרון לפניו
ליראי יי ולחוזבי שמו. אין לי אלא שנים. ומני שאמילו
אחד שיזב וועסק בתורה. שהקדוש ברוך הוא קובל
לו שבר. שנאמר ישב בדק וידום כי גטול עליו:

ג' רבי שמעון אומר שלשה שאכלו על שלחן אחד. ולא
אמרו עליו דברי תורה. אבלו אכלו מזבח מתים. שנאמר
בי כל שלחנות מלאו קיא צואה. בלי מקום. אבל שלשה
שאכלו על שלחן אחד. ואמרנו עליו דברי תורה. אבלו

אָכְלֹן מִשְׁלַחֲנוּ שֶׁל מִקּוֹם בָּרוֹךְ הוּא. שֶׁנֶּאֱמָר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
זֶה הַשְּׁלֵחָנוּ אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ:

ד' רַבִּי חַנִּינָא בֶּן חַכִּינָא אֹמֶר. הַגּוֹעַר בְּלִילָה. וְהַמְּהֻלָּךְ
בְּדָרֶךְ יְחִידִי. וְהַמְּפַנֵּה לְבּוֹ לְבָטָלָה. הָרַי זֶה מַתְחִיב
בְּנִפְשׁוֹ:

ה' רַבִּי נְחוֹנִינָא בֶּן הַקְּנָה אֹמֶר. כֹּל הַמִּקְבֵּל עַלְיוֹן עַל תֹּרֶה
מִעֲבִירֵין מִמְּנָנוּ עַל מִלְכּוֹת וְעַל דָּרֶךְ אָרֶץ. שֶׁנֶּאֱמָר חֲרוֹת
עַל הַלְּחוֹת אֶל תְּקִרְבָּת חֲרוֹת אֶלָּא חִירֹות.) וְכֹל הַפּוֹרֶק
מִמְּנָנוּ עַל תֹּרֶה. נַעֲתִין עַלְיוֹן עַל מִלְכּוֹת וְעַל דָּרֶךְ אָרֶץ:

ו' רַבִּי חַלְפְּתָא אִישׁ בְּפִרְחָנָה אֹמֶר. עַשְׂרָה שִׁיזְבִּין
וּעוֹסְקִין בְּתֹרֶה שְׁבִינָה שְׁרוֹויָה בֵּיןֵיכֶם. שֶׁנֶּאֱמָר אֱלֹהִים
נִצְבֵּא בְּעֵדֶת אֶל. וּמְנִין אֲפִילוֹ חִמְשָׁה. שֶׁנֶּאֱמָר וְאַגְדַּתּוֹ עַל
אָרֶץ יִסְדָּה. וּמְנִין אֲפִילוֹ שֶׁלֶשׁה שֶׁנֶּאֱמָר בְּקָרְבָּאֱלֹהִים
יִשְׁפּוֹט. וּמְנִין אֲפִילוֹ שְׁנִים שֶׁנֶּאֱמָר אָז נִדְבָּרוּ יְרָאֵי יְיָ אִישׁ
אֶל רַעַחַו. וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמַע וְגֹזְמָר. וּמְנִין שְׁאֲפִילוֹ אֶחָד.
שֶׁנֶּאֱמָר בְּכָל הַמִּקְומָן אֲשֶׁר אָזְכִּיר אֵת שְׁמֵי אָבָא אֶלְיךָ
וּבְרַכְתִּיךָ:

ז' רַבִּי אַלְיעָזֶר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בְּרַתּוֹתָא אֹמֶר. תָּנוּ לְמִשְׁלֹו
שְׁאַתָּה וְשַׁלְךְ שְׁלֹו. וְכֹן בְּדִידָה הוּא אֹמֶר. בַּי מִפְּהַבְּלָל.
וּמִידָּךְ נִתְנָנוּ לְךָ. רַבִּי שְׁמַעֲון אֹמֶר הַמְּהֻלָּךְ בְּדָרֶךְ וְשׁוֹנָה.
וּמְפִסִּיק מִמְשְׁנַתּוֹ וְאֹמֶר מַה נָּאָה אֵלֵינוּ זֶה וְמַה נָּאָה נִרְאָה
זֶה מִעַלְהָה עַלְיוֹן הַכְּתוּב כְּאֹלוֹ מַתְחִיב בְּנִפְשׁוֹ:

ח רבי דוסתאי בר ינאי מושם רבי מאיר אומר כל השזה
דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב לאלו מתחיב
בנפשו. שנאמר רק השמר לך ושמור נפשך מאד. פן
תשבח את הדברים אשר ראו עיניך יכול אפילו תקפה
עליו ממשנתו תלמוד לומר פן יסورو מלבקך כל ימי חייך.
הא אינו מתחיב בנפשו. עד שישב ויסירם מלבו:

ט רבי חנינא בן דוסא אומר. כל שיראת חטאך קודמת
לחכמתך. חכמתך מתקימת. וכל שחכמתך קודמת ליראת
חטאך. אין חכמתך מתקימת. והוא היה אומר כל שעשוי
מרבין מהכמתך. חכמתך מתקימת. וכל שחכמתך מרבה
ממעשיו. אין חכמתך מתקימת:

. הוא היה אומר כל שרווח הבריות נזחה הימנו. רוח
המקום נזחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נזחה הימנו.
אין רוח המקום נזחה הימנו. רבי דוסא בן הרפינס אומר.
שינה של שחרית. ווינו של צהרים. ושיחת ילדים. וישיבת
בתי כנסיות של עמי הארץ. מוציאין את האדם מן
העולם:

י רבי אלעזר המודע אומר. המחלל את מקדים.
וה מבזה את המזוזות. והמלבין פני חברו ברבים. והמפר
בריותו של אברהם אבינו עליו השлом. ומהגלה פנים
בתורה שלא כהלכה. אף על פי שיש בידו (تورה)
ומעשימים טובים. אין לו חלק לעולם הבא:

^{ב'} רבי ישעיאל אומר. הוי קל לדאש ונnoch לחשורת. זה הי
מקבל את בֶּל הָאָדָם בְּשִׁמְחָה:

^{ג'} רבי עקיבא אומר. שחזק וקלות ראש מרגילין את
האדם לערוה. מסרת סיג לתורה. מעשרות סיג לעשר.
נדרים סיג לפירשיות. סיג לחכמה שתיקה:

^{ד'} הוּא הַיְהָ אָוֹمֵר חַבִּיב אָדָם שְׁגַבָּרָא בְּאַלְמָם חַבָּה יִתְּרָה
נוֹדַעַת לוֹ שְׁגַבָּרָא בְּאַלְמָם שְׁנָאָמֵר כִּי בְּאַלְמָם אֶלְהִים עֲשָׂה
את האדם. חביבין ישראלי שגבראו בנים למקום. חבה
יתירה נודעת להם. שגבראו בנים למקום שגנאמר בנים
אתם לי אלהיכם. חביבין ישראלי שנתקו להם כל חמדה.
חבה יתרה נודעת להם שנתקו להם כל חמדה. שבו
גברא העולים. שגנאמר כי לך טוב נתתי לך תורת
אל העזוב:

^{טו} הַכָּל צְפֻ�וּ וְהַרְשָׁוֹת גַּתְוָה וּבְטוּב הָעוֹלָם גַּדְזָן וְהַפְּלָל
לְפִי רֹזֵב הַמְּעֵשָׂה:

^{ו'} הוּא הַיְהָ אָוֹמֵר. הַכָּל נִתּוֹן בְּעַרְבּוֹן. וּמְצֻוּדָה פְּרוֹסָה עַל
כָּל הַחַיִּים. הַחַנוֹת פְּתוּחָה. וְהַחֲנֹנוּנִי מִקְרֵי. וְהַפְּגָנָס פְּתוּחָה.
וְהַיד בּוֹתֶבֶת. וְכָל הַרְזָחָה לְלוֹזָה יָבָא וַיְלֹוָה. וְהַגְּבָאִים
מְחֹזִירִין תְּדִיר. (בְּכָל יוֹם.) וּגְפָרְעֹזִין מִן הָאָדָם מְדֻעָתוֹ
וְשַׁלָּא מְדֻעָתוֹ. וַיְשַׁלֵּחַ לְהָם עַל מָה שִׁיסְמֹכוּ. וְהַדִּין דִין אַמְתָה.
וְהַכָּל מִתְּקֹן לְסִעּוֹדָה:

"**רבי אלעזר בנו עזיריה** אומר. אם אין תורה אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ אין תורה. אם אין חכמה אין יראה. אם אין יראה אין חכמה. אם אין בינה אין דעת. אם אין דעת אין בינה. אם אין קמח אין תורה. אם אין תורה אין קמח. והוא היה אומר כל שחקמתו מרובה ממפעשו למה הוא דומה. לאילן שענפיו מרביין ושרשיו מועטין. ורוח באה ועוקרטו והופכתו על פניו. (**שנאמר** זה היה בערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב. ושבן חරרים במדבר ארץ מלחה ולא תשב.) אבל כל שמעשו מרביין מהקמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרביין. שאפיריו כל הרוחות שבועלם באות ונושבות בו אין מיזיות אותו ממקומו. **שנאמר** וזה כעיז שותול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חום. וזה עליهو רענן. ובשנת בצורת לא ידאג. ולא ימיש מעשות:

פר' :

"**רבי אלעזר** (בן) חסמא אומר קניין ופתחי נדה. הן הן גופי הלבות. תקופות וgmtיריות פרפראות לחכמה:

פרק ד

בָּן זֹמְא אָזֶר אַיִזָּהוּ חַכָּם הַלֹּמֶד מִכָּל אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר
מִכָּל מַלְמָדֵי הַשְּׁבָלָתִי (כִּי עַדְותִּיךְ שִׁיחָה לִי) אַיִזָּהוּ
גָּבּוֹר הַבּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר טֻוב אָרְךְ אֲפִים מַגְבּוֹר
וּמוֹשֵׁל בְּרוֹחוֹ מַלְוִיכְד עִיר אַיִזָּהוּ עַשְׂיר הַשְּׁמָח בְּחַלְקוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר יִגְעַגְעַגְעַג כְּפִיךְ בַּי תָּאֵכֵל אֲשֶׁרְיךָ וּטוֹב לְךָ אֲשֶׁרְיךָ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּטוֹב לְךָ לְעוֹלָם הַבָּא אַיִזָּהוּ מַכְבּוֹד הַמַּכְבּוֹד
אֶת הַבְּרִיות שֶׁנֶּאֱמַר בַּי מַכְבּוֹדֵי אַכְבּוֹד וּבּוֹזֵי יְקָלוֹ:

בָּן עַזָּאי אָזֶר הַוי רַץ לְמַצּוֹה קָלָה (בְּבַחֲמוֹרָה) וּבְוַרְחָ
מִן הַעֲבִירָה שְׁמַצּוֹה גּוֹרְרָת מַצּוֹה יוּעַבְרָת גּוֹרְרָת עֲבִירָה
שְׁשַׁבֵּר מַצּוֹה מַצּוֹה וּשְׁבֵר עֲבִירָה עֲבִירָה:

גָּ הוּא הַיָּה אָזֶר אֶל תָּהִי בּוֹ לְכָל אָדָם וְאֶל תָּהִי מִפְלָג
לְכָל דָּבָר שָׁאַיָּן לְךָ אָדָם שָׁאַיָּן לוֹ שָׁעָה וְאַיָּן לְךָ דָּבָר שָׁאַיָּן
לוֹ מִקּוֹם:

דָּ רַבִּי לְוִיטָס אִישׁ יְבָנָה אָזֶר מִאֶד הַוִּי שְׁפֵל רֹזֶח
(בְּפִנֵּי כָּל אָדָם) שְׁתָקָות אָנוֹשׁ רַמָּה רַבִּי יוֹחָנָן בּוֹ בְּרוֹקָא
אָזֶר (כָּל) הַמְּחַלֵּל שְׁמִים שְׁמִים בְּסַתְרָה נְגַרְעֵין מִמְּנוֹ
בְּגָלוֹי אָחֵד שׂוֹגֵג אָחֵד מִזְיָד בְּחַלּוֹל הַשֵּׁם:

הָ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל (בֶּנוּ) אָזֶר הַלֹּמֶד עַל מִנְתָּה לְלִימָד
מִסְפִּיקִין בְּיַדוֹ לְלִמּוֹד וּלְלִימָד וְהַלֹּמֶד עַל מִנְתָּה לְעַשּׂוֹת
מִסְפִּיקִין בְּיַדוֹ לְלִמּוֹד וּלְלִימָד (לְשָׁמוֹר) וּלְעַשּׂוֹת רַבִּי

צדוק אומר אל תעשים עטרה להתנצל בהם ולא קרדום לחפור בהם וכך היה הלל אומר ודאשתחמש בתגא חלף. (הא למדף.) בְּלֹ הַגָּנָה מִדְבָּרִי תֹּרֶה נוֹטֵל חַיּוֹ מִן הַעוֹלָם:

רבי יוסי אומר בְּלֹ המכבד את התורה גופו מכביד על הבריות וכל המחליל את התורה גופו מחליל על הבריות:

רבי יeshemuel בנו של רבי יוסי אומר החושך עצמו מן הדיין פורק ממנו איבת זגול ושבועת שוא. והגס לבו בהזראה שוטה רשע וגס רוח:

הוא היה אומר אל תה דן יחידי. שאין דין יחידי אלא אחד. ואל תאמר קבלו דעתך. שהו רשות ולא אתה:

רבי יונתן אומר בְּלֹ המקים את התורה מעני. סופו לקימה מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר. סופו לבטלה מעני:

רבי מאיר אומר הוא ממעט בעסק ומעסוק בתורה. והוינו שפל רוח בפני כל אדם. אם בטלה מן התורה יש לך בטלים הרבה בנטך. ואם عمלה בתורה יש (לו) שבר הרבה לתנו לך:

רבי אליעזר (בן יעקב) אומר העשרה מצוה אחת. כוננה לו פרקליט אחד. והעובר עבירה אחת כוננה

לו' קטיגור אחד. תשובה ומעשים טובים בתריס בפני הפורענות. רבי יוחנן הסנדלר אומר כל בנסיה שהיא לשם שמים סופה להתקים. ושאינה לשם שמים אין סופה להתקים:

יב רבי אלעזר בן שמואל אומר. יהיו כבוד תלמידך חביב עלייך בשלך. ובבזבז חבירך במוֹרָא רבך. ומורא רבך במוֹרָא שםים:

ג' רבי יהודה אומר הו זהיר בתלמידך. ששגנת התלמיד עולה זדון. רבי שמואל אומר שלשה כתרים הם. כתר תורה. וכתר פהונה. וכתר מלכות. וכתר שם טוב עולה על גביהן:

ד' רבי נהוראי אומר. הו גולח למקום תורה. ולא תאמר שהיא תבואה אחריך שחברך יקומו ביך. ולא בינתך אל תשען:

טו' רבי ינאי אומר. אין בידינו לא משלות הרשעים. ואף לא מיסורי הצדיקים. רבי מתיא בן חרש אומר. הו מקדים בשלום כל אדם. והו זגב לאריות. ולא תה רаш לשועלים:

ו' רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרויזדור בפני העולם הבא. התקן עצמן בפרויזדור. כדי שתכנס לטרקלין:

י' הָא הִיה אֹמֵר. יִפְה שְׁעָה אַחַת בַּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִכֶּל חַיִי הַעוֹלָם הַבָּא. וַיִּפְה שְׁעָה
אַחַת שֶׁל קֹרֶת רוח בְּעוֹלָם הַבָּא. מִכֶּל חַיִי הַעוֹלָם הַזֶּה:

ח' רַבִּי שְׁמֻעוֹן בֶּן אַלְעֹזֵר אֹמֵר. אֶל תְּرֵץ אֶת חַבְדָּךְ
בְּשְׁעַת כְּעַסְׂרֵן. וְאֶל תְּנַחֲמֵנו בְּשְׁעָה שְׁמַתּו מַטֵּל לִפְנֵינוּ.
וְאֶל תְּשַׁאֲלֵנוּ בְּשְׁעַת נְדָרוֹ. וְאֶל תְּשַׁתְּדַל לְרֹאזוֹ בְּשְׁעַת
קְלָקְלָתָו:

ט' שְׁמוֹאֵל הַקֶּטֶן אֹמֵר. בְּנֵפּוֹל אַזְּבָד אֶל תְּשִׁמְחָה. וּבְכַשְׁלֹׁן
אֶל יָגֵל לְבָדֵךְ. פָּנֵי יְרָאָה יְיָ וְרֹעֵב עַיִנֵּינוּ וְהַשִּׁיבָה מַעְלָיו אָפְוּ:

י' אַלְיָשָׁע בֶּן אַבְיוֹה אֹמֵר הַלּוּמֵד (תֹּרְהָה) יַלְד לְמַה הַוָּא
דוֹמֵה. לְדַיּוּ בְּתוֹבָה עַל נִיר חֶדֶשׁ. וְהַלּוּמֵד תֹּרְהָה זַקְן לְמַה
הַוָּא דּוֹמֵה. לְדַיּוּ בְּתוֹבָה עַל נִיר מְחוֹקָר. רַבִּי יוֹסֵי בֶּר יְהוּדָה
אִישׁ כְּפָר הַבָּבֵלִי אֹמֵר. הַלּוּמֵד מִן הַקְּטָנִים לְמַה הַוָּא
דוֹמֵה. לְאוֹכֵל עֲנָבִים קָהוֹת. וְשׂוֹתָה יִין מְגַתּוֹ. וְהַלּוּמֵד מִן
הַזְּקָנִים. לְמַה הַוָּא דּוֹמֵה. לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשֻׁלוֹת. וְשׂוֹתָה
יִין יְשָׁוֵן. רַבִּי אֹמֵר אֶל תְּסַתְּבֵל בְּקָנָקָן. אֶלָּא בְּמַה שִׁישׁ בָּזָן.
יִשׁ קָנָקָן חְדֵש מְלָא יְשָׁוֵן. וַיְשָׁוֵן שְׁאָפִילוּ חְדֵש אֵין בָּזָן:

כ' רַבִּי אַלְעֹזֵר הַקְּפָר אֹמֵר. הַקְּנָאָה. וְהַתְּאָוָה. וְהַכְּבָוד.
מוֹצִיאָן אֶת הָאָדָם מִן הַעוֹלָם:

ככ' הָא הִיה אֹמֵר הַיְלֹודִים לְמוֹת. וְהַמְתִים לְהַחֲיוֹת.
וְהַחֲיוֹת לְדוֹן. לִידֵע לְהַזְדִיע וְלְהַזְדִע. שֶׁהָוָא אֶל. הַוָּא

היוֹצֵר. הוּא הַבּוֹרָא. הוּא הַמְבִיאן. הוּא הַדִּין. הוּא הַעַד.^ו
 הוּא הַבָּעֵל דִין. וְהוּא עַתִּיד לְדוֹן בָּרוּךְ הוּא שֶׁאֵין לוֹפָנָיו
 עוֹלָה. וְלֹא שְׁכָהָה. וְלֹא מִשְׂזָא פְּנִים. וְלֹא מִקְחָ שְׁתִּיד.
 שְׁהַבָּל שְׁלֹו. וְדַע שְׁהַבָּל לְפִי הַחַשְׁבוֹן. וְאֶל יְבִיטִיחַ יְצָרֶךָ.
 שְׁהַשְׁאָל בֵּית מְנוּס לְךָ. שְׁעַל בְּרִיחָךְ אַתָּה נֹצֶר. (וְעַל
 בְּרִיחָךְ אַתָּה נֹלֶד.) וְעַל בְּרִיחָךְ אַתָּה חַי. וְעַל בְּרִיחָךְ אַתָּה
 מַת. וְעַל בְּרִיחָךְ אַתָּה עַתִּיד לְתַנוּ דִין וְחַשְׁבוֹן. לְפִנֵּי מֶלֶךְ
 מִלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

פרק ה

בְּעִשְׁרָה מְאֻמָּרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם. וּמָה תַּלְמוּד לוֹמֵר
 וְהֲלֹא בַמְאָמָר אֶחָד (הַיָּה) יִכְלֶל לְהַבְּרָאות.
 אֶלָּא לְהַפְּרָעָם מִן הַרְשָׁעִים. שְׁמַא אָבְדִין אֶת הָעוֹלָם. שְׁגַבְּרָא
 בְּעִשְׁרָה מְאֻמָּרוֹת. וְלֹא תַּנְשִׁיכְתָּ בְּזִקְנִים שְׁמַקְמִימִין אֶת
 הָעוֹלָם שְׁגַבְּרָא בְּעִשְׁרָה מְאֻמָּרוֹת:

ב' עִשְׁרָה דָּרוֹת מְאָדָם וְעַד נָח. לְהַזְדִּיעַ בָּמָה אֶרְךָ אָפִים
 לְפָנָיו. שְׁבָל הַדָּרוֹת הַיּוֹ מִכְעִיסִין (לְפָנָיו) וּבָאיִן. עַד
 שְׁהַבִּיא אַלְיָהָם אֶת מֵי הַמִּבּוֹל. עִשְׁרָה דָּרוֹת מְנַח וְעַד
 אֶבְרָהָם. לְהַזְדִּיעַ בָּמָה אֶרְךָ אָפִים לְפָנָיו. שְׁבָל הַדָּרוֹת
 הַיּוֹ מִכְעִיסִין (לְפָנָיו) וּבָאיִן עַד שְׁבָא אֶבְרָהָם אֶבְיָנוּ וְקַבֵּל
 (עַלְיוֹ) שְׁבָר בְּלָם:

ג עשרה נסיות נתנשה אברהם אבינו (עליו השלום) ועמד בכם. להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו (עליו השלום):

ד עשרה גסים נעשו לאבותינו במצרים. ועשרה על הים (עشر מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצריים במצרים. ועשור על הים). עשרה נסיות נטו אבותינו את המקום (ברוך הוא) בדבר שנאמר ונiso אותי זה עשר פעים ולא שמעו בקהל:

ה עשרה גסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. לא הפליה אשה מריח בשר המקדש. ולא הסריח בשר המקדש מעולם. ולא נרא זביב בבית המטבחים. ולא אירע קרי לפהן גדול ביום ההפורים. (ולא בבו הגשים אש של עצי המערבה. ולא נצחה הרוח את עמוד העתן). ולא נמצא פטול בעמר. ובשתי הלחמים. ובלחם הפנים. עומדים צופים ומשתתחים רוחים. ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם. ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלי בירושלים:

ו עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמות. ואלו הן. פי הארץ.IFI הבאר.IFI האتون. והקשת. והפין. והמיטה. והשמיר. והכטב. והמקבת. והלוחות. ויש אומרים אף המזיקין. וקובורתו של משה. ואילו של אברהם אבינו. ויש אומרים אף האבת בצתת עשויה:

ו שבעה דברים בಗלים ושבעה בחכם. חכם אין מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה (ובמנין). ואינו נכנס לתוכם דברי חבירו. ואינו נכנס להשל לחשיב. שואל בעני ומושיב בהלה. ואומר על ראשון ראשון. ועל אחרון אחרון. ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי. ומזה על האמת. וחילופיהן בಗלים:

ו שבעה מיני פורענויות באין לעולם על שבעה גופי עבירות. מקצתן מעשרין ומקצתן שאינן מעשרין. רעב של בצרת באה. מקצתן רעבים. ומקצתן שבעין גמרו שלא לעשר. רעב של מהומה ושל בצרת באה. ושלם לטול את החלה. רעב של כליה באה. דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין. ועל פירות שביעית. חרב בא לעולם על עני הדין. ועל עוזה הדין. ועל המורים בתורה שלא בהלה:

ז חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא. ועל חלול השם. גלות בא לעולם על עובדי עבودת אלילים. ועל גלי ערים. ועל שכונות דמים. ועל שמיטה הארץ. בא רבעה פרקים הדר בתרביה. ברביית. ובשביעית. ובמוציאי שביעית. ובמוציאי החג שבעל שנה ו שנה. ברביית מפני מעשר עני شبששית. ובמוציאי שביעית מפני פירות שביעית. ובמוציאי החג שבעל שנה ו שנה. מפני גזל ומתנות עניים:

משניות סדר נזיקים

‘ ארבע מדות באדם. האומר שלי שלך שלך זז מדה בינהית. ויש אומרים זו מדה סדום. שלי שלך ושלך שלי עם הארץ. שלי שלך ושלך חסיד. שלי שלי ושלך שלי רשות:

“ ארבע מדות בדעות. נזח לבuous ונזח לרצונות. יצא שברן בהפסדו. קשה לבuous וקשה לרצונות. יצא הפסדו בשברן. קשה לבuous ונזח לרצונות חסיד. נזח לבuous וקשה לרצונות רשות:

” ארבע מדות בתלמידים. מהר לשמווע ומחר לאבד. יצא שברן בהפסדו. קשה לשמווע וקשה לאבד. יצא הפסדו בשברן. מהר לשמווע וקשה לאבד חכם. קשה לשמווע ומחר לאבד זה חלק רעה:

” ארבע מדות בנוטני צדקה. הרוצה שיטן ולא יתנו אחרים עיננו רעה בשל אחרים. יתנו אחרים והוא לא יתן עיננו רעה בשלו. יתנו ויתנו אחרים חסיד. לא יתן ולא יתנו אחרים רשות:

” ארבע מדות בהולכי לבית המקדש. הולך ואינו עוזה. שבר הליכה בידו. עוזה ואינו הולך. שבר מעשה בידו. הולך ועוזה חסיד. לא הולך ולא עוזה רשות:

” ארבע מדות ביושבי לפני חכמים. ספוג. ומשפך. משםרת. ונפה. ספוג שהוא סופג את הבל. משפך

שְׁמָכְנִים בָּזֶן וּמוֹצִיאָן בָּזֶן. מִשְׁמַרְתָּה שְׁמוֹצִיאָה אֶת הַיּוֹם
וּקְוֹלְטָת אֶת הַשְׁמָרִים. נִפְהָ שְׁמוֹצִיאָה אֶת הַקְמָה.
וּקְוֹלְטָת אֶת הַסְּלָתָן:

"כָּל אֲהָבָה שַׁהְיָה תְּלִיָּה בְּדָבָר. בֶּטֶל דָּבָר בְּטֶלֶת אֲהָבָה.
וְשַׁאֲגָנָה תְּלִיָּה בְּדָבָר. אַינְהָ בְּטֶלֶת לְעוֹלָם. אִיזֶׁן הֵיא
אֲהָבָה הַתְּלִיָּה בְּדָבָר. זֶן אֲהָבת אַמְנוֹן וְתָמָר. וְשַׁאֲגָנָה
תְּלִיָּה בְּדָבָר. זֶן אֲהָבת דָוד וְיוֹהָנָן:

"כָּל מְחַלְקָת שַׁהְיָא לְשֵׁם שְׁמִים. סֻפָּה לְהַתְקִים. וְשַׁאֲגָנָה
לְשֵׁם שְׁמִים. אַין סֻפָּה לְהַתְקִים. אִיזֶׁן הֵיא מְחַלְקָת שַׁהְיָא
לְשֵׁם שְׁמִים. זֶן מְחַלְקָת הַלְּלָה וְשְׁמָאי. וְשַׁאֲגָנָה לְשֵׁם שְׁמִים.
זֶן מְחַלְקָת קָרָח וּכְל עַדְתָּן:

"כָּל הַמְזֻבָּה אֶת הַרְבִּים. אַין חַטָּא בָּא עַל יָדוֹ. וּכְל
הַמְחַטְּיא אֶת הַרְבִּים. אַין מִסְפִּיקִין בַּיּוֹד לְעַשׂוֹת תְּשׁוּבָה.
מְשָׁה זָכָה וּזְכָה אֶת הַרְבִּים. זָכָות הַרְבִּים תְּלִיָּה בָז. שְׁנָאָמָר
צְדָקָת יְיָ עָשָׂה. וּמְשִׁפְטָיו עִם יִשְׂרָאֵל. יְרַבָּעָם חַטָּא.
וְהַחְטִיא אֶת הַרְבִּים. חַטָּא הַרְבִּים תְּלִיָּה בָז. שְׁנָאָמָר עַל
חַטָּאות יְרַבָּעָם בָן נְבָט אֲשֶׁר חַטָּא וְאֲשֶׁר הַחְטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל:

"כָּל מִשְׁיִיש בַּיּוֹד שְׁלַשָּׁה דָבָרים הַלְלוּ מַתְלִימִידִיו שֶׁל
אֶבְרָהָם אָבִינוּ. וּשְׁלַשָּׁה דָבָרים אַחֲרִים מַתְלִימִידִיו שֶׁל
בְּלָעָם הַרְשָׁע. עַזְן טֹבָה. וּרוֹח נְמוֹכָה. וּנְפֶשׁ שְׁפָלה.
מַתְלִימִידִיו שֶׁל אֶבְרָהָם אָבִינוּ. עַזְן רָעה. וּרוֹח גְּבוֹהָה.

ונפש רחבה. מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו אוכליין בעולם הזה ונnochlain לעולם הבא. שנאמר להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורים גיהנם וירדיין לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יתחזק בהם ואני אבטח בה:

יב יהודה בן פימה אומר הו עוז בגמרא. וקל בנטש. ורץ באבי. וגבור בארי. לעתות רצון אביך שבשמיים הוא היה אומר עוז פנים לגיהנם. ובשות פנים לנו עוז. יהיו רצון מלפניך כי אלהינו שתבנה עירך ב מהרה בימינו ותן חלכנו בתורתך:

כא היה אומר בן חמיש שנים למקרא. בן עשר שנים למשנה. בן שלוש עשרה למצות. בן חמיש עשרה לתלמוד. בן שמונה עשרה לחפה. בן עשרים לרדוף. בן שלשים לפיח. בן ארבעים לבינה. בן חמישים לטעאה. בן שישים לזקנה. בן שבעים לשיבה. בן שמונים לגבורה. בן תשעים לשוחח. בן מאה באלו מית ו עבר ובטל מן העולם:

ככ בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה דכלא בה. ובה תחזי וסיב ובליה בה. ומינה לא תזוע שאיין לך מידה טוביה הימנה:

כג בן הא הא אומר לפום צערא אגרא: סליק

ברייתא

שָׁנוּ חֶבְמִים בַּלְשׂוֹן הַמְשֻנֶּה בְּרוֹךְ שָׁבָחֶר בָּהֶם וּבַמְשֻנֶּתֶם:
 רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כֵּל הַעֲסִיק בַּתּוֹרָה לְשָׁמָה. זֹכֶה
 לְדִבָּרִים הַרְבָּה. וְלֹא עוֹד אֶלְאֶ שְׁבֵל הַעוֹלָם פָּדִי
 הוּא לו. נִקְרָא רַיִעַ אֲהֹוב. אֲהֹוב אֶת הַמֶּקוּם. אֲהֹוב
 אֶת הַבְּרִיות. מְשֻמֶּחֶת אֶת הַמֶּקוּם. מְשֻמֶּחֶת הַבְּרִיות.
 מַלְבְּשָׁתָו עֲגֹנה וִירָאָה. וּמַכְשָׁרָתוֹ לְהִזְוִת צְדִיק וְחִסִּיד.
 וִישָׁר. וְנָאָמָן. וּמַרְחַקְתּוֹ מִן הַחַטָּא. וּמַקְרַבְתּוֹ לִידֵי זֶכֶת.
 וְנַהֲנִין מִמְּנִי עַצָּה וְתִשְׁיהָ וּבִינָה וְגִבּוֹרָה. שֶׁנְאָמָר לֵי עַצָּה
 וְתִשְׁיהָ אֲנִי בִּינָה לֵי גִבּוֹרָה:

ב' וְנוֹתַנְתָּה לוּ מַלְכּוֹת וּמַמְשָׁלָה וּמַחְקָור דִין. וּמַגְלִין לוּ רַזִּי
 תּוֹרָה. וְנִعְשֶׂה בְּמַעַן הַמְתַגְּבָר. וּכְנָהָר שֶׁאָנוּ פּוֹסֵק. וְהַיִן
 צְנוּעַ וְאֲרָךְ רַזִּיחַ. וּמוֹחֵל עַל עַלְבּוֹנוֹ. וּמַגְדַּלְתּוֹ וּמַרְזֹם מַתָּוֹ.
 עַל כֵּל הַמְעָשִׂים (כָּלָם). אָמָר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי בְּכָל יוֹם
 וְיוֹם בְּתִ קְוֵל יַוְצֵאת מַהְרָה חֹזֵרְבָּה. (וּמַכְרֹזָת) וְאַזְמְרָת. אֲזִי
 לְהָם לְבִרְיוֹת מַעֲלָבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה. שְׁבֵל מֵשֶׁאָנוּ עֲסִיק
 בַּתּוֹרָה (תְּדִיר) נִקְרָא גַּזּוּר. שֶׁנְאָמָר נָעַם זָהָב בְּאָרֶף חַזִּיר
 אֲשֶׁה יְפָה וִסְרָת טַעַם. וְאַזְמָר וְהַלְוִיחּוֹת מַעֲשָׂה אֱלֹהִים
 הַמָּה. וְהַמְכַתֵּב מַכְתֵּב אֱלֹהִים הַוָּא חֲרוֹת עַל הַלְוֹחוֹת. אֶל
 תְּקִרְיָה חֲרוֹת אֶלְאֶחָרוֹת. שֶׁאָין לְדֹבֶן חֹזֵרְין (מִדִּינָה שֶׁל
 גִּיהָנָם) אֶלְאֶ מֵשְׁעָזִיק בַּתְּלִמּוֹד תּוֹרָה. וּכֵל מֵשְׁעָזִיק

בתלמוד תורה הרי זה מתחעללה שנאמר וממדבר מותנה
וממותנה נחליאל ומגחליאל במוות:

ה' הלומד מחייב ר' פרק אחד. או הילכה אחת. או פסוק אחד. או דבר אחד. או אפלו אותן אחת ציריך לנוהג בו בבוד. שכן מצינו בדוד מלך ישראל. שלא למד מהיותפל אלא שני דברים בלבד. וקראו רבו אלופו ומידעו. שנאמר ואתה אנוש בערך אלופי ומידעי. והלא דברים קל וחומר. ומה דוד מלך ישראל שלא למד מהיותפל אלא שני דברים בלבד. קראו רבו אלופו ומידעו. הלומד מחייב ר' פרק אחד. או הילכה אחת. או פסוק אחד. (או דבר אחד) או אפלו אותן אחת. על אחת כמה וכמה שאיריך לנוהג בו בבוד. אין בבוד אלא תורה שנאמר בבוד חכמים ינחו ותמים ינחו טוב. ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לך טוב נתתי לכם תורה אל תעוזבו:

ו' ב' היא דרישה של תורה. פת במלח תאכל. ומים במשורה תשתה. ועל הארץ תישן. וחי עיר תהיה. ובתורה אתה عمل. ואם אתה עושה כן אשريك (וטוב לך אשريك) בועלם זהה. וטוב לך לעולם הבא. אל תבקש גודלה לעצמד. ואל תחמוד בבוד. יותר מלמדוך עשו. ואל תתאوه לשלחנים של מלכים. ששלחן גדול משלחנים. וכתרך גדול מכתרים. ונאמן הוא בעל מלאכתך. שיישלם לך שבר פועלתך:

" גְדוֹלָה תָּרָה יוֹתֶר מִן הַבְּהוּנָה וּמִן הַמְּלֻכּוֹת שְׁהַמְּלֻכּוֹת
 (היא) בְשָׁלְשִׁים מְעֻלֹּות . וְהַכְּהָנָה בְעָשָׂרִים וְאֶרְבָּעָה .
 וְהַתָּרָה (נקנית) בְאֶרְבָּעִים וְשָׁמֵנָה דָבָרים וְאֶלְוֹ הַן .
 בְתַלְמוֹד . בְשִׁמְיעָת הָאָזֶן . בְעֲרִיבָת שְׁפָטִים . בְבִינָת
 הַלְּבָב . בְשְׁכָלוֹת הַלְּבָב . בְאַיִמָה . בְירָאָה . בְעֻנוֹה . בְשְׁמַחָה .
 בְשִׁמוֹשׁ חֲכָמִים . בְדַקְדוֹק חֲבָרִים . וּבְפְלָפּוֹל הַתַּלְמִידִים .
 בְיִשּׁוֹב . בְמִקְרָא . בְמִשְׁנָה . בְמִיעוֹט סְחוּרָה . בְמִיעוֹט שִׁינָה .
 בְמִיעוֹט שִׁיחָה . בְמִיעוֹט תְּעֻנוֹג . בְמִיעוֹט שְׁחֹזֶק . בְמִיעוֹט
 דָּرֶךְ אָרֶץ . בְאָרֶךְ אֲפִים . וּבְלֵב טֹוב . בְאָמוֹנָת חֲכָמִים .
 וּבְקִבְּלָת הִיסּוּרִין :

ו' הַמְבִיר אֶת מִקְומֹו . וְהַשְּׁמֵח בְּחַלְקוֹ . וְהַעֲוָשָׂה סִיגָן
 לְדָבְרֵיו . וְאַינוּ מַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ . אֲהֹבָה . אֲזָהָב אֶת
 הַמִּקְומָם . אֲזָהָב אֶת הַבְּרִיות . אֲזָהָב אֶת הַצְּדִקּוֹת . אֲזָהָב
 אֶת הַתוֹכְחות . אֲזָהָב אֶת הַמִּישְׁרִים . מַתְרַחְקָן הַכְּבֹוד .
 וְלֹא מָגִיס לְבוֹ בְתַלְמוֹדוֹ . וְאַינוּ שְׁמָח בְהַזְרָאָה . נֹשָׂא
 בְעוֹלָם חֲבָרוֹ . מְכַרְיעַ לְכָפָר זִכּוֹת . מְעֻמִּידָו עַל הָאָמָתָה .
 מְעֻמִּידָו עַל הַשְּׁלוֹם . מְתִישָׁב בְתַלְמוֹדוֹ . שׂוֹאָל וּמְשִׁיבָה .
 שׂוֹמֵן וּמְסִיף . הַלּוֹמֵד עַל מִנְתָה לְלִמּוֹד . וְהַלּוֹמֵד עַל מִנְתָה
 לְעַשׂוֹת . הַמְחִיכִים אֶת רַבּוֹ . וְהַמְכִיזִים אֶת שְׁמוּעָתוֹ . וְהַאֲוֹמֵר
 דָבָר בְשֵם אָזְמָרוֹ . הָא לְמִדְתָּף שְׁבֵל הָאֲזָמֵר דָבָר בְשֵם
 אָזְמָרוֹ . מְבִיא גָאָולָה לְעוֹלָם שְׁגָאָאמָר וְתָאָמֵר אָסְתָר לְמַלְךָ
 בְשֵם מְרַדְכָי :

ג' גְדוֹלָה תֹּרֶה שֶׁהִיא נוֹתַנְתָּ חַיִם לְעֵשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנָּאֹמֵר בַּי חַיִם הֵם לְמוֹצְאֵיכֶם וְלֹכֶל בְּשָׁרוֹ מַرְפָּא. וְאֹמֵר רְפָאוֹת תַּהֲיֵ לְשָׁרֶךָ וְשָׁקוֹי לְעַצְמֹתֶיךָ. וְאֹמֵר עַץ חַיִם הִיא לְמַחְזִיקִים בָּה וְתַזְמִיכָה מַאֲשֶׁר. וְאֹמֵר בַּי לְוִית חַן הֵם לְרַאשֵּׁךְ וְעַנְקִים לְגַרְגּוֹתֶיךָ. וְאֹמֵר אַרְךָ תַּפְנוּ לְרַאשֵּׁךְ לְוִית חַן עַטְרָת תִּפְאָרָת תִּמְגְּנָךְ. וְאֹמֵר אַרְךָ יָמִים בִּימֵינֶה בְּשִׁמְאָלֶה עַשֵּׂר וּכְבוֹד. וְאֹמֵר בַּי אַרְךָ יָמִים וְשָׁנּוּת חַיִם וּשְׁלוֹם יוֹסִיףוּ לְךָ:

ד' רַبִּי שְׁמַעֲוֹן בֶּן מַנְסִיא אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעֲוֹן בֶּן יְוָחָאי. הַנוּי. וְהַכְּבֵחַ. וְהַעֲשֵׂר. וְהַכְּבֻוד. וְהַחֲכָמָה. וְהַזְקָנָה. וְהַשִּׁיבָה. וְהַבְּנִים. נָאָה לְעַדְיקִים וּנָאָה לְעוֹלָם. שֶׁנָּאֹמֵר עַטְרָת תִּפְאָרָת שִׁיבָה בְּדַרְךָ אַדְקָה תִּמְצָא. וְאֹמֵר עַטְרָת זְקִנִּים בְּנִי בְּנִים. וְתִפְאָרָת בְּנִים אֲבוֹתֶם. וְאֹמֵר תִּפְאָרָת בְּחוּרִים כְּחַם. וְהַדָּר זְקִנִּים שִׁיבָה. וְאֹמֵר וְחַפְרָה הַלְבָנָה וּבָזָה הַחֲמָה בַּי מַלְךָ יְיָ אָבָאות בָּהָר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם. וּנְגַד זְקִנִּיו כְּבֻוד:

ה' רַבִּי שְׁמַעֲוֹן בֶּן מַנְסִיא אֹמֵר. אַלְוּ שְׁבַע מִדּוֹת שְׁמַנוֹת חֲכָמִים לְעַדְיקִים כָּלִם נִתְקִימוּ בַרְבִּי וּבְבָנָיו. אָמֵר רַבִּי יְוָסִי בֶּן קָסְמָא פְּעַם אַחֲת הַיְתִי מִהְלָךְ בְּדַרְךָ. וַפְגַע בֵּי אָדָם אָחָד. וַנֵּתֶן לֵי שְׁלוֹם. וְהַחֲזִירָתִי לוֹ שְׁלוֹם. אָמֵר לֵי רַבִּי מַאִיזָה מִקּוֹם אַתָּה. אָמְרָתִי לוֹ מִעֵיר גְדוֹלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סּוֹפְרִים אָנָי. אָמֵר לֵי רַבִּי רַצְונָךְ שְׁתַדּוֹר עַמְנוּ בָמָקוּמָנוּ. וְאַנְיָ אַתָּנוּ לְךָ אַלְפָ אַלְפִים דִינְרִי זְהָב.

ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו בני אם אתה נותן לי כל כסף זהב (ואבנים טובות ומרגליות) שבעולם. איini דר אלא במקום תורה. לפ' שבשעת פטירתו של אדם אין מלאין אותו. לא כסף ולא זהב. ולא אבנים טובות ומרגליות. אלא תורה ומעשים טובים בלבד. שנאמר בהתחלה תנחה אתך בשכבה תשמר עלייך והקיזות היא תשיחך. בהתחלה תנחה אתך בעולם הזה. בשכבה תשמר עלייך בקרבר. והקיזות היא תשיחך לעולם הבא. וכן כתוב בספר תהילים. על ידי דוד מלך ישראל. טוב ל תורה פיך מאלפי זהב וכסף. ואומר לי הכסף וליה זהב נאם כי צבאות:

חמשה קניינים קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו. ואלו הן. תורה קניון אחד. שמים ואארץ קניון אחד. אברחים קניון אחד. ישראל קניון אחד. בית המקדש קניון אחד. תורה קניון אחד מניין דכתיב יי קני ראיית דרכו קדם מפעלו מАЗ. שמים ואארץ קניון אחד מניין שנאמר בה אמר יי השמים כסאי והארץ הדם רגלי اي זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי. ואומר מה רבו מעשיך יי בכם בחכמה עשית מלאה הארץ קניינך. אברחים קניון אחד מניין דכתיב ויברחו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים ואארץ. ישראל קניון אחד מניין. דכתיב עד יעבר עמד יי עד יعبر עם זו קנית. ואומר לקדושים אשר בארץ הארץ ואדיiri כל חפצי בם. בית מקדש קניון אחד מניין

**שֶׁנַּאֲמָר מִקְדָּשׁ אֱלֹהֵינוּ בָּנוּנוּ יְהִידִים וְאֹמֵר וַיּוּבְיאָם אֶל גְּבוּל
קָדְשׁוּ הָר זֶה קָנְתָה יָמִינָנוּ:**

“ וְכֹל מַה שָׁבַרְאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּעֲזָלָמוֹ. לֹא בָּרָא
אֶלָּא לְכִבְזָדוֹ. שֶׁנַּאֲמָר כֹּל הַגְּקָרָא בְּשָׁמִי וְלְכִבְזָדי בָּרָא יְהִי
יִצְחָקִיוֹ אֶפְעַשְׂתִּיו. וְאֹמֵר יְהִי מַלְאָךְ לְעוֹלָם וְעַד. (אמֶר)
רַبִּי חַנְנָנִיא בֶּן עֲקָשִׁיא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזִבְחוֹת אֶת
יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָּךְ הָרַבָּה לְהַמְלָאָת תֹּרְהָה וּמִצּוֹת. שֶׁנַּאֲמָר יְהִי חַפְץ
לְמַעַן צְדָקוֹ יִגְדִּיל תֹּרְהָה וַיָּאִדְרֵי: סְלִיק

מסכת הוריות

פרק א

הזרו בית דין לעבזור על אחת מכל מצות האמורות בתורה. והלך היחיד ועשה שוגג על פיקחם בין שעשו ועשה עמָהן בין שעשו ועשה אחריהן. בין שלא עשו ועשה פטור. מפני שתלה בבית דין הזרו בית דין וידע אחד מהן שטעו או תלמיד והוא ראוי להזראה. והלך ועשה על פיקחן. בין שעשו ועשה עמָהן. בין שעשו ועשה אחריהן. בין שלא עשו ועשה. הרי זה חיב. מפני שתלה בבית דין זה הצלל התוללה בעצמו חיב. והתוללה בבית דין פטור:

הזרו בית דין וידעו שטעו וחזרו בהן. בין שהביאו כפרתון ובין שלא הביאו כפרתון. והלך ועשה על פיקחן. רבי שמעון פוטר. ורבו אליעזר אומר ספק. أيזהו ספק. ישב לו בתווך ביתו חיב. הלך לו למדינת הים פטור. אמר רבי עקיבא מודה אני בזו שהוא קרוב לפטור מן החובה. אמר לו בן עזאי מה שנא זה מן היישוב בביתו. שהיישוב בביתו אפשר היה לו שישמע. וזה לא היה אפשר לו שישמע:

הזרו בית דין לעקור את כל הגוף. אמרו אין נקה בתורה. אין שבת בתורה. אין עבودת אלילים בתורה. הרי אלו פטוריין. הזרו לבטל מקצת ולקיים מקצת. הרי אלו חיבין.

כיצד. אמרו יש נזקה בתורה. אבל הבא על שזמרת يوم
בנגד يوم פטור. יש שבת בתורה. אבל המוציא מרשות
היחיד לרשות הרבה פטור. יש עבودת אלילים בתורה.
אבל המשפטנה פטור. הרי אלו חיבין. שנאמר ונעלם
דבר. דבר ולא כל הגוף:

ה הזרו בית דין וידע אחד מהן שטעו. ואמר להן טעין
אפס. או שלא היה מפלא של בית דין שם. או שהיה
אחד מהן גר. או מזר. או נתין. או זקן שלא ראה (לו)
בנים. הרי אלו פטורין. שנאמר באנו עדת. ונאמר להלן
עדת. מה עדת האמורה להלן עד שייהו כלם رجال
להזראה. אף עדת האמורהongan עד שייהו כלן رجال
להזראה. הזרו בית דין שוגג ועשו כל הקהלה שוגג.
مبיאין פר. מזידין ועשו שוגג. מביאין בשבה ושבירה.
שוגgin ועשו מזידין. הרי אלו פטורין:

ו הזרו בית דין ועשו כל הקהלה או רבנן על פיהם. מביאין
פר. ובעבדות אלילים מביאין פר ושביר. דברי רבי מאיר.
רבי יהודה אומר שנים עשר שבטים. מביאים שנים
עשרה פרים. ובעבדות אלילים מביאין שנים עשר פרים
ושנים עשר שערים. רבי שמעון אומר שלשה עשר
פרים. ובעבדות אלילים שלשה עשר שבטים. ושלשה
עשרה שערים. פר ושביר לכל שבט ושבט. פר ושביר
לבית דין. הזרו בית דין ועשו שבעת שבטים או רבנן
על פיהם. מביאין פר. ובעבדות אלילים מביאין פר

וְשָׁעֵיר. דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוֹדָה אָמֵר שֶׁבַע שָׁבָטִים
שְׁחִטָּאוּ. מְבִיאֵין שֶׁבַע פָּרִים. וְשָׁאָר שָׁבָטִים שְׁלָא חֲטָאוּ.
מְבִיאֵין עַל יְדֵיכֶן פָּר. שָׁאָר אֶלְוּ שְׁלָא חֲטָאוּ. מְבִיאֵין עַל
יְדֵי הַחוֹטָאֵין. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמֵר שֶׁמֹּנֶה פָּרִים. וּבָעֲבוּדָת
אַלְילִים שֶׁמֹּנֶה פָּרִים. וּשֶׁמֹּנֶה שָׁעֵירִים. פָּר וְשָׁעֵיר לְכָל
שָׁבָט וּשְׁבָט. פָּר וְשָׁעֵיר לְבֵית דִין. הַזָּרוּ בֵית דִין שְׁלָא אֶחָד
מִן הַשָּׁבָטִים. וְעַשָּׂה אָתוֹ הַשָּׁבָט עַל פִּיקָם אָתוֹ הַשָּׁבָט
הוּא חִבָּ. וְשָׁאָר הַשָּׁבָטִים פָּטוּרִין. דָּבָרִי רַבִּי יְהוֹדָה.
וְחַכְמִים אָמְרִים אֵין חִבָּ. אֶלְאָ עד הַזָּרָת בֵית דִין
הַגָּדוֹל בַּלְּבָד. שֶׁנָּאֹמֵר וְאֶם בֶּל עַדְתָּא יִשְׂרָאֵל יִשְׁגַּו. וְלֹא
עַדְתָּא אָתוֹ שָׁבָט:

פרק ב

הַזָּרָה כְּהֵן מֶשֶׁיחַ לְעַצְמוֹ שׂוֹגֵג. וְעַשָּׂה שׂוֹגֵג מְבִיאֵא
פָּר. שׂוֹגֵג וְעַשָּׂה מִזִּיד. מִזִּיד וְעַשָּׂה שׂוֹגֵג פָּטוּר.
שְׁהַזָּרָת כְּהֵן מֶשֶׁיחַ לְעַצְמוֹ. בְּהַזָּרָת בֵית דִין לְצִיבָּר:
בְּהַזָּרָה בְּפָנַי עַצְמוֹ. וְעַשָּׂה בְּפָנַי עַצְמוֹ. מַתְפִּרְפִּר לוּ בְּפָנַי
עַצְמוֹ. הַזָּרָה עַל הַצְּבָאָר. וְעַשָּׂה עַם הַצְּבָאָר. מַתְפִּרְפִּר לוּ
עַם הַצְּבָאָר. שְׁאֵין בֵית דִין חִבָּין. עד שְׁיוֹרוֹ לְבַטֵּל מִקְצָת
וּלְקִים מִקְצָת. וּבָנֵן הַמֶּשֶׁיחַ. וְלֹא בָעֲבוּדָת אַלְילִים. עד
שְׁיוֹרוֹ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקִים מִקְצָת
אֵין חִבָּין אֶלְאָ עַל הַעַלְמָם דָּבָר עַם שְׁגַּת הַמְּעַשָּׂה.
וּבָנֵן הַמֶּשֶׁיחַ. וְלֹא בָעֲבוּדָת אַלְילִים. אֵין חִבָּין אֶלְאָ עַל

העלם דבר עם שגנת המעשה. אין בית דין חביבין עד שיורו בדבר שיזדנו ברת ושנוגתו חטאתי. וכן המשיח ולא בעבودת אלילים. עד שיורו על דבר שיזדנו ברת ושנוגתו חטאתי:

ד אין חביבין על עשה. ועל לא תעשה שבמקdash. ואם מביאין אשם תלוי. על עשה ועל לא תעשה שבמקdash. אבון חביבין על עשה. ועל לא תעשה שבנדחה. ואם מביאין אשם תלוי על עשה. ועל לא תעשה שבנדחה. איזו מצות עשה שבנדחה. פרוש מן הנדה. וממצות לא תעשה לא תבא אל הנדה:

ה אין חביבין על שמיעת הקול ועל בטוי שפטים. ועל טמאות מקדש וקדשו. והנשיה ביצא בהם. דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר הנשיה חיב בבלן. חוץ משמעית הקול. שהמלך לא דן ולא דין אותו. (לא מUID ולא מעידין אותו):

ו כל המצות שבתורה שחביבין על זדון ברת ועל שנוגתן חטאתי. היחיד מביא בשבה ושבירה. ונשיה שעיר. ומשיח ובית דין מביאין פר. ובעבודת אלילים. היחיד והנשיה והמשיח מביאין שעירה. ובית דין פר ושער. פר לעולה. ושער לחטאתי:

ז אשם תלוי היחיד והנשיה חביבין. ומשיח ובית דין פטורין. אשם ודאי היחיד והנשיה והמשיח חביבין. ובית

דין פטורין. על שמיית הקול ועל בטוי שפטים. ועל טמאות מקדש וקדשו. בית דין פטורין והיחיד והנשיה והמשיח תיבין. אלא שאין בהן גدول חיב. על טמאות מקדש וקדשו. דברי רבי שמואון ומה הוא מביאין קרבנו עולה וירוד. רבי אליעזר אומר הנשיה מביא שעיר:

פרק ג

בְּהֵן מֶשֶׁיךָ שְׁחִטָּא וְאַחֲרֵךְ עֹבֵר מִמְשִׁיחּוֹתָו וּבְן נְשִׁיא
שְׁחִטָּא וְאַחֲרֵךְ עֹבֵר מִגְדוֹלָתוֹ בְּהֵן מֶשֶׁיךָ מַבְיא
פָּר וּהַנְּשִׁיא מַבְיא שָׁעֵיר:

ב' בְּהֵן מֶשֶׁיךָ שְׁעֹבֵר מִמְשִׁיחּוֹתָו וְאַחֲרֵךְ חִטָּא וּבְן נְשִׁיא
שְׁעֹבֵר מִגְדוֹלָתוֹ וְאַחֲרֵךְ חִטָּא בְּהֵן מֶשֶׁיךָ מַבְיא פָּר
וּהַנְּשִׁיא בְּהִדּוֹת:

ג' חִטָּאוֹ עד שלא נתמן. ואחר כה נתמן. הרי אלו בחדירות. רבי שמואון אומר אם נודע להם עד שלא נתמן תיבין. ומagnetmeno פטורין. ואיזהו הנשיה זה המלך. שנאמר ועשה אחת מכל מצות יי אליהו. נשיה שאין על גביו אלא יי אליהו:

ד' ואיזהו המשיח. זה המשיח בשמו המשחה. לא המרבה בגדים. אין בין להן המשוח בשמו המשחה למרכה בגדים. אלא פר הבא על כל המצאות. אין בין להן משמש לכהן שעובר. אלא פר יום הבפורים ועשירות

האיפה. זה וזה שווין בעבודת יום הփוריים. וממצוין על הבתולה. ואסוריין על האלמנה. ואין מטמאין בקרוביהן. ולא פורען. ולא פורמן. ומחזירין את הרוצח:

ה הנה גדול פורם מלמטה. והחדות מלמעלה. בהן גדול מקריב אוזן. ולא אוכל. והחדות לא מקריב ולא אוכל.
ו כל התDIR מחייביו קודם את חבירו. וכל המקדש מחייביו קודם את חבירו. פר המשיח ופר העדה עומדים. פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו:

ו איש קודם לאשה להחיות ולהשביב אבדה. והאשה קודמת לאיש. לבשות ולהוציאה מבית השבי. בזמן שנייהם עומדים לקלקה. איש קודם לאשה:

ה הנה קודם ללוי. לו לישראל. ישראל למקזר. ומזר לנטין. וגין לגר. גר לעבד משחרר. אימתי. בזמן שניין. אבל אם היה מקזר תלמיד חכם. וכשהן גדול עם הארץ. מקזר תלמיד חכם. קודם להן גדול עם הארץ: סליק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים
ויעיל לשכחה בעורת השם יתברך.

הדרן עלה' מסכת (פלוני) והדרך עלה' דעטן עלה' מסכת (פלוני) זעטך
עלן לא נתנשי מינך מסכת (פלוני) ולא תנתנשי מינן לא בעלמא הדין
ולא בעלמא דין:

ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך כי אלהינו ואלקי אבותינו שתחאה תורהך אומנותנו
בעולם הזה ותחאה עטנו לעולם הבא. חנניה בר פפא. רמי בר פפא.
נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרוי בר פפא. רפרם בר פפא.
רכיש בר פפא. סרחה בר פפא. אריא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא כי אלהינו את דברי תורה בפיינו ובפייפות עמך בית
ישראל ונkehה אנחנו כלנו וצאצאים וצאצאי עמך בית ישראל יראי
שםך ולמודי תורה:

מאיבי תחטמי מצוחך כי לעולם היא לי:
יהי לבך תמים בחקיך למען לא אבוש:
לעולם לא אשכח פקודיך כי בס חיותני:
ברוך אתה יהוה לדני חקיך:

חתימת חלק רביעי מהמשנה

להודות להלל לשבח לפאר לרוםם להדר ולנאה על כל דברי שירות
ותשבחות דוד בן ישע עבדך משליחך: בעצמתה תנחני ואחר בבוד
תקתני: והוא רחום יכפר עון ולא ישחתית והרבה להשיב אפו ולא
יעיר כל חמתו: אשר הגבר אשר תיסרנו יה ומתורחת תלמידנו:
ואני בחסדך בטחתי גל לבבי בישועתך אשירה לבי כי גמל עלי: שוש
אשר במי פגל נפשי באלה כי הלבשני בגדי ישע מעיל צדקה
יעטני בחתן יכחו פאר וככלה תעודה כליה: ויבטהו בך יודעי שמה
כי לא עזבת דרישיך יהוה: שמחו במי זיגלו צדיקים והרינו כל ישרי
לב: נר לרגלי דברך ואור לנתיבתך: אוזך כי עניתני ותהי לי לישועה:
ואומר השיר שהיו הלים אומרים על הדוכן בכל יום

ביציאתו מבית המדרש אומר

מוֹדָה אָנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַתְּךָ קָלְקִי מַיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמָּדָרֵשׁ וְלֹא
שְׁמַתְּךָ קָלְקִי מַיּוֹשְׁבֵי קְרֻנוֹת שְׁאָנִי מִשְׁבִּים וְהֵם מִשְׁבִּים אָנִי מִשְׁבִּים
לְדִבָּרִי תֹּרֶה וְהֵם מִשְׁבִּים לְדִבָּרִים בְּטָלִים אָנִי עַמְלֵל וְהֵם עַמְלִים
אָנִי עַמְלֵל וּמְקַבֵּל שְׁכָר וְהֵם עַמְלִים וְאִים מְקַבֵּלים שְׁכָר אָנִי רַץ וְהֵם
רַצִּים אָנִי רַץ לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רַצִּים לְבָאָר שַׁחַת שְׁגָאָמָר וְאַתָּה
אֱלֹהִים תֹּרֶד לְבָאָר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יָחִיצוּ יְמֵיכֶם וְאָנִי
אָבְטֵח בָּךְ:

**תמ ונשלם ספר רביעי
שבחי תודה לאל זני ומשבעי**